

S.C. CAPITEL PROIECT S.R.L.
B-dul. Ferdinand I, nr.8
510 114, Alba Iulia, jud. Alba
J01/260/1997
CUI RO 9479480
Tel/fax : (+40)258 811 500
Tel: (+40)744 633 713
E-mail: capitel_proiect@yahoo.com

MEMORIU GENERAL AFERENT P.U.G. CARAȘOVA jud. CARAȘ-SEVERIN

<u>PROIECT NR.:</u>	23/ 2012
<u>BENEFICIAR:</u>	CONSILIUL LOCAL CARAȘOVA Carașova, nr. 121, jud. Caraș Severin
<u>PROIECTANT GENERAL:</u>	S.C. CAPITEL PROIECT S.R.L. B-dul Ferdinand I, nr.8, Alba Iulia, Jud. Alba <i>Arh. Barbieri Marius</i>
<u>COLABORATOR URBANISM:</u>	S.C. URBAN SYNAPSE S.R.L.-D. Str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 18, Blaj, jud. Alba <i>urb. Alexandru Damian, urb. Laura Damian</i>

BORDEROU DE PIESE SCRISE ȘI DESENATE

A. PIESE SCRISE

Foaie de garda

Borderou de piese scrise și desenate

Memoriu general

MEMORIU GENERAL

1. INTRODUCERE

1.1 Date de recunoaștere a documentației

1.2 Obiectul lucrării

1.3 Surse documentare

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII

2.1 Evoluție

2.2 Elemente ale cadrului natural

2.3 Relații în teritoriu

2.4 Activități economice

2.5 Populația. Elemente demografice și sociale

2.6 Circulația

2.7 Intravilan existent. Zone funcționale. Bilanț teritorial

2.8 Zone cu riscuri naturale

2.9 Echipare edilitară

2.10 Probleme de mediu

2.11 Disfuncționalități (la nivelul teritoriului și a localității)

2.12 Necesități și opțiuni ale populației

3. PROPUNERI DE DEZVOLTARE URBANISTICĂ

3.1 Studii de fundamentare

3.2 Evoluție posibilă, priorități

3.3 Optimizarea relațiilor în teritoriu

3.4 Dezvoltarea activităților

3.5 Evoluția populației

3.6 Organizarea circulației

3.7 Intravilan propus. Zonificare funcțională. Bilanț teritorial

3.8 Măsuri în zonele cu riscuri naturale

3.9 Dezvoltarea echipării edilitare

3.10 Protecția mediului

3.11 Reglementări urbanistice

3.12 Obiective de utilitate publică

4. CONCLUZII - MĂSURI ÎN CONTINUARE

B. PIESE DESENATE

1. Încadrare la nivel național, regional, județean
2. Plan încadrare teritorială și județeană
3. Plan de încadrare în teritoriu – scara 1:15000

4. Localitate CARAȘOVA - situație existentă – scara 1:5000
5. Localitate CARAȘOVA - reglementări urbanistice – scara 1:5000
6. Localitate CARAȘOVA - regim juridic – scara 1:5000
7. Localitate CARAȘOVA - unități teritoriale de referință – scara 1:5000
8. Localitate CARAȘOVA – rețele edilitare – scara 1:5000

9. Localitate IABALCEA - situație existentă – scara 1:5000
10. Localitate IABALCEA - reglementări urbanistice – scara 1:5000
11. Localitate IABALCEA - regim juridic – scara 1:5000
12. Localitate IABALCEA - unități teritoriale de referință – scara 1:5000
13. Localitate IABALCEA – rețele edilitare – scara 1:5000

14. Localitate NERMED - situație existentă – scara 1:5000
15. Localitate NERMED - reglementări urbanistice – scara 1:5000
16. Localitate NERMED - regim juridic – scara 1:5000
17. Localitate NERMED - unități teritoriale de referință – scara 1:5000
18. Localitate NERMED – rețele edilitare – scara 1:5000

MEMORIU GENERAL

1. INTRODUCERE

1.1 DATE DE RECUNOASTERE A DOCUMENTATIEI

<u>DENUMIREA LUCRARI:</u>	ACTUALIZARE PLAN URBANISTIC GENERAL al comunei CARAȘOVA, jud. Caraș Severin;
<u>BENEFICIAR:</u>	CONSILIUL LOCAL AL COMUNEI CARAȘOVA, jud. CARAȘ SEVERIN
<u>PROIECTANT GENERAL:</u>	S.C. CAPITEL PROIECT S.R.L. B-dul Ferdinand I, nr.8, Alba Iulia, Jud. Alba <i>Arh. Barbieri Marius</i>
<u>COLABORATOR URBANISM:</u>	S.C. URBAN SYNAPSE S.R.L.-D. Str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 18, Blaj, jud. Alba <i>urb. Alexandru Damian, urb. Laura Damian</i>
<u>COLECTIV DE ELABORARE:</u>	
Șef proiect:	arh. MARIUS BARBIERI
Urbanism:	arh. MARIUS BARBIERI urb. ALEXANDRU DAMIAN urb. LAURA DAMIAN
Istorie/mediu:	antrop. GLIGOR MIRCEA
Foto:	MARIUS BARBIERI ALEXANDRU DAMIAN MIRCEA GLIGOR
<u>SUBPROIECTANTI, COLABORATORI:</u>	
apa, canal:	sing. IOAN NISTOR
drumuri:	ing. EMIL BODEA
electrice:	sing. VIOREL MACARIE
sociologie și demografie:	ec. SIMONA ZARNESCU

1.2 OBIECTUL P.U.G.

Actualizarea Planului Urbanistic General al comunei Carașova și a Regulamentului local aferent acestuia, corelat cu Planul de Amenajare a Teritoriului Județean, ca documentație tehnică de urbanism are un caracter director, dar și de reglementare, reprezentând principalul instrument de planificare operațională și de coordonare a amenajării teritoriului în actuala etapă, precum și dezvoltarea localităților componente pe termen scurt și mediu.

Folosind ca metodă de lucru analiza multi-criterială a situației existente, Planul Urbanistic General scoate în evidență disfuncționalitățile și prioritățile de intervenție în teritoriu, propunând totodată orientarea politicilor de amenajare a teritoriului în condițiile respectării dreptului de proprietate, promovării interesului public și dezvoltării durabile a comunei Carașova.

Planul Urbanistic General se elaborează în baza strategiei de dezvoltare a comunei și se corelează cu bugetul și programele de investiții publice ale localităților componente, în vederea implementării obiectivelor de utilitate publică necesare. Totodată prin PUG se identifică zonele pentru care se pot institui reglementări ce nu pot fi modificate prin planuri urbanistice zonale sau planuri urbanistice de detaliu și de la care nu se pot face derogări.

Pe baza acestei orientări strategice Actualizarea Planului Urbanistic General și a Regulamentului Local de Urbanism aferent urmărește atingerea următoarelor *scopuri*:

- implementarea în plan spațial a obiectivelor strategice de dezvoltare ce au fost stabilite prin tema de proiectare;
- optimizarea relațiilor localităților cu teritoriile adiacente și cu tendințele de dezvoltare ale regiunii;
- zonificarea teritoriului administrativ în funcție de componenta spațială dominantă și activitatea umană desfășurată în legătură cu aceasta;
- stabilirea și delimitarea teritoriului intravilan;
- stabilirea condițiilor de construibilitate și delimitarea zonelor cu restricții;
- stabilirea și delimitarea zonelor protejate;
- organizarea și dezvoltarea căilor de comunicație;
- modernizarea și dezvoltarea infrastructurii edilitare;
- precizarea obiectivelor de utilitate publică și evidențierea regimului proprietății imobiliare și a circulației juridice a terenurilor;

Problematica specifică pentru unitatea administrativ teritorială analizată o reprezintă:

- relația între dezvoltare regională și teritoriul unității administrative;
- potențialul de dezvoltare economico - socială și mutațiile ce pot interveni în categoriile de folosință a terenurilor.

Obiective:

- Definirea și asigurarea cu amplasamente pentru obiectivele de utilitate publică și particulare;
- Stabilirea destinației generale și a condițiilor de construibilitate a terenurilor din intravilan;
- Îmbunătățirea calității rețelei de drumuri;
- Protejarea localităților împotriva dezastrelor naturale
- Dezvoltarea echipării edilitare.

SOLICITARI ALE TEMEI PROGRAM

Teritoriul administrativ are o suprafață de 14.145 ha și cuprinde 3 sate: Carașova - reședință de comună, Iabalcea și Nermed.

S-a solicitat realizarea Planului de încadrare în Teritoriului cu piese desenate la scara: 1:25.000 sau 1:10.000, cartograme, scheme și Planurile Urbanistice Generale ale tuturor celor 3 localități la scara 1:5.000, Regulamentul de Urbanism aferent în conformitate cu legislația în vigoare la data licitației sau a documentelor ce vor apărea ulterior.

PREVEDERI ALE PROG. DE DEZVOLTARE A LOCALITĂȚILOR INIȚIAT ȘI APROBAT DE CONSILIUL LOCAL

În lucrare s-a ținut cont de toate aprobările date de Consiliul Local Carașova în ceea ce privește

CertIFICATELE de Urbanism și autorizațiile de construcție eliberate până la data executării lucrării. De asemenea s-au luat în considerare Planul Strategic de Dezvoltare Social Economică a comunei Carașova 2008 – 2013 și presiunile investiționale pentru teritoriul administrativ al comunei, precum și toate inițiativele Consiliului Local până la această dată.

EDITII ANTERIOARE ALE P.U.G., MODIFICĂRI SAU COMPLETARI

1. Plan Urbanistic General – Comuna Carașova, realizat de SC Proiectare CASE SA, 1999.

1.3. SURSE DOCUMENTARE

DATE STATISTICE

Datele statistice folosite la elaborarea actualului P.U.G. au fost eliberate în anul 2010 de către Direcția Județeană de Statistică Caraș Severin.

- *** Caietele statistice ale comunei Carașova;
- *** Recensământul populației 2002 și 2010, Direcția Județeană de Statistică Caraș Severin;

SUPORTUL TOPOGRAFIC AL P.U.G.

Suportul topografic pentru elaborarea actualizării P.U.G. Constă în ortofotoplanuri la scara 1:5000 și a fost pus la dispoziția proiectantului de către Primăria Carașova.

1.4. BAZA LEGALĂ A ELABORĂRII DOCUMENTAȚIEI:

LEGISLAȚIE DE URBANISM

1. Conținutul cadru al Documentațiilor de Urbanism;
2. Hotărâre nr. 525/1996 pentru aprobarea Regulamentului general de urbanism;
3. Lege nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții, cu modificările și completările ulterioare;
4. Ordin nr. 839/2009 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 50 pe 1991;
5. H.G. nr. 382/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind exigențele minime de conținut ale documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism pentru zonele de riscuri naturale;
6. Hotărârea nr. 26/2006 a Consiliului Superior al Registrului Urbanistilor din Romania, pentru aprobarea regulamentului privind dobândirea dreptului de semnătură ... , cu completările ulterioare.

LEGISLAȚIA PRIVIND AMENAJAREA TERITORIULUI NAȚIONAL

1. Legea 350 pe 2001, privind amenajarea teritoriului și urbanismului, actualizată;
2. Lege nr. 363 din 21.09.2006 Secțiunea I Rețele de transport;
3. Lege nr. 171 din 04.11.1997 Secțiunea a II-a Apa, cu modificările și completările ulterioare;
4. Legea nr. 5 pe 2000 Secțiunea III Zone protejate, cu modificările și completările ulterioare;
5. Lege nr. 351 din 06.07.2001 Secțiunea a IV-a Rețeaua de localități, cu modificările și completările ulterioare;
6. Lege nr. 575 din 22.10.2001 Secțiunea a V-a Zone de risc natural;
7. Lege nr. 190 din 26.05.2009 Secțiunea a VIII-a zone cu resurse turistice;
8. OUG nr. 27/2008 pentru modificarea și completarea Legii nr.350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul;

LEGISLAȚIE DE MEDIU

- Legea 451/2002 de ratificare a Convenției Europene a Peisajului adoptată la Florența la 20 octombrie 2000,
- Legea 24/2007 privind reglementarea și administrarea spațiilor verzi din zonele urbane;
- Lege nr. 265 /2006 privind protecția mediului;
- Legea nr. 426-2001 privind regimul deșeurilor;
- Legea 462/2001, privind regimul ariilor naturale protejate;
- HG 1284/2007 modificat HG 971/2011 privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică;

- HG nr. 2.151/2004, privind instituirea regimului de arie naturală protejată pentru noi zone;
- O.G. 195/2005 privind protecția mediului, cu modificările și completările ulterioare;
- OUG 57/2007 - regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei salbatice;
- Ordin MMDD nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară ... în România;

LEGISLAȚIA DE PATRIMONIU

1. Legea 157/1997 privind ratificarea Convenției pentru protecția patrimoniului arhitectural al Europei;
2. Legea 575/2001 (OG 47/2000) privind protecția patrimoniului UNESCO;
3. Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil, cu modificările și completările ulterioare;
4. Legea 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice, completată și modificată;
5. Legea 378/2001 (OG 43/2000 (R) privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național, cu modificările și completările ulterioare;
6. Ordin MCC nr. 2361 din 12 iulie 2010 pentru modificarea anexei nr. 1 la Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată și a Listei monumentelor istorice dispărute.

LEGISLAȚIE CONEXĂ

1. Legea nr. 107/1996 (Legea apelor);
2. Legea 347/2004 (Legea muntelui);
3. Codul Civil din 17.07.2009;
4. Legea 46/2008 privind Codul Silvic;
5. legea 251/2001, privind administrația publică locală, cu modificările ulterioare;
6. OMS Nr. 536/1997, pentru aprobarea Normelor de igienă și a recomandărilor privind mediul de viață al populației;
7. O.G. nr. 43/1997 - republicată, privind regimul juridic al drumurilor

Ghiduri și alte documente

1. *Ghid* privind metodologia de elaborare și conținutul – cadru al Planului Urbanistic General, aprobat prin *Ordinul* ministrului lucrărilor publice și amenajării teritoriului nr. 13N din 10.03.1999, indicativ GP038/99;
2. *Ghid* privind elaborarea și aprobarea Regulamentelor locale de urbanism, reglementare tehnică, indicativ GM-007-2000 aprobat prin Ordin nr.21/N/2000 al MLPAT;

1.5. STUDII DE FUNDAMENTARE

(Lista studiilor și proiectelor elaborate anterior P.U.G)

1. Planul local de măsuri pentru resucirea poluării apelor carstice în cadrul UAT Carașova, 2003.
2. Planul strategic de dezvoltare socio-economică a comunei Carașova, jud. Caraș Severin, 2007 – 2013.
3. Raport Privind Starea Mediului în Jud. Caraș Severin din februarie 2005.
4. Strategia de dezvoltare rurală a jud. Caraș Severin 2007 – 2013.
5. Planul local de acțiune pentru mediu – jud. Caraș Severin: 2007 – 2013.
6. Studiu privind valorificarea potențialului turistic al comunei Carașova în cadrul unui Parc Regional de Agreement și Turism, realizat de către SC Inovation & Technological Transfer Consulting SRL în 2009.
7. Planul strategic de dezvoltare socio-economică a comunei Carașova, jud. Caraș-Severin în perioada 2007 – 2013.

1.6. BIBLIOGRAFIE

- Bulboacă - S. Bulboacă, *Localități medievale dispărute din Banat*, în Studii de Știință și Cultură, nr. 3 (14), 2008, pp. 4, 6, 7, apud www.cceol.com
- Cotreș, 1973 - P. Cotreș, *Geomorfologia României*, București, 1973,
- Crișan 1986 - I.H. Crișan, *Spiritualitatea geto-dacilor*, București, 1986.
- Dénes 2010 - K. Dénes, *Sistemul instituțional al minorităților etnice din România*, în ISPMN, nr. 34, Cluj-Napoca, 2010.
- Drăganu 1933 - N. Drăganu – *Românii în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și a onomasticii*, București, 1933
- Drăgălina 1900 - P. Drăgălina, *Câteva pagini din suferințele românilor Bănățeni*, în Rev. Transilvania, nr. X din Decembrie 1900, p. 233-258
- Ehrler 1774 - J. J. Ehreler, *Banatul de la Origini până acum (1774)*, prefată, ptaducere și note de Costin Feneșan, Timișoara, 1992
- Feneșan 2006 - C. Feneșan, *Cultura otomană a vilayetului Timișoara (1552-1716)*, Timișoara, 2006.
- Griselinii 1779 - F. Griselinii, *Încercare de istorie politică și naturală a Banatului Timișoarei*, Viena, 1779 cu traducere și note de Costin Feneșan, Timișoara, 1984.
- Hadji, 2009 - Maria Vasilica Hadji – *Carașovenii croați din Banat*, în *Procese și contexte social identitare la minoritățile din România*, Cluj-Napoca, 2009, p.101-116.
- Hațegan 2005 - I. Hațegan, ***Cronologia Banatului II/2 - Vilayetul de Timișoara, Timișoara, 2005.***
- Hațegan 2006 - I. Hațegan, *Cnejii bănățeni și lupta antiotomană*, în Tibiscum, VI, 1986, p. 271-274.
- Hațegan - I. Hațegan, *Filippo Socolarii, un condotier italian pe meleaguri dunărene*, p. 18, apud <http://www.banaterra.eu>
- Hațegan at al 2006 - I. Hațegan, Ligia Boldea, D. Țicu, *Cronologia Banatului. Banatul între 934-1552*, Timișoara, 2006.
- Ilieșiu 2011 - N. Ilieșiu, *Monografia istorică a Banatului*, Ed. Mica Valahie, București, 2011.
- Luca 2004 - S.A. Luca, *Repertoriul Arheologic al județului Caraș Severin*, București, 2004.
- Nicoară, 2005 - T. Nicoară, *Istoria și tradițiile minorităților din România*, Ministerul Educației și Cercetării – Proiectul pentru Învățământul Rural, 2005
- Pascu 1947 - Șt. Pascu, *Războaiele țărănești în Transilvania*, vol I, *Epoca Voievodatului*, Cluj, 1947
- Petrescu 1997 - S. M. Petrescu, *Descoperiri aparținând epocii fierului în peșterile din Munții Aninei*, în *Analele Banatului SN*, V, 1997, p. 33-34.
- Pop 2009 - I. A. Pop, *Transilvania în secolul al XIV-lea și prima jumătate a secolului al XV-lea (cca 1300-1450) în Istoria Transilvaniei*, vol I, Cluj-Napoca, 2009.
- Popovici 1904 - Gh. Popovici, *Istoria românilor bănățeni*, Lugoj, 1904.
- Rey et al. 2006 - Violette Rey, O. Groza, I. Ianoș, Maria Pătroescu, *Atlasul României*, Rao, București, 2006.
- Rusu 2000 - A. A. Rusu – *Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*, Cluj-Napoca, 2000.
- Rusu 2003 - Raularian Rusu, *Raport de cercetare "Evaluarea încordărilor structurale în regiunea geografică Banat și modelarea dinamicii optimane a mediilor electice locale și regionale"* Grant: AT, cod CNCIS 562, Universtatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, 2003
- Rusu 2007 - R. Rusu, *Organizarea spațiului geografic în Banat*, Bibliotheca Historica et Archaeologica Banatica, XLII, Ed. Mirton, Timișoara, 2007
- Simu 1941 - T. Simu, *Organizarea politică a Banatului în evul mediu*, Lugoj, 1941.
- Sorin - I. Sorin, *Arhitectura militară medievală din Banat*, rez. teză doctorat, <http://www.uoradea.ro>
- Timotei - J. Timotei, *Caraș Severin – monografie*, București, 1981,
- Tarca 1997 - M. Tarca, *Demografie*, București, 1997;
- Țicu, 2002 - D. Țicu, *Mountainos Banat in the middle ages*, Cluj-Napoca, 2002
- Țicu, 2007 - D. Țicu, *Geografia ecleziastică a Banatului medieval*, Cluj-Napoca, 2007
- Țicu, 2009 - D. Țicu, *Cetăți medievale din Banat*, Timișoara, 2009
- Țigău 2008 - Dragoș-Lucian Țigău, *Familia nobililor Vaida în sec. XVII*, în *Analele Banatului, SN.*, Arheologie-Istorie, XVI, 2008, p. 199-219
- Trebinci 1979 - V.Trebici, *Demografia*, București, 1979;
- Vertan 2006 - Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul istoric (sec XVIII-XIX)*, Timișoara, 2006.
- * * * - Cronica Cercetărilor Arheologice, Campania 1998, Vaslui, 1999, p. 22-23.

- * * * - Cronica Cercetărilor Arheologice, Campania 2000, Suceava, 2001, p. 57-59.
- * * * - *Geografia României, vol. 1. Geografia fizică*, București, 1983.
- * * * Institutul Național de Statistică și Studii Economice - Analize demografice-situația demografică a României în anul 1999;
- * * * <http://www.arpm7c.ro/documents/mediu2005/solul.pdf>
- * * * "[http://www.geo.edu.ro/Catmin/Rom/cncsis/halde/index.php/Zona_pilot_de_cercetare -
_Caracteristici generale](http://www.geo.edu.ro/Catmin/Rom/cncsis/halde/index.php/Zona_pilot_de_cercetare_-_Caracteristici_generale)
- * * * <http://www.kia.hu/konyvtar/erdely/erd2002/abetn02.pdf>

2. STADIUL ACTUAL AL DEZVOLTĂRII

2.1. EVOLUTIE

2.1.1. DATE PRIVIND EVOLUȚIA ÎN TIMP A UNITĂȚII TERITORIAL-ADMINISTRATIVE

TOPONIMIE

În cursul unei analize pertinente, Nicolae Drăganu încearcă să explice originea și semnificația toponimului Caraș¹. Autorul amintește că în „Tabula Peutingeriana” râul Caraș se numește „Apo” cu sensul de apă, rădăcina acesuia fiind considerată, în funcție de autor, când traco-getică (cu trimiteri la Apulum, Apula), când scitică, sarmatică sau celtică (trimitând la ilirul Apilō > Aplū), când latin vulgar aqua, ilirizat ca rostire.

Forma actuală „Caraș” ar deriva, în funcție de autor când din slavă (krs «stâncă ascuțită»; krasno «frumos»), când din maghiară (Karas + jò. «fluvius») sau turc (kara «negru» + sū, su «apă», «râu»).

HABITATUL ȘI EVOLUȚIA AȘEZĂRIILOR

Apariția primelor așezări umane în zonă a fost favorizată de condițiile geografice specifice, care au asigurat condițiile necesare satisfacerii unor nevoi primare omului în decursul istoriei sale. Pentru locuire în acest spațiu omul a utilizat două tipuri de habitate; habitate de suprafață sub forma unor așezări simple sau fortificate și așezări subterane, în cadrul peșterilor din zonă. După cum mărturisesc descoperirile arheologice, peștera a constituit principalul tip de habitat în preistorie, foarte semnificativ prin numărul mare de descoperiri.

Cu certitudine, în transformarea zonei în spațiu habitational, un rol major l-a avut calitatea mediului natural, exprimată prin: resursele de hrană (creșterea animalelor, vânat pescuit), materiale de construcții (lemn, piatră, lut), potențialul de apărare și adăpost în caz de pericol, atât activă (în cadrul unor puncte întărite/fortificate, bine apărate natural) cât și pasivă, prin posibilitatea refugiului în zone greu accesibile (chei, cleanțuri, peșteri, păduri etc). În același timp zona oferea posibilitatea practicării agriculturii, în aval de chei și pe cursul inferior al văilor Lupac și Nermed, dar mai ales a creșterii animalelor în poienile și curăturile de pe platourile carstice ale labalcei.

Cele mai vechi urma de locuire din arealul comunei datează din paleolitic, după cum o dovedesc descoperirile musteriene și aurignaciene din Peștera Cerbului, Peștera Popovăț și Peștera Voska (paleolitic superior). În neolitic acest tip de locuire se conservă, fapt ilustrat prin descoperirile ceramice din peșterile Țapului și Liliiecilor (cultura Starcevo.Criș). Toate aceste descoperiri dovedesc permeabilitatea omului în cadrul mediului natural din acest spațiu geografic și potențialul său de interes.

Schimbările generale de ordin climatic și cultural survenite la sfârșitul neoliticului și la începutul epocii bronzului și au pus amprenta și asupra habitatelor umane din acest areal. Se constată o creștere semnificativă a numărului punctelor cu materiale arheologice aparținând acestei perioade din peșteri (Peștera Omului, Peștera cu oase, Peștera Țapului, Peștera Vraska, Peștera Cerbului, Peștera Mărghițaș, Peștera, Porcului, Peștera Liliiecilor etc.). Tot acum își fac apariția primele așezări de suprafață, după cum o dovedesc materialele arheologice aparținând culturii Coțofeni, descoperite în punctul "La Mori".

Descoperirile aparținând epocii fierului efectuate confirmă utilizarea ambelor tipuri de habitate. Din perioada hallstattiană provin descoperirile din Peștera Liliiecilor, Peștera Țapului, Peștera cu Oase și Peștera de după Cârșe. La Tene-ul dacic este reprezentat prin descoperirile din peșterile: Liliiecilor, Omului și Racovița și Țapului. Bogăția și diversitatea materialelor descoperite în ultima și unele caracteristici morfologice ale cavității i-a determinat pe unii cercetători să emită ipoteza prezenței aici a unui loc de cult². De asemenea, în împrejurimile localității Carașova s-au descoperit mai multe monede dispartate și un tezaur preroman, fapt care confirmă aflarea acestui spațiu în sfera economică a unor așezări apropiate.

1

N. Drăganu – *Românii în veacurile IX-XIV pe baza toponimiei și a onomasticii*, București, 1933, p. 259-261

² I.H. Crișan, *Spiritualitatea geto-dacilor*, București, 1986. p. 382; S. M. Petrescu, *Descoperiri aparținând epocii fierului în peșterile din Munții Aninei*, în *Analele Banatului SN*, V, 1997, p. 33-34.

Pentru perioada romană urmele de locuire se restrâng până la dispariție; literatura de specialitate nesemnalând până în prezent urme romane pe teritoriul administrativ al comunei.

Perioada post-romană debutează cu descoperirile din Peștera Liliecilor, încadrabile perioadei migrațiilor și sec. VIII d.Ch.

În Evul Mediu, majoritatea așezărilor omenești erau situate de-a lungul rețelelor hidrografice și în alte locuri favorabile locuirii umane (dacă putea fi asigurată apa ca prima cerință), cum sunt depresiunile, culoarele, văile și terasele. În această perioadă, evoluția istorică a așezărilor din zonă este strâns legată de evoluția întregului Banat. Desigur condițiile de habitat erau total diferite, pădurile ocupând încă suprafețe întinse. Creșterea numărului de așezări și populației din zonă, pe fondul insecurității pricinuite de conflictele militare determină utilizarea pe scară largă a peșterilor ca loc de refugiu și adăpost. Nu este exclus ca unele dintre aceste cavități să fie utilizate și ca adăposturi temporare de către crescătorii de animale. Materiale diverse aparținând epocii medievale au fost descoperite/semnalate în cavități carstice precum peșterile: Cerbului, Cuptorul Ciumei, Cuptorul Porcului, Deavoia (sec. XIV-XVII), Fugarilor, "Hotel Grotă", Liliecilor, Omului, Peștra cu Oase, Peștera cu Puț, Racoviță, Țapului, Vraska etc³.

Locuirile de suprafață sunt documentate prin cetatea feudală și așezare Carașova. Trebuie subliniat faptul că pe râul Caraș au fost două cetăți cu același nume, una situată la vărsarea acestuia în Dunăre, numită tot Caraș (*Castrum Crassou*) semnalată documentar încă de la 1230 (Traian Simu, Organizarea politică a Banatului în evul mediu, Lugoj, 1941, p. 30) și cealaltă cunoscută în istoriografia maghiară sub numele de Karassófvár, situată în bazinul superior al râului și semnalată documentar la 1323⁴.

Este de presupus că la acea dată deja exista structurată în apropierea acesteia și o așezare. De altfel documentele medievale amintesc existența la 1357 a două așezări cu același nume: Carașova Mare și Carașova Mică. Este posibil ca una dintre aceste așezări, dispărută între timp să se regăsească în locuirea feudală din punctul "Pe vale".

Confirmarea existenței acestei așezări este făcută indirect de semnalarea prezenței unor ierarhi catolici, în cadrul arhidiaconatului de Caraș, de care aparținea și Carașova, a cărui preot Benedict este amintit documentar la 1333⁵, dar și prin existența unei mănăstiri franciscane, construită în 1627, pentru ca din 1740 să fie arondată custodiei bulgare⁶.

Așezarea și cetatea Carașovei se afirmă ca reședință a districtului Caraș, atestat documentar în 1358, district care se întindea de la izvoarele râului spre sud-vest până în câmpia Banatului⁷. **Așezarea situată la poalele cetății devine principalul centru administrativ și militar al districtului Caraș, fapt vizibil în creșterea importanței sale economice. Astfel în 1549 – este amintită ca târg, aflat sub autoritatea lui Benedict Worgyth în calitate sa de jude al târgului Carașova, rol pe care și-l păstrează în bună măsură până la 1870-1871, când guvernul de la Budapesta desființează prin legea municipiilor și a comunelor, târgurile, ca unități administrative.**

Desele conflicte militare purtate pe teritoriul Banatului în cursul secolelor XVII și XVIII au avut un impact nimicitor asupra multor așezări, care au suferit distrugeri de bunuri și de populație. Unele dintre acestea au fost refăcute, altele au fost părăsite pentru totdeauna, populația rămasă stabilindu-se în unele dintre satele rămase.

Printre așezările situate în apropierea Carașovei și dispărute în decursul secolelor amintim:

- Gorwicz, așezare menționată în 1597 lângă Carașova, și aparținând până în 1552 districtului omonim;
- Petrowecz, așezare menționată la 1597 lângă Carașova, aparținând inițial districtului Carașova iar ulterior districtului Caransebeș;

³ Repertoriul Arheologic Național (cimec.ro)

⁴ D. Țeicu *Cetăți medievale din Banat*, Timișoara, 2009, p. 66; Idem CCA, *campania 2000*, cimec.ro/Arheologie/CronicaCA2001/rapoarte.

⁵ D. Țeicu, *Geografia ecleziastică a Banatului medieval*, Cluj-Napoca, 2007, p. 152

⁶ A. A. Rusu – *Dicționarul mănăstirilor din Transilvania, Banat, Crișana și Maramureș*, Cluj-Napoca, 2000, p. 89.

⁷ T. Simu, *Organizarea politică a Banatului în evul mediu*, Lugoj, 1941, p. 30; R. Rusu, *Spațiu geografic în Banat*, Timișoara, 2007, p. 138

- Zpenczuracz, așezare menționată la 1597, lângă Carașova⁸.

În cadrul descripției districtelor bănățene din 1690-1700, P. Binder subliniază faptul că din cele 13 sate, aflate inițial în componența fostului district Carașova, 5 nu au mai putut fi identificate (Podkars, Vak, Ivonovac, Kurjacsicza și Telva)

EVOLUȚII ISTORICE

Sec. X așezările din zonă aparțineau de voievodatul lui Glad;

Începând din 1165, după cucerirea maghiară a Banatului localitățile din depresiunea Lupac - Ezeriș fac parte din Comitatul Carașului;

1230 – este atestată documentar cetatea Cărașului sau Carașovei. Printre primii săi stăpânitori se numără comitele Nicolae de Voila, care o primește de la regele Andrei al II-lea.

1247 – cetatea *Castrum Crassou* este donată de către Bela al IV-lea banului de Severin, Ioan.

1266 – cetatea *Castrum de Karassou* și pământurile acesteia se află în stăpânirea comitelui Parabuch.

1273-1274 – în două documente regale este amintit magistrul Laurențiu Hederwar, comite de Cuvin și Carașova (Caraș), ulterior ban al Serbiei⁹

În 1289 Ladislau al IV-lea Cumanul cucerirea timp de mai multe luni comitatele Timișului, în luna iunie fiind prezent la Carașova¹⁰. Potrivit interpretărilor specialiștilor aceste date se referă la cetatea feudală situată la vărsarea Carașului în Dunăre, cunoscută și sub numele de Haram (Stara Palanca) din Serbia¹¹.

Sec. XIII-XIV – se apreciază că au emigrat în Banat primul val de slavi sud-dunăreni, cunoscut sub numele de Carașoveni, care s-au stabilit în bazinul superior al râului Caraș, între actualele localități Reșița și Anina, întemeind mai multe așezări în jurul Carașovei¹². Deși păreri privind apartenența etnică a localnicilor a stârnit multe controverse, fiind considerați când sârbi, când croați, bulgari sau chioar cehi, populația locală a tranșat subiectul recunoscându-și apartenența etnică de croați.

1323 – este menționată documentar pentru prima dată cetatea Carașovei, amplasată pe cursul superior al râului Caraș, sub numele de *Karassófövár*¹³.

1343-1347 – după această perioadă sunt amintite documentelor cele mai importante districte bănățene: Ilidia, Almăj, Sebeș, Caran, Carașova, Bârzava, Comiat, Lugoj și Mehadia¹⁴.

1358 este menționat documentar districtul Carașova (Izvoarele Carașului) pe cursul superior al Carașului¹⁵, și cetatea *Castrum regie maiestatis Crassou*.

1418 – în contextul luptelor antiotomane sunt amintiți cnejii satești Dionisie și Dominic, din districtul Carașova¹⁶.

1451 – la 22 ianuarie în cadrul unei adunări generale a obștii nobililor și cnezilor din cele șapte districte românești, printre care și Carașova, convocată de către Iancu de Hunedoara, delegații depun jurământ de adevăritare în favoarea lui Ioan de Syliște din districtul Almăj, pentru refacerea unor documente de proprietate pierdute de acesta în cursul unor incursiuni otomane¹⁷.

1457 – la 29 august, regele Ladislau V Postumul, confirmă printr-o diplomă regală privilegiile celor 8 districte românești (Caransebeș, Mehadia, Almăj, Lugoj, Carașova, Ilidia, Comiat și Bârzava,

⁸ S. Bulboacă, *Localități medievale dispărute din Banat*, în Studii de Știință și Cultură, nr. 3 (14), 2008, pp. 4, 6, 7, apud www.cceol.com

⁹ F. Griselinii, *Încercare de istorie politică și naturală a Banatului Timișoarei*, Viena, 1779 cu traducere și note de Costin Feneșan, Timișoara, 1984.

¹⁰ Hațegan, Boldea, Țicu, *Cronologia Banatului. Banatul între 934-1552*, Timișoara, 2006, p. 51.

¹¹ Simu, op. Cit p. 30.

¹² T. Nicoară, *Istoriile și tradițiile minorităților din România*, Timișoara, 2005.

Proiectul pentru Învățământul Rural,

http://hiphi.ubbcluj.ro/Public/File/sup_curs/istorie16.pdf.

¹³ Țicu, *Cetăți medievale...* p. 66.

¹⁴ I. A. Pop, *Transilvania în secolul al XIV-lea și prima jumătate a secolului al XV-lea (cca 1300-1450) în Istoria Transilvaniei*, vol I, Cluj-Napoca, 2009

¹⁵ R. Radulian, *Organizarea spațiului geografic în Banat*, Timișoara, 2007, p. 138; Drăganu op cit. p. 259

¹⁶ I. Hațegan, *Cnejii bănățeni și lupta antiotomană*, în *Tibiscum*, VI, 1986, p. 271-274 (p. 273)

¹⁷ I. Hațegan, L. Boldea, 2006. p. 240

vechile lor „libertăți prerogative și drepturi”¹⁸

1504 – Iosa de Soma, comite de Timiș și căpitan suprem al armatei sudice, complotază cu castelanul de Carașova și cu alți mari magnați pentru aducerea pe tron a unui rege din interior¹⁹.

1535 – în cursul lunii septembrie Ioan Zápolya le confirmă nobililor Ioan George și Petru Peyca deținute în districtul Carașovei: Gârliște, Carașova, Ciudanovița, Kethezwuthwtztha, Bwdinach, Hewes izwar, Jitinul de Sus și de Jos și Marowyth, pentru credincioasele lor servicii militare²⁰.

1551 – Gabriel Báthory emite prin cancelaria sa de la Alba Iulia un act de privilegiu, care reconfirmă vechile privilegii ale celor opt districte românești din Banat, obținute la 1457 de la regele maghiar Ladislau V.

1552-1716 – în urma căderii regatului maghiar, Banatul este ocupat de turci și transformat în provincie otomană, cunoscut sub numele de vilayetul Timișoara.

1569 – Defterele turcești confirmă în bună parte conservarea vechilor districte bănățene românești sub forma nahiilor. Fostul district Carașova, situat pe cursul superior și mijlociu al Carașului devenind *nahiya* Carașova-Vitelnic (*Kîrașova ve Bîtlînik*)²¹.

1690-1700 – Listele "*Conscriptio Districtuum*" din colecția Marsigli, cuprinde în cadrul districtului Vârșeț și fostul district românesc Carașova cu satele sale. Între satele aparținând acestui district sunt enumerate Carașova (Karasevo), Goruia (Goruny), Clocotici (Klokotics), Vodnic (Vodnik), Rafnic (Ravnik), Calina (Kalina), Cuptoare (Kuptore), Doman (Doman), Podcars, Vak, Ionovacz, Kurjacsicza și Telva. Dintre acestea ultimele 5 nu se mai regăsesc astăzi, putând totuși avea un corespondent în așezările existente astăzi în zonă Iabalcea, Lupac, Dognecea și Nemret²².

1719-1720 – în cadrul organizării administrative a teritoriului Banatului, devenit provincie a imperiului habsburgic, iau ființă 11 districte, conduse de un administrator imperial. Acestea sunt: Timișoara, Ciacova, vârsșeț, Cenad, Lipova, Palanca Nouă, Becicherecu Mare, Panciova, Caransebes, Orsova și Lugoj. Carașova devine unitate administrativă cercurală, alături de Ticvani, Ramna, Jamu Mare și Vârșeț, în cadrul districtului Vârșeț²³.

1739 – sunt aduși în Banat 4.600 de bulgari catolici, care au întemeiat comunele Vinga, Lovrin și Ó-Bessenyő. Urmează alte cete de bulgari, albanezi și clementini, care au fost așezați în Carașova și satele Lupac, Vodnic, Nermet, Iabalța (Iabalcea), Clocodiciu (Clocotici) și Rafnic, ulterior și la Vinga, Ó-Bessenyő și Vizeda²⁴.

1780 – comitatul Caraș, cu reședința la Lugoj, este organizat în cinci cercuri: Bulci, Căpâlnaș, Lugoj, Carașova (greșit menționată de V. Meruțiu (1929) sub numele de Caransebeș) și Oravița; Cercul Carașova fiind amintit și la 1796. La 1796 cercul Carașovei avea 36 de sate²⁵.

1847 – Cercul Carașova își schimbă denumirea în Cercul Bocșa²⁶.

1880 – prin Legea maghiară LV din 1880, cercul Carașova (Bocșa) este definitiv desființat, localitățile sale componente fiind împărțite cercurilor vecine Reșița și Oravița²⁷. (Radulian, op. Cit. p. 208).

2.1.2. CARACTERISTICI SEMNIFICATIVE ALE TERITORIULUI ȘI LOCALITĂȚILOR, REPERE ÎN EVOLUȚIA LOR SPAȚIALĂ.

¹⁸ Popovici, Istoria românilor bănățeni, Lugoj, 1904, p. 189-190; Hațegan, Boldea, op cit., p. 250

¹⁹ Ibidem. p. 299.

²⁰ Hațegan, Boldea, op cit., p. 327

²¹ C. Feneșan, *Cultura otomană a vilayetului Timișoara (1552-1716)*, Timișoara, 2006, p. 37

²² P. Binder- *Lista localităților din Banat de la sfârșitul secolului al XVII-lea*, în *Studii de Istorie a Banatului*, Timișoara, 1970, p. 61-69 (p. 64).

²³ Maria Vertan, *Sigilii de sate, comune și târguri din Banatul istoric (sec XVIII-XIX)*, Timișoara, 2006, p. 8.

²⁴ P. Drăgălina, *Câteva pagini din suferințele românilor Bănățeni*, în *Rev. Transilvania*, nr. X din Decembrie 1900, p. 239

²⁵ Radulian, op. cit. p. 182.

²⁶ Ibidem, p. 194.

²⁷ Ibidem, p. 208.

2.1.2.1. Așezare spațială

Comuna Carașova este situată în partea centrală a județului Caraș-Severin, în bazinul superior al râului Caraș; zonă cunoscută îndeosebi sub numele de Banatul montan, făcând trecerea între municipiul Reșița și orașul Anina. Coordonatele sale geografice sunt 21.868731° longitudine estică și 45.20531° latitudine nordică.

Satele comunei Carașova aparțin unui spațiu instituțional cu o mare stabilitate în decursul timpului, favorizat de cadrul natural și de cel istoric în care a luat naștere și sa dezvoltat. Datorită poziției sale strategice, în trecut a fost un important centru administrativ, politic și religios.

Din punct de vedere geografic, comuna Carașova este situată în depresiunea cu același nume din munții Banatului, fiind flancată la est de Munții Semenici, la sud de prelungirea Munților Aninei, spre vest de Munții Dognecei, iar spre nord de Depresiunea Ezerișului, împreună cu care formează Culoarul Depresionar Caraș - Ezeriș.

Teritoriul administrativ al comunei cuprinde un spațiu geografic variat ca altitudine, ce urcă de la suprafețele restrânse de câmpie spre zonele înalte ale Munților Aninei.

1. *treapta depresionară, formată din lunca Carașului după ieșirea din chei și câmpia formată pe cusul inferior al pâraielor Lupac și Nemred*, are o funcționalitate predominant agricolă, bazată pe cultura cerealelor și a plantelor furajere cu o componentă urbană (Carașova).
2. *zona piemontană și premontană, formată din platoul carstic al Iabalcei, cu altitudini de 300-400 m, sculptat de doline și văi carstice*, are o funcționalitate preponderent agro-pastorală, favorizată de suprafețele extinse de pășuni și fânețe, precum și pomiculturii care deține un loc de frunte între activitățile agricole ale regiunii;
3. *trepte montane înaltă*, îi putem atribui o funcționalitate predominant pastorală, și de exploatarea resurselor forestiere;

Spațiul etnic, este definit prin prezența unor comunități de populație de origine slavă a căror dată a stabilirii în zonă este încă discutată de către specialiști. În sec. al XVIII-lea J. J. Ehreler, atribuia populației din satele Carașova, Iabalcea, Nemreg, Rafnic, Clocotici, Vodnic, o origine sârbească. Începând din 1739 în Banat sunt aduse grupuri de bulgari și albanezi, din care o parte au fost așezați în Carașova și satele Lupac, Vodnic, Nermet, Iabalța (Iabalcea), Clocodiciu (Clocotici) și Rafnic, ulterior și la Vinga, Ó-Bessenyő și Vizeda²⁸.

Astăzi populația locală în marea sa majoritate acceptată ideea unei origini croate atât pentru Carașova cât și pentru satele din împrejurimii; Iabalcea, Nemred, Rafnic, Clocotici, Vodnic.

Suprafața și structura teritoriului administrativ al comunei Carașova

Suprafața totală	- 14.145 ha;
- Suprafața intravilan	- 170 ha;
- Suprafața extravilan	- 13.975 ha;
- teren agricol	- 1.460 ha;
- pășuni	- 2.882 ha;
- fânețe	- 2622 ha;
- livezi	- 70 ha;
- păduri (terenuri forestiere)	- 6.543 ha;
- alte categorii teren	- 398 ha.
- Suprafața locuibilă	- 37168 mp;
- Suprafața locuibilă / locuitor	- 11,9 mp;
- Densitate	- 22 locuitori / kmp;
- Număr locuințe	- 907.

Densitatea locuirii în comuna Carașova este una mică, comparativ cu media pe județ de 40 locuitori / kmp. Comuna Carasova reprezintă 1,6% din suprafața județului Caraș-Severin, numărându-se printre comunele mici din punct de vedere al teritoriului.

2.1.2.2. Schimbări ale vetrei și evoluția urbanistică a localităților în timp

Carașova este o comună de munte, care ocupă o poziție relativ laterală în cadrul depresiunii Ezeriș-Lupac, fiind situată în partea de sud-est a acesteia, într-o zonă depresionară deosebită, formată

²⁸

Drăgălina, op cit. p. 239.

pe cursul râului Caraș după ieșirea acestuia din chei, la poalele Munților Aninei. Acest spațiu geografic are un trecut milenar și puternice tradiții culturale, în care se împletesc valorile etnice cu ocupațiile tradiționale ale locuitorilor legate de creșterea animalelor și prelucrarea lemnului.

Deși zona a reprezentat un spațiu habitatual propice de-a lungul istoriei, prezența comunităților umane fiind favorizată de condițiile naturale și de calitatea și cantitatea resurselor existente, actualele așezări sunt relativ tinere. **Cea mai veche așezare care face parte din actuala comună este Carașova. Documentarea așezărilor componente este următoarea:**

- **Carașova - 1323 este amintită documentar cetatea Carașovei, iar în 1333 așezarea cu același nume. În 1350 se înregistrează documentar două așezări: Nog Carassou, Kys-karassou Astăzi nu există un punct de vedere privind amplasamentul acestora. Dacă una dintre așezări e cea de astăzi, cealaltă poate fi o așezare structurată în jurul fortificației, formată din locuințele soldaților de garnizoană, sau un sat distinct situat în punctul „Pe vale”, unde sunt semnalate urmele unei așezări din aceiași perioadă sau chiar pe actualul amplasament, în dreapta și în stânga râului. Cercetări viitoare vor stabili cu certitudine adevărul.**
- **Iabalcea (Jabalcsa), u. Krassóalmás intră în memoria documentelor în 1564, sub numele de Jabalchna. Nu se cunosc alte date privind vatra așezării. Pe hărțile iosefine (1770) așezarea cu cca. 10 gospodării, așezate dispart, este situată într-o uvală pe cursul superior al unei văi seci. Ulterior așezarea suferă un proces de sistematizare pe același amplasament, în jurul a trei ulițe longitudinale și două transversale, cu tendințe de extindere în aval. În ultimul secol, în condițiile scăderii populației una dintre străzile longitudinale dispăre, gospodăriile existente fiind structurate în principal longitudinal în lungul văii și a drumului comunal 87, ce străbate așezarea.**
- **Nermed este menționat documentar în 1723 (Pesty Frigyes, Karassó), în 1761 sub forma Neremy; 1796 -Nermed; 1826, 1851- Nereth (Suciu, p. 424)**

Sursele documentare arată că în evul mediu Carașova și satele din zonă au aparținut de domeniul cetății cu același nume, fiind stăpânit de cneji locali sau de alte familii nobiliare precum: Nicolae Pereny (1390); George Arbanaz, castelan de Carașova (1400); George Găman și Ladislau, fii lui Petru Walkasyn de Carașova (1494); Francisc Fiat (1597) etc.

Sursele documentare de la 1350 amintesc existența a două așezări cu același nume, Nog Carassou și Kys-karassou. Identificarea lor pe teren nu s-a făcut, dar putem asimila una dintre acestea cu o așezare structurată în preajma fortificației de pe dealul Grad sau cu situl „Din Vale”, unde de asemenea s-au descoperit materiale aparținând acestei perioade istorice.

În timp așezarea existentă au suferit o serie de schimbări, impuse de factori interni (creșterea populației, apropierea resurselor, cadrul natural etc) cât și externi (măsur administrative și nesiguranța). De acest context putem lega apariția așezărilor de la Iabalcea și Nermed, inițial ca așezări temporare ulterior evoluând spre așezări stabile.

Pe baza datelor accesibile la acest moment vom încerca creionarea câtorva momente din istoria acestor așezări.

CARAȘOVA

- u. Krassóva/ **Krassóvár**; g. Karaskowa; cr. *Karaševo*
- 1247 - Castrum Crassou (Drăgan);
- 1266 - Castrum de Karassou (Drăgan);
- 1323 - Cetatea Carașovei
- 1333 - Karasow, Karosu (Drăgan, Suciu);
- 1334 - Karaso (Suciu)
- 1335 - Karazow (Suciu) „castellanus de Karasow”;
- 1358 - Nog Carassou și Kys-karassou (Drăgan, Suciu);
- 1389, 1390, 1437, 1520 - Crassofew (Drăgan);
- 1452 - Krasso (Suciu);
- 1535 - Krassowcz (Drăgan, Suciu);
- 1550 - Crassowcz (Drăgan); oppidum Krasso (Suciu);
- 1597 - Crasso (Drăgan, Suciu);
- 1690-1700 - Karasevo (Drăgan, Suciu);

1717 - Karasova (Drăgan);
 1770 - Die Caraschova
 1828, 1851 - Karassova;
 1913 - Karassóvár.

LOCALIZARE

Satul Carașova este situat într-un mic bazinet, pe cele două maluri ale râului Caraș la ieșirea acestuia din chei. Este mărginit la nord și est de culmile calcaroase ale platoului Iabalcea – Lacila, contunuat cu înălțimile Șereniac-Vârbița și iar spre sud și vest de cele ale dealurilor Pinet și Goronice. Este situată la distanțe relativ egale față de orașele Reșița (13,5 km) și Anina (15,4 km), de care este legată prin DN 58. Față de satele componente, Carașova este situată la 3,9 km față de Nermed și la 5,1 km față de Iabalcea. Satele cele mai apropiate sunt Gârliște (3,9 km), Clocotici (6,8 km), Rafnic (8,3 Km) și Vodnic (8,4 km).

PROBLEME DE TOPONIMIE

În cursul unei analize pertinente, Nicolae Drăganu încearcă să explice originea și semnificația toponimului Caraș²⁹. Autorul amintește că în „Tabula Peutingeriana” râul Caraș se numește „Apo” cu sensul de apă, rădăcina acesuia fiind considerată, în funcție de autor, când traco-getică (cu trimiteri la Apulum, Apula), când scitică, sarmatică sau celtică (trimitând la ilirul Apilō > Aplū), când latin vulgar aqua, ilirizat ca rostire .

Forma actuală „Caraș” ar deriva, în funcție de autor când din slavă (krs «stâncă ascutită»; krasno «frumos »), când din maghiară (Karas + jò. «fluvius») sau turc (kara «negru» + sū, su «apă», «râu».

REPERE ISTORICE

Datorită informației contraveseate, marcată de existența unei fortificații și implicit a unei așezări cu același nume pe cursul inferior al râului Caraș, la confluența cu Dunărea, între specialiști au existat mai multe dispute și incertitudini legate de prima apariție documentară a cetății și așezării Carașova. Având în vedere strânsa interdependență între cele două componente habitabile, vom aminti câteva repere istorice atât individuale cât și comune.

1323 – este menționată documentar pentru prima dată cetatea Carașovei, numită în istoriografia maghiară Karassófvár, amplasată pe cursul superior al râului Caraș. Tot la începutul sec. al XIV-lea sunt atestate documentar și fortificațiile ^{de la Mehadia, Caransebes, Timisoara, Jdioara, Lipova, Chery si Ilidia (I. Sorin, *Arhitectura militară medievală din Banat*,)30.}

1323-1338 – funcția de arhidiacon al Carașovei este deținut de Paul³¹.

1333 – este amintit Benedict, preotul din Karasow, cu o plată de șapte banali, pentru ca doi ani mai târziu același preot să plătească opt banali³²

1335 – este amintit documentar nobilul Thouka de Érsomlyu et de Karasow, ridicat de către regele Carol Robert la rangul de jude regal³³.

1357 – sunt amintiți cnezi Basarab din Carașova Mare alături de alt Basarab din Carașova Mică, în contextul unei răfuiei cu familia Socol din Secășeni 34.

1368-1377 – arhidiacon al Carașovei este atestat Ladislau³⁵.

1364 – Vicecomitele de Caraș adevărate că slujitorii vicecastelanului de Carașova, au jefuit trei iobași care se întorceau de la târgul din semlacu Mare³⁶.

La 1365 se amintește de Ioan Dorman, vicecastelan de Carașova, precum și alți castelani de Caras³⁷

²⁹ Drăganu, op cit, p. 259-261

³⁰ I. Sorin, *Arhitectura militară medievală din Banat*, rez. teză doctorat, <http://www.uoradea.ro>

³¹ Țicu, 2007, p. 152

³² Ibidem, p. 151

³³ Simu, op. cit. p. 30

³⁴ Hațegan, Boldea, op. cit. p. 97.

³⁵ Țicu, 2007, p. 152.

³⁶ Hațegan, Boldea, op cit, p. 106.

³⁷ Gh. Popovici, *Istoria românilor bănățeni*, 1904, Lugoj, p. 166.

1389 – Vicecomitele și juzii de Caraș, atestă faptul că nobilii de Carașova (Crassofew) au luat mai mulți cai de la nobilii de Remetea³⁸.

1390 – Este amintit domeniul Er-Somlyo, format din cetate, satele Ersomlyo, Carașova (Crassofew), Cherneuch, Jablonok, Vărădia și Vizvar, pe care capitlu de Cenad îl introduce în posesia lui Nicolae Pereny³⁹.

1400 – este amintit George Arbanaz, castelan de Carașova ca martor într-un proces privind nerespectarea drepturilor succesorale ale văduvei nobilului Mica, fiul lui Hem⁴⁰.

1405 – Pippo Spano le interzice castelanilor de Carasova să-i aducă înapoi pe iobagii fugiți înainte de 1404 de pe posesiunile regale, considerând că reluarea unor referendumuri deja trecute și intrate pe un anume făgas de stabilitate se dovedea dăunătoare⁴¹.

1406 – în iunie, Filippo Socolarii, comite în Timiș, Arad, Cenad, Caraș și Cuvin, apelează la Ștefan, fiul lui Petru din Remetea pentru a investiga furtul unor cai de la Vasile și Ladislau, nobili din Carașova⁴².

1409 – În cursul călătoriei sale efectuată în Banat regele Sigismund de Luxemburg trece în cursul lunii mai prin Carașova⁴³.

1549 – este amintit Benedict Worgyth în calitatea sa de jude al târgului Carașova (Krassó) alături de alte persoane de seamă din acel târg precum; Andrei Dimitrovici, Petru Olbici, Ștefan Micloșevici, Petru, fiul lui Myx, Francisc Paulovici, Lazăr Dragul și George Olah, care se obligă să-i apere pe orașenii din Caransebeș la nevoie și să nu întreprindă nimic împotriva acestora⁴⁴.

1572 – un document papal amintește existența unui așezământ franciscan în târgul Carașova⁴⁵.

1597 – la 28 mai, Carașova, alături de satele Gârliste, Ciudanovița, Jitin, Agadici, Ilsawa cu alt nume Maidan, Răchitova, Goruia, Greoni, Petrovecz, Gorwicza și Zpenczuracz, recuperate de la turci sunt donate Principele Transilvaniei, Sigismund Báthory de Somlyó (1581-1597), nobilului Francisc Fiat și rudelor sale⁴⁶.

1597 – La 18 august Principele Transilvaniei, donează nobilului Andrei Bârcianu, ban de Lugoj-Caransebeș târgul Carasova și posesiunea Goruia, ocupate de turci și reocupate acum de creștini⁴⁷.

1626 – într-un document nedatat din acest an, destinat după toate probabilitățile curții imperiale de la Viena, este amintită existența unei garnizoane de 300 de ostași în cetatea Carașovei⁴⁸.

1635 – în aprilie Carașova este vizitată de către vicarul general de Smederevo, Pietro Sabbatini⁴⁹.

1644 – la cererea vlădiciei ortodoxe, turcii expulzează misionarii iezuiți din Carașova și împrejurimi, pe motivul că sunt agenți imperiali habsburgici⁵⁰.

1673 – într-un defter a lui Osman aga se amintește existența în Carașova a 14 capi de gospodărie supuși la dări. Spre comparație în aceiași perioadă la Caransebeș erau înregistrați 16.

1717 – la această dată în Carașova erau înregistrate 400 de case, fiind unul dintre târgurile

³⁸ Hațegan, Boldea, op cit. p. 142.

³⁹ Ibidem, p. 145.

⁴⁰ Ibidem, p. 158.

⁴¹ Șt. Pascu, Răscoalele țărănești în Transilvania I, Epoca Voievodatului, Cluj, 1947, p. 19-20; I. Hațegan, *Filippo Socolarii, un condotier italian pe meleaguri dunărene*, p. 18, apud <http://www.banaterra.eu>

⁴² Hațegan, Boldea, op cit., p. 167.

⁴³ Ibidem, p. 174.

⁴⁴ Ibidem, p. 344.

⁴⁵ **I. Hațegan, *Cronologia Banatului II/2 - Vilayetul de Timișoara, Timișoara, 2005, p. 80***

⁴⁶ Ibidem, p. 131.

⁴⁷ Ibidem, p. 132.

⁴⁸ Ibidem, p. 183.

⁴⁹ Ibidem, p. 188

⁵⁰ Ibidem, p. 199.

care rivaliza cu Caransebeșul și mult superior față de Lugoj⁵¹.

1720 – se formează parohia catolică din Carașova (^{Karassó})⁵².

1794 – apare sigiliul satului Carasova cu legenda în limba germană: KARASSOW B. D.

1794 și având ca emblemă imaginea Fecioarei Maria⁵³.

1842 – documentele ecleziastice „universalis schematismus ecclesiasticus (...) pro Anno 1842 amintește existența în cadrul „Districtus V.-A.-Diaconalis Karassoviensis in I. Com. Karassoviensis” a parohiei Karassó, formată din parohia cu același nume, având un număr de 3926 de credincioși și fiiliile Jabalcsa, cu 490 credincioși și Nermet cu 74154.

1870-1871 – Odată cu aprobarea legilor municipiilor și a comunelor, târgurile, ca unități administrative cu funcții comerciale aflate la limita dintre sat și oraș dispar. De la această dată și Carașova își pierde acest statut, după cca. 330 de ani... în contextul ridicării unor centre urbane noi, a căror dezvoltare economică era susținută de industria prelucrătoare, Reșița și Anina⁵⁵.

Evoluția urbanistică a localității Carașova în sec. XVIII și XIX

Pentru sec. al XVI-lea cele mai semnificative date privind zona sunt date de defterele turcești (documente turcești de evidență) de la 1569. Aceste documente amintesc existența în cadrul nahiyalei Bocșa, de care aparținea și târgul Carașova a unui număr de 18 puste (sate pustii), alături de alte 24 de sate cu un număr de 744 de case. În a doua parte a sec. al XVII (1673) un alt defter turcesc menționează existența în Carașova a 14 capi de gospodării supuși la dări, în condițiile în care la aceiași dată Caransebeșul înregistra 16 asemenea capi de familie.

Documente mai exacte și mai complete privind evoluția urbanistică a localității s-au păstrat de la administrația austriacă din Banat. Astfel, într-un document de cabinet aflat la Viena, în care se face un recensământ al așezărilor și fondului de locuit din Banat, se confirmă existența în Carașova a unui număr de 44 de case, în timp ce la Caransebeș erau înregistrate 422, iar la Lugoj 218⁵⁶.

Alături de clădirile de locuit, comunitatea, majoritar catolică dispunea de o biserică, iar consemnarea prezenței unor misionari iezuiți la 1644 confirmă prezența unei mănăstiri catolice, amintită documentar încă de la începutul secolului și arondată începând cu 1740 custodiei bulgare. Specialiștii nu pot confirma o legătură directă între această mănăstire și actuala biserică romano-catolică.

Analizând informațiile istorice privind habitatul în această zonă geografică, după datele cuprinse în harta Banatului din 1740, datorată lui Reinier și Iosué Ottens, se constată prezența în hotarul comunei a unor așezări astăzi dispărute. Astfel, între Jabals (Iabalcea) și Glododis (Clocotici) era situat satul „Lesdie”, care ar suprapune actualul Nermed, amintit documentar la o dată anterioară (1723) sub forma Neremy. Totodată în zona actualii păduri „Țerie”, situată pe versantul stâng al Cheilor Carașului, la confluența Carașului cu Comarnicul, era satul Bodmagid, astăzi dispărut. Utilizarea semnului convențional de biserică pentru toate aceste sate confirmă existența unor așezări închegate, suficient de puternice economic pentru a-și permite un lăcaș de cult. Totodată nu este semnalizată fortificația de pe dealul Grad, fapt ce denotă ieșirea acesteia din peisajul social și militar fiind iremediabil distrusă și fără importanță comunitară.

Informații importante privind zona ne sunt oferite de harta lui Grisellini (1776), unde localitatea, centru de comună este menționată sub numele de „Die Carschova”, iar Iabalcea sub

⁵¹ Drăgălina, op cit. p. 236).

⁵² Apud „universalis schematismus ecclesiasticus (...) pro Anno 1842” - <http://kt.lib.pte.hu/cgi-bin/kt>

⁵³ M. Vertan, op cit., p. 14.

⁵⁴ Vezi nt. 52

⁵⁵ **Radulian, op. Cit. p. 194**

⁵⁶ Dragalina, op.cit., p. 236.

forma „Iablitz”.

Cele mai importante date privind evoluția urbanistică a satelor componente ale actualei comune Carașova apar pe hărțile militare austriece și austro-ungare din 1770 și 1864.

- ~1770 (1769-1772)- “Ridicarea Josefină” (surse: Arhivele Statului București- fond clișee; *Az első katonai felmérés. Erdély és a Temesi bansag*, DVD, ed. «Arcanum», Budapest, 2005), dezvăluie existența unei așezări întinse pe cele două maluri ale râului. O componentă situată pe malul stâng al Carașului, structurată în jurul străzii principale care străbate așezarea, numită *Kurischiz* este cea mai extinsă și cu numărul cel mai mare de gospodării. O componentă urbanistică

organizată pe malul drept, în partea nordică, numită Potkirsck, este structurată în jurul unui păienjenis de străzi și drumuri de hotar, care se desprind din drumul principal ce urcă spre nord-vest. Așezarea dispunea de trei mori de apă și un pod peste râu, în partea sudică a așezării. Tot pe malul drept sunt organizate mai multe livezi și grădini.

Infrastructura așezării este formată dintr-un drum principal care străbate valea Carașului, continuând pe malul drept al acestuia spre Nermech (Nermed), Klokoditz (Clocotici) și Iabalcze (Iabalcea) etc. Din partea sud-vestică a așezării, unde valea se desprinde un drum care trece pe malul stâng și traversează așezarea, pentru a reveni pe malul drept în capătul opus al satului. La acest drum se racordează mai multe străduțe și drumurile de hotar .

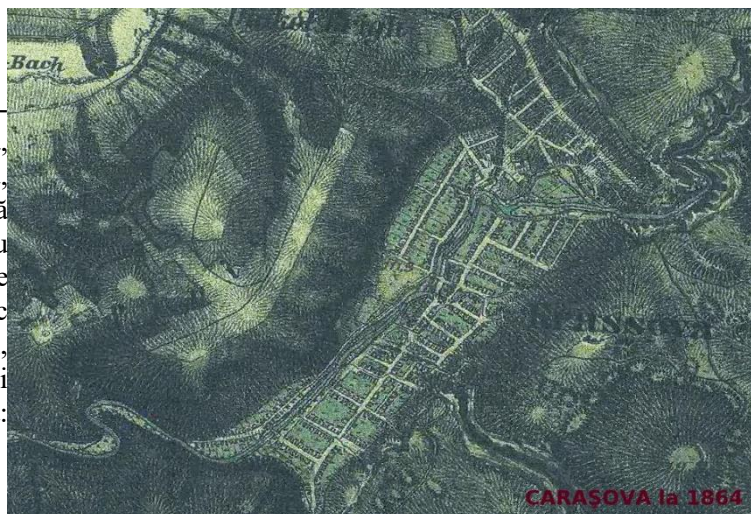
- “A doua hartă militară a Regatului Maghiar și Banatului Timișan” (1864/5) scoate în evidență caracteristici de sistematizare certe, structurate în jurul celor două nuclee inițiale de locuire de pe cele două maluri. La această dată cursul râului a suferit unele lucrări de corectare a albiei imediat după ieșirea din chei, în timp ce rețeaua stradală, inclusiv structura urbanistică a așezării capătă un aspect organizat, puternic geometrizat, cu clădiri aliniate la stradă și cu importante suprafețe de grădini între șirurile de gospodării. Conturul așezării capătă tot mai pregnant caracteristicile unui sat adunat.

Trecerea de pe un mal la celălalt se face cu ajutorul a două poduri, care asigură și legătura dintre cele două părți ale localității.

(Sursa:

<http://archivportal.arcanum.hu/maps/html/katfelm>)

- Hărțile germane, editate la 110 – Generalekartw von mitteleuropa, evidențiază pentru Carașova, procesul de dezvoltare urbanistică pe același amplasament, cu tendințele de dezvoltare înregistrate de spațiul urbanistic situat pe malul drept al râului, precum și prezența actualului lăcaș de cult. (sursa:

<http://lazarus.elte.hu/hun/digkonyv/topo>).

IABALCEA

u. **Krassóalmás** cr. *Jabalče*

Alte denumiri: Jabalcea

- 1564 – Jabalchna, cunoscută inițial sub numele de Krasso-almas (Suciu 1967, p. 300);
- 1607 – Jabalcsia (Suciu);
- 1717 – Jabalcs (pe harta lui Mercy);
- 1723 - Jabals
- 1740 – Jabals (Reinier și Iosué Ottens), nume păstrat și pe harta oficială din 1761;
- 1770 – Jabalcze (Banat_Josephinische_Landaufnahme_pg145);
- 1776 – Jablitze (Griselinii);
- 1808 – Jabalcsa (Tekintő, p. 447);
- 1828 – Jabaltsa (Suciu);
- 1851-1910 – Jabalcsa (Suciu);

Satul este așezat pe platoul cu același nume, la nord de localitatea Carașova și de cheile Carașului, pe o vale de doline. Accesul se face din DN 58, pe un drum comunal care străbate localitatea. Pătrunderea turcilor în Europa și căderea Imperiului Bizantin a favorizat prigoana acestora asupra populațiilor locale de bulgari și sârbo-croați. Din fața turcilor unii dintre aceștia s-au refugiat la nordul Dunării pe teritoriul Banatului. În urma unor asemenea emigrări a apărut și Iabalcea, amintită așa cum aminteam la 1564. Dar începuturile așezării pot fi mult mai timpurii dacă luăm în considerare însemnările unui șemantism al bisericii catolice din dioceza Canadului, care confirmă existența aici a unei parohii catolice încă din sec. al XIV-lea⁵⁷

1577 – satul Iabalcea a constituit un motiv de dispută între Bonaventura și Nicolae Vaida „*egregios et nobiles de Karansebes*” cu membrii familiei Banffy de Mogyoro pentru părțile de posesiuni deținute Iabalcea și Teregova⁵⁸.

1726, sub numele de Jabalța, este amintit documentar ca destinație pentru un nou grup de bulgari și albanezi, colonizați în zonă de către autoritățile austriece.

1739-1740 – sosesc în Banat grupuri mari de bulgari catolici (clementini) și albanezi dintre care unii vor fi așezați și în Iabalța (Iabalcea)⁵⁹. Un an mai târziu localitatea apare în documentele cartografice sub numele de Jabals.

1774 – În lucrarea sa despre Banat, Ehrel amintește satul Jabalza (Iabalcea), în cadrul districtului Vârșet, cercul Carașova, ca fiind locuit de români⁶⁰. Informația nu pare să se confirme în totalitate, cunoscut fiind faptul că populația de origine slavă era predominantă în zonă încă din sec. XIII-XIX.

1842 – documentele ecleziastice „universalis schematismus ecclesiasticus (...)” pro Anno 1842 amintește apartenența satului Jabalcsa, cu un număr de 490 de credincioși, ca filie a parohiei Karassó.

Populația așezării, majoritar catolică, a cunoscut oscilații importante în timp. Astfel în 1839 se înregistrau 495 locuitori, din care 16 ortodocși și 479 catolici; în 1890 sunt înregistrați 517 locuitori, din care 1 maghiar, 25 germani, 1 slovac, 175 români, 309 croați și 6 de altă etnie. În 1830 populația așezării cunoaște o scădere drastică, ajungând la 339 de locuitori dintre care 48 români, 16 țigani și 275 carașoveni, pentru ca la recensământul din 1992 populația așezării să fie de 277 locuitori.

Deși comunitățile de carașoveni sunt recunoscute pentru conservatorismul lor în păstrarea limbii și a tradițiilor, cei din satul Iabalcea manifestă tendința de renunțare la limba croată în favoarea limbii române.

NERMED

u. **Nermed** cr. *Neremić*

Alte denumiri: Nermet

Satul de carașoveni, Nermed, se întinde pe cca 2 km, pe valea cu același nume apare înainte de 1723, când este amintit documentar pentru prima dată.

- 1723, 1761 – Nermy (Suciu 1967, p. 424);
- 1770 – Nermech (Banat_Josephinische_Landaufnahme_pg145)
- 1776 – Nermed (Suciu/Pesty);
- 1776 – Nermesch (Griselinii);
- 1826, 1851 – Nermeth (Suciu);
- 1865 – în Nermet au fost colonizați un nou grup de refugiați catolici din sudul Dunării.

⁵⁷ N. Ilieșiu, *Monografia istorică a Banatului*; jud. Caraș, 2011, p. 147

⁵⁸ Dragoș-Lucian Țigău, *Familia nobililor Vaida în sec. XVII*, în *Analele Banatului*, SN., Arheologie-Istorie, XVI, 2008, p. 199-219 (p. 207)

⁵⁹ Dragalina, op cit (vezi nt. 24); Idem, Ilieșiu.

⁶⁰ J.J. Ehrler, *Banatul de la Origini până acum (1774)*, prefață, traducere și note de Costin Feneșan, Timișoara, 1992, p. 150.

Satul de carașoveni, Nermed, este situat pe valea cu același nume, **în amonte de intersecția acesteia cu drumul spre Clocotici**, în apropierea localităților Iabalcea, Doman, Clocotici, Rafnic și Carașova. **Structural este un sat răsfirat, pe o lungime de cca. 2 km în lungul pârâului cu același nume, dezvoltarea sa fiind puternic condiționată de prezența versanților destul de abrupti a dealurilor mărginașe, acoperite cu păduri și livezi.** Alături de populația locală, potrivit lui Patriciu Dragalina⁶¹, aici au fost colonizați în 1739-1740 și bulgari veniți din sudul Dunării. Evoluția ulterioară a localității are loc în strânsă legătură cu a celorlalte comunități de carașoveni din zonă. Populația așezării este formată în cea mai mare parte din carașoveni. La anul 1839 populația era formată din 633 catolici și 10 ortodocși; la 1851 se înregistrau 634 locuitori, în 1870 are 704 locuitori, în 1900, 745 locuitori (4 maghiari, 3 germani, 738 carașoveni), în 1930 avea 642 locuitori din care 1 român, 640 carașoveni și 1 de altă etnie⁶², în 1977 erau 698 locuitori, pentru ca în 1992 numărul locuitorilor să scadă la 644.

Limba vorbită în comunitate este limba croată, iar religia este romano-catolică. Sărbătoarea satului, ruga (chirvai), este prilejuită de sărbătorirea sfinților Iacob și Ana, pe 25 și 26 iulie. Ocupația de bază a locuitorilor este agricultura, locuitorii acestei așezări fiind recunoscuți pentru țuica și brânza produsă.

EVOLUȚIA LOCALITĂȚILOR DUPĂ 1990

În perioada comunistă hinterlandul centrelor industriale Reșița și Anina se dezvoltă într-o strânsă interdependență cu acestea, constituind principala resursă de forță de muncă. Acest rol îl joacă și localitățile componente ale comunei Carașova, care devin în bună măsură dormitoare aferente celor două centre, prin numărul important de locuitori deveniți salariați în unitățile economice ale acestora.

După 1990, odată cu transformările survenite în economia zonei, închiderea unor unități, restrângerile de activitate, mai ales în cadrul marelui complex industrial al Reșiței, tot mai mulți salariați ajunși șomeri se reîntorc la vechile preocupări, respectiv la agricultura/creșterea animalelor practică anterior. Totodată timid își face loc economia privată, în investiții legate de comerț și de prelucrare a unor materii prime (lemnul).

Dar lipsa locurilor de muncă și restrângerea veniturilor a avut un impact negativ asupra nivelului de trai al locuitorilor. În noile condiții mulți dintre acești, în special populația tânără și-a încercat norocul spre marile centre urbane zonale (Timișoara, Caransebeș, Arad) sau au plecat în alte state europene. Strângerea ulterioară a legăturilor cu guvernul Croat și obținerea dublei cetățenii le-a permis multora să-și găsească locuri de muncă în alte țări.

În această perioadă au loc schimbări importante și în viața socială a comunităților carașovenilor, vizibilă în schimbările demografice și scăderea numărului de elevi. Astfel crește rolul polarizator al Carașovei, unde în anul 1990 se înființează o secție cu predare în limba maternă, iar ulterior și un liceu bilingv, spre care se îndreaptă și elevii școlilor gimnaziale din celălalte sate de carașoveni. Tot acum are loc un proces de extindere a utilizării limbii croate în școli și înființarea unui liceu cu limba de predare croată, în localitatea Carașova.

În ultimii ani autoritățile locale au pregătit și implementat o serie de proiecte pe fonduri bugetare sau atrase, pentru refacerea și modernizarea infrastructurii de transport, îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare (precum alimentarea cu apă în localitățile Carașova și Iabalcea), reabilitarea infrastructurii de învățământ și a celei culturale. S-au întreprins de asemenea pași concreți în scopul valorificării superioare a uriașului potențial turistic pe care îl deține.

Pe plan politic are loc formarea Uniunii Croaților din România cu sediul în Carașova și apariția tot aici a publicației bilingve “Hrvatska granica”.

⁶¹ Vezi nt. 24.

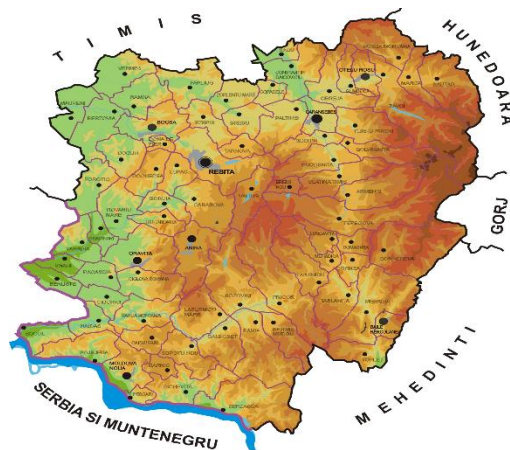
⁶² Ilieșiu, op cit, p. 203.

2.2 ELEMENTE ALE CADRULUI NATURAL

2.2.1 ÎNCADRARE ÎN TERITORIU

Localizarea Județului Caraș Severin pe harta

Localizarea Comunei Carașova în Caraș Severin

Administrativ, teritoriul comunei Carașova este mărginit spre nord-est și est de arealul inclus municipiului Reșița, respectiv cel al comunei Văliug, în sud de teritoriile administrative ale comunei Bozovici și ale orașului Anina, iar spre vest și nord-vest de cel al comunelor Goruia și Dognecea.

Are o populație de 3120 de locuitori (2010), formată în cea mai mare parte din etnici croați de religie romano-catolică, distribuiți în componența a trei localități : Carașova (sat reședință de comună), Iabalcea și Nermed.

Comuna este străbătută de către DN 58; Caransebeș (DN 1) – Reșița – Carașova – Anina (DN 58 B), care asigură legătura cu orașul reședință de județ.

Vecinătățile teritoriului administrativ al comunei Carașova sunt: la sud teritoriul administrativ al municipiului Anina, la vest teritoriul administrativ al comunelor Goruia și Lupac, la nord și nord-est teritoriul municipiului Reșița iar la est cel al comunei Văliug.

Între satele comunei legătura se realizează prin intermediul drumurilor comunale:

- DC 75: Carașova (DN 58) – Valea Nermed – Clocotici, cu extensia DC 76 Valea Nermed (DC75) – Nermed – DN 58.
- DC 87: DN 58 – Iabalcea

În cadrul teritoriului administrativ al comunei, satul Carașova se dezvoltă în interiorul micro-depresiunii cu același nume, atât pe umerii terasei joase și înguste, ce jalonează albia râului Caraș, cât și pe zonele de versant amonte de aceasta. În satul Nermed construcțiile sunt dispuse de-a lungul pârâului cu același nume, afluent de dreapta a Carașului, iar Iabalcea, pe un platou piemontan, calcaros, puternic marcat de fundamentul geologic. Din această cauză Iabalcea este considerată a fi una dintre localitățile cu cele mai mici resurse de apă din țară.

2.2.2 CARACTERISTICILE RELIEFULUI

2.2.2.1. Relief

Relieful comunei Carașova este dominat de Munții Aninei. Acești munți, cu o suprafață de 770 kmp și o formă alungită pe direcția NNE-SSV, sunt situați în partea de vest a grupeii montane - Munții Banatului.

Morfologic sunt caracterizați prin prezența unor culmi și văi longitudinale, în conformitate cu structura geologică, și direcțiile de falie, NNV-SSE și o energie mare de relief. O mare parte din structura litologică a Munților Aninei este formată din depozite carbonatice, puternic fragmentate, ce transpar la suprafață sub forma unor platouri carstice bogate în exocarst; câmpuri de lapiezuri, doline, văi de doline, avene. Aceste platouri sunt tăiate de chei și văi carstice active sau temporar active: Cheile Carașului, Cheile Gârliștei, Valea Sodol, Valea Comarnic, Valea Raicovacea, Valea Șereniac, Valea Buhui, Valea Jejnița, Valea Mare(în versanții cărora sunt peste 300 de peșteri). În cadrul lor, cea mai mare suprafață, 600 kmp, o ocupă calcarele care se întind începând de la Munții Locvei până la Dunare, fiind cea mai mare și cea mai compactă suprafață calcaroasă din țara noastră, de peste 807 kmp.

Geografic, comuna Carasova este situată în Depresiunea Carașovei, din munții Banatului, fiind flancată la est de Munții Semenic, limitată la sud de prelungirea Munților Aninei, spre vest de Munții Dognecei, iar spre nord-vest de Depresiunea Lupacului.

Depresiunea Carașovei, cu o lungime de cca. 2,5 km și o lățime de cca. 0,6-1,5 km, a luat naștere în condițiile eroziunii diferențiate survenite la contactul dintre roci cu durități diferite, fiind închisă de curba de nivel de 200 m și mărginită din toate părțile de versanți. La nord-est este mărginită de abrupturi calcaroase (Lacila- 334 m.), la sud-est se află Șereniacul și Vârbița, către nord-vest și sud-vest versanții devin domoli, încununați de înălțimi ca Pinet (359 m) și Goronice (445 m).

Geografic, teritoriul administrativ al comunei este formată din patru zone :

- zona de luncă și terase joase, cu o pondere redusă, de o parte și de alta a râului Caraș, pe văile Gârliștei, Nermod și a altor văi, alcătuită din nisipuri și pietrișuri);
- zona de câmpie înaltă și platouri, aflată în continuarea zonei de luncă, cu un relief înclinat, brăzdat de văi naturale;
- zona de deal, cea mai întinsă, luând forma unor culmi domoale, din care pornesc pineni laterali (dealurile Carașovei, Răvișne, Goronice, Poniceva, Moghilița, Marinița, Gavevici, Socolovăț)
- zona de podișuri (podîșul Teriei, Iabalcei, Suvac).

Planul de raionare geomorfologică a României încadrează comuna Carașova, cu localitățile aferente: Iabalcea și Nermod, în regiunea geomorfologică mediană din sectorul Reșița - Moldova Nouă, ce formează arealul podișurilor și a munților calcaroși, în care predomină relieful carstic, reprezentat prin polii și doline (numite local vârcane), chei (Cheile Carașului), cursuri de ape subterane, izbucuri. Un exemplu edificator de "vale de doline" îl reprezintă Valea Iabalcei, lungă de 6 km, unde întâlnim aproximativ 50 de doline pe km².

Influența tectonicii, respectiv stilul tectonic jurasic efectiv, de cute, în zona Prolaz Iabalcea, a condiționat formarea unor suprafețe structurale și creste, ce contrastează uneori cu relieful platourilor cu doline și polii.

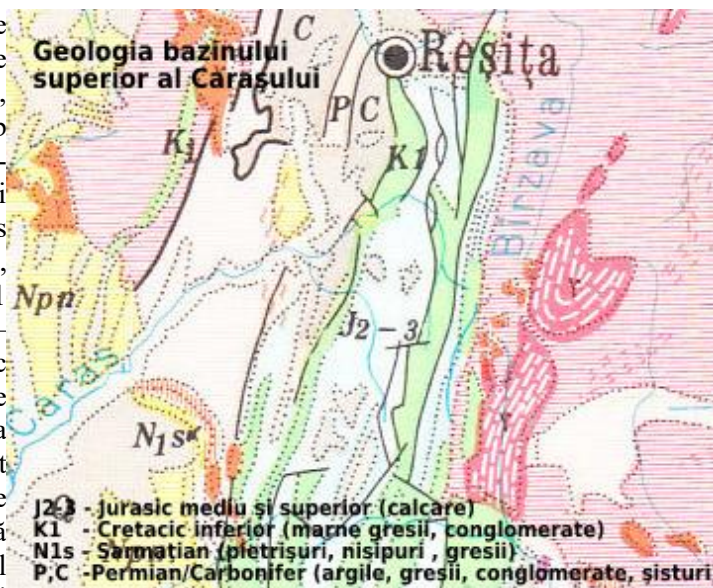
2.2.2.2. Geologia

Zona carstică Carașova este situată în partea vestică a ariei de sedimentare a Unității Pânzei Getice, cunoscută în literatura de specialitate sub denumirea de Sinclinoriul Reșița-Moldova Nouă⁶³. În cadrul acestui sinclinoriu procesul de sedimentare a dus la depunerea peste fundamentul cristalin, a mai multor cicluri de sedimentare: 1 - Carbonifer- Permian, 2 - Triasic, 3 - Jurasic - Cretacic Inferior, 4 - Cretacic Superior, 5 - Cuaternar. Formațiunile geologice care află în zona Carașova sunt nediferențiate sub aspect litofaciesal, aflate în raporturi de sedimentare discordantă și transgresivă cu ample lacune stratigrafice. În arealul comunei Carașova cele mai vechi formațiuni sedimentare aparțin Carboniferului Superior, fiind etalate în succesiunea:

- conglomerate poligenetice și gresii negre, în alternanță cu argile negre, care la diferite nivele prezintă intercalații lenticulare ale unui orizont fosilifer de cărbuni;
- depozitele jurasice superioare, formate din calcare masive alb-gălbui, cu accidente silicoase, sferoidale, cu frecvente intercalații de piroclastite peletice verzi și calcare dolomitice.

În zona Iabalcea grosimea depozitelor de calcar ating grosimi considerabile (500m), ceea ce explică adâncimile foarte mari ale Cheilor Carașului.

În lungul Carașului, aval de cheile Prolaz, au fost sedimentate pe fâșii înguste depozite fluviatile de terasă cu grosimi de cca. 4-5 m, în alternanță cu pineni de conglomerate în care râul își taie direct

⁶³

V. Nania, B. Bădescu, Etajarea endocarstului din zona Carașova, apud <http://www.exploratorii.ro>

alba, formate din elementele grosiere semirulate, de proveniență sedimentară.

Spre vest depresiunea Carașovei este mărginită de culmile Gornic și Pinet, formate în cea mai mare parte din gresii și conglomerate, ce urcă spre nord până în apropiere de Reșița (Dealul Bucitu – 662 m). Spre vest această culme coboară treptat spre depresiunea Lupac- Rafnic, văzută ca o continuare spre sud a culuarului depresionar Ezeriș. În zona localității Carașova morfologia naturală a terenului, local a fost corectată prin intervenții antropice, rezultate în urma lucrărilor de sistematizare pe verticală. Materialul rambleiat fiind depus în diferite puncte de intervenție, fără o compactare organizată, cu o sortare prealabilă a elementelor granulometrice constitutive.

Tectonica locală este marcată de prezența sinclinoriului Reșița –Moldova Nouă, a cărui sisteme de cutare NE-SV sunt însoțite de falii longitudinale, transversale și oblice dispuse în sistem paralel, sau ramificat, realizate în decursul ciclurilor tectonice Prebaicalian, Baicalian, Hercinic și Alpin. Cea mai importantă falie care se subscie teritoriului administrativ al comunei este falia Reșița – Carașova.

2.2.3. REȚEAUA HIDROGRAFICĂ

2.2.3.1. Ape de suprafață

Teritoriul administrativ al comunei Carașova este situată în bazinul hidrografic superior al râului Caraș, râu care își are izvoarele în estul Munților Aninei, de sub platoul carstic Cârneala, printr-un izbuc situat la altitudinea de 600 m. În zona de izvoare râul străbate pe cca. 8 km un sector format din șisturi cristaline și gresii, după care traversează stratele de calcare jurasice și cretacice puternic fragmentate și faliolate, cunoscut sub numele de podișul Iabalcea, până în localitatea Carașova. În acest sector Carașul și-a tăiat un spectaculos sector de chei, presărate cu rupturi de pantă și marmite.

Carașul are o lungime de 128 km (din care 30 km pe teritoriul Serbiei) drenând o suprafață de 1.148 km², din care 1118 km² pe teritoriul României. Panta medie al râului prezintă variații, fiind provocate de evoluția specifică a reliefului carstic, valoarea sa între izvoare și granița României este de 6,7 ‰⁶⁴.

Debitul mediu multianual al râului Caraș, înregistrat la stația hidrometrică Carașova este de Q= 1,99 mc/s. Sursele de alimentare ale bazinului sunt mixte, surselor subterane revenindu-le o pondere relativ mare, datorită extensiei calcarelor pe un areal amplu, a căror fragmentare tectonică permite o bună circulație a apelor subterane. Caracteristicile fizico-chimice ale apei Carașului: aparțin clasei de mineralizare bicarbonată calcică, cu conținut redus de sulfati și cloruri, gradul de mineralizare variază între mic și mediu, materiile în suspensie provenind din eroziunea solului.

Pe teritoriul comunei Carașova rețeaua hidrografică are o lungime de cca. 66,5 km.

În arealul Carașova, se remarcă o sărăcie a cursurilor afluențe în flancul estic al cuvetei sedimentare mezozoice, colmatate cu roci carbonatate. Odată cu intrarea râului în sectorul de calcare pe care le străbate transversal până la Carașova această situație se menține neschimbată. Apele meteorice căzute în acest areal se infiltrează în lungul fisurilor și a golurilor carstice, în adâncime, urmând trasee de circulație difuză. La distribuirea rețelei hidrografice minore, contribuie în mod vădit răspândirea inegală a pădurilor și creșterea indicelui de ariditate.

Afluenții pe care râul Caraș îi primește pe teritoriul administrativ al comunei în zona superioară și medie a bazinului sunt:

Afluenți de stânga:

- Pârâul Buhui, afluent de stânga, pe care Carașul îl primește înainte de intrarea în chei, are o lungime de 12 km și un bazin de alimentare de 40 km².
- Valea Raicovacea, cu o lungime de cca. 2 km;
- Valea Sereneac, cu o lungime de cca. 2 km;
- V. Gârliște, cu o lungime de cca. 9 km.

Afluenți de dreapta:

- Pârâul Comarnic, afluent de dreapta, H med.= 664 m; L= 5 km.; S= 9 km²;
- Ogașul Moș Alexa, cu o lungime de cca. 3 km;
- Ogașul Grădeț, cu o lungime de cca. 2 km;
- Valea Naves, cu o lungime de cca. 3 km;
- Valea Neremed, afluent de dreapta, H med.= 367 m; L= 9km.; S= 12 km², cu afluenții Suvac, Dușnic și Lazului .

⁶⁴ V. Sencu, I. Băcănar, Județul Caraș-Severin, editat de Inst. de Geografie, ed. Academiei RSR, București, 1976, pp. 28 și 68.

Ultimii doi afluenți se varsă în Caraș, în aval de Carașova, după ce râul iese din strâmtoarea gresiilor carbonifere a culmi dintre bazinetul Carașovei și depresiunea Ezeriș – Lupac.

2.2.3.2. Cursuri de apă cu caracter semi-permanent - torențial

O caracteristică generală a bazinului hidrografic Caraș în zonă este dată de prezența calcarelor, care au determinat dezorganizarea rețelei hidrografice de suprafață. Acestea sunt în general văi formate pe depozite cu o altă structură litologică sau formate la suprafața platourilor calcaroase din zonă, a căror evoluție normală a fost stopată odată cu coborârea nivelului de bază al râului și trecerea scurgerii de la suprafață în subteran, prin golurile carstice. În această categorie sunt încadrate pâraiele Suvac, Dușnic și Lazului.

În general prezența unor volume de mari de ape într-un timp limitat, reactivează curgerile de suprafață în anumite sectoare. Aceste fenomene pot avea loc la topirea bruscă a zăpezilor și în cazul unor ploi torențiale.

2.2.3.3. Apele subterane

Apele subterane în zonă sunt legate de prezența calcarelor, care acoperă un areal foarte mare, producând perturbații la nivelul curgerilor de suprafață. Apele meteorice și cele cantonate la nivelul depozitelor sedimentare sub formă de izvoare, pânze captive de apă, pânze freatice cu nivel liber etc., odată ajunse pe calcare se pierd pe fisuri, curgând subteran spre emergențele situate în preajma râului, sub forma izvoarelor carstice.

În zona localității Carașova sunt mai multe izvoare carstice permanente, cu o dispunere altimetrică între 200 și 205 m, un izvor temporar și o cavitate carstică care devine activă temporar, funcționând ca „prea plin” al rețelei care i-a dat naștere - Peștera Lizlonea. Aceste izvoare situate la nivelul de bază local sunt alimentate inclusiv de către pierderile din albiile pâraielor: Curiacița, Budiniac, Sereniace, Raicovacea ce s-au format în zona de aflorare a depozitelor impermeabile. Unele dintre acestea au debite semnificative, cuprinse între 10 și 50 l/s, precum:

1. Izvorul de sub Viaduct nr. 1 - debit mediu 50-60 l/s;
2. Izvorul de sub Viaduct nr. 2 - debit mediu 50-60 l/s;
3. Izvorul Sf. Maria (Curiacița) - debit mediu 15-20 l/s;
4. Izvorul Captat (Ceafarovăț) - debit mediu 16 l/s;
5. Izvorul Lazarovăț - debit mediu 15 l/s;
6. Izvorul Șereniace nr. 2 - debit mediu 10 l/s;

De remarcat este faptul că unul din izvoare are emisie de gaze și temperaturi cuprinse între 12⁰ C - 18⁰ C, în funcție de aportul de apă carstică.

Cazul particular îl constituie Peștera Lizlonea, care devine o exurgență la 215 m. altitudine, fiind alimentată numai de apele de infiltrație.

Se poate constata că manifestările hidrologice ale carstului din zona Carașova, are anumite particularități precum:

- fragmentarea, implicit permeabilitatea ridicată a rocilor carstice;
- acțiunea intensă a proceselor erozionale de suprafață;
- lipsa sau reducerea evidentă a rețelei hidrografice organizată în zona platourilor carstice (satele Iabalcea și Nermed), zonă presărată cu numeroase doline, prin care apele de precipitație pătrund rapid în adâncimea masivului calcaros;
- prezența unor cursuri de apă care își pierd apele parțial sau total, formând de văi seci (ogaș Nermed);
- alimentarea suplimentară cu ape carstice și debitul relativ constant al râului Caraș;
- prezența unor izvoare carstice cu descărcare intermitentă și debite variabile (în versantul stâng al râului Caraș).

Pe terasele inferioare ale râului, în zona localității Carașova, există o pânză freatică de joasă adâncime, situată în depozitele de nisipuri și pietrișuri holocene, alimentate din infiltrațiile apelor meteorice, din exfiltrațiile manifestate în albia râului la cote mari, din alimentarea suplimentară cu ape carstice, pe care localnicii le utilizează ca surse de alimentare cu apă.

2.2.4. CONDIȚII CLIMATICE

Poziția geografică a zonei Carașova în partea vestică a Munților Aninei este determinantă pentru raionarea climatică a arealului. Încadrarea în ansamblul climatic al teritoriului României definește zona

ca parte din arealul climatic continental moderat sub-mediteranean, caracterizat printr-un regim termic moderat, cu cantități medii de precipitații, dar mai ridicate decât în alte zone ale țării la altitudini similare, cu perioade de încălzire în timpul iernii și primăveri timpurii. Caracteristic acestui climat este circulația maselor de aer atlantic și mediteranean, care conferă un caracter moderat regimului termic, cu o advecție importantă a maselor de aer umed din vest și sud vest, datorate extinderii efectelor Anticiclonului Azoric.

Potrivit datelor statistice regimul precipitațiilor în sectorul vestic al Munților Aninei indică valori medii multianuale de 873.5 mm; cantitatea lunară maximă, fiind înregistrată în lunile mai - iunie (92,9 - 120,9 mm), iar numărul mediu anual de zile cu precipitații este de 140 – 160.

Temperatura medie anuală este de 8°C; lunile cele mai reci sunt ianuarie și februarie, cu medii de -2°C – -1°C, iar cea mai caldă, august, de +21°C. Regimul termic variază în funcție de altitudine. Perioada cea mai rece se înregistrează în luna februarie, datorită intensificării circulației maselor de aer rece ce vin dinspre nord și nord-est. Cu toate acestea în zona depresionară iernile sunt în general blânde, cu o temperatură medie de – 2,8 grade. Creșterea temperaturilor medii de primăvară în interiorul depresiunii Caraș-Ezeriș se datorește atât creșterii bilanțului caloric cât și invaziei maselor de aer cald din sud-vest. Anotimpul de vară este în general moderat, cu temperaturii medii de 12,3 grade pe Semenici și 20,8 grade în depresiune.

Circulația dominantă a maselor de aer este din direcția vestică. Frecvența vânturilor în zonă este destul de mare, circa 75 % din an. Vânturile locale sunt Austrul – un vânt vestic, uscat și cald pe timpul verii și aducător de geruri pe timpul iernii și Coșava, un vânt cu caracter de föhn, cald și uscat, care poate bate mai rar, în general dinspre sud-est, aducând aer uscat și secetă.

Nebulozitatea zonei este dependentă de regimul de circulație al curenților de aer, determinându-se pe anotimpuri o medie multianuală de 5,8 % zile acoperite.

2.2.5. VEGETAȚIA ȘI FAUNA

Zona înaltă de pe teritoriul comunei Carașova este ocupată în special cu vegetație forestieră, deseori în amestec (fag molid și brad). Pădurile de fag ocupă cele mai mari suprafețe în bazinul superior al Carașului, alături de care mai apar carpenul, frasinul ulmul, paltinul și uneori alunul turcesc. Pădurile de gorun se găsesc în general sub formă de petice pe platourile mai joase situate la sud de Caraș. În cadrul platoului Iabalcea, la est de Carașova și în platoul Ravnîștei, poienile ocupă suprafețe întinse, fiind acoperite cu o vegetație erbacee specifică.

În zonele de chei și pe abrupturile calcaroase se dezvoltă o vegetație specifică, de tip carstic, iliric-meridional, în care predomină liliacul sălbatic, mojdreanul, scumpia și alte plante rare de origine mediteraneană

Specificitatea unor areale de pe teritoriul județului Caraș – Severin, datorate particularităților morfologice ale reliefului, geologiei, florei și faunei a permis conservarea unor specii considerate relict sau amenințate cu dispariția în Europa și în lume. Pentru salvarea acestora, dar și pentru conservarea unor areale naturale de o deosebită frumusețe și spectaculozitate, în concordanță cu politica europeană de mediu, s-au înființat la nivelul județului 50 de rezervații naturale, 3 parcuri naționale și un parc natural.

Una dintre aceste arii naturale protejate este Parcul Național Semenici - Cheile Carașului (PNSCC), cu o suprafață de 36.364,8 ha, parc ce include 10 rezervații naturale, constituite ca zone de conservare specială strict protejate, însumând 14.420,8 ha și 8 rezervații propuse. Parcul este situat în partea centrală a județului Caraș-Severin, ocupând cca. 45 % în Munții Semeniciului și 55 % în Munții Aninei.

Limita sa vestică a PNSCC este în dreptul localității Carașova, ceea ce înseamnă că peste 60% din arealul comunei este inclus în Parcul Național, luând în considerare și zonele tampon.

GORUNUL (Quercus patraea)

Importanța prezenței acestui Parc Național pentru comunitatea carașovenilor se regăsește atât în aspectele de conservare a mediului cât și în considerentele referitoare la activitățile economice monitorizate, considerând restricțiile. Din cele 10 rezervații ale Parcului Național Semenic - Cheile Carașului, 2 se află sub administrația comunei Carașova (rezervațiile speologice Peștera Comarnic și Peștera Popovăț). Rezervația mixtă Cheile Carașului deși este parțial identificată pe teritoriul comunei, este administrată de Direcția Romsilva.

Asociația speologică „Exploratorii Reșița” a propus includerea a 8 noi rezervații speologice aflate în întregime în arealul comunei (Peștera Exploratorii, Peștera Răsuflătoare, Peștera 2 Mai, Peștera Ramonei, Avenul Bizonului, Avenul dintre Brândeșe, Peștera Frumoasă, Peștera Speo-Sport 77), care în final să fie administrate de către comuna Carașova.

Vegetația

Zonarea pe verticală a vegetației este condiționată de altitudine, climă, sol, la care se adaugă orientarea culmilor, particularitățile topoclimatice, structura geologică, precum și influențe exercitate de către om asupra peisajului. Suprafața terenurilor acoperite cu vegetație forestieră în arealul comunei Carașova este de 6.637 ha.

În zona joasă din preajma cursurilor de apă ce străbat zona, precum și în zona cu caracteristici de stepă și silvostepă sunt întâlnite specii precum: plopi (*Plop alba*), sălcii (*Salix alba*, *Salix trianorla*), ulmi (*Ulmus campestre*) și mesteacănul (*Betula pendula Roth*)

Zona pădurilor se caracterizează prin existența a două etaje de vegetație:

- Etajul quercineelor, format din gorun (*Quercus petraea*), alături de cer (*Quercus cerris*), gârniță (*Quercus frainetto*), tei (*Tilia tomentosa*, *Tilia platyphyllos*), stejar pufos (*Quercus pubescens*) etc., este prezent în zonale mai joase, cu o bună expunere sudică. Pădurile de gorun apar sub forma de petice la sud de Reșița, la est de Ciudanovita și la sud de Caraș.

- Etajul fagului este puternic favorizat de specificul reliefului, fiind prezent îndeosebi pe versanții văilor și în depresiunile adăpostite de vânt, cu umiditate ridicată.

Fagul (*Fagus sylvatica*) este specia principală care determină aspectul general al pădurilor din Munții Banatului, având o extindere altitudinală neobișnuit de largă. Este prezent în amestec cu ulmul de munte (*Ulmus montana*), paltinul (*Acer pseudoplatanus*), iar în partea superioară se amestecă cu bradul (*Abies alba*) și molidul (*Picea excelsa*). Ca și fagul, bradul coboară la altitudini surprinzător de mici, față de condițiile climatice generale ale regiunii. Gorunul, este și el prezent, cu o răspândire mai mare decât a bradului, alcătuind arborete alături de fagețe pe versanții însoriți.

Pădurile de fag ocupă suprafețe întinse în partea nordică a comunei, pornind de pe culmea Certej - Pușcașul Mare, în partea sudică și estică al acesteia și sub forma de petice în interiorul comunei, acolo unde condițiile permit. În unele cazuri pădurile de fag apar în amestec cu cele de gorun sau brad. Secundar mai apare carpenul (*Carpinus betulus*), paltinul, ulmul, frasinul (*Fraxinus excelsior*, *Fraxinus ornus*) și altele.

În cadrul pădurilor, pajiștile și terenurile agricole ocupă suprafețe mici, preponderent în podișul calcaros al Iabalcei, la sud-est de dealul Bucitul, la est de localitatea Carașova și în podișul calcaros Ravniștea. Întâlnim un habitat cu aspect de tufe răzlețe cu puține specii în compoziția floristică, situate pe pereți calcaroși sau versanți abrupti cu lapiezuri și procent ridicat de rocă nudă. Asociații specifice pentru zona calcaroasă din Cheile Carașului - Cheile Gârliștei, prezintă o mare varietate floristică explicabilă prin varietatea micro-biotopurilor și prin interferența la acest nivel a mai multor unități de vegetație.

Stratul arbuștilor măsoară 4-6 m fiind compus din liliac (*Syringa vulgaris*) și frasin (*Fraxinus ornus*) cu relativa participare a speciilor de scumpie (*Cotinus coggygia*), vișin turcesc (*Prunus mahaleb*), corn (*Cornus mas*), păducel (*Crataegus monogyna*), jugastru (*Acer campestre*) și uneori specii de carpen (*Carpinus orientalis*), jugastru de Banat (*Acer monspessulanum*), alun (*Corylus colurna*), bârcoace (*Cotoneaster nebrodensis*), și Spinul cerbului (*Rhamnus cathartica*).

Prezența erbaceelor este extrem de eterogenă, dominate fiind ansamblurile de specii balcanice și mediteraneene circumscrind asocierea vegetației termofile din sud-estul Europei: *Scabiosa columbaria* (sipică), *Stachys recta subsp. leucoglossa* (jaleș), *Dianthus giganteus subsp. banaticus* (garoafă), *Echinops bannaticus*, *Cephalaria laevigata*, *Hypericum rochellii*, *Alyssum petraea* (albiță) și *Acinos alpinus subsp. Majoranifolius* (*Calamintha alpina subsp. hungarica*) (izvă). Aceste specii constituie împreună cu *Syringa vulgaris* și *Fraxinus ornus* componentele de bază ale acestor habitate.

Flora erbaceelor cuprinde frecvent specii rupicole cum ar fi: *Asplenium rutamuraria* (ruginiță), *Asplenium trichomanes* (strașnic), *Asplenium ceterach*, *Draba lasiocarpa*, *Sesleria rigida* (coada iepurelui), *Dianthus petraeus*, *Seseli rigidum* (buruiana vântului) și *Melica ciliata* (mărgică), care marchează eterogenitatea substratului, alături de alte plante transgresive, specifice asociațiilor de la limitele pădurilor, cum ar fi: *Heleborus odorus* (spânz), *Geranium robertianum* (năpraznică) etc.

Arbuștii *Syringa vulgaris* și *Fraxinus ornus* sunt rezultatul colonizării primare a versanților stâncosi, unde au o compoziție relativ constantă, pe când vegetația învecinată a suferit modificări importante cauzate de evoluția climei și de procesele de auto-geneză caracteristice perioadei post-glaciare.

Fauna

Fauna acestui areal geografic se caracterizează prin varietate, bogăția și originalitate. Acest ținut cu un climat aparte reprezintă limita nordică a arealului de răspândire a multor specii. Din cercetările efectuate în Munții Aninei a rezultat că această zonă reprezintă un refugiu din timpul glaciațiunilor care a permis supraviețuirea unor specii terțiare ca: *Amphimellania holandri* dintre nevertebrate și *Cobitis elongata* dintre vertebrate. Fauna de nevertebrate este dominată de coleoptere și opilioni, urmate de colembule, arahnee, chilopode, izopode, orthoptere, formicide, gasteropode, larve de diptere etc. Unele gasteropode precum: *Carpathica langi* și *Zenobiella umbrosa* sunt endemice, iar dintre plecoptere unele sunt considerate endemisme carpatice: *Nemoura carpathica*, *Chloroperla kisi*.

Dintre păsări cele mai întâlnite sunt: privighetoarea, mierla, cucul, sturzul prezente în regiune în toate anotimpurile. În zona pădurilor montane pot fi întâlnite cocoșul de munte și ierunca. Lumea animală este bine reprezentată prin numeroasele exemplare de reptile, dintre care unele se află pe cale de dispariție. Tipurile reprezentative sunt: vipera cu corn (*Vipera ammodytes*), întâlnită în regiunile calcaroase ale Cheilor Carașului. Dintre mamifere specifice pădurilor de foioase, frecvente sunt lupul, mistrețul, căprioara, iepurele, șoarecele gulerat, veverița, pârșul, jderul de pădure.

Fauna piscicolă a regiunii cunoaște o mare varietate față de alte regiuni ale țării. Apele curgătoare puțin sau deloc poluate, sunt populate cu diferite specii de pești, precum păstrăvi indigeni (*Salmo trutta fario*), păstrăv curcubeu (*Salmo irideus*), zlăvoaca (*Cottus gobio*) etc.

Solurile

Reprezentative pentru acest areal sunt solurile zonale, determinate în mod direct de climă, vegetație și litologie. Reprezentative pentru acest tip sunt următoarele tipuri de soluri:

Luvisolurile, condiționate de existența vegetației forestiere, sunt prezente ca tip genetic sub forma de luvisol (luvisolurile albice), fiind prezente în vestul munților Aninei, în zonele cu evapotranspirație redusă, pe material parental grosier.

Cambisolurile, caracteristice pădurilor de fag, apar în zonă sub forma eutricambisolurilor (soluri brune eu-mezobazice și terra-rosa) pe materialele eluviale și proluviale, din arealul platourilor calcaroase;

Cernisolurile sunt prezente ca tipuri genetice sub forma de redzine, dezvoltate pe un substrat calcaros și în condițiile unui climat umed, ocupând suprafețele cele mai întinse în zonă. Pe versanții puternic înclinați, datorită levigării, se formează regosoluri rendzinice.

Clasa Hidrosolurilor (solurilor hidromorfe) sunt slab reprezentate, putând fi întâlnite sub forma solurilor gleice în lunca râului Caraș și a afluenților săi din zonă.

Clasa Protisolurilor sunt prezente ca tipuri genetice sub forma entantrosolurilor (protosoluri antropice), pe halde de steril, gropi de gunoi, sau dispuneri de material pământos de la diferite lucrări de construcții.

Antrisolurile (din aceeași categorie a solurilor neevolute) sunt prezente tipologic sub forma erodisolurilor, pe suprafețe foarte înclinate, formate prin îndepărtarea orizonturilor superioare, mai ales pe versanții vestici ai munților Aninei;

În general solurile din zonă au un conținut scăzut de humus, fiind slab aprovizionate cu azot, fosfor mobil și bine aprovizionate cu potasiu. Productivitatea lor este susținută de către localnici prin "gunoie" cu îngrășăminte organice (gunoi de grajd și dormitul cu oile).

2.2.6. CARACTERISTICI GEOTEHNICE

Potrivit PATJ Caraș-Severin, perimetru geografic în care se găsește comuna Carașova este unul montan și premontan, ce se remarcă prin extensia mare a depozitelor carbonatice, puternic alterate și tectonizate, precum și a depozitelor cristalinelor Getice (gresii și conglomerate), suprapuse de o rețea hidrografică densă, care fragmentează relieful prin văi torențiale, ce favorizează procesele de eroziune.

În conformitate cu G.T. 035/2002, M.L.P.T.L. – ord. 837/06.06.2002, în vederea stabilirii exigențelor proiectării geotehnice, se va determina riscul geotehnic, pe bază a două categorii de factori :

- factori legați de teren : tipuri de teren de fundare, nivel apă subterană ;
- factori legați de structură și vecinătăți ale acestora ;

La punctele însumate a acestor factori se adaugă puncte corespunzătoare zonei seismice de calcul, a amplasamentului, definită în Normativ P.100 / 1992.

Conform STAS 6054/77, adâncimea de îngheț la această zonă altitudinală este de 0,80 m în lunca Carașului și depresiunea Lupac, până la 0,90 în zona localității Iabalcea, măsurată de la nivelul terenului natural sau sistematizat. Cum adâncimea de fundare trebuie să coboare sub cea de îngheț aceasta va fi cuprinsă între 0,90 și 1,10 m, cu o presiune admisibilă de 1,80 – 2,50 Kg/cm².

Condițiile de fundare în cazul unui substrat carbonatic:

A. Pe stâncă, ținând cont de starea de dezagregare și compactitate. În acest caz P_{cov} nu variază cu adâncimea și dimensiunile în plan a construcțiilor.

B. Pe argile reziduale de tip „terra rosa”, unde se vor aplica următoarele măsuri de fundare:

- adâncimea minimă de fundare cuprinsă între – 0,75 și 1,30 (de la câmpie la zonele înalte);
- încastrarea fundațiilor cu 0,30 în terenul bun de fundare.

Totodată, pentru prevenirea unor accidente ulterioare, prescripțiile tehnice și măsurile suplimentare necesare impun:

7. identificarea formelor de relief caracteristice (doline, polii, uvale);

8. poziționarea eventualelor goluri subterane și fisuri tectonice prin prospecțiuni geologice;

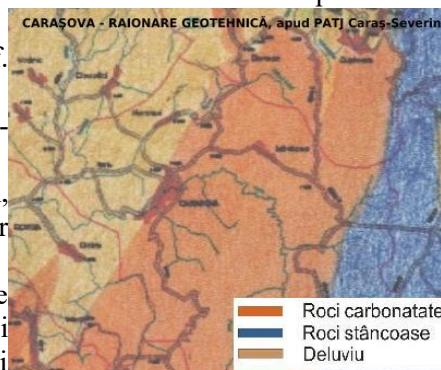
În cazul construirii pe terenuri situate în zone de versant sunt necesare:

1. stabilirea pantei minime admise;
2. în coloana stratigrafică a studiilor de fundare vor menționa potențialele strate glisante (marne, argile marnoase, sisturi carbonatice etc.);

3. dacă este necesar se vor stabili măsuri suplimentare de sistematizare pe verticală, precum:

1. introducerea treptelor de fundare cf. P10/86;
2. verificarea la alunecare, cf. STAS 3300(2-58, cu formula $T < N \cdot m_h$);
3. ridicarea unor ziduri de sprijin, cu dren, barbacane și rigole de descărcare a apelor pluviale sau de infiltrație.

La construirea pe terenuri joase, cu posibilități mari de ascensiune a apelor subterane. Cum sunt albiile majore și terenurile joase din preajma râului Caraș sunt necesare măsuri suplimentare precum stabilirea zonei de afluire și identificarea zonelor de formare a golurilor de sufoziune.

În conformitate cu Normativul P100 /1992 privind zona seismică pe teritoriul României, arealul comunei Carașova se înscrie într-un areal cu o magnitudine seismică de gradul 7 (scara MSK). Această zonă corespunde categoriei de „teren mediu”, exceptând solul vegetal în care viteza de propagare a undelor seismice este mai diminuată. Valorile principalilor parametri de calcul sunt $K_s = 0,16$ și $T_c = 0,70$.

Structura litologică și natura solurilor specifice fiecărei zone, instabilitatea terenurilor și riscul de alunecare, induc riscuri geotehnice diferite, care impun studii punctuale pentru fiecare investiție preconizată.

2.2.7. RISCURI NATURALE

Riscul seismic

Teritoriul administrativ al comunei Carașova se găsește potrivit Legii 575/2001 PATN, secțiunea V – zone cu risc natural, într-un perimetru cu risc scăzut de producere a cutremurelor, de nivel 6 pe scara MSK și cu o perioadă medie de revenire de cca. 100 de ani. În conformitate cu Normativul P100 /1992 privind zona seismică pe teritoriul României, teritoriul administrativ al comunei se înscrie într-un areal cu o magnitudine seismică de gradul 7 (scara MSK). Valorile principalilor parametri de calcul sunt $K_s = 0,12$ și $T_c = 0,70$.

Riscul de inundații

Din punct de vedere climatic, România se confruntă cu o ciclicitate a fenomenelor hidrologice de 9 – 10 ani secetoși urmați de ani cu un regim al precipitațiilor peste medie. Despăduririle masive de după 1990 au amplificat gravitatea fenomenului, inundațiile manifestându-se cu o deosebită forță mai ales din cauza torențelor, devenind un real pericol atât pentru populație cât și pentru activitățile economice.

Statisticile din perioada 1901 – 1997 arată că maximum cantităților de precipitații căzute în zonă se ridică la 100 – 150 mm/24 ore. În acest context, potrivit legii 575/2001, privind zonele de risc natural, în arealul comunei Carașova, principalul risc de inundație îl reprezintă revărsarea unui curs mai important de apă⁶⁵, respectiv cel al Carașului. Suprafețele împădurite și nivelul ridicat al precipitațiilor înregistrate pe cursul superior al râului și pe versantul vestic al Muntelui Semenic ridică riscul producerii inundațiilor, mai ales la nivelul lunci și a teraselor joase, inclusiv pe teritoriul administrativ al comunei Carașova.

Conform datelor PATJ Caraș-Severin, cap. Zone cu riscuri naturale, suprafața inundabilă la nivelul comunei Carașova este de cca. 145 ha, terenuri situate în lunca râului Caraș și a pârâului Nermed.

Alunecări de teren

Potrivit Legii 575/2001 pe teritoriul administrativ al comunei Carașova potențialul de producere a alunecărilor de teren este unul mediu, dar cu o probabilitate de producere redusă.

În evaluarea perimetrelor cu potențial de alunecare din județul Caraș-Severin, factorii cauzali

⁶⁵

Legea 575/2001, anexa 4 și 4a

care declanșează alunecările de teren, așa cum sunt ele definite de către PATJ, omologați și acceptați de Comunitatea științifică (I.U.G.S. – G.M./L) se referă în principal la patru categorii de condiții favorizante, cu caracter exhaustiv :

- condiții litologice ;
- procese geomorfologice ;
- procese fizice ;
- procese antropogene .

Dintre factori responsabili de producerea alunecărilor de teren, rolul determinat le revine criteriilor litologice și geomorfologice, o însumare a situațiilor celor mai defavorabile din aceste două criterii, conducând de regulă la declanșarea unor alunecări.

În funcție de acești factori bazinul depresionar Carașova, inclusiv teritoriul administrativ al comunei cu același nume este situat într-un perimetru cu următoarele caracteristici⁶⁶:

$$K_a = 0,50$$

$$K_m = 0,3168$$

$$K_b = 0,80$$

$$K_c = 0,80$$

$$K_d = 0,80$$

$$K_e = 0,75$$

$$K_f = 0,80$$

$$K_g = 0,80$$

$$K_h = 0,80$$

Extensia relativ mare a depozitelor permo-carbonifere puternic alterate și tectonizate, precum și a cristalinelor de mezo și katozonă a Domeniului Getic, mascat de o cuvertură continuă de deluvii, reprezintă factori favorizanți pentru dezechilibrarea versanților. Rețeaua hidrografică densă, fragmentează relieful prin văi de tip torențial și favorizează procesele de eroziune intensă.

Probabilitatea de declanșare a alunecărilor de teren este mare.

La nivelul teritoriului administrativ zone cu alunecări de teren de mică întindere se semnalează pe versantul drept al râului Caraș, în aval de sat, și în bazinul inferior al pârâului Nermed, fără a crea probleme deosebite.

Totodată, alunecări de mică întindere se semnalează în lungul drumului DN 58, pe anumite sectoare, lipsite de ziduri de sprijin.

Alte riscuri naturale existente în zonă

Rupturi ale malurilor sunt destul de frecvente la nivelul malurilor râului Caraș după ieșirea din chei în cadrul zonei joase a depresiunii Carașova și a pârâului Nermed, în aval de localitate, mai ales în perioadele cu debite foarte mari, prin înaintare regresivă a malurilor.

Căderile de pietre de pe versanți

Datorită litologiei specifice, a fragmentării calcarelor, acestea sunt fenomene des întâlnite în zona cheilor Carașului și la nord-est de sat, în preajma DN 58. Se manifestă preponderent primăvara sau în urma ploilor abundente, prin desprinderea și alunecarea din versanți a unor stânci solitare sau alunecări de pietriș.

Riscul de înzăpezire se petrece pe anumite porțiuni ale unor drumuri din cuprinsul comunei, expuse factorilor climatici în anii cu ninsori abundente, dar mai ales a proceselor de troienire – ceea ce duce la îngreunarea traficului pe acele porțiuni de drum cât și accesul spre zonele turistice.

⁶⁶

Apud PATJ CS – Zone cu riscuri naturale

2.3. RELATII ÎN TERITORIU

2.3.1. Amplasare și vecinătăți

Comuna Carașova este unitatea administrativ teritorială componentă a județului Caraș-Severin, așezată în partea centrală a județului, pe cursul superior al râului Caraș. Geografic, comuna este situată la limita sud-estică a culoarului depresionar Ezeriș – Lupac și la sud de teritoriul administrativ al municipiului Reșița de care este legată prin DN 58. Între Reșița și Anina drumul străbate pe un traseu nord sud. Localitatea Carașova este situată la 19 km față de municipiul Reșița, și la 18 km și orașul Anina.

Coordonatele geografice ale localității reședință de comună – Carașova, sunt 21°12'00" longitudine estică și 45°51'58" latitudine nordică.

Comuna Carașova se învecinează cu teritoriile administrative ale orașelor Reșița (nord) și Anina (sud) și a comunelor Goruia (sud-vest), Lupac (vest) și Văliug (est). Dacă cu primele patru unități administrative este legată direct prin drumuri naționale (DN 58) și Județene (581 și 581 A) cu localitatea Văliug legătura directă este deficitară, putându-se realiza numai prin intermediul DJ 582 C, în lipsa unor drumuri de legătură directe.

2.3.2. Prevederi ale PATN și PATJ, privind zona

Conform legii 363/2006, privind rețelele de transport, comuna Carașova este situată în afara principalelor magistrale de transport internațional, care străbat teritoriul de vest al României, dar este conectată la acestea prin DN 58. *Actualul DN 58, Anina – Reșița - Carnesebeș traversează teritoriul comunei Carașova asigurându-i acces la Coridorul paneuropean de transport multimodal IV - Nădlac - Arad - Timișoara – Lugoj - Caransebeș - Drobeta - Turnu Severin - Filași - Craiova – Calafat.*

Totodată se prevede construirea unui drum rapid pe patru benzi, care să lege magistrala Timișoara – Stamora -Moravița – Belgrad, prin Voiteg – Reșița – Caransebeș, cu traseul coridorului multimodal nr. 4.

În cadrul PATN nu au fost prevăzute măsuri speciale de dezvoltare a căilor de comunicații, care să includă teritoriul administrativ al comunei Carașova.

PATJ CS prevede în cadrul programului de dezvoltare a infrastructurii de transport din județ, reabilitarea primară a DN 58 Caransebeș – Reșița – Anina, pe o lungime de cca. 82 km, proiect realizat deja.

Subliniem importanța majoră pe care o are DJ 582 C, Reșița - Anina în valorificarea potențialului turistic al Zonei, inclusiv al PNSCC. Starea fizică în care se găsește în prezent acest drum limitează drastic accesul în zonă, motiv pentru care sunt necesare eforturi conjugate din partea organelor județene și locale, cu sprijinul organismelor centrale și colaborarea directă a administrației PNSCC pentru reabilitarea/modernizarea acestui drum, organizarea și marcarea traseelor turistice din zonă, stabilirea modalităților de ghidare turistică și a capacităților de cazare. În condițiile în care construirea unor capacități de cazare noi în perimetrul zonei protejate cuprinsă în parc, este deficitară se impune reabilitarea infrastructurii existente, în primul rând a cantoanelor silvice din zonă, dar și a unor gospodării/sălașe de vară deținute de către localnici pe principalele trasee.

Accesul la transportul aerian se face prin intermediul aeroportului internațional "Traian Vuia" Timișoara și a celui local de la Caransebeș. În plan mai îndepărtat poate fi accesat aeroportul de la Arad sau aeroporturile internaționale de la București, Budapesta sau Belgrad.

În ce privește resursele de apă, PATN, prin legea 171/1997, modificată, include o parte din teritoriul comuna Carașova, din bazinul hidrografic al râului Caraș, în cadrul zonelor cu vulnerabilitate

ridicată a resurselor de apă subterană și care necesită măsuri prioritare de protecție la popuare. Fenomenul este explicabil în contextul potențialului pe care îl reprezintă izvoarele carstice din zonă și rolul lor în economia localităților.

Totodată legea amintită recunoaște că zona face parte din categoria celor cu disfuncționalități mari în alimentarea cu apă și canalizare și care necesită lucrări hidroedilitare, de reabilitare și dezvoltare. La data întocmirii PATJ CS recunoaște că această comună se înscrie în rândul unităților administrative care au sate fără surse de apă sau cu surse insuficiente (Iabalcea și Nermed), necesitând ca transportul apei să se facă de la distanțe foarte mari. Comuna, inclusiv satul reședință, nu dispune de alimentare cu apă și canalizare. Această situație a fost remediată în bună parte în cursul ultimilor ani prin realizarea rețelei de alimentare cu apă a localităților Carașova și Iabalcea.

În ce privește riscurile naturale, Legea nr. 575/2001 include zona în cadrul arealelor cu risc seismic scăzut, având coeficientul 6 pe scara MSK și perioada medie de revenire 100 ani.

În ce privește riscul la inundații, comuna Carașova este inclusă zonele cu un nivel maxim al precipitațiilor căzute în 24 ore de 100-150 mm, fiind amenințată de revărsarea unui curs de apă, râul Caraș. (vezi Legea 575/2001, anexa 4)

Alunecărilor de teren sunt realități prezente în zonă, fiind influențate de litologia solului, pantă și nivelul precipitațiilor. Potențialul de producere a acestora este unul mediu cu o probabilitate redusă de producere (vezi Legea 575/2001, anexa 6).

Legea nr. 5/2000 menționează includerea unei importante părți din comuna Carașova în cadrul Parcului Național Semenice – Cheile Carașului, arie naturală protejată ce acoperă astăzi o suprafață de peste 36.200 ha. În carul acesteia sunt cuprinse rezervațiile naturale: Cheile Carașului, Peștera Comarnic și Peștera Popovăț. Ulterior au fost adăugate rezervațiile naturale Peștera Exploratorii 85 și P. Răsuflătoarei.

Legea include comuna Carașova în categoria unităților administrativ teritoriale cu o concentrare foarte mare a patrimoniului construit cu valoare culturală de interes național. Aici putând include pe lângă cetatea medievală timpurie Carașova (Cetatea Turcului), structurile urbanistice (rețea stradală, arhitectură tradițională și organizare internă) și importante monumente istorice, precum Biserica Catolică

În conformitate cu prevederile legii 351/2001 privind rețeaua de localități, comuna Carașova cu centrul administrativ în Carașova, aparține de jud. Caraș Severin. Localitatea reședință de comună este de gradul IV, dispunând de principalele elemente de dotare necesare, iar satele componente sunt localități rurale de rangul V.

Potrivit PATJ Caraș Severin, centrul polarizator în jurul căruia gravitează comuna Carașova este Municipiul Reșița. Acesta, potrivit legii este o localitate de gradul II, reședință de județ. Sub aspectul competențelor, Judecătoria, Trezoreria și Direcția de Finanțe Publice Reșița are competențe și asupra comunei Carașova.

Din punctul de vedere al ierarhizării așezărilor în funcție de zona sa de polarizare, Carașova este o localitate de gradul (nivelul) 7, grad rezervat așezărilor rurale cu rang supracomunal, alături de alte localități din județ precum: Berzasca, Mehadia și Teregova. Acestea dețin în general una sau mai multe dotări care le diferențiază de celelalte localități rurale învecinate, printre care amintim: instituții de învățământ liceal, profesional sau de ucenici, cabinete stomatologice, farmacii, oficiu sau ghișeu poștal, agenții ale unor bănci (în special CEC), o ofertă comercială mai diversificată, piață zilnică sau târg săptămânal. La aceste dotări se adaugă instituțiile definitorii unei așezări centru de comună, precum: primărie și consiliu local, poliție, bibliotecă comunală, cămin cultural, școală cu clasele I-VIII, unul sau mai multe cabinete medicale – cu un număr corespunzător de medici de familie, dispensar veterinar, una sau mai multe parohii ale diverselor confesiuni, magazine alimentare și nealimentare⁶⁷ etc.

În ciuda prezenței unor instituții cu rang supracomunal, precum liceul, asemenea localități au în general o arie de influență identică cu cea a localităților situate la nivelul 8, respectiv comunele „obișnuite”. În cazul Carașovei, datorită structurii sale etnice, influența sa este extinsă, la nivelul tuturor localităților carașovene din zonă, reprezentând un centru de polarizare pentru localitățile învecinate: Clocotici, Lupac, Nermed, Iabalcea, Rafnic și Vodnic.

⁶⁷ R. Rusu, Organizarea spațiului geografic... p. 454

Deși Carașova a jucat un rol administrativ, politic și militar important în decursul istoriei sale, astăzi acest rol s-a redus foarte mult, odată cu creșterea importanței economice și administrative a orașului Reșița și a îmbunătățirii rețelelor de transport din zonă. Acest fapt confirmă ideea că „zonele de influență nu sunt statice, ele au un caracter dinamic și se pot cu ușurință schimba de la o perioadă istorică la alta”⁶⁸

Ordonanța guvernamentală 142/2008, privind Zonele cu resurse turistice, încadrează comuna Carașova în cadrul UAT-urilor cu resurse naturale mari și foarte mari, dar cu probleme de infrastructură atât turistică, cât și tehnică. Studiile de fundamentare și evaluare a potențialului turistic întocmit pentru PATN » Secțiunea a VI-a », situează comuna în afara zonelor de concentrare a resurselor naturale și antropice, cu 21,5 puncte, ca punctaj total, al potențialului de dezvoltare turistică.

Ghidul turistic al Banatului (2009) include comuna Carașova în circuitul turistic general, prin peisajele carstice deosebit de spectaculoase pe care le deține și intercultural, al acestei regiuni. În ultimul caz principalele obiective fiind:

- ruinele cetății Carașova aflată pe Dealul Grad și menționată documentar pentru prima dată în 1323;
- portul popular și tradițiile populației locale, de etnie sârbo-croată și religie catolică.

Strategia de dezvoltare integrată a turismului în zona Caraș-Severin – Vrșac – Banatul de Sud, realizat sub egida Consiliului Județean Caraș-Severin și a municipalității din Vrșac⁶⁹, evidențiază posibilitățile de dezvoltare a turismului etnic, pentru valorificarea tradițiilor și elementelor etnografice din Banatul Montan, a muzeelor și construcțiilor cu influențe arhitecturale ale acestor etnii. În același timp arealul comunei oferă ca elemente atractive de bază relieful carstic cu toată gama de formațiuni ale endo și exocarstului din această parte a Munților Aninei (Cheile Carașului, doline, văi oarbe, peșteri și izvoare carstice etc), dar și alte valori culturale precum: Ruinele cetății medievale, lăcașe de cult, situri arheologice, cu urme de locuire preistorice și istorice situate în peșteri etc.

Totodată, „Studiul privind valorificarea potențialului turistic al comunei Carașova în cadrul unui Parc Regional de Agreement și Turism”, realizat cu sprijinul Consiliului Județean Caraș-Severin susține dezvoltarea infrastructurii turistice în comuna Carașova, prin realizarea următoarelor obiective:

- Sediul instituțional al Parcului Regional de Agreement și Turism, format din birouri, sală de conferințe, centru de informare turistică și promovare etc.;
- Sediul Muzeului culturii Croate din Banat, care să cuprindă birouri, săli expoziționale etc.;
- Hanul Croat, constând dintr-un han cu o capacitate de cazare cuprinsă între 80 și 120 locuri de cazare, o sală de conferințe-spectacol cu 220 locuri, o berărie. O sală de bowling-biliard, un magazin de suveniruri, un teren de tenis, un ponton de pescuit etc.

Alte studii și documente privind dezvoltarea urbanistică a comunei Carașova

Planul de Management al sitului „Natura 2000” Semenik – Cheile Carașului

O parte semnificativă din teritoriul comunei Carașova este cuprins în cadrul Parcului Național Semenik – Cheile Carașului și a sitului Natura 2000 Semenik – Cheile Carașului. Acest fapt duce la apariția unor conflicte între necesitățile de conservare al siturilor protejate și necesitățile de dezvoltare a unității administrativ teritoriale.

Planul de Management al sitului Natura 2000 Semenik – Cheile Carașului scoate în evidență faptul că peste 50% din suprafața administrativă a comunei Carașova este cuprinsă în sit. Situl NATURA 2000 Semenik – Cheile Carașului, prin cele două componente ale sale SCI și SPA, suprapun parțial Parcul Național Semenik – Cheile Carașului care include o Rezervație Științifică, 10 Rezervații Naturale și 5 Zone de conservare specială.

În cadrul acestor zone protejate proprietatea asupra terenului este împărțită între Statul Român prin ROMSILVA, administrația locală și persoane fizice. Astfel, Administrația Publică Locală prin Primăria Carașova deține în cadrul sitului „Natura 2000 Semenik – Cheile Carașului” 461,9 ha pădure și 300 ha pășuni. Totodată, aici 2,5 ha de pădure și 10 ha de teren arabil și fânețe sunt deținute de persoane fizice. Trebuie menționat totuși că cifrele sunt de etapă, procesul de punere în proprietate

⁶⁸ Idem, Evaluarea încordărilor structurale în regiunea geografică Banat..., 2007

⁶⁹ Publicație realizată în cadrul proiectului „Centru de informare și promovare a atracțiilor turistice BANAT la Garâna” sub egida Consiliul Județean Caraș-Severin și publicată în 2008.

nu s-a încheiat.

Impactul modului de utilizare a terenului și a activităților umane asupra zonelor protejate se datorește unor activități precum:

- activitățile agricole desfășurate, respectiv creșterea animalelor (oi, vaci, capre) afectează habitatele de pădure stâncărie și peluză;
- arderea controlată a suprafețelor de pășunat, de către locuitori din Carașova și Iabalcea afectează habitatele de peluză și versanți stâncoși;
- alte activități agricole și silvice, în primul rând tăierea ilegală de arbori afectează pâlcurile de pădure și arborii cu o vârstă de peste 80 de ani;
- activitățile de urbanism, industrializare sau alte activități similare (locuințe, alte activități în zona localităților Carașova – Iabalcea (vilă Gârliște), precum și construcțiile agricole sezoniere din zonă afectează habitatele de peluză;
- de asemenea depozitarea necontrolată de deșeuri în ponoare, doline și avene, pe platoul Iabalcea, Carașova afectează MSS, MSP și apele subterane
- îmbunătățirea accesului în interiorul sitului prin reabilitarea/construirea de drumuri publice (DC97) și forestiere (Moghila) afectează indirect habitatele prin creșterea presiunii umane asupra acestora, inclusiv prin creșterea numărului de vehicule motorizate pe drumurile publice, forestiere și în golul montan din zona Carașova – Anina;
- creșterea nivelului de poluare a sitului cu deșeuri menajere și animaliere în zona Iabalcea Carașova și Anina. Efecte negative asupra habitatelor protejate sunt produse prin poluarea sonoră, datorată exploatărilor forestiere și circulației autovehiculelor, precum și tasarea și supra-frecventarea unor arii, efecte resimțite mai ales la nivelul speciilor de animale mari și păsări, a habitatelor de peluză și turbării;
- unele lucrări hidrotehnice precum îndiguirile Carașului în amonte de Carașova, în scopul captării apei pentru păstrăvărie afectează ecosistemele și speciile de pește, prin fragmentarea habitatului râului în două sectoare majore.

În viziunea politicii de management principalele amenințări asupra sitului sunt datorate extinderii suprafețelor construite (zone rezidențiale de vile private, amenajări turistice pe suprafețe mari), tăierea arborilor și

tehnologiile folosite pentru transport și depozitare, braconajul necontrolat în prezent, poluarea apelor de suprafață și subteran și incendierea repetată a pășunilor.

Principalele prejudicii constatate în prezent sunt:

- realizarea de construcții (clădiri, drumuri, rețele de curent) ce treptat au fragmentat habitatele;
- exploatarea pădurii prin tăierile rase sau tăieri în ochiuri mari care nu mai favorizează o regenerare naturală și care schimbă radical structura pădurii;
- plantarea artificială în special a speciilor de rășinoase care au generat în timp păduri de rășinoase sau de amestec schimbând ecosistemul;
- pășunatul haotic și intensiv pe anumite suprafețe sau în păduri.

Pentru viitor amenințările în viitor pentru sit sunt:

- crearea de noi zone construite în interiorul sitului, în zona Carașova (platoul Iabalcei - Comarnic);
- restrângerea activităților agricole, părăsirea unor suprafețe (pășuni) și reîmpădurirea acestora în zone în care nu a existat niciodată pădure.
- intensificarea tăierilor legale și ilegale de pădure, în mod special a pădurilor private, a fostelor pășuni care în prezent sunt împădurite.

Planul strategic de dezvoltare a turismului la nivelul zonei formate din județele Timiș, Caraș-Severin și Mehedinți, prevede o mai bună valorificare a resurselor naturale și antropice, între care sunt incluse și Parcul Național Semenic – Cheile Carașului, cu potențialul său carstic și endocarstic, din care o parte importantă se găsește pe teritoriul administrativ al comunei Carașova, alături de resursele turistice antropice precum:

- cetatea feudală timpurie Carașova;
- Valori folclorice și etnografice din zonă (Sărbătoarea liliacului – Carașova, portul popular din zonă și
- Ruga localității Carasova - Sarbatoarea Adormirii Maici Domnului (15-16 august),

- Ruga localității Iabalcea - Sarbatoarea Nasterii Maicii Domnului (8 septembrie) etc.

Alte studii

Pe baza unui “Studiu de prefezabilitate privind amenajarea și reamenajarea turistică a unor peșteri” realizat în 2009, de către Institutul Național de Cercetare și dezvoltare în Turism și Institutul de Speologie “Emil Racoviță” – București se prevede amenajarea turistică a Peșterii Comarnic. Acest studiu analizează posibilitatea valorificării superioare din punct de vedere turistic a unor peșteri din România, în condițiile conservării optime a mediului natural terestru și subteran. Studiul include și Peștera Comarnic, de pe teritoriul administrativ al comunei Carașova. În acest context pe lângă modernizarea DJ 582C (Reșița – Anina), se propune amenajarea în Poiană a unei platforme de campare (7 parcele cu 4 locuri de campare); reabilitarea și modernizarea clădirilor cantonului silvic Comarnic pentru asigurarea unor servicii turistice complexe (Platformă de parcare cu 72 locuri, servicii de alimentație publică, grupuri sanitare și dușuri pe sexe pentru platforma de campare și spațiu comercial pentru vânzarea de suveniruri și obiecte de artizanat.

Costul lucrărilor în funcție de varianta de amenajare oscilând între 700.813 € (prima variantă) și 885.982 € (a doua variantă)

2.4. ACTIVITĂȚI ECONOMICE

Localitățile zonei montane sunt în general sate vechi, care s-au dezvoltat în condiții specifice, cu o economie bazată pe valorificarea resurselor locale în funcție de niște tradiții, de meșteșuguri și preocupări individuale, dar utile persoanei și comunității.

În decursul timpului ocupația de bază a locuitorilor comunei Carașova și a satelor din zonă a fost creșterea animalelor în special a ovinelor și caprinelor. Prezența sălașelor risipite pe culmile dealurilor din împrejurul localităților, confirmă importanța și rentabilitatea acestei ocupații pentru localnici până astăzi. După mărturia lui J. J. Ehrler, înalt funcționar în cadrul Administrației imperiale a Țării Banatului, în a doua parte a sec. al XVIII-lea, pentru locuitorii cercului Carașovei, principalele îndeletniciri erau “creșterea oilor și a caprelor, cu care sunt aprovizionate și alte districte; fierberea răchiei de corcodușe și prune, ... care ajungea aproape în întreg Banatul; în fine, cioplitul șindriei și a doagelor de butoi, vândute adesea în părțile de la câmpie”⁷⁰

Printre meșteșugurile tradiționale ale Văii Carașului, „sunt menționate, la sfârșitul secolului al XIX-lea, lemnăritul și zidăritul, cu meșteri pricepuți în ridicarea caselor, alături de cioplitori în piatră, meșteri în confecționarea mobilierului țărănesc, rotari, ferari etc., alături de cojocari, căbăniceri (confeționau haine din țesătură de lână) sau comercianți, măcelari, brutari ș.a. Industria casnică textilă era la fel de bine reprezentată în toată zona”⁷¹, o dezvoltare puternică cunoscând în decursul secolelor XIX și XX, industria de morărit. Din fericire Carașova mai deține un exponat al acestei industrii, situat chiar la ieșirea râului din Chei, care ar merita să fie conservat, restaurat și inclus în cadrul unui itinerar turistic local.

Pentru carașoveni satul reprezintă un univers local, pe care nu-l părăseau decât numai în situații extreme (silnicia, sărăcia, boala, armata etc.), alte îndeletniciri, decât cele existente în sat, nefiind de interes. Dar odată cu dezvoltarea centrelor miniere și industriale Anina și Reșița noile îndeletniciri devin tot mai atractive pentru localnici, mai ales odată cu sistemul comunist când munca la oraș își lasă vizibil amprenta asupra localnicilor, transformându-i în navetiști sau în locuitori ai orașului, unde se stabilesc în vederea unui trai mai lesnicios.

Astăzi profilul economic de bază al comunei Carașova a rămas agricultura în sector privat, în cadrul căreia un rol important îl joacă sectoarele: creșterea animalelor și pomicultura. Odată cu restrângerea activității economice în cadrul orașelor mărginașe s-a restrâns numărul navetiștilor, o parte din cei care mai fac astăzi drumul spre oraș fiind angrenați în domeniul serviciilor sau administrație. Altă parte dintre localnici și-au încercat norocul temporar în afara granițelor țării, unde au putut găsi

⁷⁰ J. J. Ehrer, *Banatul de la origini până acum (1774)*, prefată, traducere și note de C. Feneșan, Ed. Facla, Timișoara, 1982, p. 59.

⁷¹ Toșa, I., „Contribuții la studiul culturii populare bănățene de la sfârșitul secolului al XIX-lea”, în *Analele Banatului, Etnografii e – Artă*, vol. II, Timișoara, 1983, p. 16, 17, apud M. Mândroane - *Tipologia așezărilor rurale din Valea Carașului*, Timișoara, 2011, p. 53.

locuri de muncă mai bine renumerate.

La nivel local inițiativa privată devine tot mai evidentă, mai ales în domeniul comerțului dat și în cel al serviciilor și a micii industrii. Deși încă timid, în condițiile unui potențial turistic remarcabil, își fac simțită prezența preocupări pentru activități cu caracter turistic.

2.4.1. Potențialul natural al solului și subsolului.

Teritoriul administrativ al comunei înregistra în anul 1990 o suprafață de 14.339 ha, din care 7.127 ha (49,7%) era teren agricol. Suprafața agricolă cunoaște în anii următori mici creșteri, ajungând în 2001 la 7.225 ha (50,38%).

În perioada 1990-2001 în cadrul suprafețelor agricole se înregistrează schimbări mai semnificative la suprafețele de pășunat, unde se înregistrează o creștere de cca. 15 %, ajungând de la 2.604 ha în 1990 la 3.066 ha în 2001. Această creștere s-a realizat în detrimentul fânețelor care cunosc în aceeași perioadă o reducere de cca. 12,4 %, de la 2.982 ha în 1990 la 2.612 ha în 2001. O creștere nesemnificativă, de 5 ha, se înregistrează și la suprafața arabilă.

În aceeași perioadă se înregistrează și o scădere a suprafețelor neagricole, de la 7.212 ha, în 1990 la 7.110 în 2001, suprafață care se va păstra aproximativ la același nivel până astăzi (7.111 ha).

Începând din anul 2002 suprafața totală a UAT scade cu 1,35%, de la 14.339 ha în 2001 la 14.145 ha în 2002, suprafață care se conservă la aceeași valoare până astăzi. Această scădere se regăsește cel mai mult în diminuarea suprafețelor agricole, cu peste 2,6% (190 ha) și o scădere nesemnificativă a suprafețelor neagricole, cu cca. 3 ha.

Aceste modificări sunt consecința restabilirii proprietăților agricole deținute de fostele unități administrativ-teritoriale din zonă, bulversate în perioada comunistă și revendicate ulterior de către acestea.

În perioada 2002-2010 structura terenurilor agricole pe folosințe se păstrează aproximativ neschimbată, cu câteva variații ce constă în diminuarea suprafețelor arabile cu, cca. 1 % începând din 2002 și creșterea suprafețelor acoperite cu fânețe cu 15 ha, prin redistribuirea suprafețelor în cadrul UAT.

Actuala structură a suprafețelor agricole pe tipuri de utilități este dată mai jos.

STRUCTURA TERENULUI ÎN COM. CARAȘOVA			STRUCTURA TERENULUI ÎN COM. CARAȘOVA		
Teren arabil	1374	9.58%	Teren arabil	1460	10.32%
Pasuni	3066	21.38%	Pasuni	2882	20.37%
Fanete	2612	18.22%	Fanete	2622	18.54%
Livezi	71	0.49%	Livezi	70	0.49%
Total teren agricol	7123	49.67%	Total teren agricol	7034	49.72%
Păduri	6637	46.28%	Păduri	6543	46.26%
Ape	39	0.27	Ape	39	0.28
Drumuri	258	1.8	Drumuri	221	1.56
Construcții și alte terenuri	282	1.97%	Construcții și alte terenuri	308	2.18%
Total teren neagricol	7216	50.32%	Total teren neagricol	7111	50.28%
TOTAL	14.339 ha	100.00%	TOTAL	14.145 ha	100.00%

Sursa: Pagina Primăriei Carașova

Sursă: INSS, 2011

Potrivit datelor statistice, suprafața totală a comunei este de 14.145 ha, din care aproape jumătate este ocupat de terenuri forestiere (46,26 %), iar 38,91 % este acoperit de pajiști montane și fânețe, în timp ce terenurile arabile reprezintă de abia 10,32 %. Din aceste date transpare cât se poate de obiectiv rolul major pe care îl are pădurea și creșterea animalelor în cadrul resurselor economice ale unității administrative Carașova.

Folosință teren	Ani /suprafețe/ha						
	1990	1995	2000	2002	2005	2007	2010
Suprafață arabilă	1471	1476	1476	1476	1460	1460	1460

Pășuni	2604	3065	3066	2882	2882	2882	2882
Fânețe	2982	2613	2612	2607	2622	2622	2622
Livezi și pepiniere pomicole	70	70	71	70	70	70	70
Total suprafață agricolă	7127	7224	7225	7035	7034	7034	7034
Păduri și altă vegetație forestieră							6543
Ape							39
Construcții							91
Căi de comunicații							221
Terenuri degradate							217
Total terenuri neagricole	7212	7115	7114	7110	7111	7111	7111
Total suprafață UAT	14339	14339	14339	14145	14145	14145	14145

Sursă INSS, 2011

Din datele de mai sus se pot constata următoarele:

1. În general cea mai mare parte a teritoriului comunei este acoperită cu soluri de pădure, formate pe un substrat calcaros. Sunt soluri pietroase, cu o productivitate scăzută, care limitează posibilitatea utilizării lor pentru culturile cerealiere.
2. Principala resursă naturală de suprafață a comunei Carașova o reprezintă vegetația forestieră fapt, care constituie o premisă a dezvoltării, exploatării și prelucrării lemnului.
3. O altă resursă de suprafață ca pondere importantă, o reprezintă pășunile și fânețele, care însumează mai mult de 1/3 din suprafața agricolă a comunei fapt ce a permis o amplă dezvoltare a sectorului de creștere a animalelor, ocupație cu o tradiție îndelungată pentru marea majoritate a localnicilor, care sunt crescători de ovine.
4. Stratul care alcătuiește solurile agricole, de proveniență aluvionară din preajma principalelor cursuri de apă au în general un potențial agricol ridicat. În zona colinară este preponderent tipul de sol brun roșcat nisipos, cu calitate bună pentru pomicultură și pășuni.
5. A treia resursă naturală de suprafață ca pondere o reprezintă terenul agricol care a determinat dezvoltarea culturilor cerealiere, pentru asigurarea necesităților proprii, și a pomilor fructiferi. Prin cele 71 ha acoperite cu livezi, comuna Carașova este recunoscută ca una dintre unitățile administrative cu cele mai mari ponderi, constituind o premisă pentru dezvoltarea unei industrii specifice.
6. Totodată fauna reprezintă un important fond cinegetic, care a permis și dezvoltarea activității de vânătoare, atât în zone protejate din cadrul PNSCC cât și în afara acestuia.
7. Ca resurse minerale comuna Carașova excelează în suprafețe acoperite cu roci carbonatice, dar exploatarea lor este strict legiferată de includerea acestora în cadrul unei zone protejate

2.4.2. Principalele funcțiuni economice

A. Funcțiunea agricolă

- Evoluția suprafețelor agricole

În regiunile deluroase și montane, ponderea terenurilor agricole scade frecvent sub 50% și chiar sub 20%, fiind utilizate în acest scop terasele inferioare ale principalelor râuri (Dunărea, Mureșul, Crișul Alb, Timișul, Bega, Nera). Ponderi deosebite ale fânețelor din totalul suprafeței agricole, de peste 35%, se înregistrează în comunele din bazinul superior al Bistrei (Marga 63,8%, Băuțar 45,8%), valea Cernei

(Băile Herculane 41,1%, Topleş 40,4%), Munții Aninei (Anina 45,8%, Carașova 36,2%) etc⁷².

Situația materială a locuitorilor comunei, implicit activitatea în agricultură este oglindită în statistica mijloacelor de transport deținută de către localnici, persoane fizice și juridice. Aceasta confirmă existența unei baze materiale adecvate, capabilă să satisfacă necesitățile locale. La nivelul anului 2012 această bată materială era formată din:

Nr. crt.	Denumirea utilajului	Buc.
MIJLOACE AUTO < 12 t.		
	MOTOCICLETE, MOTORETE, SCUTERE	132
2	AUTOTURISME CU CAPACITĂȚI DIFERITE	653
3	AUTOBUZE, MICROBUZE, AUTOUTILITARE	27
4	TRACTOARE ÎNMATRICULATE	49
5	REMORCI	38
MIJLOACE AUTO > 12 t.		
7	VEHICULE CU MASA MAI MARE DE 12 t	8
MIJLOACE AUTO LENTE		
	TRACTOARE	123
	ALTE TUPURI DE UTILAJE ȘI MIJLOACE DE TRANSPORT	69
	ATELAJE HIPO	7

Sursă: Primăria Carașova

- **Cultura plantelor cerealiere și a nutrețurilor**

Cultura cerealelor reprezintă grupa de culturi agricole care ocupă cele mai întinse suprafețe și deține cea mai mare importanță în economia agrară a regiunii. Dintre acestea grâul este cultivat cu succes și în regiunile depresionare datorită gradului de adaptabilitate la condițiile de mediu destul de diferite, putând fi cultivat și în spațiul deluros, pe terase și în lunci, sau în spațiul montan și pe culmile văilor.

Porumbul este o altă plantă de cultură cu o pondere importantă la nivelul județului, deținând în medie peste 30% din totalul suprafețelor arabile. Este deopotrivă întâlnit în aria de câmpie cât și în spațiul colinar, datorită plasticității sale ecologice deosebite.

Importante suprafețe sunt cultivate cu cartof, dar cultura acestora este destinată în primul rând pentru consumul familial.

Pomicultură

Îndeletnicire cu vechi tradiții în Banat, pomicultura s-a practicat mai întâi pe terenurile din jurul așezărilor omenești, extinzându-se ulterior pe culmile dealurilor sau de-a lungul văilor și în depresiuni, uneori în asociere cu pășuni sau fânețe. Livezile au cunoscut în perioada de după 1990 o perioadă de decădere multe din fostele livezii fiind defrișate. Din cele 27.727 ha de livadă (2002), reprezentând 1,8% din totalul suprafețelor agricole, aproape jumătate se află în județul Caraș-Severin, care deține cele mai importante bazine pomicole.

Cu cele 70 ha de livezi pe care le deține, Carașova deține un loc modest în cadrul bazinelor pomicole bănățene, dar tradiția pomiculturii pe aceste meleaguri poate constitui și în viitor un adjuvant important în economia locală. În cultura pomilor fructiferi predomină prunul, frecvent în toate bazinele pomicole, alături de care se mai cultivă mărul, părul, gutuiul și cireșul. Deși zona nu a fost niciodată colectivizată, astăzi livezile nu sunt foarte bine întreținute din varii motive.

În industria locală se poate face o prelucrare primară a acestor fructe, prin sortare, valorificare fructe proaspete, și/sau a fructelor uscate, a *distilatelor alcoolice* (rachiu) și a fructelor conservate, sub

⁷²

R. Rusu, Evaluarea încordărilor structurale în regiunea Banat – Raport studiu de cercetare.

forma dulcețurilor și gemurilor tradiționale, a cărei valorificare poate constitui o sursă suplimentară de venit pentru mulți dintre localnici. Trebuie amintit în acest context existența la nivel local a nu mai puțin de 12 cazane pentru fiert țuica, produs care la rândul lui este valorificat local și zonal.

Creșterea animalelor;

În condițiile în care 40 % din suprafața agricolă a comunei este ocupată cu pășuni și fânețe, principala funcțiune economică a comunei este cea agricolă, cu specificul creșterii animalelor, în special a bovinelor, porcinelor și ovinelor. Conform datelor, la nivelul anului 2010 efectivele de animale existente pe raza comunei Carașova se prezenta astfel:

1. Bovine	–	987 capete;	
2. Porcine	–	266 capete;	
3. Cabaline	–	58 capete;	
4. Ovine	–	5.596 capete;	
5. Caprine	–	45 capete;	-
6. Păsări	–	8.085 capete;	

Pentru creșterea animalelor satele comunei Carașova dispun de importante suprafețe de pășunat în zone precum: Deseleac (114 ha), Moghila (100 ha), Cârnipolie (74 ha), Mărghitaș (59 ha) etc., dar și în preajma localităților Iabalcea (80 ha) și Neremed (65 ha). Pentru a-și susține mai bine interesele în fața factorilor administrativi și a-și putea valorifica superior rezultatul muncii, o parte din deținătorii de animale din Carașova s-au organizat începând din 2008, în Asociația Rurală a Crescătorilor de Animale din Carașova, ca structură specifică, cu statut și personalitate juridică proprie. La nivelul anului 2012 numărul de animale deținut de membri acestei asociații sunt:

• 2.205 ovine;	• 10 cabaline;
• 100 caprine;	• 164 bovine.

Una dintre marile probleme ale agriculturii din zonă în special a creșterii animalelor este dată de imposibilitatea valorificării produselor locale, și în special al laptelui. Acest lucru se oglindește și într-un anumit dezinteres legat de creșterea bovinelor pentru lapte.

Pentru creșterea animalelor satele comunei Carașova dispun de importante suprafețe de pășunat în zone precum: Deseleac (114 ha), Moghila (100 ha), Cârnipolie (74 ha), Mărghitaș (59 ha) etc., dar și în preajma localităților Iabalcea (80 ha) și Neremed (65 ha).

B. Funcțiunea silvică și piscicolă

Dezvoltarea acestei funcțiuni este favorizată de cele 6.637 ha de pădure (peste 46 % din suprafața comunei), unele dintre acestea fiind păduri seculare, altele foste terenuri agricole (pășuni) împădurite. Din această suprafață, primăria deține 821 ha de pădure și 638 ha terenuri împădurite, cea ce reprezintă aproape un sfert din suprafața împădurită (22 %) de pe teritoriul administrativ al comunei.

Având în vedere suprafețele importante ocupate de păduri, activitățile legate de exploatarea și prelucrarea lemnului au ocupat și ocupă un rol important în economia comunităților locale.

De asemenea, prin valorificarea unor resurse forestiere se asigură importante venituri la visteria consiliului local. Numai în perioada 2009-2012, din suprafețele de pădure deținute de către Consiliul Local Carașova a fost licitată și vândută o cantitate de peste 4.700 mc de lemn unor terți, iar 680 mc au fost utilizați pentru necesitățile unor instituții aflate în subordinea acestuia.

Apele curate de munte, bogate în resurse de hrană, a favorizat dezvoltarea pisciculturii. Pe lângă potențialul piscicol al râului Caraș, în intravilanul localității Carașova a fost amenajată o pescărie pentru salmonide, în principal păstrăvul de munte și păstrăvul curcubeu, aflată până de curând în exploatarea Romsilva, astăzi închisă. Reintegrarea acesteia în circuitul productiv și turistic va repune Carașova pe harta de interes a pescarilor și a consumatorilor de pește. Din aceste considerente este necesară depășirea unor impedimente de natură administrativă și patrimonială apărute între administrația locală, proprietara terenului și Romsilva, proprietarul amenajărilor piscicole.

C. Funcțiunea comercială, industrială și de servicii

Această funcțiune este îndreptată spre valorificarea resurselor naturale, locale (lemn, materiale de construcții, produse animaliere etc.) și umane existente pe plan local, pentru satisfacerea unor necesități ale populației locale ar și pentru piață. Această funcțiune se exprimă prin existența mai multor agenți economici, cu capital privat, de mică avergură, dar care utilizează resurse și forța de muncă locală. Alături de aceștia sunt prezențe mai multe persoane fizice autorizate în prestarea unor servicii către

populație.

Dintre cei 35 de agenți economici înregistrați la nivelul anului 2011, pe teritoriul administrativ al comunei, 14 desfășoară activități comerciale, 7 în domeniul construcțiilor și a serviciilor conexe; 5 în exploatarea, prelucrarea și valorificarea lemnului, 5 în domeniul turismului și a serviciilor conexe, 3 în domeniul transporturilor și 1 desfășoară alte activități și servicii (telecomunicații).

Alături de acești agenți economici, în intervalul 2007-2011 la nivelul comunei mai erau înregistrate un număr de 19 Asociații familiale (A.F.) și 5 Persoane fizice autorizate (PFA), din care au fost radiate un număr de 8.

În cea ce privește absorbția forței de muncă locală, se constată că la nivelul anului 2010 numărul cel mai mare de angajați au fost înregistrați în comerț, cu o medie de 21 salariați; urmat de transporturi, cu 17 salariați; construcții, cu 16 salariați și 11 în prelucrarea lemnului. Alături de aceștia, pe teritoriul administrativ al comunei mai sunt înregistrate un număr de 8 persoane liber-profesioniști (avocați medici, lucrători în finanțe/asigurări).

D. Turismul

Cadrul natural de excepție, și accesul spre zone pitorești din vestul țării, alături de potențialul natural, cultural și istoric al zonei Munților Aninei, se impun valorificate corespunzător, prin creșterea și dezvoltarea ofertei turistice pentru turiștii autohtoni și străini. Rolul major pe care Carașova îl joacă în structurarea comunităților de carașoveni, cu identitatea lor etnică recunoscută, va trebui să se răsfrângă și în cadrul unei componenete turistice specifice, care să transforme localitatea în placă turnantă pentru destinația unor turiști din Croația și alte state sud dunărene. Toate acestea sunt elemente creionează posibilitatea formării unui profil turistic propriu, deosebit de important pentru viitorul așezărilor din zonă.

Totodată agroturismul poate deveni în scurt timp o sursă de venit pentru agricultorii carașoveni. Gospodăriile țărănești sunt bine dotate cu utilitățile necesare, sunt numărate “sălașe” unde se poate asigura masa și cazarea turiștilor care doresc să viziteze zona, carașovenii fiind renumiți pentru ospitalitatea de care dau dovadă.

Principalele obiective turistice situate la nivelul UAT sunt încadrabile în două mari categorii:

Obiective turistice naturale

Teritoriul administrativ al comunei Carașova se remarcă prin morfologia ca carstică de excepție, în cadrul căreia fenomenele exocarstice prezente în cadrul platoului dolinar al Iabalcei și a Cheilor Carașului se completează cu un valoros patrimoniu endocarstic format din peșterile, avenele, râurile subterane și izvoarele carstice ale zonei. O bună parte din acestea sunt incluse în zona protejată a Parcului Național Semenic - Cheile Carașului cu rezervațiile: Cheile Carasului, Pestera Comarnic, Peștera Popovăț etc.

Obiective turistice antropice

Pe lângă acest potențial natural, la valoarea turistică a zonei contribuie și potențialul antropic existent;

- Cetatea Carașovei numită și Cetatea Turgului sau Grad;
- Biserica romano-catolică de la începutul sec. XVIII din localitatea Carașova;
- Capela Calvaria, de pe dealul cu același nume, ridicată la sfârșitul sec. XIX și începutul sec. XX.
- Moara tradițională cu ciutură de la Viaduct, de sec. XIX, și alte clădiri cu valoare istorică și identitară (clădirea primăriei, casa parohială, case de locuit etc.).
- Situri arheologice situate în unele din peșterile zonei, care mai păstrează urme de locuire începând din preistorie până în perioada feudală timpurie, precum: Peștera Țapului, Peștera Omului, Peștera Racoviță, Peștera cu Oase etc., foarte importante din punct de vedere arheologic și istoric.
- Zestrea etnografică și culturală a populației locale, ale portului popular local, cu trăsături distincte, specifice comunităților slave din zonă.

Alături de aceste obiective mai amintim valorile etnofolclorice și a tradițiilor carașovenilor, între care se remarcă:

- hramul bisericii Adormirea Maicii Domnului din Carașova, ce corespunde cu Ruga localității Carașova – 15-16 august;
- loc de pelerinaj dedicat apariției **Sfintei Fecioare la Lurd**;
- **Ruga localității Nermed - Sarbatoarea SF. Iacob – 25 iulie**;

Ruga localitatii Iabalcea - Sarbatoarea Nasterii Maicii Domnului – 8 sept.

Infrastructura turistică existentă

Cu tot potențialul turistic ridicat pe care îl deține, infrastructura turistică în cadrul comunei este slab dezvoltată. În ultimii ani s-au făcut pași importanți și în acest sector dar sunt încă departe de necesități.

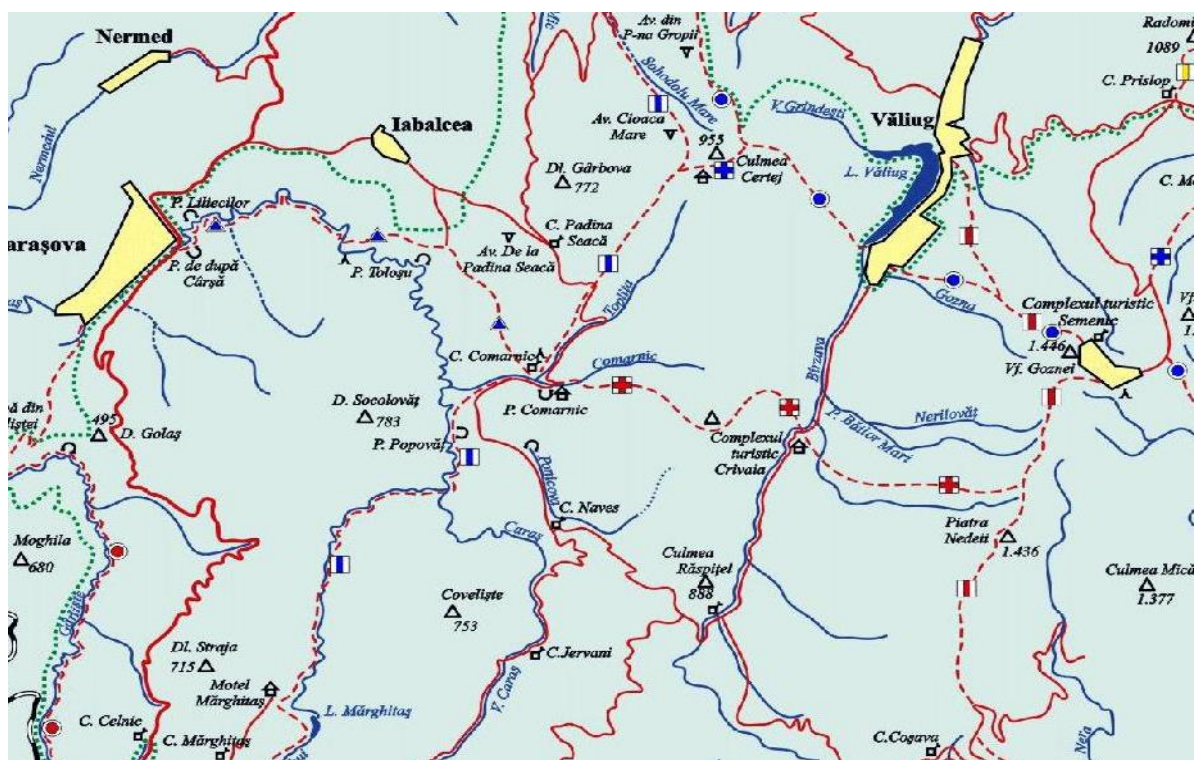
Oferta de cazare existentă este subsumată de către pensiunea Perla Caraşului, situată la capătul Viaductului Caraşova, pe DN 58. Pensiunea, catalogată la 2 stele, aparţinând SC Agrotrans Pauta SRL, dispune de 4 camere cu 8 locuri de cazare.

Menționăm, de asemenea realizarea în cursul anului 1012, prin fonduri nerambursabile a Centrului de Informare Turistică și marketingul serviciilor legate de turismul rural din Carașova.

Trasee turistice de pe teritoriul UAT Carașova

Trasee turistice pe teritoriul PNSCC:

- **Traseul nr. 3: Triunghi Galben / Carașova – Cheile Gârliștei – Gârliște, este un traseu scurt (3,5 km), de legătură, care oferă posibilitatea cunoașterii Cheilor Gârliștei și priveliștea unor puncte de belvedere aflat pe traseu;**
- **Traseul nr. 7: Triunghi Roșu / Crucea Iablăcei – Prolaz, este de asemenea un traseu scurt (3 km), care pune în valoare ruinele Cetății Turcului, a Cheilor Carașului spre Poiana Prolaz.**
- **Traseul nr. 8: Triunghi Albastru / Carașova – Peștera Comarnic. Este un traseu de cca. 12,5 km, aflat într-o stare relativ bună, cu plecarea din Carașova prin Cheile Carașului. Traseul pune în evidență Cheile Carașului, Peștera de după Carse, Peștera Liliecilor, Cetatea Caras și Peștera Comarnic.**

2.4.3. Evoluția funcțiunilor în ultima perioadă. Investiții

Îndelungata perioadă de tranziție precum și criza economică profundă din ultimul ani a generat numeroase contradicții și schimbări în modul de utilizare al terenurilor. Odată cu inițierea extinderea ariilor naturale protejate din zonă și includerea a celei mai mari părți din teritoriul administrativ în aceste arii au survenit limitări noi în ceea ce privește modul de utilizarea a terenurilor agricole și forestiere de către comunitate. Cu toate acestea, trecerea în proprietate privată, mai întâi a terenurilor agricole, apoi și a importante suprafețe de pădure, are consecințe încă insuficient studiate, atât negative, cât și pozitive.

Dar revirimentul agriculturii și al exploatarei forestiere judicioase, bazate pe proprietatea privată necesită prezența unor investitori care să rentabilizeze munca pământului și a pădurii cu respectarea legislației de mediu, astfel încât produsele muncii comunităților locale din zonă să devină competitive atât pentru piața locală cât și pentru cea europeană.

Funcțiunea agricolă rămâne importantă și în perioada actuală. Se constată o tendință de îmbunătățire a valorificării acestor resurse, în cadrul unor asociații agricole, precum Asociația Rurală a Crescătorilor de Animale, Carașova, dar și a unor unități de industrie alimentară în principal a unor capacități de morărit și panificație, cu valorificarea produsului final. Unitatea administrativă dispune de importante capacități piscicole, în prezent puțin valorificate din rațiuni de proprietate, dar care pot deveni și importante oportunități turistice și de petrecere a timpului liber.

În acest moment se manifestă clare tendințe de dezvoltare a turismului și agroturismului, pe baza unor studii bine argumentate menite să valorifice superior potențialul existent. În același sens converg și preocupările celor 5 agenți economici din Carașova cu preocupări în domeniu. Asigurarea infrastructurii edilitare și implementarea proiectului de înființare a "Parcului regional de agrement și turism Banatul Montan", va impulsiona extinderea acestor tendințe, implicit creșterea aportului acestui domeniu în economia comunității.

Se constată totodată că profilul economic al comunei Carașova este într-un proces de transformare și adaptare la noile realități contemporane. Încă din primii ani de după 1990 s-a manifestat inițiativa privată prin apariția unor firme particulare, specializată mai ales pe comerț și servicii, alături de care au apărut asociații familiare și persoanele fizice autorizate. În decursul timpului unele dintre acestea și-au încetat activitatea din diferite motive. La nivelul comunei în perioada 2007 – 2011 s-au înregistrat un număr de 56 de firme de tipul SRL, cu un număr mediu de 76 salariați la nivelul anului 2010⁷³.

Astăzi situația este următoarea:

Total firme (SRL)	- 57	din care.
• Funcționale	- 35;	
• Radiate	- 14,	din care 5 cf. art. 5 din Legea 84/2010;
• Suspendată activitatea	- 6;	
• Aflate în insolvență	- 2.	

După cum se poate constata, dintre agenții economici funcționali cei mai mulți sunt specializați în domeniul comerțului, urmați la distanță de cei din domeniul construcțiilor, a prelucrării lemnului și a transporturilor. Dar cum în ultimii ani datorită politicilor economice restrictive și a crizei economice, mulți agenți economici înregistrați și-au încetat activitatea sau trec prin momente mai dificile.

O ramură importantă a economiei locale prinde tot mai mult contur în ultimii ani, în urma inițiativei private. Este vorba de dezvoltarea turismului și al agroturismului. Recunoscută în cadrul programelor strategice regionale de dezvoltare a turismului, pentru potențialul turistic natural și antropoc pe care îl deține, Carașova constituie un punct obligatoriu de popas în itinerariile turistice din Munții Aninei. Datorită acestui fapt, astăzi există posibilități de cazare și masă în sistemul agroturistic în cadrul a 8 gospodării atestate și pregătite pentru primirea turiștilor, precum și o unitate de cazare și servicii turistice specializate cum este Pensiunea „Perla Carașului”. Aceasta este situată la DN 58, după trecerea viaductului nr. 1 peste Caraș. Este o pensiune clasificată la 3 margarete, de 8 locuri în 4 camere cu baie proprie și încălzire centrală. Unitatea mai dispune de restaurant, bar și parcare proprie.

Tot legat de domeniul turismului amintim existența unui proiect de înființare a unui „Parc regional de agrement și turism - Banatul Montan”, în cadrul căruia Carașova, prin potențialul pe care îl are, să joace un rol important.

În perioada 2009 – 2011, valoarea investițiilor efectuate la nivelul de UAT s-a ridicat la cca. de 7,016.000 lei, din care 231.000 lei de la bugetul local și 6.785 000 lei de la bugetul de stat și alte surse atrase pe bază de proiecte. Principalele investiții efectuate în această perioadă sunt: Alimentarea cu apă a localităților Carașova și Iabalcea, amenajarea unor drumuri forestiere, reabilitarea interioară și dotarea primăriei Carașova.

⁷³ Apud <http://www.firmeopenet.ro/Tyg-Legno-2001-Srl-Cod-Fiscal-13707500.html#Registrul-Comertului> ; <http://www.firme.me/CARAS-SEVERIN-j12/CARASOVA-I2851/2> ; <http://www.firme.info>

Importante investiții s-au realizat din fonduri private mai ales în domeniul construirii de locuințe și a creșterii nivelului de confort. Sume importante au fost investite în anumite afaceri (dotarea cu utilaje, mașini, construcții etc.). Cea mai importantă investiție, cu posibilitate de dezvoltare rămâne Pensiunea „Perla Carașului”.

2.4.4. Profilul economic actual și de perspectivă

Cum cultivarea pământului este condiționată de suprafețele arabile restrânse de care dispune comuna. Pentru locuitorii satelor Carașovei, creșterea animalelor a constituit din todeauna o îndeletnicire de bază. Ca pondere a populației ocupate, agricultura rămâne principala activitate economică. În cadrul acesteia interesul locuitorilor se îndreaptă spre creșterea animalelor domestice în special a ovicaprinelor și bovinelor. Nu este neglijată nici pomicultura, în care prunul și mărul sunt pomii fructiferi cu cea mai mare răspândire, distilatele din prune produse aici fiind cunoscute în întregul Banat încă din sec. al XVIII-lea.

Local se manifestă tendințe evidente de dezvoltare a unor activități de tip industrial, care să valorifice resursele locale, cu forță de muncă autohtonă, concomitent cu dezvoltarea activităților comerciale, destinate asigurării unor produse alimentare și industriale necesare populației. De asemenea se constată tendințe evidente de valorificare superioară a potențialului agricol, atât prin îmbunătățirea valorii biologice a animalelor, cât și pentru prelucrarea superioară a produselor acestora. Pe baza analizei factorilor de mai sus se poate susține că profilul economic al comunei este ilustrat în bună măsură de structura funciară a teritoriului administrativ.

În economia locală alături de activitățile agricole mai joacă un rol important, activitățile comerciale, cu o pondere majoră și mica industrie bazată pe prelucrare a lemnului și transporturilor. La acestea se adaugă preocupări pentru încurajarea dezvoltării, producerii și utilizării energiilor verzi în special eoliană, alături de sprijinirea dezvoltării turismului. Amintim în acest context concesionarea prin licitație publică a unei suprafețe de 10 ha în zona Chicer-Deseliac, în vederea amenajării unui parc eolian.

2.4.5. Obiective în dezvoltarea economică:

În conformitate cu prevederile strategiei de dezvoltare locală, din punct de vedere al interesului privind dezvoltarea locală a comunei Carașova, cele mai importante obiective/priorități cuprinse în prevederile bugetare privind dezvoltarea comunei vizează câteva obiective generale locale și regionale precum:

Obiective locale

- creșterea competitivității economiei agroalimentare și silvice;
- creșterea standardelor de viață în zonele rurale prin diversificarea activităților rurale, stimularea activităților non-agricole, agroturismului, și a micro-întreprinderilor;
- dezvoltarea economică durabilă a fermelor, a exploatațiilor agricole și forestiere;
- asigurarea pescuitului durabil și dezvoltarea acvaculturii;

Obiective generale

- îmbunătățirea infrastructurii publice regionale și locale;
- consolidarea mediului de afaceri local și regional;
- dezvoltarea turismului local și regional;
- cooperarea teritorială europeană.

Transpunerea în practică a acestor obiective necesită importante resurse financiare locale sau atrase. De asemenea unele dintre obiectivele propuse pot fi realizate într-un timp relativ scurt, de ordinul lunilor altele necesită includ una sau mai multe exerciții bugetare.

2.4.6. Proiecte de investiții stabilite pentru finanțare în 2012, conform Programului de investiții publice pentru 2012.

Valoarea investițiilor prevăzute a se realiza, în conformitate cu Programul de investiții publice, aprobat prin HCL nr. 14 din 2012 se ridică la suma de 2.283,85 mii lei, din care de la bugetul local 1.587,10 mii lei de la bugetul local.

Principalele capitole privind investițiile în cursul acestui an sunt în domeniile:

1. Administrație, pentru realizarea obiectivelor de investiții:

- Centru de informare turistică, cu o valoare de 513,85 mii lei;

- Amenajarea centrului civic Carașova, cu o valoare de 500,00 mii lei;
- Alte cheltuieli de investiții (PAT -Centru civic, Implementare PUG);

2. Învățământ:

- pentru continuarea unor investiții, în valoare de 290,00 mii lei:
  - Centrala termică la Școala nr. 1 Carașova;
  - Corp anexă la Școala nr. 1 Carașova;
- pentru investiții noi, în valoare de 290,00 mii lei
- Reabilitare săli clasă la Școala din Nermed;
- Reabilitare acoperiș și reparații fațadă la Școala din Iabalcea;
- Reabilitare termică și înlocuire învelitoare Școala Nr. 1 Carașova;
- Alte investiții și dotări, în valoare de 30,00 mii lei
  - Dotarea spațiului de joacă la Școala nr. 1 Carașova;
  - Alte cheltuieli legate de reabilitarea școlilor din Iabalcea și Carașova.

3. Cultură și alte domenii.

- pentru continuarea unor investiții, în valoare de 175,00 mii lei:
- Amenajarea Căminului cultural Nermed;
- pentru investiții noi, în valoare de 370,00 mii lei, precum:
- Amenajarea spații interioare la Căminul cultural Carașova;
- Amenajare vestiare la terenul de fotbal Nermed;
- Amenajarea terenului de sport Carașova.
  - Alte investiții, în valoare de 25,00 mii lei.

Proiecte aflate în diferite stadii de implementare sunt:

1. Alimentarea cu apă a localităților Carașova și Iabalcea;
2. Reabilitare infrastructurii de transport locale DC 76 Carașova - Clocotici: DC 75 (DC 76 – Nermed – DN 58.
3. Reabilitarea unităților școlare și culturale de pe raza comunei.
4. Canalizarea menajeră în toate satele comunei Carașova;
5. Construirea grădiniței nr. 2 în localitatea Carașova;
6. **Înființarea unui centru de servicii sociale pentru persoanele vârnice la Carașova, în clădirea fostului dispensar medical;**
7. Modernizarea străzilor și a centrului civic, Carașova;

Proiecte pentru sprijinirea turismului

- amenajarea în vederea exploatării turistice a peșterii Comarnic, pe baza unui studiu realizat de către Institutul Național de Cercetare și dezvoltare în Turism și Institutul de Speologie "Emil Racoviță" - București;
- Valorificarea potențialului turistic al comunei Carașova în cadrul "Parcului regional de agrement și turism - Banatul Montan" prin:
  - structuri instituționale;
  - produsul turistic
  - infrastructura turistică necesară.

2.4.7. Disfuncționalități în dezvoltarea economică

Disfuncționalități legate de forța de muncă:

1. slaba ofertă a locurilor de muncă în zonă;
2. oferta locurilor de muncă existente nu corespunde calificării forței de muncă;

Disfuncționalități legate de resurse:

1. limitarea posibilităților investiționale din lipsa resurselor financiare ale populației;
2. slaba valorificare a unor resurse locale în special a celor legate de agricultură și pomicultură;

Alte disfuncționalități:

- situarea zonei în afara principalelor artere de circulație zonală și europeană;
- starea infrastructurii locale, care doar în ultimii ani a intrat într-un proces de modernizare;
- infrastructură edilitară în formare;

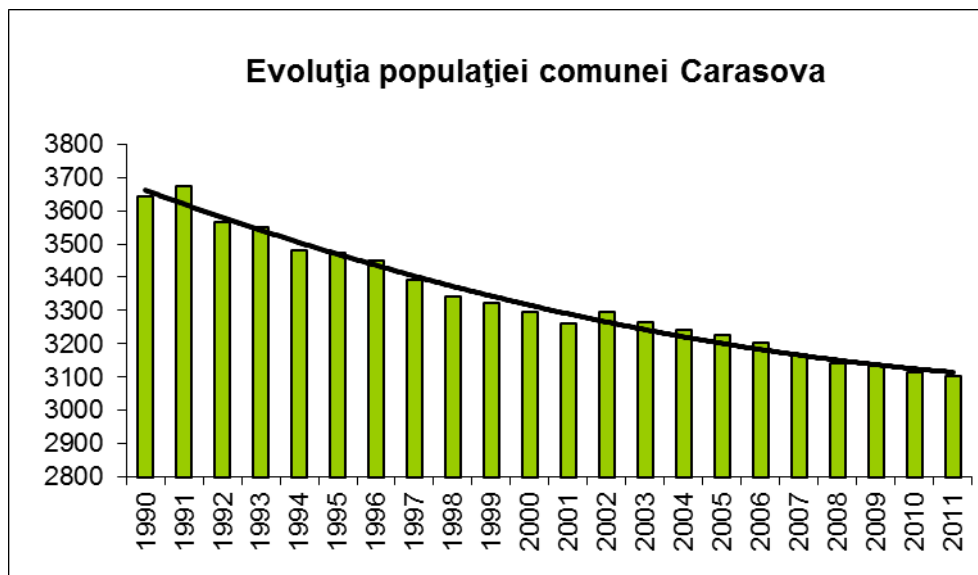
- slaba dezvoltare a turismului, lipsa infrastructurii și a marcajelor turistice;
- lipsa accesibilităților spre punctele turistice de interes (starea DJ 582 C și a DC 97 spre P. Comarnic)

2.5 STRUCTURA SOCIO-DEMOGRAFICĂ

2.5.1. Numărul locuitorilor și evoluția populației

La 1 iulie 2011 populația comunei Carașova număra 3102 locuitori⁷⁴. Sporul natural și migrația internă negative au determinat în ultimul deceniu o scădere a populației cu 542 locuitori în 2011 față de anul de referință 1990, ceea ce reprezintă o diminuare în medie cu cca 26 locuitori/an.

Sursa: Direcția de Statistică a județului Caraș-Severin

Din anul 1991 numărul locuitorilor a scăzut constant. Populația s-a redus ca număr datorită reducerii activităților economice în zonă care au generat un flux de migrație îndeosebi a populației tinere spre mediul urban. Oportunitățile pe care le oferă activitățile turistice în zonă pot constitui în viitor un factor de atracție pentru a rămâne în localitate.

Între ultimele două recensăminte, 2002, respectiv 2011, populația comunei s-a redus cu 189 de locuitori, reprezentând o diminuare a efectivului demografic cu 5,8%.

	2002	2011	2002-2011	%
Comuna Carașova	3260	3071	-189	-5,8%

2.5.2. Structura etnică

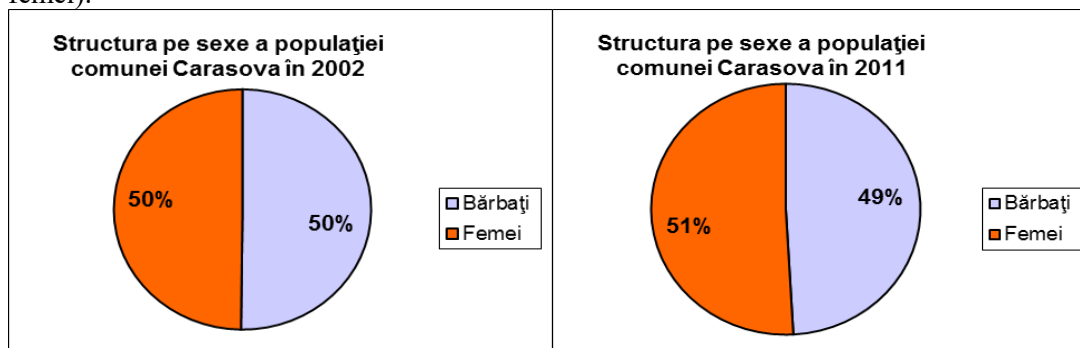
Comuna Carașova se distinge prin structura etnică predominant croată. La recensământul din 2002, numărul cetățenilor de etnie croată era de 2.758 persoane, sau 84,6% din total. Sub aspect confesional predomină religia romano-catolică cu 3.017 credincioși sau 92,54% din totalul populației comunei.

⁷⁴

Structura demografică

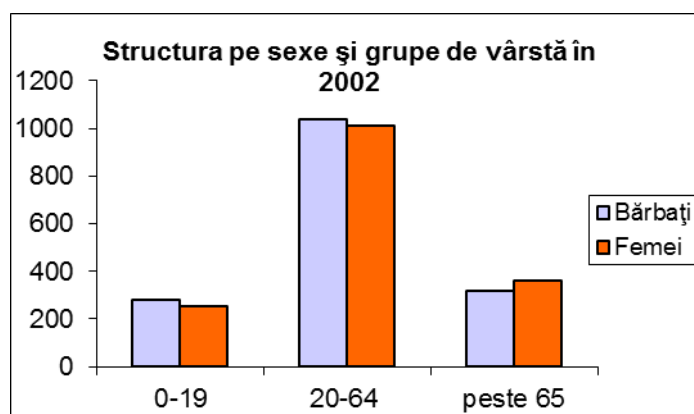
Structura pe sexe

Datele de la recensământul populației realizat în 2011 relevă o structură demografică cu tendințe de feminizare a populației (1508 bărbați și 1563 femei), comparativ cu structura pe sexe a populației la recensământul anterior care a relevat o structură echilibrată între cele două sexe: (1636 bărbați și 1624 femei).

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Caraș-Severin

Dacă urmărim structura pe sexe și vârste în anul 2002 se poate observa, preponderența populației de sex masculin la grupele de vârstă 0-14 ani și 15-64 de ani în timp ce populația de sex feminin predomină la grupa de vârstă de peste 65 de ani.

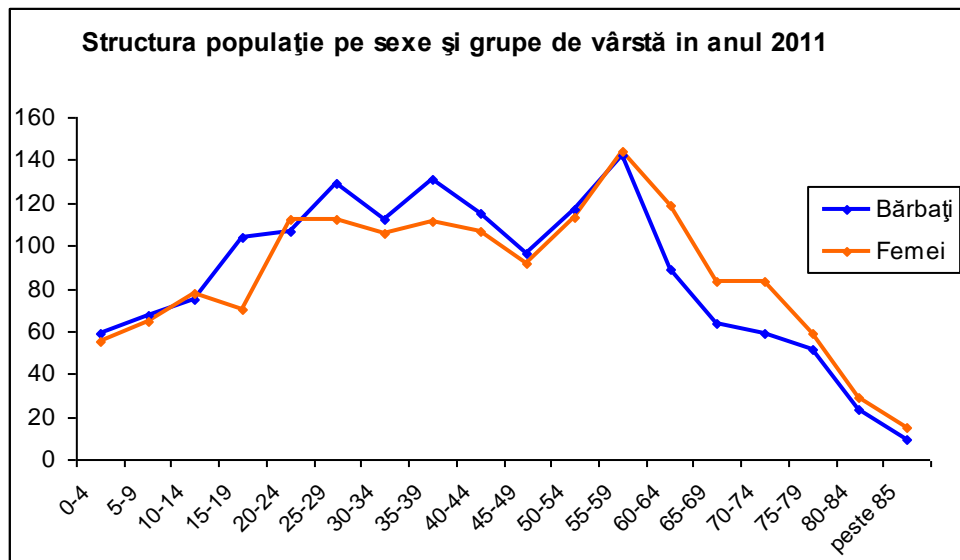
Sursa: Direcția Județeană de Statistică Caraș-Severin

Între cele două recensăminte s-a produs un dezechilibru în structura pe sexe a populației datorat în primul rând scăderii natalității, îmbătrânirii populației, migrației și fenomenului supramortalității masculine și speranței mai mari de viață a femeilor.

Structura pe sexe a populației în anul 2011⁷⁵ se încadrează în tendințele anterioare, indicând un excedent al populației feminine la grupele de vârstă peste 65 de ani.

⁷⁵

Date furnizate de Direcția Județeană de Statistică Caraș-Severin

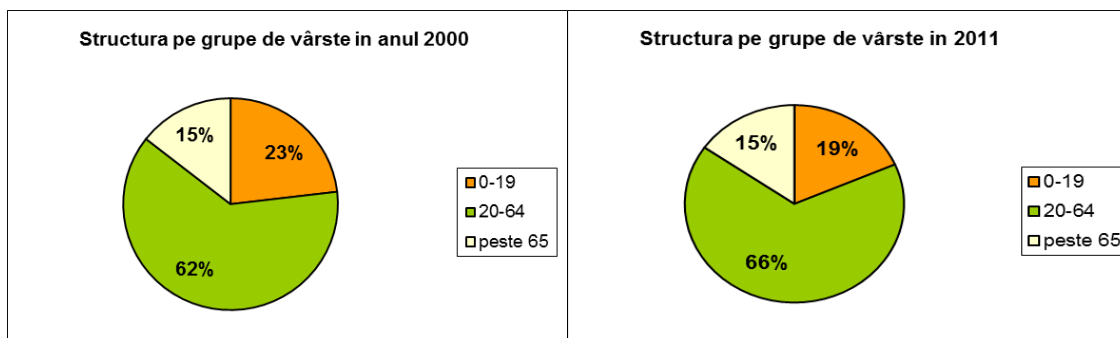

Sursa: INSSE, Tempo online, Baza de date locală

Din digrama privind structura pe sexe și grupe de vârstă în anul 2011 se observă existența unui excedent masculin la segmentul de populație între 0-64 ani și un excedent feminin pentru populația cu vârsta peste 65 ani.

Structura pe grupe de vârstă

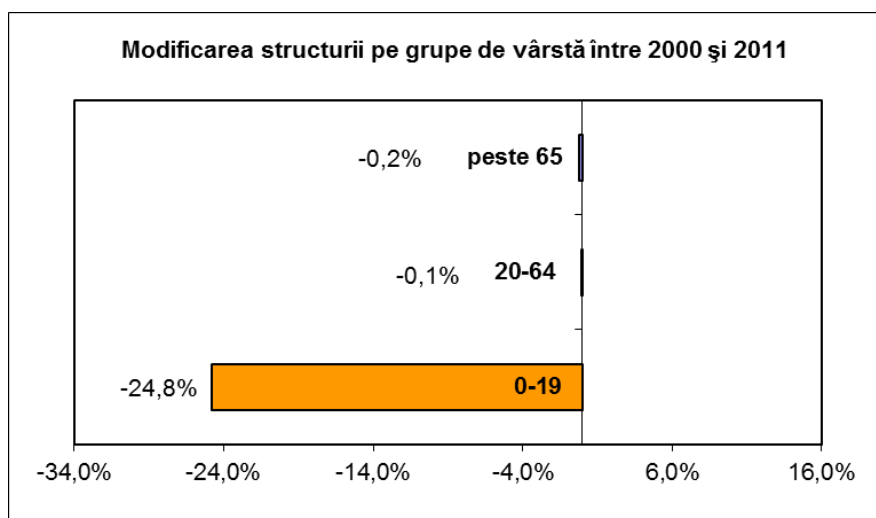
Reprezentarea structurii pe grupe de vârstă permite evaluarea gradului de îmbătrânire a populației. Astfel, conform clasificatiei O.N.U., populația tânără s-a considerat între 0-19 ani, cea adultă între 20-64 ani și cea bătrână peste 65 ani.

Sursa: INSSE, Baza de date Tempo online

Structura pe grupe de vârstă a cunoscut modificări semnificative la grupele de vârstă 0-19 ani și 20-64 de ani. În timp ce ponderea populației vârstnice a rămas aceeași, populația adultă a crescut ca pondere cu 4 procente iar grupa de vârstă 0-19 ani a scăzut cu 4% în intervalul 2000 -2011.

Modificarea structurii pe grupe de vârstă este mai importantă decât reducerea efectivului populației. Aceste tendințe de reducere a numărului de tineri și de îmbătrânire demografică se vor accentua în viitor dacă se va păstra tendința de migrare a tinerilor spre mediul urban. Semnificativ este faptul că nu a crescut numărul persoanelor în vârstă în intervalul analizat.

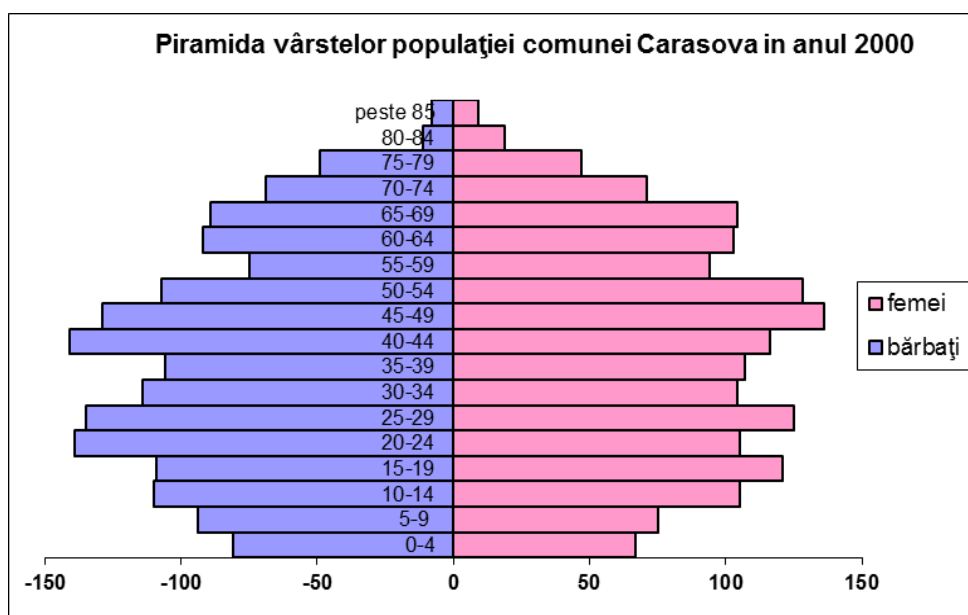

Sursa: INSSE, Baza de date Tempo online

Piramida vârstelor

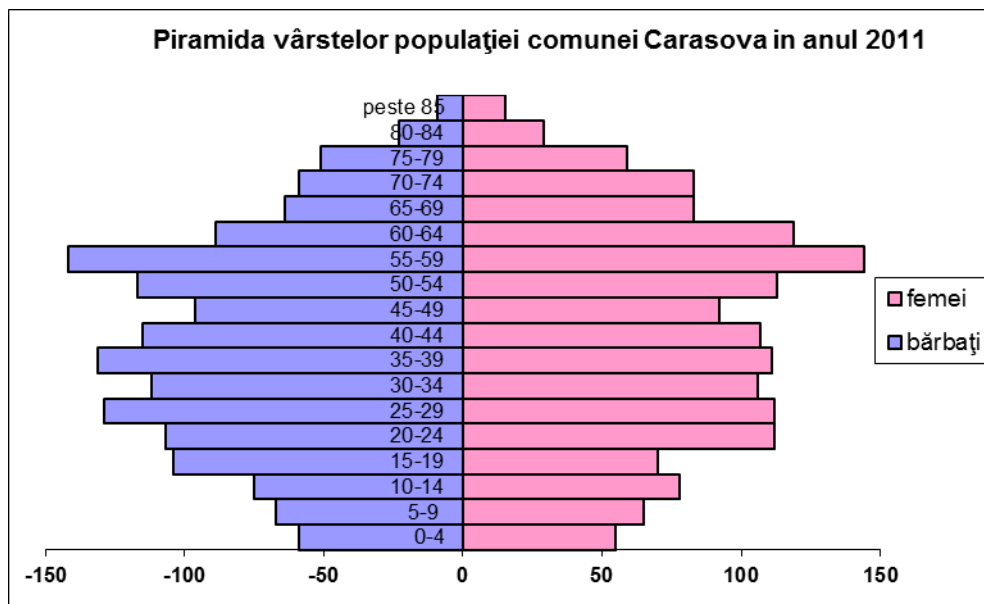
Piramida vârstelor reprezentată în anii 2000 și 2011 permite observarea principalelor schimbări care au avut loc în structura demografică a populației în ultimii 12 ani. Comparând cele 2 piramide se poate observa reducerea treptată a bazei piramidei anului 2011 față de 2000, efect direct al reducerii ratei natalității și scăderii efectivului de populație fertilă.

Reducerea corpului piramidei se datorează fluxului migrației rural-urban care a continuat după 1990, contrar direcției preponderente de migrație dinspre urban spre rural.

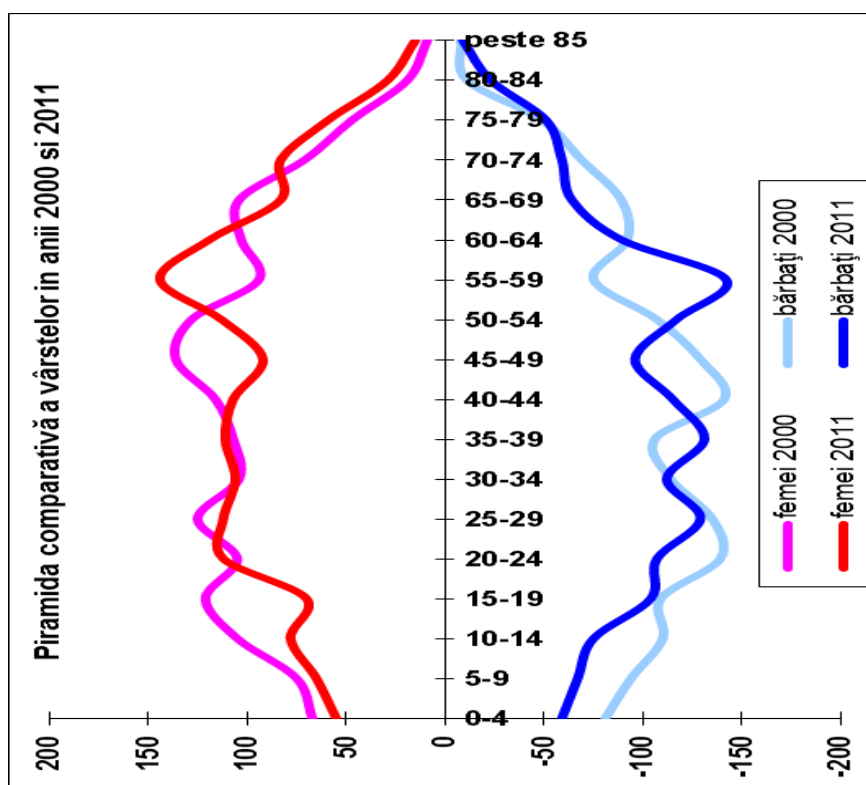
Sursa: INSSE, Baza de date Tempo online

Piramida anului 2000 are baza în scădere datorată reducerii natalității și migrației populației spre zonele urbane. Corpul piramidei arată tendința de reducere a efectivului de adulți (20-64 ani) iar partea superioară a piramidei reflectă fenomenul de îmbătrânire mai accentuat al femeilor decât al bărbaților.

Piramida din 2011 releva fenomenele demografice în derulare: imbatranirea populației, reducerea bazei piramidei și o scădere generală a populației care nu va fi înlocuită la nivelul din prezent în următorii ani (grupa de la 0 la 19 ani are efective mai mici decât grupele mai mari 20-24, 25-29).

Piramida comparativă a vârstelor arată reducerea efectivelor de tineri în 2011 față de 2000 și în general reducerea numerică a populației la toate grupele de vârstă. Grupa de vârstă peste 65 ani s-a menținut numeric.

2.6 CIRCULAȚIA

2.6.1. Structura capacităților de transport

Actuala rețea de transport și circulație, ce străbate teritoriul administrativ al comunei Carașova este formată din:

- drumuri naționale (DN 58),
- drumuri județene (DJ 581 A)
- drumuri comunale
- drumuri forestiere și agricole

DN 58, cu o lungime de 83 km, leagă centrele urbane Anina, Reșița și Caransebeș, traversând teritoriul administrativ al comunelor Carașova, Ezeriș, Brebu și Păltiniș. Această șosea pe porțiunea Anina – Carașova a fost terminată în 1780. Ea traversează pădurile din NE Aninei, după care coboară prin poienile și livezile Carașovei, până la râul Caraș, chiar la ieșirea lui din Chei. De aici urcă din nou până în apropierea cetății Carașului, lasă în dreapta drumul ce duce spre peștera Comarnic – Iabalcea și coboară până în Valea Domanului, spre Reșița.

DJ 581 A, cu o lungime de 6,200 km, a luat naștere prin reclasarea DC 74 (DN 58 – DJ 581 cu aceeași lungime). Își are originea în DN 58 (km 56+230) din localitatea Carașova și destinația în DJ 581, în punctul „Cântar”.

DJ 582 C, cu o lungime de 32 km leagă localitățile Reșița (DJ 582) cu Anina (DN 58), traversând teritoriul administrativ al comunei Carașova prin partea de est. Drumul se găsește în stare necorespunzătoare, necesitând investiții importante în viitor. Traversază pe cca. 20 km teritoriul PNSCC, asigurând o mai bună accesibilitate la potențialul carstic din platoului Iabalcea și Cheile Carașului.

Rețeaua de drumuri comunale este formată din:

- DC 75, cu o lungime de 9,5 km, drum ce pornește din localitatea Vodnic (km 0,00) asigurând legătura cu localitățile Clocotici și Carașova.
- DC 76, cu o lungime de 2,5 km, asigură legătura dintre DN 58 și DJ 581 A prin localitatea Nermed.
- DC 97, cu o lungime de 7 km face legătura dintre DN 58 și DJ 582 C (Reșița - Anina), prin satul Iabalcea

Schema după care este organizată rețeaua principală de trafic este una de tip longitudinal, structurată în jurul Drumului național (DN 58), la care este racordat radial rețeaua formată din drumurile comunale (DC 75, 76 și 97), forestiere și vicinale.

2.6.2. Desfășurarea circulației

În afara localităților

A. Pentru circulația la nivel zonal și național principala arteră de circulație auto care traversează zona este - DN 58. Prin conexiunile care le realizează cu alte rețele de transport, respectiv DN 6 (Caransebeș); DN 58 B (Reșița) și DN 57 (Anina), acesta drum, asigură legătura atât cu principala arteră majoră de circulație a zonei DN 6 (E 70), spre principalele centre urbane ale zonei; orașele Arad, Timișoara, Orșova și Băile Herculane, dar și alte localități din țară și străinătate. Prin intermediul DN 58 B și DN 57 B se realizează atât legătura dintre marile artere de circulație ale Banatului, respectiv DN 6, și magistrala Dunăreană DN 57. cât și cu alte localități și zone din Banat.

Distanțele până la principalele centre urbane ale zonei, utilizând DN 57 B sunt;

- Reșița - 19 km
- Anina - 23 km

- Moldova Nouă - 96 km
- Timișoara - 115 km
- Orșova - 128 km.

La un alt nivel sunt drumurile județene: DJ 581 A, care realizează legătura dintre DN 58, pe teritoriul localității Carașova și DJ 581, în punctul „Cântar”, din apropiere de Rafnic și DJ 582 C, care traversează teritoriul administrativ al comunei prin partea estică, peste platoul Iabalcea și Dealul Socolovăț, făcând legătura între localitățile Reșița (DJ 582) și Anina (DN 58).

B. La nivelul localităților componente, între acestea și zonele economice circulație este organizată prin intermediul drumurilor comunale, forestiere și vicinale care la nivelul localităților componente și a teritoriului economic al acestora.

Drumurile comunale, cu o lungime de cca. 19 km și aflate în administrarea Consiliului local, sunt într-o stare bună, unele dintre ele fiind recent modernizate (DC 97), altele fiind reabilite și urmând să fie modernizate.

- DC 75 asigură legătura dintre localitățile Carașova și Vodnic (comuna Lupac) prin localitatea Clocotici (comuna Lupac) și sudul localității Nermed (comuna Carașova).
- DC 76 asigură legătura dintre DN 58 și DJ 581 A (pe teritoriul localității Carașova) prin localitatea Nermed.
- DC 97, asigură legătura dintre DN 58 și satul Iabalcea. Prin continuarea acestuia sub forma unui drum agricol și forestier se face legătura cu DJ 582 C (Reșița - Anina), în Poiana Sumbrac. Este drumul de acces spre peștera Comarnic.

Drumurile forestiere, sunt amenajate atât pe cursul superior al Carașului cât și în Platoul Iabalcea și Socolovăț. Dintre acestea în ultimii ani au fost modernizate:

DF Olenica din platoul Iabalcea, pe o lungime de 2,8 km și DF Moghila, pe o lungime totală de 6,5 km.

Drumurile agricole (sătești) sunt drumurile de interes economic la nivelul satelor, asigurând accesul la zonele economice locale (terenuri agricole, păduri, zonele de pășunat și fânaș). Unele dintre acestea (Pinet, Krška și Polje) au suferit reparații și reabilitări în ultimii ani. Altele sunt într-o stare de degradare avansată, necesitând măsuri de reabilitare.

C. Accesul la rețeaua națională și europeană se realizează prin intermediul DN 58 care asigură racordul cu „**Coridorul 1 de transport, transeuropean**”, **format din DN 6 – E 70**; (granița YU – Timișoara – Lugoj – Caransebeș – Orșova – Drobeta Turnu Severin – Craiova – Slatina – Pitești – București – granița BG). Aceasta este principala arteră de comunicații ce leagă centrul Europei de peninsula Balcanică și Asia Mică .

Pe teritoriul comunei nu există rețele de transport feroviar. Accesul la rețeaua feroviară se realizează prin intermediul magistralei CF care leagă orașele Timișoara (prin Drobeta Turnu Severin) cu Reșița și Caransebeș, în gara Reșița, situată la cca. 15 km.

Accesul la rețeaua de transport aerian se poate face în cadrul aeroporturilor din Caransebeș și Timișoara

Desfășurarea circulației în interiorul localităților

La nivelul satelor Iabalcea și Nermed rețeaua stradală a este structurată pe traversările DC 97 și DC 76. B, a DC 36, 38 și 39, din localităților componente formând categoria străzilor principale. Cele secundare sunt situate în general în prelungirea unor drumuri vicinale și de acces, asigurând accesul la locuințe sau deservesc un număr foarte limitat de locuitori.

În general rețeaua de circulație în cadrul localității s-a adaptat structurii și topografiei acesteia, de cele mai multe ori fiind structurată pe traversările drumurilor comunale care străbat așezarea și a unor drumuri de hotar convergente cu aceasta.

În cadrul satului Iabalcea rețeaua stradală are o lungime totală de cca. 1,8 km, fiind structurată în jurul DC 97, ca stradă principală, ce asigură, pe de o parte legătura localității cu DN 58 și pe cealaltă cu DJ 582 C și zona Comarnic. În interiorul așezării aceasta este dublată de o altă stradă, relativ paralelă, situată spre sud și intersectată de alte două străzi una la limita vestică a așezării, alta în zona centrală. Rețeaua stradală se află într-o stare bună, strada principală este modernizată iar străzile laterale sunt pietruite.

Pentru Nermed rețeaua stradală însumează cca. 2,5 km, fiind structurată în jurul DC 76, care străbate localitatea în lung, pe malul pârâului cu același nume. Dar cum gospodăriile se întind de o

parte și de alta a pârâului și strada principală a fost dublată pe malul opus de alta, relativ paralelă, de care este legată printr-un număr de 4 poduri principale amenajate peste pârâu. Din aceasta se desprinde o stradă secundară pe versantul drept, ce continuă printr-un drum agricol spre zona sălașelor, de pe dealurile vestice. Strada principală este parțial modernizată, restul fiind pietruite.

În cadrul satului reședință de comună rețeaua stradală este mult mai bine dezvoltată (cca. 15 km), dar structurată inegal. Sistematizarea rețelei stradale survenită la sfârșitul sec. XVIII și începutul sec. XIX este mai vizibilă în partea estică a așezării, peste râul Caraș. Aici rețeaua stradală este puternic geometrizată și structurată în jurul unei axe majore, fragmentată datorită morfologiei terenului, cu rol de stradă principală semnificativ lărgită și la care se racordează perpendicular o rețea de străzi secundare ce coboară de la limita glaciului spre albia râului.

Partea nordică a așezării conservă în bună parte aceste principii, în jurul unor străzi principale, formate din actualele DJ 581 A, la care este legat și centrul civic, și DC 75, este structurată o rețea secundară a cărei planimetrie manifestă tendințe de geometrizare.

Starea actuală a rețelei stradală la nivelul localităților comunei este relativ bună. Exceptând rețeaua străzilor principale, care suprapun în bună măsură traseul DJ 581 și DC 75, care sunt asfaltate, ce mai mare parte a străzilor secundare sunt pietruite, cu unele zone din pământ. Acest fapt impune găsirea unor soluții pentru modernizarea întregii rețele stradale din cadrul satului reședință de comună.

Totodată, se impune găsirea unei soluții pentru legarea directă a zonei centrale cu partea estică a comunei, prin construirea unui pod peste Caraș, care să înlocuiască actuala punte pietonală din zonă. Precum și a părții nord-estice a așezării, prin conectarea rețelei stradale de pe malul drept, de la vechea moară cu cea de pe malul stâng. Acest fapt ar permite un acces mult mai lesnicios al locuitorilor din partea estică a satului la DN 58, scurtând traseul de la cca. 2,5 km la cca. 800 m. De asemenea ar oferi și un alt punct de observație asupra viaductului și a intrării în cheile Carașului.

2.6.3. Greutăți în fluența circulației

Structura rutieră de interes național, reprezentată de DN 58, asigură pentru teritoriul administrativ Carașova posibilități de utilizare pentru întregul parc de transporturi existent, atât pentru transportul de mărfuri cât și cel de persoane. Este un drum pe două benzi prevăzut la anumite intervale cu refugii și locuri de parcare amenajate.

O caracteristică a acestuia este traseul sinuos cu multe serpentine, traseu impus de morfologia terenului pe care-l străbate, fapt care limitează viteza de circulație și crește riscul producerii evenimentelor rutiere, mai ales în condiții de drum umed sau acoperit cu polei.

Cum DN 58 nu străbate direct nici una din localitățile comunei nu există riscul interferenței dintre unele aspecte ale vieții rurale cu regulile de circulație, cauzate de prezența animalelor sau a oamenilor.

Lipsa podurilor/legăturilor peste râul Caras din zona centrală și nordică îngreunează legăturile dintre cele două părți ale localității.

Legătura dintre partea sud-estică a satului Carașova și DN 58 presupune traversarea întregii localități, în condițiile în care drumul de legătură dintre această zonă racordat la drumul național în apropiere de Viaductul nr. 2 nu se găsește într-o stare avansată de degradare. Credem că deși nivelul pantei este relativ mare o modernizare a acestui drum ar simplifica mult accesul în localitate, prin utilizarea a două puncte majore de legătură.

De asemenea, reabilitarea și modernizarea drumului de pe Caraș, spre Gârliște, și DJ 581 A, ar permite îmbunătățirea legăturii cu această localitate, un acces mai lesnicios spre zona economică a situată pe cursul inferior al râului și o valorificare superioară, inclusiv turistic a văii Carașului în aval de localitate.

Incomodări între tipurile de circulație

- Inexistența unor drumuri secundare reabilite care să dubleze DN 58, eliminând interferențele dintre transportul tradițional și cel auto.
- Utilizarea ca mijloc de transport individual a bicicletelor și a utilajelor agricole de către localnici fără o infrastructură specială pentru aceștia crește riscul apariției unor interferențe, care în condiții nefavorabile pot duce la accidente.

Starea actuală a infrastructurii de transport locale.

- DN 58 este modernizat pe întreaga lungime aflată pe teritoriul administrativ al comunei
- Drumul comunal DC 75, care face legătura dintre localitățile Vodnic și Carașova este un drum

- pietruit, în stare relativ bună, dar care necesită lucrări de modernizare.
- DC 76, care asigură legătura dintre DN 58 și DJ 581 A, prin localitatea Nermed se găsește într-o stare bună fiind recent reabilitat și modernizat.
  - DC 97 care face legătura între DN 58 și satul Iabalcea se găsește în stare bună până la limita opusă a localității, fiind recent modernizat.
  - Au fost de asemenea modernizate drumurile forestiere Olenica, pe 2,8 km și Moghila pe 6,5 km.
  - S-a realizat de asemenea reparația la carosabil, completarea cu pietriș, realizarea de subtraversări și rigole pentru scurgerea apelor pluviale la drumurile agricole Polje, Krska și Pinet.

Capacități și trasee ale transportului în comun

La nivelul teritoriului administrativ al comunei Carașova nu există un sistem de transport în comun care să facă legătura între localitățile componente și centrul de comună sau legătura între localitățile comunei și centrele urbane apropiate. Doar localitatea Carașova, fiind situată în imediata apropiere a DN 58 este legată la transportul public zonal, efectuat pe ruta Reșița și Carașova.

Operatorul actual pe această rută este AGROTRANS PAUTA cu următorul grafic:

Ruta: Reșița - Carașova

Country	Station	1	2	3	4	5
Romania	Reșița – Stație Reșița	07:15	09:00	12:00	14:30	16:15
Romania	Carașova – Stație Carașova	07:45	09:30	12:30	15:00	16:45

Ruta: Carașova – Reșița

Country	Station	1	2	3	4	5
Romania	Carașova – Stație Carașova	06:30	08:00	11:00	13:30	15:30
Romania	Reșița – Stație Reșița	07:00	08:30	11:30	14:00	16:00

Alte elemente ale infrastructurii pentru circulație

Podurile La nivelul teritoriului administrativ al comunei Carașova acest tip de infrastructură este reprezentată prin două viaducte la DN 58, unul peste râul Caraș, altul peste un afluent al acestuia situat mai la est și mai multe poduri. Un număr de două poduri și o punte de acces peste Caraș leagă cele două sectoare ale localității Carașova. De asemenea pentru traversarea DC 76 peste pârâul Nermed sunt construite nu mai puțin de 5 poduri.

Este necesară completarea rețelei de transport în interiorul localității Carașova cu alte două poduri; unul care să asigure legătura dintre zona centrală a comunei aflată în dreapta râului cu cea din stânga râului, pod care să înlocuiască/suplimenteze actuala punte pietonală. Un alt pod ar fi necesar pentru legarea părții nordice a localității, în dreptul Viaductului nr. 1 (Caraș).

Podețele Un număr important de podețe se găsesc atât la nivelul rețelei majore de transport, cât și la nivelul celei locale și forestiere, asigurând traversarea unor ogașe, pâraie, canale și torenți de versant. Datorită sub-dimensionării lor, unele dintre acestea au fost colmatate cu aluviuni și resturi vegetale, fenomen deseori întâlnit la nivelul drumurilor comunale sau forestiere.

Ziduri de sprijin. Zidurile de sprijin la versant sunt lucrări de artă specifice, care asigură protecția unor drumuri situate în zone unde sunt amenințate cu prăbușiri ale versanților și/sau alunecări de teren. Asemenea lucrări sunt întâlnite mai ales la nivelul DN 58, înainte de trecerea viaductului de la Carașova, deasupra localității, pe sub Moghila și la câțva km spre Anina.

2.7. INTRAVILAN EXISTENT. ZONE FUNCTIONALE.

CARASOVA

BILANT TERITORIAL	SITUATIA EXISTENTA		SITUATIA PROPUSA	
	Zona administratie	0,5224	Zona centrala, zona institutii publice si servicii	6,5622
	Zona comert si servicii	0,1973	Zona mixta	15,9372
	Zona dotari socio-culturale	0,9482	Zona dotari socio-culturale (in afara zonei centrale)	0,2697
	Zona dotari sanatate	0,0910	Zona dotari sanatate (in afara zonei centrale)	0,0505
	Zona culte	0,2969	Zona culte (in afara zonei centrale)	0,1152
	Zona rezidentiala compacta cu anexe gospodaresti si gradini	42,1254	Zona rezidentiala compacta cu anexe gospodaresti si gradini	60,5537
	Zona locuire colectiva	0,3138	Zona locuire, turism si recreere	14,0475
	-	-	Zona de agrement, turism, sport si recreere	2,3491
	Zona pastravarie dezafectata	2,3491	Zona de agrement si camping	2,6785
	Zona sport, agrement	0,4585	Zona sport, agrement	0,8750
	Zona turism	0,1059	Zona turism	0,1781
	Zona gospodarire comunala	3,6619	Zona gospodarire comunala	3,6410
	-	-	Spatii verzi amenajate adiacente apelor	4,7987
	Spatii verzi adiacente apelor	14,5571	Spatii verzi adiacente apelor	9,3359
	Terenuri agricole	14,2507	Zone verzi de protectie	2,6792
	Terenuri pentru activitati agricole si gradinarit	44,5833	Terenuri pentru activitati agricole si gradinarit	23,3327
	Ape	3,6940	Ape	3,6940
	Circulatii	18,2575	Circulatii	18,7284
	TOTAL	146,9965	TOTAL	169,8266
EXTINDERE INTRAVILAN 22,8301 ha				

NERMED

BILANT TERITORIAL	ZONE FUNCTIONALE	SITUATIA EXISTENTA	SITUATIA PROPUSA
	Zona mixta	-	2,6128
	Zona comert si servicii	0,0350	0,0350
	Zona dotari socio-culturale	0,0930	0,0930
	Zona culte	0,0518	0,0518
	Zona rezidentiala compacta cu anexe gospodaresti si gradini	5,5414	4,2827
	Zona turism	-	4,0886
	Zona gospodarire comunala	1,0470	1,1050
	Spatii verzi adiacente apelor	1,2950	1,2950
	Terenuri virane	0,5905	-
	Ape	0,3237	0,3237
	Circulatii	1,9229	2,0831
	TOTAL	10,9003	15,9707
EXTINDERE INTRAVILAN 5,0704 ha			

IABALCEA

BILANT TERITORIAL	ZONE FUNCTIONALE	SITUATIA EXISTENTA	SITUATIA PROPUSA
	Zona comert si servicii	0,1550	0,1550
	Zona dotari socio-culturale	0,2384	0,2384
	Zona culte	0,0120	0,0120
	Zona rezidentiala compacta cu anexe gospodaresti si gradini	3,7545	8,7043
	Zona locuire, turism si recreere	-	20,1521
	Zona sport, agrement	-	0,9565
	Zona turism	-	2,2197
	Zona gospodarire comunala	0,3764	1,2429
	Loturi agricole	1,8072	-
	Teren viran	0,1693	-
	Terenuri pentru activitati agricole si gradinarit	6,4987	3,4350
	Circulatii	2,4691	2,5597
	TOTAL	15,4806	39,6756
EXTINDERE INTRAVILAN 24,1950 ha			

2.8 ZONE CU RISCURI NATURALE

În conformitate cu prevederile legii nr. 575 din 22 octombrie 2001, privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a V-a - Zone de risc natural, comuna Carașova are următoarele caracteristici:

Seismicitate: Teritoriul comunei este încadrat în zona de macro-seismicitate $I = 6$, pe scara MSK, cu o perioadă medie de revenire de cca. 100 de ani.

Inundații: Cantitatea maximă de inundații căzute în 24 de ore în perioada 1901-1987 a fost de 100-150 mm, existând riscul de inundații datorate revărsării unui curs major de apă, respectiv râul Caraș.

Sub aspectul *alunecărilor de teren* și a căderilor de pietre, comuna Carașova se găsește într-o zonă cu un risc mediu de producere și o probabilitate redusă de alunecare.

În condițiile în care nu există studii geotehnice specifice pentru această zonă, detalierile aprecierilor făcute asupra acestor probleme au la bază prevederile legii nr. 575/2001, observațiile directe culese în urma cercetărilor de teren și informațiile culese de la localnici. Utilizând aceste date și observațiile directe făcute în teren, apreciem că prezența zonelor cu riscuri naturale din zonă, amploarea și ritmicitatea lor depind de o serie de factori, între care o parte vor fi enumerați în continuare.

Alunecările de teren.

Structura geologică a zonei, caracterizată prin suprafețele întinse ocupate de calcare care ocupă cea mai mare parte a teritoriului administrativ, limitează drastic asemenea fenomene. Acestea sunt prezente totuși pe suprafețe restrânse sub forma unor alunecări de taluzuri în lungul DN 58, pe sectorul Carașova – Anina. Asemenea fenomene sunt prezente și în lungul unor drumuri comunale și forestiere recent reabilite dar al căror taluzuri nu au fost suficient protejate prin ziduri de sprijin și/sau fixate prin vegetație.

Cele mai multe alunecări se produc în terenurile despădurite, alcătuite din alternanța unor straturi de compoziție diferită: argile cu nisipuri, argile cu pietrișuri, marne cu nisipuri sau marne nisipoase și pietrișuri. Aceste fenomene au loc mai ales primăvara, la topirea zăpezilor sau în urma ploilor abundente de vară în zona vestică și sud-vestică a teritoriului

administrativ, fiind întâlnite mai ales pe cursul Carașului în aval de localitatea Carașova, în bazinul inferior al pâraului Nermed, și pe versanții vestici ai culmilor Gornic și Pinet, dar fără să afecteze suprafețe importante.

În regiunea colinară și de deal, acolo unde relieful înclinat spre axul văilor prezintă succesiuni de straturi permeabile și impermeabile, au loc alunecări de teren.

Cele mai multe alunecări se produc în terenurile despădurite, alcătuite din alternanța unor straturi de compoziție diferită: argile cu nisipuri, argile cu pietrișuri, marne cu nisipuri sau marne nisipoase și pietrișuri. Aceste fenomene au loc mai ales primăvara, la topirea zăpezilor sau în urma ploilor abundente de vară.

Căderi de pietre, trene de grohotiș, dislocări de stânci

Este cunoscut faptul că rocile care alcătuiesc versanții, oricât de tari ar fi, sunt supuse unei continue fărâmițări, sub acțiunea factorilor externi; vânt, ploi, îngheț, dezgheț.

Pe teritoriul administrativ al comunei Carașova riscul dislocărilor de stânci și a căderilor de pietre, se întâlnesc pe cursul superior al râului și în zona Cheilor Carașului. La baza versanților din zona cheilor sunt prezente trene de grohotiș, insuficient fixate, acoperite uneori parțial de vegetație ierboasă specifică.

TRENE DE GROHOTIȘ NEFIXAT ÎN CHEILE CARAȘULUI

Eroziuni de maluri

Fenomenul de erodare a malurilor este întâlnit în special pe cursul pârâului Neremet, atât în interiorul localității cu același nume, pe cca. 50 m, cât și în afara acesteia, în preajma stadionului local. Fenomenul este condiționat de litologia malurilor, de prezența sau absența vegetației de protecție, cât și de frecvența și amploarea ploilor torențiale sau de topirea bruscă a zăpezilor.

Pentru stăpânirea fenomenului sunt necesare construirea de ziduri de sprijin și protecție, obstacole artificiale din piatră sau lemn, refacerea vegetației forestiere specifice: salcie, arin și plop.

Căderile abundente de zăpadă și viscolul pot de asemenea provoca blocări ale activității economice și de transport, diminuarea capacității de mișcare a oamenilor etc. De asemenea, depunerea unui strat consistent de zăpadă pe pante cu o înclinație de peste 20°, lipsite de vegetație poate favoriza producerea unor avalanșe locale. Aceste fenomene produse în condiții meteorologice nefavorabile, se întâlnesc la nivelul principalelor artere de circulație, cu impactul cel mai mare la nivelul DN 58, pe sectorul Carașova – Anina.

Zone inundabile și mlăștinoase sunt produse în urma unor ploi torențiale sau a topirii zăpezilor. Fenomenul meteorologic poate avea loc de producere mai îndepărtat, în afara zonei afectate. De pagubele acestor fenomene sunt răspunzătoare, pe lângă cantitățile mari de apă, și starea albiilor. Curățarea acestora și presărarea din loc în loc cu praguri de rupere a vitezei de propagare a viiturilor, poate diminua impactul avut, față de

Erodarea malurilor de către pârâul Neremet în interiorul localității

Ruperi de maluri pe Valea Neremet (Stadion)

situațiile când albiile sunt colmatate cu resturi vegetale, materiale de construcții, resturi menajere, gunoaie de orice fel. Aceste fenomene se vor produce în continuare, cele mai afectate vor fi gospodăriile situate în imediata apropiere a albiei minore, din localități.

Pe teritoriul administrativ al comunei Carașova zonele inundabile se întâlnesc, în lungul principalelor cursuri de apă în funcție de mărimea debitelor acestora. Inundațiile au loc atât în intravilanul cât și în extravilanul localității Neremet, datorită ieșirii din albie a pârâului cu același nume. Inundații frecvente au afectat și localitatea Carașova, mai ales în zona nordică a satului, la ieșirea râului din chei. Aici inundațiile au afectat suprafețe importante de teren în zona terenului de sport și a insulei unde este situată pescăria. Creșterile de debite au afectat uneori și terenurile din preajma albiei, unele grădini și lunca situată în aval de localitate.

Combaterea fenomenului necesită lucrări de protecție a malurilor, decolmatarea albiilor și îndiguiri. În condițiile stagnării apelor sau a nivelului freatic foarte ridicat pe anumite terenuri, pot apărea tendințe de înmlăștinare, ce necesită lucrări de drenaj. Fenomenul se întâlnește și pe cursul superior al Carașului, în zona montană, unde umiditatea ridicată datorată pânzei freatice este situată foarte aproape de suprafață, favorizează tendințe de înmlăștinare și de formare a unor turbării.

Combaterea fenomenului se poate realiza prin:

- decolmatarea și adâncirea văilor;
- regularizări de curs,
- ruperi de pantă;
- plantarea de perdele forestiere în zona de obârșie a torentelor.

Deseori aceste măsuri intră în conflict cu tendințele de naturalizare a cursurilor de apă și cu necesitatea conservării habitatelor acvatice.

Factori antropici

Activitatea antropică, manifestată sub forma defrișărilor de pădure, poluarea aerului, apei și a solului, a pășunatului excesiv (supra-pășunatul), construcția de drumuri în condiții de pantă accentuată fără respectarea normelor tehnice, construcția de locuințe neautorizate etc., devin deseori factori de risc, cu implicații negative, majore, în viața unor comunități și microzone. De asemenea, depozitarea diferitelor materiale, deșeuri de orice fel, resturi vegetale etc., în preajma albiilor văilor și/sau în formele carstice negative (doline, avene, peșteri) pot constitui elemente de risc suplimentare, prin deteriorarea calității apelor și prin efectul de viitură în cazul unor inundații.

2.9. ECHIPARE EDILITARĂ

2.9.1. Gospodărirea apelor:

Surse de apă: Sursele de apă de care dispune comuna Carașova sunt surse de suprafață, formate din rețeaua hidrografică existentă în zonă și surse de adâncime, compuse din multitudinea de izvoare care drenează limitele platoului carstic al Munților Aninei, cu debite dintre cele mai variabile.

Principală sursă de apă de suprafață este râul Caraș, pentru localitatea Carașova. Și pârâul Nermed, pentru localitatea cu același nume. Aceste surse au fost utilizate în timp de către localnici pentru diferite scopuri: ca sursă de apă pentru consum casnic și pregătirea hranei, ca surse de apă pentru animale, pentru punerea în mișcare a unor mori și alte instalații de apă (piuă, joagă, pt. tăiat lemne, vâltori etc.), pentru pescuit etc.

O situație cu totul specială s-a înregistrat în cazul satului Iabalcea. Constituit inițial în jurul unui izvor carstic care ajungea la suprafață, pentru a se pierde ulterior în dolinele din împrejurimi, izvorul a dispărut în urma săpării unor galerii miniere. În noile condiții populația locală a trecut la stocarea și utilizarea apelor din precipitații, care a devenit principală sursă apă pentru consumul uman și al animalelor

De o importanță majoră pentru locuitorii acestor locuri sunt izvoarele situate la baza versanților calcaroși, în preajma localităților Carașova și Nermed precum și pânza freatică relativ ridicată din apropierea cursurilor de apă, care puteau asigura în bună parte necesitățile de apă ale locuitorilor din preajmă. Până recent alimentarea cu apă la nivelul localităților se face în sistem individual, utilizând surse locale, izvoare cu curgere liberă și puțuri utilizate de una sau multor gospodării. Astăzi s-a încheiat prima fază de implementare a proiectului de alimentare cu apă pentru localitățile Carașova și Iabalcea.

Izvor carstic amenajat la Carașova

2.9.2. Alimentarea cu apă

Sisteme de alimentare cu apă.

La ora actuală pe teritoriul comunei Carașova alimentarea cu apă se realizează:

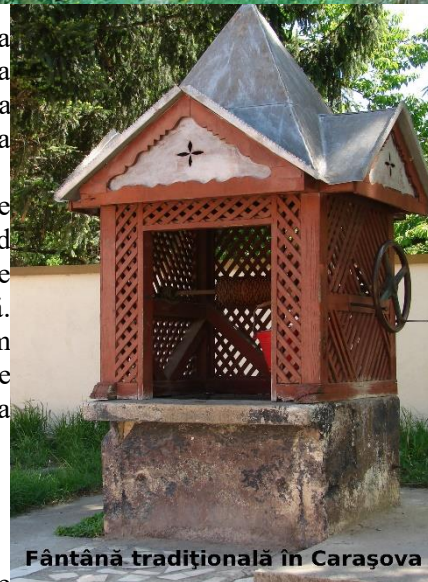
În sistem individual: de către locuitorii satului Nermed. Aceștia își asigură necesarul de apă din surse locale (izvoare), aflate în zonă și puțuri realizând captări individuale pe seama cărora au introdus alimentarea cu apă în gospodărie. Zonal, un număr de gospodării și au realizat sisteme locale de alimentare cu apă, destinat unui număr limitat de gospodării, prin captarea Izvorului Ceafarovăț și Sf. Maria (Curiacița).

Datorită lipsei surselor de apă sau a faptului că și cele existente sunt secate în cea mai mare parte a anului, populația locală din satul Iabalcea de peste un secol strânge și utilizează apa de ploaie, pe care o utilizează atât la prepararea hranei, cât și ca apă de băut pentru oameni și animale. Pentru colectarea apei oamenii și-au construit bazine de zeci de metri cubi, unde strâng și conservă această apă.

În satul Nermed, alimentarea cu apă se realizează individual, din surse locale: puțuri, izvoare de versant etc. Și aici administrația locală dispune de un proiect, aflat în stare avansată de aprobare, lipsind pentru moment finanțarea, pentru alimentare cu apă și canalizare.

În sistem centralizat: În baza unui proiect finanțat din surse guvernamentale în decursul anului 2011 a fost realizată alimentarea cu apă a localităților Carașova și Iabalcea. În urma definitivării proiectului de alimentare cu apă la sârșitul anului 2011 s-a reușit implementarea proiectului în proporție de 90% pentru ambele localități.

Sursa utilizată sunt două izvoare cu debite relativ constante; Ceafarovăț și Lazarovăț, cu un debit cumulativ de cca. 30 l/s, situate la o altitudine de 205 m, la baza bordurii vestice a platoului carstic,

Fântână tradițională în Carașova

pe teritoriul localității Carașova.

Din punctul de captare apa este pompată la Gospodăria de apă, situată deasupra satului, pe Dealul Moghilița, unde suferă procesele de tratare specifice, după care este distribuită prin cădere pentru consumatorii din Carașova. Pentru Iabalcea apa este pompată din acest punct într-un bazin situat deasupra satului, de unde este distribuită la nivelul străzilor prin cișmele de unde localnicii se pot alimenta cu apă. Chiar și în aceste condiții nu s-a renunțat la rezervoarele cu apă de ploaie, pe care o mai strâng și o folosesc în gospodărie.

Rețeaua de apă potabilă a prevăzut în prima fază montarea cișmelelor stradale pentru alimentarea cu apă, ulterior asigurându-se posibilitatea cetățenilor de a se racorda la aceasta în vederea introducerii apei în gospodărie.

- Alimentarea pentru satele Carașova și Iabalcea se realizează prin captarea a două izvoare cu debite relativ constante; Ceafarovăț și Lazarovăț, cu un debit cumulat de cca. 30 l/s, situate la o altitudine de 205 m, la baza bordurii vestice a platoului carstic, pe teritoriul localității Carașova.
- În prezent alimentarea cu apă pentru localitatea Nermed se realizează din surse locale (fântâni, izvoare de versant etc.). S-au făcut pași concreți pentru introducerea alimentării cu apă în sistem centralizat și în această localitate.

Disfuncționalități

Sistemul centralizat de alimentare cu apă este indispensabil dezvoltării corespunzătoare și dotărilor absolut necesare oamenilor, în lipsa cărora locuitorii nu-și pot asigura condițiile de sănătate și igiena corporală, pregătirea alimentelor și apa potabilă pentru animale. Pentru zona sălașelor alimentarea cu apă se va face pe mai departe sursele locale, tradiționale (izvoare cu curgere liberă, puțuri fântâni etc.), cu respectarea prevederii O.M.S. nr. 536/23 iunie 1997, art. 23, cu modificările și completările ulterioare.

În prezent este salutar efortul administrației locale pentru asigurarea finanțării „Proiectului de alimentare cu apă și canalizare” pentru localitatea Nermed, proiect aflat într-un stadiu avansat de pregătire.

2.9.3. Canalizare

Până în prezent, nici una din localitățile componente ale comunei Carașova nu dispun de un sistem centralizat de canalizare.

De asemenea, blocul de locuințe și unele dintre instituțiile din centrul localității Carașova dispun de o rețea proprie de canalizare prevăzută cu fosă septică. Gospodăriile locuitorilor sunt dotate cu latrine uscate iar obiectivele și gospodăriile ridicate mai recente sunt dotate cu fose septice, cu vidanșare periodică sau puțuri absorbante.

În prezent Consiliul local al comunei Carașova are aprobat S.F. pentru canalizarea menajeră Carașova, jud. Caraș-Severin" cu următorii indicatori tehnico-economici:

- a) valoarea investiției, fără TVA este de 8.903.128,00 lei;
din care C+M: 5.854.539,00
- b) proiectul propus are următoarele caracteristici:
  - stație de epurare: monobloc containertizat, pentru 360 mc/zi;
  - rețea de canalizare: - Dn 200   - L = 24.050 m
                                      - Dn 250   - L = 6.050 m
  - stație de pompare pe rețea de canalizare: Dnlm; H:4m; 5 buc.
  - subtașări drum, Râul Caraș prin foraj orizontal L = 130m

1. conductă refulare de la stația de pompe din PEHD Dn = 75mm, L = 1300

Stația de epurare, pentru care există întocmită documentația tehnică necesară, este concepută pentru o capacitate $Q = 181 \text{ l/s}$

De asemenea între proiectele finanțate de la bugetul local 2012 figurează și „Implementarea alimentării cu apă și a canalizării în localitatea Nermed.

2.9.4. Alimentare cu energie electrică

Teritoriul administrativ al comunei Carașova este străbătută de două magistrale de înaltă

tensiune; LEA 400 kV, care face legătura dintre Reșița și Anina și LEA 110 kV care interconectează partea sudică a județului, inclusiv Clisura Dunării cu punctele energetice de la Reșița, Anina și Oravița.

Carașova este deservită de o linie de medie tensiune (LEA 20kV), cu punctele de racord în stațiile de transformare 110/20/6 kV de la Reșița și Anina, la care este cuplată rețeaua de joasă tensiune, ce alimentează toate satele comunei. La aceasta sunt racordate cele cca. 902* de gospodării, prin intermediul unui număr de 4 stații de transformare, din care 2 în Carașova și câte unul în Iabalcea și Nermed.

Atât rețeaua electrică de medie tensiune cât și cea de alimentare pentru consumatori este pozată pe stâlpi din beton.

Pe lângă consumatorii casnici, cei mai importanți consumatori sunt: unitățile de prelucrare a lemnului, atelierele de prestări servicii, unitățile de industrie alimentară, etc. și clădirile ce aparțin de administrația publică, învățământ, cultură, comerț și culte. Atât rețeaua electrică de medie tensiune cât și cea de alimentare pentru consumatorii casnici se găsește în general într-o stare bună, fiind montată pe stâlpi din beton.

Posturile de transformare existente sunt proporțional distribuite pe teritoriul comunei, reușind să asigure în condiții normale necesarul de energie electrică pentru consumatorii existenți, inclusiv pentru agenții economici din zonă.

În condițiile construirii unor clădiri noi de locuințe, pensiuni turistice și spații cu altă destinație se impune redimensionarea rețelei LEA de 0,4kV, înlocuirea unor stâlpi precum și modernizarea și extinderea iluminatului public, pe unele străzi.

2.9.5 Rețele de telecomunicație

Comuna Carașova este străbătută de magistrala de fibră optică Reșița - Anina, la care este interconectată printr-o centrală telefonică digitală în localitatea cu același nume, care deservește un număr de peste 400 abonați telefonici; instituții și cetățeni.

De asemenea în comună funcționează un număr de trei operatori de telefonie mobilă (Vodafone, Orange și Cosmote) și un operator de televiziune prin cablu.

Semnalul este preluat prin intermediul unor antene de retransmisie amplasate pe dealul Pinet

2.9.6. Alimentare cu gaze naturale. Căldura.

Conform PATJ Caraș-Severin, județul este alimentat cu gaze naturale din Podișul Transilvaniei, prin conducta magistrală „VEST II” Hațeg - Jupa 2 Ø 20” cu racordurile :

- Jupa – Lugoj - Receaș 2 Ø 20” cu lungimea L=2 x 30 Km
- Iaz – Caransebeș Ø 8 ” cu lungimea L= 5 Km
- Jupa – Reșița Ø 16 ”, Ø 14 ” cu lungimea L= 2 x 29,7 Km.
- Soceni – Ezeriș – Bocșa Ø 8 ” cu lungimea L=13,5 Km.
- Reșița - Anina Ø 20” cu lungimea L=38 Km

Aceasta din urmă magistrală traversează și teritoriul administrativ al comunei Carașova.

Conform HG 168 /1995 pentru alimentarea cu gaze a comunei s-a prevăzut un debit instalat de 1.048 Nmc/h. Racordarea la conducta magistrală Reșița - Anina se va face printr-un racord Ø 150 mm, prin intermediul unei stații de reglare măsurare (SRM). Aceasta va efectua transferul gazului către o stație de reglare de medie presiune (SRMP) la care va fi conectată rețeaua locală de distribuție

---

*

destinată unui număr de cca. 895 familii și 6 instituții publice. Lungimea rețelilor de distribuție va fi ce aprox. 21,7 Km cu diametre cuprinse între 50 – 100 mm .

Schimbările economice și prețul în continuă creștere a gazelor naturale a stopat pentru moment lucrarea.

Astăzi pentru populație principală sursă de combustibili folosită este lemnul, pe care cetățenii și-l pot procura din surse locale, existente pe teritoriul comunei (păduri proprii, depozite, exploatare locale). Încălzirea locuințelor se face cu ajutorul acestui combustibil. Pentru prepararea hranei se folosesc și mașinile de gătit pe bază de gaz lichiefiat. La prepararea apei calde menajere se utilizează uneori boilere electrice.

În perioadele reci instituțiile și mulți localnici folosesc centrale termice performante pe combustibil solid (lemn), pentru asigurarea căldurii și a apei calde menajere. În gospodăriile populației, mai ales din satele risipite pe versanții muntelui, rolul major îl dețin sobele pe bază de combustibil lemnos.

2.9.7. Gospodărire comunală, gestiunea deșeurilor

Modul nostru de viață a favorizat creșteri mai la produsele ambalate (hârtie, plastic, PET, etc.), fapt ce a condus la o creștere spectaculoasă a ambalajelor și a deșeurilor de ambalaje. Gestiunea acestora a devenit în ultimi ani una din problemele majore de mediu, cu care se confruntă autoritățile locale. Rezolvarea acestor probleme impune însă creșterea nivelului de cooperare dintre locuitori, administrații locale și firme specializate în ceea ce privește alegerea sistemului, cât și modul practic de realizare. Pentru viitor gestionarea deșeurilor va trebui să urmărească soluții alternative; începând cu evitarea producerii de deșeuri, și terminând cu valorificarea acestora. În acest scop se impune promovarea de programe de acțiune pentru gospodărirea deșeurilor în care autoritățile locale să se implice în mod direct și nemijlocit.

Până în prezent la nivelul comunei Carașova nu există finalizat un serviciu de colectare a deșeurilor care să funcționeze la nivelul întregii comune. Localnicii din satele Iabalcea, Nermet, cantoanele silvice și așezările temporare (sălașe) de pe teritoriul comunei utilizând în acest scop dolinele și avenele din zonă.

Începând din 2010, în cadrul proiectului „Managementul conservativ al habitatului 8310 din situl „Natura 2000 Semenice - Cheile Carașului, s-au derulat o serie de acțiuni pentru conștientizarea populației, reducerea poluării și colectarea selectivă a deșeurilor. Prin proiect s-a propus depoluarea unui număr de 55 cavități și a 32 de doline și ponoare, fiind totodată amplasate un număr de 10 containere, în locuri stabilite de comun acord cu localnicii, pentru depozitarea deșeurilor. Aceste containere urmând să fie integrate în sistemul local de gestionare a deșeurilor.

Prin Hotărârea nr. 61/30.09.2009 s-a format concretizat Contractul de Asociere pentru implementarea proiectului „Sistem integrat de management al deșeurilor solide”, încheiat între Consiliul Județean Caraș-Severin și conducerile unui număr de 76 unități administrative locale (municipii, orașe și comune), printre care Consiliul Local Carașova, reprezentat de primarul Bogdan Petru.

Obiectivele urmărite prin acest proiect sunt:

- a) stabilirea unui sistem integrat de management al deșeurilor;
- b) construcția unui depozit central de management al deșeurilor (DCMD) la Lupac incluzând rampa ecologică și instalațiile aferente, destinat să deservească Părțile;
- c) exploatarea DCMD, inclusiv întreținerea rampei ecologice și a bunurilor aferente, precum și prelucrarea și depozitarea deșeurilor;
- d) transportul deșeurilor de la punctele/stațiile de transfer la DCMD;
- e) construcția a trei puncte/stații de transfer (Oțelu Roșu, Pojejena și Bozovici), destinate să deservească fiecare câte o arie determinată (zonele de colectare) corespunzătoare unui număr de municipii, orașe și/sau comune care sunt Părți la prezentul Contract; de asemenea vor fi utilizate și stațiile de transfer de la Băile Herculane, Oravița, și Văliug construite prin fonduri Phare.
- f) colectarea deșeurilor din zonele de colectare corespunzătoare fiecărui/fiecărei punct/stații de transfer, transportul acestor deșeuri până la punctul/stația de transfer aferent(ă) ;

g) identificarea și întreținerea mijloacelor fixe și circulante ale Proiectului.

Implementarea proiectului se va face prin Asociația de Dezvoltare Intercomunitară INTERCOM DEȘEURI CARAȘ-SEVERIN, înființată la 18.02.2009, persoană juridică de drept privat cu statut de utilitate publică, având ca obiect de activitate serviciul de salubritate, cu obiective specifice pentru furnizarea de servicii se salubritate.

Prin semnarea în cursul lunii martie, 2012 a contractului de finanțare pentru proiectul ”Sistem integrat de management al deșeurilor”, în județul Caraș-Severin, derulat prin POS Mediu în valoare de cca. 43 milioane euro, va începe implementarea proiectului de management al deșeurilor, în județul Caraș-Severin. Odată cu închiderea unui număr de opt depozite urbane și a 97 de depozite rurale de deșeuri neconforme, vor fi construite 3 stații de transfer la: Bozovici, Pojejena și Oțelu Roșu, o stație de sortare și o stație de tratare biologică simplă, ambele la Lupac. Aici urmând a fi transferate și prelucrate deșeurile colectate pe teritoriul comunei Carasova.

2.9.8. Instituții și servicii publice

Cum „distribuție geografică a minorității croate este concentrată, în mare parte, în două comune învecinate (Carașova și Lupac), teritorii în care această etnie formează o majoritate aproape exclusivă, primăriile, dar și instituțiile aparținătoare acestora (căminele culturale, bibliotecile comunale), parohiile catolice locale, unitățile școlare locale, de care aparțin mai multe grupuri culturale, pot fi considerate instituții proprii minorității croate. Reprezentarea politică (al acestora) este realizată de către Uniunea Croaților din Romania, uniunea fiind cea care editează și o revistă⁷⁶”.

Pe raza comunei Carașova, comunitatea croată dispune de următoarele unități/instituții administrative, de învățământ, cultură, sănătate, economice și de servicii:

Instituții și servicii administrative:

Primăria comunei Carașova funcționează într-o clădire proprie, construită în sec. XIX, recent reamenajată și modernizată, care permite desfășurarea activităților specifice în condiții optime. Tot aici funcționează și Consiliul Local Carașova.

Postul de poliție Carașova, situat în imobilul, proprietate publică a comunei de la nr. 23.

Serviciul Voluntar pentru Situații de Urgență, situat în centrul localității, în apropiere de primărie dispune de sediu, organigramă și de dotările minime pentru a-și putea realiza obiectivele.

Printre instituțiile de reprezentare, cu caracter etnic, amintim:

- Sediul central al Uniunea Croaților din Romania (Zajednistvo Hrvata U Rumunjskoj), nr. 22;

Instituții și probleme sociale;

În cadrul primăriei locale funcționează un serviciu care se ocupă cu problemele sociale ale comunității. Prezența unor persoane singure sau fără surse de venit a determinat autoritățile locale să ia în calcul înființarea unui „Centru de servicii sociale pentru persoane vârstnice” în localitatea Carașova. Centru ar urma să fie amenajat în fosta clădire a dispensarului comunal, aflată în proprietatea primăriei. În acest scop fiind aprobat și SF, urmând asigurarea surselor de finanțare.

Instituții/unități pentru ocrotirea sănătății și cu caracter social

În comuna Carașova asistența medicală este asigurată de:

- Cabinet medical, medic de familie Popa Claudiu;
- Cabinet stomatologic;
- O unitate farmaceutică.

Instituții educaționale și culturale;

Și în rândul acestora componenta etnică, cu rol de conservare a limbii, culturii și tradițiilor carașovenilor, joacă un rol deosebit de important.

Infrastructura sistemului educațional al comunei Carașova,

Școala are vechi tradiții în acest spațiu. Primele școli din acest spațiu au fost înființate de călugări iezuiți în a doua parte a sec. XVIII, când, odată cu dezvoltarea învățământului din zona graniței militare. Acest învățământ a luat ființă după Regulile Directive (1774) și Schul Patent (1776), directive

⁷⁶ Kiss Dénes, *Sistemul instituțional al minorităților etnice din România*, în ISPMN, nr. 34, Cluj-Napoca, 2010.

care reglementau organizarea, controlul și dotarea noilor școli elementare din Imperiul Habsburgic. După aceste reguli au funcționat și școlile bănațene din Bocșa, Carașova, Ciclova, Ciudanovița, Doman, Dognecea, Gârliște, Moldova Nouă, Oravița, Reșița, Sasca, Vărădia, amintite documentar în ultima parte a sec. al XVIII-lea. De la școala din Carașova, au plecat studenți în instituții academice din cadrul imperiului precum Antonius Lévy și Francisc Balogh, înregistrați ca studenți la drept (1824-1826, respectiv 1839-1840) în Universitatea din Győr⁷⁷.

Cu mici excepții, învățământul în limba croată a funcționat până în 1960 și a fost reluat trei decenii mai târziu, când la Carașova se reînființează secții în limba croată iar la ora actuală funcționează un liceu bilingv⁷⁸. Astăzi sistemul educațional este susținut de o rețea formată din unități de învățământ preșcolar și școlar și liceal, cu predare în limba croată și limba română.

Unitati de invatamant:

Unități de învățământ liceal

o Liceul Bilingv Româno- Croat, Carașova (Dvojezicna Rumunysko-Hrvatska Gimnazia Karasevo), cu 16 săli de clasă, sală de gimnastică și centrală termică proprie;

Unități de învățământ gimnazial

o Scoli : Școala Generală cu clasele I-IV Carașova nr.1 și 2;

1. Clubul de Sport al Școlii din Carașova;

2. Cercul de Teatru al Școlii din Carașova;

o Școala Generală Bilingvă cu clasele I-IV Nermed (Osnovna Škola Nermet);

o Școala Generală Bilingvă cu clasele I-IV Iabalcea (Osnovna Škola Jabalče);

Unități de învățământ preșcolar:

o Grădinițele nr. 1 și 2 – Carașova;

o Grădinița Nermed;

o Grădinița Iabalcea.

În toate unitățile de învățământ este asigurată predarea limbii croate ca limbă maternă, opțional existând clase cu predare exclusiv în limbă croată.

Activitatea culturală se desfășoară în principal la nivelul căminelor culturale existente în fiecare localitate componentă.

Unitati de cultură

Camine culturale:

o Căminul Cultural Carașova (Dom Kulture Karasevo);

o Căminul Cultural Nermed (Dom Kulture Nermed), recent reabilitat,

o Căminul Cultural Iabalcea (Dom Kulture Jabalče)

Biblioteci:

o Biblioteca Comunală Carașova;

Alte instituții culturale:

- Revista „Hrvatska Grančica” - Carașova;
- Formația artistică „Karasevska Zora” (Karasevska Zora Kud Kulturno Umiednicko Drusdvo), nr. 22;

Subliniem măsurile luate în ultimii ani pentru reabilitarea și dotarea căminelor culturale din comună, în urma cărora aceste au fost/vor fi aduse la nivelul necesităților actuale.

Unitati de cult

o Biserica “Adormirea Maicii Domnului” – Carașova (1726-1728);

1. Parohia Romano-Catolică Carașova;

o Biserica “Sfântu Iacob” – Nermed (filie);

o Biserica “Nașterea Maicii Domnului” – Iabalcea (1974) (filie).

Alături de aceste unități de cult, aferente parohiilor respective amintim prezența unor obiective cu rol cultic deosebit de importante pentru comunitățile locale, precum capela de pe dealul Calvaria și locul de pelerinaj dedicat apariției Sfintei Fecioare din Lourdes, un loc de închinare și rugăciune pentru toate comunitățile carașovene din zonă.

⁷⁷ Dragoș-Lucian Țigău, *Studenți din Banatul Montan la școli și universități europene (1750-1850)*, în Banatica 21, 2011, pp. 167 și 192

⁷⁸ Nicoară, 2005, p. 9

Activitatea sportivă în cadrul comunei este susținută prin intermediul a două asociații sportive - **A.S. Prolaz Karasevo** și **A.S. Partizan Nermed**. *Cele două asociații promovează practicarea sportului între tineri, cu precădere participarea la competițiile de fotbal, la nivel județean. Ambele asociații sunt sprijinite de către Consiliul Local și dispun de o bază materială minimală.*

2.9.8.4 Servicii cu caracter financiar

Comuna Carașova nu dispune de servicii financiar-bancare.

2.9.8.5. Alte instituții și servicii.

Comuna Carașova dispune de un oficiu poștal, în localitatea Carașova, care deservește atât centrul de comună cât și satele aparținătoare; Iabalcea și Neremet. Comuna dispune, de asemenea de formație de pompieri voluntari proprie, cu dotările minimale necesare funcționării.

2.9.10. Cimitire

Fiecare comunitate/parohie din cadrul comunei dispune de propriul cimitir. În ultimi ani bisericele neoprotestante din unele localități și-au înființat cimitire proprii.

2.9.11. Patrimoniul istoric și etno - cultural

Patrimoniul istoric al comunei este destul de bogat, datorită prezenței unor obiective cu o certă valoare istorică, incluse în Lista monumentelor istorice, precum:

- Cetatea Carașovei, situată la nord de localitate, pe un pînten stîncos ce mărginește spre vest Cheile Carașului, a fost atestată documentar încă de la începutul sec. al XIII-lea sub denumirea de Cetatea Regală (*Castra Regalis*). Cod LMI CS-I-s-B-10808;
- Biserica catolică, construită în stil baroc vienez, a fost sfințită în anul 1726, cu unele transformări din 1822 și dotată în 1875 cu o icoană a Maicii Domnului (patroana bisericii), adusă de la Viena, iar în 1894 cu orgă. Cod LMI CS-II-m-B-11092
- Mai multe situri arheologice situate în peșteri din zonă, care evidențiază continuitatea de locuire în zonă începând din preistorie.
  - **Un alt obiectiv important pentru comunitățile de carașoveni din zonă este Calea Crucii, Cu sprijinul primăriei Zmijavici din Republica Croația, Consiliului Local Carașova și Biserica catolică au amenajat o simbolică cale a calvarului trăită de mîntuitor, pe drumul ce urcă din sat spre bisericuța de pe Dealul Calvaria.**

La aceste valori se adaugă zestrea urbanistică a localității, care conservă pe lungă o structură stradală de tip urban de la sfîrșitul sec. al XVIII-lea și începutul sec. al XIX-lea și valoroase elemente de arhitectură populară montană, în care lemnul și piatra se regăsesc armonios îmbinate în imaginea gospodăriei tradiționale. Astăzi tendința de modernizare excesivă șterge treptat vechea amprentă, în folosul unui modernism greșit înțeles.

Zestrea etnografică comunei Carașova transpare în structura costumului popular femeiesc și

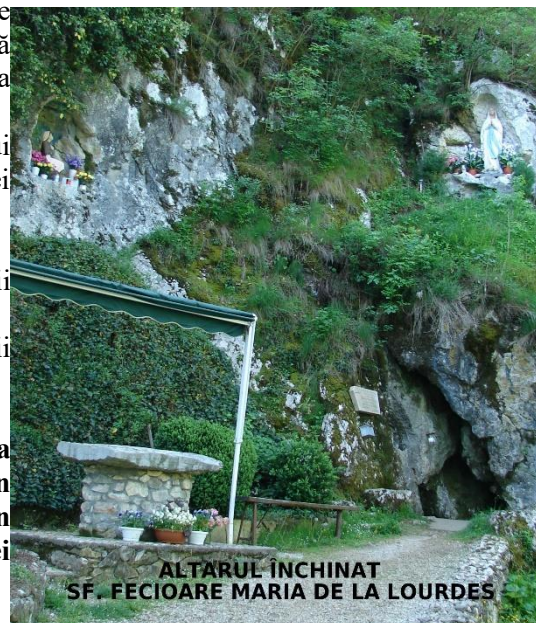
CAPELA DE PE DEALUL CALVARIA ȘI CALEA CRUCII

bărbătesc, în obiceiurile de botez, nuntă și cele post-maritale, a celor de priveghi și înmormântare. Multe dintre aceste obiceiuri îmbină elemente tradiționale specifice populației locale cu elemente din tradiția românilor bănățeni.

Sub aspectul tradițiilor cele mai importantă sărbătoare a locului o reprezintă „Ruga” care se sărbătorește în fiecare localitate, de obicei odată cu hramul lăcașului de cult.

Evenimente locale:

- Carașova - Ruga (15-16 august) - Sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului;
- Iabalcea - Ruga (8 septembrie) - Sărbătoarea Nasterii Maicii Domnului;
- Nermed - Ruga (25 iulie) - Sărbătoarea SF. Iacob;
- Carașova - Pelerinajul și slujba dedicate **Sfintei Maria de la Lourdes, ținut în fiecare an, pe data de 13 iulie, în preajmă a unor izvoare situate la sud-est de localitate, în locul marcat potrivit tradiției, de apariția Sfintei Fecioare Maria.**

**ALTARUL ÎNCHINAT
SF. FECIOARE MARIA DE LA LOURDES**

2.10 PROBLEME DE MEDIU

2.10.1 Cadrul natural

Din punct de vedere geografic, comuna Carasova este situată în depresiunea cu același nume din zona Banatului Montan fiind flancată la est de Munții Semenici, la sud de prelungirea Munților Aninei, spre vest de Munții Dognecei, iar spre nord de Depresiunea Ezerișului, împreună cu care formează Culoarul Depresionar Caraș- Ezeriș. Localitatea Carașova este situată într-un bazinet depresionar format în urma eroziunii diferențiate a unor roci cu duritate diferită, având cca. 2,5 km lungime și cca. 0,6 – 1,5 km lățime, fiind închisă fiind de curba de nivel de 200 m. străjuit din toate părțile de versanți. , la contactul dintre platoul calcaros Iabalcea- Suvac și conglomerate poligenetice și gresii negre al culmilor Pinet – Goronice.

Depresiunea Carașova este străjuită din toate părțile de versanți. La nord-est este mărginită de abrupturile calcaroase Lacila (334 m.), la sud-est de Șereniacul și Vârbița, către nord-vest și sud-vest versanții devin domoli, cu înălțimi ca Pinet (359 m.) și Goronice (445 m.). În interiorul depresiunii se întinde o zonă de luncă și terase joase, în care au fost sedimentate pe fâșii înguste, depozite de origine fluvială, în alternanță cu pînteni de conglomerate, ce se întinde de o parte și de alta a râului Caraș. Depozitele, alcătuite în principal din nisipuri și pietrișuri grosiere semirulate, cu o grosime de cca. 3-4 m, se continuă printr-o zonă de câmpie înaltă și platouri.

Zona înaltă este formată din culmile domoale străjuite de pînteni laterali ale dealurilor Carașovei (Răvișne, Goronice, Ponieva, Moghilița, Marinița, Gavevici, Socolovăț) și de zona de platou înalt/podiș, formate din platourile: Iabalcea, Teria și Suvac, cu un substrat format din depozite desimentare aparținând jurasicului superior, formate din formațiuni predominant calcaroase, care ating uneori grosimii de cca. 500 m.

În zonele de versant, fundamentul stâncos este acoperit de o crustă deluvială, rezultată în urma alterării “în situ” a rocii din subasment, cu fracții granulometrice în spectrul de argilă-nisip, de culoare cafeniu-roșatică, dezvoltată pe grosimi variabile (0.5- 3.5m.), foarte vizibile pe malul drept al Carașului în aval de localitate.

Principalul colector hidrografic care străbate depresiunea este râul Caraș, ce izvorește din Munții Aninei. După ce își îmbogățește apele cu cele ale Buhuiului străbate platourile carstice ale Munților Aninei, tăind spectaculoasele Chei ale Carașului, își completează apele cu cele ale Comarnicului și a unor izvoare carstice înainte de intrare pe teritoriul localității. În aval de localitate, pe mai primește din partea stîngă apele Gârliștei și cele ale râului Lupac (Gelug).

Solurile sunt predominant soluri de pădure brune, puternic marcate de structura litologică a zonei. Predominant sunt solurile dezvoltate de substrat calcaros.

Sub aspect climatic teritoriul comunei Carașova se încadrează arealul climatic continental moderat submediteranean, în care predomină frecvența anilor călduroși față de cei răcoroși. Caracterist zonei este restrîngerea drastică a anotimpurilor tranzitive, detențele termice manifestându-se brusc și cu amplitudini mari. În ceea ce privește regimul precipitațiilor, datele statistice indică valori medii multianuale de 873.5 mm

Zonarea pe verticală a vegetației este condiționată de altitudine, climă, sol, la care se adaugă orientarea culmilor, particularitățile topoclimatice, constituția geologică, și influențe antropice asupra peisajului.

Vegetația forestieră este foarte bine reprezentată prin pădurile de fag, care ocupă suprafețe întinse pe teritoriul administrativ al comunei, începând e pe culmea Certej - Pușcasul Mare în nord, ajungând în sudul comunei printr-o prelungire pe toată partea estică, sub forma de petice. În unele cazuri acestea apar în amestec cu pădurile de gorun sau brad, iar secundar mai apare carpenul, paltinul, ulmul, frasinul etc. În cadrul pădurilor, pajiștile și terenurile agricole ocupă suprafețe mici. Ele predomină în podișul calcaros al Iabalcei, la sud-est de dealul Bucitul, la est de localitatea Carașova și în podișul calcaros Ravniștea.

2.10.2 Resursele naturale ale solului și subsolului, mod de exploatare, valorificare rațională

Principala resursă naturală de suprafață a comunei Carașova o formează vegetația forestieră, fapt care a permis și determinat dezvoltarea exploatării și prelucrării lemnului.

O altă resursă naturală a solului cu o pondere majoră în economia comunităților locale o reprezintă

pășunile și fânețele, fapt ce a permis o amplă dezvoltare a sectorului de creștere a animalelor.

A treia resursă naturală de suprafață cu o pondere relativ scăzută o reprezintă terenul agricol care a determinat dezvoltarea agriculturii prin cultivarea cerealelor și a pomiculturii

Ca resurse minerale zona Carașovei dispune de rezerve importante de calcare, dar exploatarea acestora este limitată datorită situării lor în cadrul ariei protejate a Parcului Național Semenic – Cheile Carașului. Alături de acestea, din aval de localitate, de pe malul drept al Carașului se extrag pietrișuri și nisipuri. Existența acestora permit utilizarea lor la reabilitarea unor drumuri și străzi și ca antiderapant pentru perioadele de iarnă.

O resursă deosebit de importantă a zonei o reprezintă carstul, sub toate formele sale de prezentare. Spectaculoasele imagini ale cheilor Carașului cât și bogăția și frumusețea peșterilor din zonă reprezintă o importantă resursă turistică, a cărei exploatare controlată ar asigura importante premise pentru dezvoltarea serviciilor turistice.

2.10.3 Riscuri naturale

Vezi capitolul 2.8 “Zone cu riscuri naturale” și 2.2.7. Riscuri naturale.

2.10.4 Monumente ale naturii și istorice

2.10.4.1. Zone naturale protejate.

Deoarece acest capitol va fi tratat mai exauziv în cadrul Studiului de impact, ne vom rezuma la o prezentare generală a acestora

Conform O.U.G nr. 57/2007, ariile naturale protejate reprezintă zone terestre, acvatice și/sau subterane, cu perimetrul legal stabilit și având un regim special de ocrotire și conservare, în care există specii de plante și animale sălbatice, elemente și formațiuni bio-geografice sau de altă natură, cu valoare ecologică, științifică sau culturală deosebită. Rezervațiile naturale sunt arii naturale protejate al căror scop este protecția și conservarea unor habitate și specii naturale importante sub aspect floristic, faunistic, forestier, hidrologic, geologic, speologic, paleontologic, pedologic, pentru întreaga omenire.

Zona naturală protejată care acoperă peste 60 % din suprafața comunei Carașova este Parcul Național Semenic – Cheile Carașului. Parcul a fost înființat prin OM 7/1990, când se stabilesc limitele și suprafețele acestuia, precum și rezervațiile integrate și reconfirmat prin Legea nr. 5/2000. Acest parc este situat în partea centrală a județului Caraș-Severin, ocupând o suprafață de 36.364,8 ha ce include 10 rezervații declarate (14.420,8 ha) și 8 rezervații propuse. Conform normelor europene parcul este încadrat în Regiunea Biogeografică Europeană: Panonică, iar în conformitate cu Strategia Națională pentru Conservarea Biodiversității în Ecoregiunea Munții Banatului - Dealurile Banatului.

Conform Directivei Europene privind habitatele din 1992 (92/43/EEC), guvernul României, prin Hotărârea nr. 1284 din 24 octombrie 2007, **privind declararea ariilor de protecție specială avifaunistică ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România**, zona Parcului Național Semenic – Cheile Carașului a fost inclusă în această rețea ecologică europeană, conform anexei I, poziția 86. Suprafața acestei arii protejate de tip continental, este de 37.730 ha, acoperind 68 % din teritoriul comunei Carașova. Această arie suprapune totodată și cea mai mare parte din Situl de Importanță Comunitară ROSCI 0226 Semenic-Cheile Carașului. Pe teritoriul comunei acest sit mai acoperă și suprafețele umede situate în aval de Carașova.

Pe teritoriul comunei Carașova aceste situri acoperă suprafețe importante acoperite cu păduri de foioase (preponderent fag) și rășinoase. Deseori vârsta arborilor depășește 150 de ani.

Ecosistemul cavernicol la rândul lui se desfășoară pe trei nivele: un ecosistem terestru (nivelul

de galerii fosile), un ecosistem aluvionar (nivelul galeriilor subfosile) și un ecosistem acvatic (nivelul galeriilor active, nivelul galeriilor subfosile, bazinele cu apă).

Studile faunistice realizate, cât și informațiile bibliografice au reliefat o diversitate faunistică importantă în ceea ce privește numărul de specii (672 – din care 509 de specii sunt nevertebrate și 162 sunt vertebrate) cât și valența

SECVENȚĂ ROSCI-0226 SEMENIC - CHEILE CARAȘULUI SITUATĂ ÎN AVAL DE CARAȘOVA

ecologică a acestora. Din cele 509 de specii de nevertebrate identificate pe teritoriul parcului 56 de specii sunt endemice. Amfibienii sunt remarcați prin prezența a 11 specii europene protejate pe plan mondial prin convențiile de mediu ratificate și de România. Aici există 9 specii de reptile protejate prin diferite convenții naționale și internaționale. Așezarea sitului între regiunile boreale și tropicale îl transformă într-un culuar de migrație pentru păsări, atât toamna spre sud (pasajul de toamnă) și primăvară spre nord (pasajul de primăvară).

Vulnerabilitatea acestor situri sunt date de factori precum:

În cadrul acestui parc și pe teritoriul comunei se remarcă o serie de rezervații naturale supraterane și speologice precum: suprapășunatul, poluarea apelor de suprafață cu materii organice și anorganice, degradarea unor depozite speogenetice (sedimente, formațiuni), defrișările masive și activitatea turistică haotică.

1. Rezervația mixtă Cheile Carașului, cu o suprafață de 3028,30 ha (din care 2988,67 ha protejate integral) este cuprinsă între Gura Comarnicului și Prolaz. Este o arie protejată de Categoria IV IUCN. Rezervația este încadrată în Regiunea Biogeografică Europeană (conform normelor europene): Panonica, iar încadrarea în Ecoregiunea României (conform Strategiei Naționale pentru Conservarea Biodiversității): Munții Banatului. Tipul de habitat din aria protejată seste cel de pădure (100%). Aparține de Ocolului Silvic Reșița, fiind formată din U.P. IX Carasova, parcelele 50 - 70, U.P.X Comarnic, parcelele 1-4, 23, 25, 40-44, 60 - 66, 89, 91 - 116 și U.P. XI Ravniste, parcelele 1-29, 30-40. limitele rezervației sunt stabilite prin lege, fiind bornate. Conform site <http://www.pnscc.ro> caracteristicile acestei rezervații sunt: „versanții cu pereți calcaroși cu vegetație abundentă, grohotișuri, izvoare carstice și peste 500 de peșteri și avene. Valea Carașului este încadrată de platouri calcaroase cu numeroase doline, unele de mari dimensiuni și câmpuri de lapiezuri. Pe aceste platouri, comunitatea croata are plantații de pruni și numeroase salașe cu animale”.

2. Rezervația Naturală Peștera Comarnic, cea mai lungă peșteră din carstul bănățean, de 4.040 m, dezvoltată pe trei nivele, cu galerii și săli de dimensiuni mari, bogate în speleoteme, forme de eroziune și coroziune. Este situată în sud-vestul României, județul Caraș Severin, unitatea administrativ-teritorială Carașova, la cca. 7 km de satul Iabalcea. Sistemul carstic este cuprins în Parcul Național Semenici – Cheile Carașului, zona de conservare specială Comarnic. Din punct de vedere silvic, zona este administrată de Ocolul Silvic Reșița, Unitatea de Producție (UP) X, Comarnic, unitățile amenajistice (ua) 40, 44 în care sunt situate intrările peșterii. Este o Rezervație naturală, categoria IV IUCN, clasa B. Cu caracter speologic. Peștera se află în custodia Asociației Speologice „Exploratorii” din Reșița. Potrivit site-ului amintit, „caracteristic peșterii, sunt intercalațiile de silex negru din pereții galeriilor care contrastează cu albul calcarului. Conține o mare biodiversitate de specii cavernicole și colonii de lilieci cu peste 300 indivizi aparținând la specii protejate”.

Peștera are amenajat un traseu turistic de 1750 m și unul speoturistic de 300 m, ambele vizitabile în prezența ghidului în lunile mai august. Temperatura medie a aerului este de 9° C. Iluminarea se face cu lampi de carbit.

3. Rezervația Naturală Peștera Popovăț, situată în Cheile Carașului este deosebit de importantă din punct de vedere științific, vizitarea ei făcându-se numai cu aprobarea Comisiei Monumentelor Naturii. Rezervația este formată din peștera cu același nume, formată în calcare de vârsă Barremian aptian inf.,

având lungimea de 1120 m și o extensie de 439 m. Se remarcă prin formele de eroziune și coroziune pe care le are, prin bogăția speleotemelor și a elementelor de faună fosilă prinsă în matricea de calcit. Este o peșteră închisă publicului, aflată în custodia Asociației Speologice „Exploratorii” din Reșița.

4. Rezervația Naturală Peștera Exploratorii 85, este situată în versantul drept al Văii Comarnic, fiind săpată în depozite calcaroase de vârsă Barremian apțian inf. Are o lungime de 5172 m, cu o denivelare de 48,6 m și o extensie de 700 m. Este o peșteră cu trei nivele: fosil, subfosil și activ, de tip rețea detritică, ultimul nivel fiind străbătut de 5 cursuri subterane de apă, cu un debit de cca. 34 l/s. Se remarcă printr-o faună abundentă, numeroase mărturii de paleontologie cavernicolă și diverse concrețiuni și speleoteme. Este o peșteră închisă publicului, aflată în custodia Asociației Speologice „Exploratorii” din Reșița.

5. Rezervația Naturală Peștera Răsuflătoarei, este situată în versantul drept al văii Carașului, în depozitele de calcare Barremian apțiene inf. Peșteră fosilă, de tip rețea detritică, are o lungime de 740 m, o denivelare de 35 m și o extensie de 170 m. Se remarcă prin bogăția formelor de eroziune și coroziune, umplutură, bogăția de speleoteme și resturi scheletice înglobate în crusta stalagmitică. Este o peșteră închisă publicului, aflată în custodia Asociației Speologice „Exploratorii” din Reșița.

Pentru o mai bună prezentare a acestor obiective vor fi incluse în text date din Planurile de Management și/sau fișele obiectivelor amintite.

Masuri de protecție a biodiversității

- interzicerea activităților umane producătoare de zgomote puternice și continuu sau alte surse de poluare, în perimetrul deținut în proprietate și în imediata lui vecinătate;
- limitarea practicării activităților care utilizează ATV-uri, motociclete sau alte mijloace de transport generatoare de zgomot și poluante, mai ales în perioadele de cuibărire;
- discotecii / terase sau alt tip de local public în aer liber;
- utilizarea de artificii sau alte tipuri de materiale pirotehnice care generează zgomote în sit și aria protejată;
- alte tipuri de activități umane perturbante pentru biodiversitate;
- interzicerea îngrădirea continuă a proprietăților/concesiunilor prin construirea de garduri impenetrabile pentru speciile de micro și mezofaună;
- protejarea habitatelor de mlaștină existente.

2.10.4.2. Monumente istorice protejate⁷⁹

În categoria siturilor de importanță istorică, publicate în *Lista Monumentelor Istorice – 2010*, de către Ministerul Culturii și Cultelor, aflate pe teritoriul comunei Carașova se numără situri arheologice și obiective istorice.

Lista siturilor arheologice și istorice protejate de pe teritoriul Comunei Carașova, cf. OMC nr. 2361/2010 pentru modificarea anexei nr. 1 la OMC 2.314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, și a Listei monumentelor istorice dispărute (M. Of. 670 /2010).

Nr.	Cod LMI 2010	Denumire	Localitate	Adresă	Datare
83	CS-I-s-B-10808	Cetatea Turcului	sat Carașova; com. Carașova	"Cetate. la 2 km NE de intrarea în sat, deasupra cheilor Carașului	sec. XIII - XIV
161	CS-I-s-B-10840	Situl arheologic de la Iabalcea		"Peștera Țapului.	
162	CS-I-s-B-10840.01	Așezare	sat Iabalcea; com. Carașova	"Peștera Țapului. la 3 km SV de sat, pe malul drept al Carașului	Hallstatt
162	CS-I-s-B-10840.02	Așezare		"Peștera Țapului. la 3 km SV de sat, pe malul drept al Carașului	Perioada de tranziție la epoca bronzului
564	CS-II-m-B-11092	Biserică romano-catolică	sat Carașova; com. Carașova	Nr. 272	Construită – 1726, Transformată - 1822

⁷⁹

Apud www.caras-severin.djc.ro.

Cetatea Carașova (Cetatea Turcului sau Grad)

Cetatea medievală de la Carașova a fost amplasată în punctul cel mai înalt al dealului Grad (la o distanță de aprox. 500 m. de D.N. 58, în dreptul km. 10), la o altitudine de aprox. 300 m, în stânga DN 58 Reșița – Anina.

Prima mențiune documentară privind existența cetății este din 1323, când această cetate precum și cea de la Virșeșt aveau un castelan comun, magistrul Nicolae. În momentul apariției în documente, ea aparținea regelui de atunci al Ungariei, Carol I Robert de Anjou. În anul 1335, la conducerea ei se afla magistrul Thouka, reprezentant al arhiepiscopului de Kalocsa. Din 1358 a fost din nou în posesiunea regalității. Printre alți castelani de Carașova, cea mai marcantă personalitate a fost cea a lui Filipo Scolari, care în anii 1405 și 1406 a semnat două documente în această calitate. Cetatea a fost cucerită de către turci în anul 1520.

CETATEA TURCULUI - CARAȘOVA

Cercetările în zonă au început în vara anului 1998, la inițiativa MNIR, ca urmare a constatărilor făcute în urma periegezelor din 1997, când s-a constatat că o mare parte din interiorul cetății a fost perforat de către căutătorii de comori, iar o parte a zidurilor au început să cadă în prăpastie. Cetatea a fost cercetată prin campaniile de săpături din anii 2000 și 2001, de către un colectiv de specialiști format din Dumitru Țicu (MBM Reșița); Silviu Ion Oța (MNIR); Liana Loredana Oța (IAB).

Planul fortificației a fost adaptat la caracteristicile terenului, rezultând un poligon neregulat ce încheia printr-un zid din piatră de calcar, lung de cca. 52 m, accesul dinspre cele trei zone vulnerabile ale promontoriului pe care era așezată. Sub aspect constructiv cetatea de la Carașova are similitudini, privind modul de construcție cu cetățile de la Jidioara, Ilidia și Bocșa⁸⁰. Biserica este monument istoric de importanță locală și zonală, cuprins în LMI 2010 la numărul 564, codul CS-II-m-B-11092.

Biserica romano-catolică Carașova

Religia croaților este cea creștină de confesiune romano-catolică, cu o pronunțată venerare a Maicii Domnului⁸¹. Din anul 1726 Carașova devine centrul ordinului Iezuit pentru întregul Banat. Momentul coincide cu cel al înființării parohiei. Tot acum, sub conducerea părintele Michael Lovinic, denumit și "apostolul Carașovenilor", va începe înălțarea unei frumoase biserici parohiale în stil baroc vienez, purtând hramul Adormirea Maicii Domnului, ce va fi terminată trei ani mai târziu. Tot în 1728 moare și părintele Michael Lovinic, fiind este înmormântat sub altarul principal al biserii construite de el. Începând însă, cu anul 1785, franciscanii vor preda parohia și biserica primului preot trimis de episcopia de la Timișoara, pe numele de Michael Delaric, aceștia rămânând în continuare la Carașova ca și capelani/vicari.

BISERICA ROMANO-CATOLICĂ - CARAȘOVA

Comunitatea s-a preocupat mereu de îmbogățirea și înfrumusețarea lăcașului de cult. Astfel în anul 1875 a fost adusă pentru biserică o icoană pictată la Viena, cu chipul Maicii Domnului, patroana bisericii, pe Dunăre, cu vaporul până la Baziaș, apoi cu căruța. În 1894 zostrea lăcașului de cult se îmbogățește cu o orgă, existentă și astăzi adusă de la Arad de către Dankal Anton. Biserica își serbează

⁸⁰ D. Țicu et al., Punct Grad, în CCA, Campania 1998, Vaslui, 1999, p. 22-23; D. Țicu, Cetăți medievale din Banat, Timișoara, 2009, p. 66-68.

⁸¹ T. Nicoară, Istoria și tradițiile minorităților din România, Ministerul Educației și Cercetării – Proiectul pentru Învățământul Rural, 2005, p. 10

hramul la 15 august, odată cu înălțare la cer a Maicii Domnului. Biserica este monument istoric de importanță locală și zonală, cuprins în LMI 2010 la numărul 564, codul CS-II-m-B-11092.

2.10.5 Indicarea zonelor de recreere, odihnă, agrement, tratament

Potențialul turistic al zonei încă insuficient valorificat, poate constitui o modalitate de atragere a unor importante fonduri financiare în economia localității. Comuna dispune de importante zone de agrement și zone turistice pitorești, precum Cheile Carașului, cu peșterile vizitabile existente, ruinele Cetății Turcului (Carașova), dar și peisajul urban al localităților, unde se mai păstrează elemente de locuire tradițională (de remacat importanța pietrei în arhitectura locală), obiective istorice și identitare.

În sânul unor comunități cu o puternică religiozitate remarcăm existența unor zone cu o profundă încărcătură spirituală, precum capela de pe Dealul Calvaria, cu un veritabil drum al crucii marcat prin 13 opriri și tot atâtea monumente de marmură pe care sunt gravate momente din patimile lui Hristos. Amintim de asemenea, locul de perelinaj și rugăciune cu o tradiție de peste 300 de ani, închinat apariției „Fecioarei din Lourdes” și recunoscut drept Sanctuarul „Maria a Stâncii” situat în partea sud-estică a localității în preajma Izvorului Sf. Maria (Curiacița).

Pentru localnici o zonă de recreere deosebită poate deveni Valea Carașului în intravilanul localității, prin amenajarea malurilor sale cu alei și mobilier adecvat, precum și a zonei din preajma viaductului de la Prolaz, cu puntea de lemn și insula, pe care râul o face după ce scapă din strânsura cheilor.

Cu toate că poziția geografică pe care o are comuna Carașova în cadrul PNSCC îi oferă accesul la un potențial turistic inestimabil, aceste nu este exploatat corespunzător, și datorită lipsei infrastructurii turistice. Astăzi pe teritoriul comunei fiind prezentă o singură pensiune turistică. Primi pași în sensul valorificării acestui potențial s-au făcut prin întocmirea unui „Studiu privind valorificarea potențialului turistic al comunei Carașova în cadrul unui Parc Regional de Agrement și Turism, care evidențiază atât potențialul existent cât și posibilitățile de valorificare ale acestui potențial.

Carașova reprezintă și o destinație importantă pentru turistic ecumenic, prin prezența unui loc de perelinaj frecventat de către carașovenii din zonă și de către *Drumul Crucii* de pe Calvaria.

2.10.6 Obiective industriale și zone periculoase

Zonele periculoase au fost prezentate la subcapitolul 2.2.7. Riscuri naturale și capitolul 2.8 “Zone cu riscuri naturale”.

Nu există obiective industriale mari, poluante. Menționăm totuși existența unor ateliere de prelucrare a lemnului, a căror activitate pot influența mediul, prin depozitarea necontrolată a deșeurilor rezultate din procesul de producție.

De asemenea amplasarea unui lanț de centrale eoliene pe Semenici, precum și a unui parc de energie electrică ce ar urma să folosească panouri solare, în mod cert vor îmbogăți peisajul dar implică și restricții de acces și măsuri de protecție specifice.

Zone periculoase pe teritoriul comunei Carașovase regăsesc în zona Cheilor Carașului, unde abrupturile stâncoase, grohotișul nefixat și versanții puternic înclinați, pot constitui capcane pentru turistul neavizat, care se aventurează în afara zonelor marcate, putând suferi accidente grave. În aceeași categorie se încadrează activitățile speologice efectuate de persoane insuficient pregătite, fără echipament adecvat sau scufundările în sifoanele unor peșteri active de către scufundători fără experiență.

Cum Rezervația naturală „Cheile Carașului” este situată pe teritoriul administrativ al comunei Carașova, datorită morfologiei terenului și a politicii de management promovate de către administrația PNSCC, accesul este permis numai prin locurile marcate și în prezența ghizilor.

2.10.7 Rețeaua principală de căi de comunicație

Vezi cap. 2.6 CIRCULATIA, subcap. 2.6.2. Desfășurarea circulației

2.10.8 Depozite de deșeuri menajere și industriale

Potivit Proiectului "Sistem Integrat de Gestionare a Deșeurilor în Caraș-Severin", la Lupac va fi amplasată noua bază centrală de gestionare a deșeurilor, formată dintr-o stație de sortare și o stație de tratare biologică simplă, dar din lipsă de fonduri aceasta nu a fost pusă încă în funcțiune. La nivelul județului Caraș Severin gestionarea deșeurilor se face de către Asociația de Dezvoltare Intracomunitară

„Intercom Deșeuri“ (ADI), din cadrul căreia face parte și Primăria Carașova. Aceasta, prin proiectului "Sistem Integrat de Gestionare a Deșeurilor în Caraș-Severin" a stabilit amplasarea la Lupac a unei bază centrale de gestionare a deșeurilor, formată dintr-o stație de sortare și o stație de tratare biologică simplă, dar din lipsă de fonduri investiția nu a fost pusă încă în funcțiune.

Totuși în prezent aici sunt depozitate deșeurile provenite din comuna Carașova.

Pe teritoriul comunei Carașova nu sunt amenajate depozite de deșeuri menajere, sau alte tipuri de deșeuri. La nivel local colectarea deșeurilor se realizează de către DAVODAR S.R.L. Carașova, care asigură activitățile de precolectare, colectare și transport al deșeurilor municipale, inclusiv ale deșeurilor toxice periculoase din deșeurile menajere.

DISFUNȚIONALITĂȚI – PRIORITĂȚI (mediu)

2.10.9 Disfuncționalități privind zonarea utilizării teritoriului pe folosințe (construite, terenuri agricole, silvice, permanent sub apă, etc)

Teritoriul administrativ al comunei, cu cele două elemente de bază, intravilanul și extravilanul localităților, nu mai poate suferi modificări majore, fiind bine conturate zonele pentru construcții precum și cele destinate agriculturii și silviculturii. O problemă specială se întâlnește la nivelul localității Neremed, unde creșterea numărului de gospodării și extinderea, uneori nejustificată a acestora, a dus la o penurie de spațiu utilizabil, cu presiuni de dezvoltare în aval. În cazul localității Carașova extinderea intravilanului este drastic limitată de limitele bazinetului depresionar. Cu toate acestea o utilizare mai judicioasă a terenului existent va permite și în acest caz, extinderi ale intravilanului. În cazul localității Iabalcea extinderi importante nu se justifică, în condițiile unei tendințe continue de reducere a numărului de locuitori.

Ca principiu în extinderea intravilanul se va ține seama de necesitățile de dezvoltare a fiecărei localități, și de o mai judicioasă utilizare a infrastructurii existente în dezvoltarea turismului (cantoane silvice, locuințe și alte clădiri neutilizate etc.), fiind identificate și alte noi zone construibile (vezi planșele din PUG – propuneri), ținându-se seama de principii urbanistice și arhitecturale mai apropiate tradițiilor locale.

Principalele disfuncționalități constatate în utilizarea terenurilor sunt legate de:

- Dezvoltarea localității nu se face totdeauna pe principiul dezvoltării durabile, prin conservarea valorilor locale, definitorii pentru populația carașovenilor din zonă, prin adaptarea valorilor urbanistice existente la necesitățile actuale;
- Extinderea urbană se face prin sacrificarea a noi terenuri agricole, și așa deficitare în zonă, în detrimentul îndeșirii locuirii și a formării unor fronturi stradale continue;
- Modernizarea de dragul modernizării prin adoptarea unor stiluri constructive străine tradițiilor locale, în care piatra și lemnul ca materiale de construcție specifice își pierd tot mai mult utilitatea.
  - Gestionarea defectuoasă a suprafețelor de pășunat, și lipsa măsurilor privind identificarea, delimitarea, curățarea și supravegherea utilizării acestora.
  - Creșterea presiunii de extindere a zonei de habitat și a celei agricole asupra zonelor protejate.
  - Decăderea economiei animaliere prin restrângerea numărului de animale, degradarea și distrugerea vechilor sălașurilor;
  - Exploatarea masivă a fondului silvic, atât de către ROMSILVA, cât și de către persoanele fizice și juridice posesoare de păduri din zonă.
  - Disfuncțiile majore apărute între tendințele de protejare a unor zone de economie agricolă aflate în interiorul PNSCC și a siturilor Natura 2000 și necesitățile populației care deține aceste terenuri.

În cadrul rezervațiilor naturale și zonelor agricole și de pășunat din interiorul ariilor protejate apar tot mai des interferențe, care se vor accentua odată cu dezvoltarea turismului în zonă, prin:

- poluarea cursurilor de apă cu particole organice, datorată lipsei sistemelor de canalizare/epurare și datorită poluării difuze datorate activităților pastorale;
- poluarea sonoră (relativ limitată), datorată circulației auto în zonă și a exploatărilor forestiere;
- vandalizarea unor resurse locale, în special lemnul pentru foc, exploatarea abuzivă a pășunatului, incendierea covorului vegetal și a câpițelor de fân, distrugerea de garduri sau anexe gospodărești;
- la nivelul unor suprafețe restrânse, suprapășunatul, accesul necontrolat în unele perimetre, utilizarea haotică a căilor de acces și starea acestora, au condus la fenomene de eroziune manifeste prin

apariția unor formațiuni torențiale;

2.10.10 Identificarea surselor de poluare, din care a celor cu pericol major pentru populație

Nu există surse de poluare cu pericol major pentru populație. Sursele de poluare cu impact care se manifestă la nivelul zonei sunt:

- Gunoiul menajer și alte resturi, aruncate în albiile sau pe malul cursurilor de apă.
- Depozitarea și deversarea dejecțiilor animaliere și a apelor menajere din cadrul gospodăriilor în albia cursurilor de apă (Neremed, Carașova) cu impact major asupra calităților acestora.
- Aruncarea hoiturilor de animale și a resturilor menajere în doline și/sau avene de pe platoul carstic Iabalcea, de către locuitorii satului omonim, cu impact asupra apelor carstice, implicit asupra râului Caraș.

Alte disfuncționalități:

- lipsa sistemul centralizat de alimentare cu apă (în curs de realizare) la nivelul tuturor localităților componente;
- lipsa sistemelor de canalizare și epurare a apelor uzate și menajere la nivelul localităților componente;
- deversarea apelor uzate menajere în albiile cursurilor de apă și aruncarea la întâmplare pe malurile cursurilor de apă sau în zonele de protecție a acestora a resturilor menajere.

Se impune realizarea și extinderea sistemului centralizat de alimentare cu apă la nivelul tuturor localităților componente (Neremed), demararea lucrărilor de implementare a proiectelor pentru realizarea rețelei de canalizare și a stațiilor de epurare, fără de care nu se pot dezvolta corespunzător nici alte dotări.

2.10.11 Calitatea factorilor de mediu: sol, aer, apă, vegetație, cu marcarea zonelor poluate, a terenurilor degradate, etc

Degradări produse de activitatea economică.

Formele de poluare provin atât din activitatea economică cât și din cauza lipsei unor echipări edilitare, ele afectând în unele cazuri atât sănătatea locuitorilor, cât și cadrul general (aerul, apa, peisajul, solul, etc.) de locuire și de desfășurare a activităților turistice (pescuit, odihnă și recreere, etc).

Poluarea solului

La nivelul localităților comunei nu sunt surse majore de poluare industrială. Probleme de poluare se manifestă în zonele locuite, în principal prin deversări de dejecții și tendințe de depozitare a deșeurilor menajere. O sursă de poluare o constituie depozitarea necontrolată a rumegușului rezultat în urma activităților de prelucrare a lemnului, din trecut. Totodată, factorii de mediu urmează a fi impactați preponderent în perioada de punere în operă a unor investiții propuse (etapa de construcție). Pentru minimalizarea acestui impact, lucrările specifice vor fi însoțite de măsuri specifice de diminuare, precum și de un plan de acțiune de reconstrucție ecologică, ce va cuprinde acțiunile de reabilitare a spațiilor verzi afectate, aflate în administrarea beneficiarului sau în spațiul public.

Poluarea aerului

Nu există surse importante de poluare a aerului în zonă. Principala sursă de poluare a aerului, cu impact în zonă, se datorează poluării atmosferei cu gaze de eșapament (circulației auto și funcționarea utilajelor în zonele în care se realizează investiții).

Poluarea apelor

De regulă, poluarea apei provine de la deversări necontrolate a apelor menajere (lipsa de stații de epurare mecano – biologice). Pensunile turistice omologate sunt dotate cu stații de epurare a apelor menajere și platforme de depozitare a deșeurilor.

În teritoriul studiat, sursele de impurificare a apelor se datoresc:

- Depozitării hoiturilor de animale și resturilor menajere în dolinele și avenele de pe platoul carstic Iabalcea, având ca efect poluarea bacteriologică temporară a izburilor din versantul drept al Carașului, pe sectorul Valea Comarnic – Carașova;
- Dejecții de animale, datorate pășunatului intensiv pe platoul Iabalcea, având ca efect poluarea sezonieră a aceleiași sector al Carașului;
- Infestarea pânzei freatice de către latrinele populației și platformele pentru gunoiul de grajd;
- Inexistenței unui sistem centralizat de canalizare și a stațiilor de epurare pentru apele uzate

- Practicarea aruncării resturilor menajere în albiile văilor, în grădini, pe marginile drumurilor etc.

Poluarea fonică Cu toate că nivelul zgomotelor datorate traficului greu, depășesc frecvent limita de 50 dB pe timpul zilei și 40 dB pe timpul nopții, în lungul DN 58, afecează într-o mică măsură satele comunei., acestea fiind situate în afara traseului.

Degradări ale peisajului

Principalii factori de degradare ai peisajului se regăsesc în:

8. ansamblul factorilor poluanți menționați, care au acțiuni distructive asupra vegetației, faunei, rețelei hidrografice, etc.
9. tăierile masive de pădure în sistem ras și drumurile de exploatare forestieră,
10. depozitarea necontrolată a deșeurilor industriale și menajere,
11. realizarea de construcții neaspectuoase și neadaptate locului în care sunt amplasate,
12. lipsa amenajărilor cu caracter edilitar,
13. fațade neîngrijite ale clădirilor, vitrine inestetice,
14. lăsarea în paragină/părăsire a sălașelor din zonele de pășunat, datorită neutilizării actuale,
15. lipsa de amenajare sau amenajarea necorespunzătoare a surselor de apă aflate în extravilanul localităților etc.

O formă specifică de degradare a peisajului se întâlnește în construcții, prin nerespectarea stilului constructiv tradițional și nepreluarea unor elemente specifice zonei precum: materiale de construcție și forme arhitecturale tradiționale și supraglomerarea unor perimetre cu construcții etc.

2.10.12. Priorități în intervenție.

- Realizarea sistemului centralizat de alimentare cu apă, pentru localitatea Neremed;
- Realizarea sistemelor de canalizare și epurare a apelor menajere, pentru toate localitățile comunei;
- Dotarea gospodăriilor populației cu containere pentru deșeuri menajere
- Realizarea de puncte / platforme colectoare/sortare cu preselectie a
- Igienizarea zonelor/locurilor utilizate pentru depozitarea clandestină a gunoiului menajer, a malurilor râului Caraș și a pârâului Nermed.
- Montarea de coșuri pentru gunoi în zonele centrale ale localităților și pe principalele străzi.
- Rezolvarea problemei sortării și valorificării deșeurilor menajere.
- Dotarea traseelor turistice, a punctelor de belvedere și de campare cu amenajări minimale în vederea valorificării peisajului, dotate cu coșuri de gunoi/containere.
- Limitarea turismului haotic și a speo-turismului în zonele protejate.

2.11. DISFUNȚIONALITĂȚI LA NIVELUL TERITORIULUI

La nivelul teritoriului administrativ al comunei Carașova nu există întocmite analize și studii de fundamentare privind disfuncționalitățile ce se manifestă la nivelul localităților componente. Acest capitol a fost întocmit pe baza cercetărilor și observațiilor făcute la fața locului, pe baza Strategiei de dezvoltare a comunei pentru 2008-2013, a discuției cu autoritățile locale și cu localnicii.

2.11.1. Dezechilibre în dezvoltarea economică

1. Investiții reduse de capital autohton și lipsa capitalului străin în economia locală;
2. Implicarea limitată a factorilor de decizie județeană și regională în sprijinirea dezvoltării economice a zonei;
3. Insuficiența susținere a sectorului IMM (lipsa facilităților) și instabilitatea legislativă;
4. Insuficiența locurilor de muncă;
5. Ponderea mare a populației dependentă de activități agricole;
6. Slaba posibilitate de valorificare a resurselor locale;
7. Politicile economice promovate la nivel central.

2.11.2. Probleme sociale rezultate din perturbările în ocuparea forței de muncă existente *(Vezi capitolul 2.5 Populația. Elemente demografice și sociale.)*

Mult timp comunitățile din zonele apropiate de orașele Reșița și Anina au funcționat ca rezervă de personal pentru industria constructoare de mașini și minieră. Această situație a conferit o oarecare stabilitate socială și resurse financiare pentru locuitorii comunei. După 1990 restrângerea activităților miniere, mai apoi și restrângerea altor activități industriale a reprezentat un regres important, ce a produs grave perturbații ale economiei locale, determinând manifestarea unor probleme sociale specifice, printre care:

- numărul ridicat de persoane apte, care nu-și găsesc un loc de muncă adecvat;
- numărul ridicat a persoanelor dependente de ajutoarelor sociale;
- creșterea tendinței de emigrare a populației tinere, aptă de muncă spre alte zone cu potențial de dezvoltare sau în țări ale UE și mai târziu Croația.

Disfuncționalități.

Comuna Carașova se confruntă cu unele fenomene sociale, și deficiențe precum :

- accentuarea procesului de îmbătrânire a populației;
- creșterea ponderii populației neocupate în cadrul populației active;
- accentuarea șomajului cu tendințe de cronicizare, în pofida faptului statistic;
- comuna nu beneficiază de funcționarea unui ONG în domeniu;
- comuna nu beneficiază de existența unui centru de consiliere privind: abandonul familial, delinquența juvenilă, consumul de droguri, medierea muncii etc.

1. Disfuncționalități în cadrul activităților economice

- Infrastructura rutieră deficitară, drumurile comunale și cele neclasificate aflate în proces de reabilitare
- Terenuri agricole părăsite sau insuficient lucrate.
- Lipsa mijloacelor mecanizate în agricultură și zootehnie.
- Lipsa posibilităților de valorificare eficientă a unor produse agricole obținute în gospodărie (lapte și produse lactate, lână, ouă, cartofi etc.).
- Lipsa posibilităților de valorificare superioară a fructelor obținute în livezile din zonă;
- Lipsa posibilităților de conversie profesională a populației active din zonă.
- Scăderea continuă a numărului de animale la nivelul comunei datorită îmbătrânirii populației implicate și a posibilităților limitate de valorificare a produselor acestora.

2.11.4. Condiții nefavorabile ale cadrului necesar a fi remediate prin lucrări hidrotehnice, hidroameliorative și anti-erozionale

- Structura litologică a zonei, dimensiunea bazinelor hidrografice a văilor, în condițiile unor precipitații excesive, favorizează o puternică spălare a stratului vegetal, alunecări de teren și antrenarea unor importante cantități de material clastic, provocând inundații.

- Limitarea proceselor de degradare a malurilor râului Caraș, în perioadele cu o pluviaritate excesivă, prin îndiguiri, fixarea malurilor cu vegetație forestieră specifică, și curățarea albiilor.
- Existența unor zone despădurite, cu o înclinare de peste 30° și vegetație ierboasă insuficient consolidată, în zona montană favorizează procesele de spălare a solului;
- Suprafețele despădurite de pe unii versanți cu înclinare mare, favorizează, de asemenea procesele de denudare a solului,

În aceste condiții se impun o serie de măsuri:

- lucrări de curățare a albiilor minore ale râului Caraș și a văilor ce se varsă în acesta;
- lucrări de îndiguire a râului Caraș și a văi Neremed;
- lucrări de îndiguire pe unele torenși de versant, cu scopul ruperii pantelor de scurgere, a limitării vitezei de curgere și a cantităților de materiale detritice transportate,
- realizarea unor ziduri de sprijin și protecție pe drumurile agricole, de acces și comunale, în zonele a căror litologie favorizează alunecările de teren și căderile de pietre.
- Importante acțiuni de împădurire în zone afectate de procesele de ravenare și solifluxiuni.

Vezi cap. 2.8 "Zone cu riscuri naturale" și 3.8 "MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE".

2.11.5. Necesitatea protejării unor zone cu potențial natural valoros, situri sau rezervații de arhitectură și arheologie

Zona studiată dispune de:

- Rezervația naturală – Cheile Carașului, cuprinsă în cadrul Parcului Național Semenic Cheile carașului;
- Un număr important de obiective cu valoare istorică și culturală, unele dintre aceste cuprinse în „Lista siturilor arheologice și istorice protejate de pe teritoriul Comunei Carașova” (Cetatea Turcului sau Grad, Biserica Catolică Carașova), conform ordinului nr. 2314/2004 al ministrului culturii și cultelor (M. Of. 646 și 646 bis/17 iulie 2004).
- Prezența unor peșteri locuite începând din zorii istoriei impune existența unor situri arheologice de interes local și regional, printre care:
  - Situl arheologic de la Carașova - "Peștera Cerbului".;
  - Situl arheologic de la Iabalcea - "Peștera Țapului";
  - Situl arheologic de la Iabalcea - "Peștera cu Oase"
  - Situl arheologic de la Iabalcea - "Peștera Omului"
  - Situl arheologic de la Carașova - "Peștera Vraska" etc.
- Valea superioară a Carașului și zona carstică a Munților Aninei, propice dezvoltării turismului etc;
- Prezența unor clădiri vechi și biserici, posibil de a fi incluse în lista siturilor istorice protejate de interes istoric local și zonal (Capela de pe Dealul Calvaria, clădirea Primăriei Carașova, alte clădiri de interes istoric și cultural din zonă).

Vezi 2.10.4.1 și 2.10.4.2. Monumente ale naturii și monumente istorice.

2.11.6. Nivelul de poluare sau degradare constat în unele zone

Vezi sbcap. 2.10.11 Calitatea factorilor de mediu: sol, aer, apă, vegetație, cu marcarea zonelor poluate, a terenurilor degradate, etc.

- La nivelul unității administrative nu sunt poluanți industriali, cu un impact major asupra mediului.
- Principalele surse de poluare care se manifestă la nivelul comunei sunt cele datorate aruncării deșeurilor în dolinele și avenele de pe platoul Iabalcea, pe malul cursurilor de apă, sau a drumurilor și a unor activități de exploatare și prelucrare a lemnului, desfășurate haotic.
- O problemă majoră apare la debite ridicate când toate aceste resturi sunt antrenate de vitură și depuse pe malul râului sau prin grădini.

Calitatea aerului în zonă este una foarte bună datorită lipsei surselor de poluare locale. Accidental zona poate fi afectată de ploi acide sau praf datorită curenților de aer deja poluați care traversează acest areal. În preajma DN 58 și la nivelul localității se înregistrează la temperaturi ridicate

o creștere a poluării datorată gazelor de eșapament. Pe timp friguros, în condițiile unui calm atmosferic persistent fumul rezultat în urma consumului de combustibili solizi manifestă tendințe de stagnare în cadrul depresiunii.

Calitatea solului este bună, fiind lipsit de prezența unor poluanți majori industriali sau de altă natură depozitați în zonă. În zonele cu pășunat excesiv se înregistrează tendințe de creștere a cantității de nitrați în sol datorită excesului de gunoi. Pe platoul Iabalcea s-au înregistrat depozități clandestine de resturi menajere și hoituri de animale în doline/ponoare din zonă, cu impact asupra mediului.

Calitatea apelor

Planul local de măsuri pentru reducerea poluării apelor carstice⁸² efectuat la nivelul UAT în 2003 a relevat faptul că principalele surse de poluare pentru apele din zonă, în principal cele carstice sunt legate de activitățile antropice înregistrate pe platoul Iabalcea.

Principalele cauze a poluării temporare sau permanente a apelor carstice, inclusiv a cursului râului Caraș în aval de Comarnic se datoresc aruncării hoiturilor de animale, a resturilor menajere, în avenele Gabrova, Chicera Mică, Găinii și Groapa Iepii, în unele văi de versant (V. Iabalcea) a puțului de mină și a unor ponoare. Polurări ale apelor s-au înregistrat și în urma deversării borhotului rezultat în urma procesului de fabricație a „țuicii”. Poluări semnificative detectate în urma examenelor de specialitate au fost observate la Izv. Ceașrova și Izv. Sf. Maria, unde bacteriile coliforme totale au depășit cu mult valorile normale acceptate.

2.11.7. Disfuncționalități generate de insuficiența sau absența unor instituții publice

4. Lipsa condițiilor de funcționare unei piețe agroalimentare locale;
5. Lipsa unor stații de carburanți pe teritoriul comunei etc.
6. Lipsa unor servicii financiar-bancare;
7. Crearea unor centre de consultanță și formare profesională în domeniul agricol și al serviciilor turistice la nivel de comună sau la nivel intercomunal;
8. Lipsa unui centru de îngrijire pentru persoanele cu nevoi speciale sau a unor servicii la domiciliu pentru acestea (bătrâni singuri, persoane cu dizabilități etc).

2.11.8. Aspecte critice privind organizarea circulației și a transportului în comun

- a. Întârzieri în realizarea infrastructurii rutiere de acces la zona turistică a Munților Aninei.
- b. Drumuri clasificate DJ 582 C (Reșița - Anina), necesită ample investiții pentru reabilitare și modernizare, pe tot traseul, pentru a facilita accesului spre obiective turistice importante ale zonei.
- c. Numărul mic al mijloacelor de transport, capabile să asigure legăturile dintre centru de comună și localitățile urbane din zona de interes economic. Lipsa stațiilor auto amenajate.
- d. Lipsa legăturilor auto dintre centrul de comună, satele componente și teritoriile administrative vecine (excepție Reșița).
- e. O parte din locuitorii localității Carașova resimt negativ lipsa unor poduri care să lege cele două maluri ale Carașului în partea centrală și nordică a localității.

2.11.9. Aspecte legate de gradul de echipare edilitară a localității în raport cu necesitățile populației

Sub aspectul echipării edilitare comuna Carașova înregistrează o serie de rămăneri în urmă, datorată lipsei suportului financiar necesar și a capacității limitate de absorbție a fondurilor europene. Au fost demarate proiecte în vederea realizării unor importante investiții precum: introducerea alimentării cu apă și a canalizării în toate satele comunei, modernizarea infrastructurii de transport, a serviciilor sociale, proiecte aflate astăzi în diferite faze de realizare, precum și obținerea finanțării pentru demararea unor proiecte noi în sprijinul dezvoltării infrastructurii locale, a valorificării potențialului turistic pe care îl deține și a serviciilor aferente etc.

În domeniul alimentării cu căldură nu exista un sistem centralizat de alimentare cu energie termică pentru mai mulți consumatori. Încălzirea se face tradițional, cu ajutorul sobelor pe lemn și a centralelor termice individuale, pe lemne. Asigurarea combustibilului se face din surse locale. Pentru

⁸² Planul local de măsuri pentru reducerea poluării carstice în UAT Carașova, 2003, realizat de către un grup de specialiști sub coordonarea lui Iulian Pârvolescu

instituțiile administrative, educative și culturale se prevede utilizarea centralelor termice pe lemn sau peleți. Unele dintre acestea au fost dotate deja cu centrale termice pe lemn proprii.

De asemenea investițiile noi în turism (pensiuni, popasuri turistice etc) vor fi dotate cu centrale termice pe combustibil solid, iar cele care nu vor putea fi racordate la rețeaua de canalizare a localităților de care aparțin vor fi prevăzute cu microstații de epurare a apelor menajere.

2.12. NECESITĂȚI ȘI OPTIUNI ALE POPULAȚIEI

2.12.1 Cerințe și opțiuni ale populației și punctul de vedere al autorităților

În urma analizei opțiunile exprimate de către populație și de către administrația locală în cadrul Strategiei de dezvoltare socio-economică a comunei Carașova pentru 2008 - 2013 au reieșit următoarele probleme de rezolvat, care au fost incluse și în PUG.

a). *Reabilitarea și dezvoltarea infrastructurii locale de transport și comunicație;*

- Modernizarea drumurilor județene DJ 582 C și DJ 581 A, pentru a facilita o valorificare superioară a potențialului turistic al zonei și o interconectare mai bună cu localitățile vecine;
- Modernizarea tuturor drumurilor comunale;
- Reabilitarea drumurilor agricole de pe teritoriul comunei, prin refacere, pietruire și realizarea lucrărilor de artă necesare și modernizarea acestora cu potențial turistic major (drumul agricol Iabalcea – Poiana Sumbrac – DJ 582 C – Comarnic;
- Reabilitare și modernizare străzilor, la nivelul tuturor localităților comunei;
- Construirea a două poduri și punți pietonale peste râul Caraș, care să faciliteze o legătură mai lesnicioasă între cele două părți ale localității Carașova;

b). *Rețele de utilitate publică*

- Extinderea sistemului de alimentare cu apă la nivelul întregii comune, inclusiv Nermed;
- Construcția rețelei de canalizare menajeră la nivelul tuturor localităților componente, în sistem centralizat;
- Construcția uneia/sau mai multe stații de epurare;
- Instalarea de microcentrale termice pe lemn/pelletz, în toate instituțiile comunei.
- Organizarea sistemului de management al gunoiului menajer, prin dotarea fiecărei gospodării cu pubele, amenajarea de platforme dotate cu containere pentru colectarea selectivă a deșeurilor, și asigurarea programului de colectare/evacuare, la nivelul întregului UAT.

c). *Infrastructura pentru educație, servicii sociale, sănătate și cultură*

- Încheierea lucrărilor de amenajare a spațiilor de învățământ, la toate nivelele, asigurarea cu spații sanitare și încălzire centralizată, iar într-o fază ulterioară, trecerea la dotarea acestora cu inventarul didactic necesar.
- Încheierea proceselor de reabilitare și dotare a Căminelor Culturale în toate localitățile comunei;
- Amenajarea unui Centru Social pentru Persoanele Vârstnice, în localitatea Carașova;
- Realizarea unui centru de informare turistică și alte măsuri pentru stimularea și dezvoltarea serviciilor turistice;
- Amenajarea și dotarea unui punct sanitar în satul Iabalcea, care să fie capabil să acorde și măsuri de prim ajutor în caz de accidente suferite de către turiști în zonă;
- Sprijinirea ansamblului folcloric – “Karasevska zora” din Carașova;
- Înființarea unui muzeu etnografic care să valorifice tradițiile etnice ale carașovenilor în localitatea Carașova;
- Realizarea unei monografii a comunei Carașova.

d). *În domeniul infrastructuri pentru agrement și petrecerea timpului liber.*

- Amenajarea unor spații publice de joacă și recreere pentru copii din satele comunei carașova;
- Reamenajarea malurilor râului Caraș sub forma unui parc cu alei pentru promenada și mobilier urban;
- Amenajarea pe lângă Căminele culturale a unor cluburi pentru tineret;
- Amenajarea unor terenuri de sport multifuncționale în localitățile comunei Carașova. În acest context amenajările sportive din satul Nermed este un bun început.
- Amenajarea unui ștrand cu bază de agrement pe lângă râul Caraș (la insulă);
- Amenajarea zonei pentru serbări câmpenești și religioase și revalorificarea unor vechi obiceiuri locale.

e). În domeniul sprijinirii dezvoltării economice și a infrastructuri de afaceri

- Facilități pentru investitori;
- Redarea în circuitul agricol și economic a terenurilor degradate și inundabile;
- Amenajarea unei piețe locale pentru desfacerea produselor agricole, animale și păsari, obiecte de artizanat etc;
- Înființarea unui Centru de Consultanță Locală pentru sprijinirea firmelor mici și a fermierilor locali;
- Sprijinirea înființării unor micro-ferme de creștere a animalelor, vegetale, legumicole, piscicole și de mecanizare;
- Refacerea potențialului pomicol prin înființarea unor ferme pomicole;
- Sprijinirea construirii unor capacități de procesare a produselor agricole/pomicole;
- Sprijinirea înființării unor pensiuni turistice și agroturistice rurale;
- Valorificarea turistică a tezaurului istoric, arheologic și etnografic existent în teritoriul administrativ;
- Sprijinirea unor investiții care să valorifice potențialul natural și uman din zonă, în special cel turistic.

f). În domeniul Protecției Mediului Înconjurător

- Introducerea sistemului integrat de management al deșeurilor menajere;
- Curățarea și refacerea mediului afectat de intervențiile antropice (depozitarea necontrolată a deșeurilor menajere și a celor rezultate din construcții, tăierile necontrolate de pădure, suprafețe degradate în urma unor fenomene meteorologice etc.);
- Construirea unor platforme de depozitare a gunoaielor menajere și contractarea activităților de salubritate cu o firmă specializată pentru colectarea deșeurilor;
- Identificarea programelor de protecție a mediului în vederea întocmirii unor proiecte care să conducă la stoparea oricărei degradări a mediului natural și la îmbunătățirea calității lui;
- Conservarea și amenajarea spațiilor verzi în localitățile comunei;
- Împădurirea terenurilor degradate;
- Constituirea unor capacități pe raza comunei privind producția energiei verzi;

g). În domeniul creșterii capacității de implicare a Comunității și a Administrației Locale. Întărirea Coeziunii Sociale

- Creșterea capacității autorităților locale privind accesarea și administrarea fondurilor destinate dezvoltării locale; prin organizarea pregătirii personalului din administrația locală la cursuri de instruire, seminarii și dezbateri, în vederea creșterii capacității comunitare, de a crea strategii proprii de dezvoltare, de a identifica surse de finanțare, a elabora și implementa proiecte, în scopul dezvoltării locale.
- Susținerea dezvoltării societății civile în general, care prin activitățile desfășurate poate contribui la întărirea coeziunii sociale pe termen lung;
- Promovarea incluziunii sociale, îmbunătățirea și diversificarea serviciilor în domeniu;
- Sprijinirea comunității romilor și a grupurilor sărace în vederea îmbunătățirii condițiilor de viață și a integrării lor sociale;
- Promovarea standardelor și cerințelor Uniunii Europene privind managementul administrativ și funcționarea unei administrații locale.

Vezi 3.9. DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE, 2.11.8 ASPECTE CRITICE PRIVIND ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI ȘI A TRANSPORTULUI ÎN COMUN, respectiv 3.4 DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR.

2.12.2 Punctul de vedere al proiectantului privind solicitările beneficiarului

- Dezvoltarea localităților comunei se va face și în continuare, în mod natural, pe vetrele existente, cu măritri ale intravilanului, pe direcția căilor de comunicație și organizarea mai eficientă a spațiului din intravilan.
- Reglementările urbanistice pentru aceste localități au în vedere, în primul rând, extinderea

suprafeței intravilanului, cu scopul dezvoltării unitare a localităților. Aceste extinderi să se realizeze în zonele cu potențial de dezvoltare, la conturarea lor să se ținut cont de mediul natural, de cel social și economic.

- Sistemul de circulații va avea și pe viitor un rol important în amplasarea extinderii spațiilor de locuit dar și a construcțiilor cu caracter economic, turistic.
- Se impune o valorificare superioară a potențialului turistic de care dispune comuna, atât cel natural (Cheile Carașului, potențialul speologic și peisagistic etc.), cât și cel antropic (Cetatea Turcului / Carașovei) biserici și alte obiective de cult.

P A R T E A A D O U A

◦ PROPUNERI DE ORGANIZARE URBANISTICĂ

3.1. STUDII DE FUNDAMENTARE

Printre studiile de fundamentare luate în calcul la întocmirea documentației, care justifică enunțarea unor reglementări urbanistice amintim:

1. Prevederi ale secțiunilor PATN;
2. Prevederi ale PATJ Caraș Severin ;
3. Planul de dezvoltare a Regiunii Vest pentru perioada 2007-2013;
4. Strategia de dezvoltare durabilă a județului Caraș-Severin 2007-2013;
5. **Planul de Management al Parcului Național Semenic - Cheile Carașului;**
6. **Planul local de măsuri pentru reducerea poluării apelor carstice, 2003;**
7. **Planul de Management al sitului „Natura 2000” Semenic – Cheile Carașului;**
8. **Planul strategic de dezvoltare integrată a turismului în zona Caraș-Severin – Vrașac-Banatul de sud, 2004;**
9. **Programul Strategic de Dezvoltare a Turismului la nivelul zonei formate din județele: Timiș, Caraș-Severin și Mehedinți**

Fundamentarea datelor cuprinse în cadrul PUG – Carașova au la bază datele și informațiile culese de pe teren, din cadrul primăriei Carașova, date statistice și alte informații utile. Un rol deosebit de important în redactarea documentului îl au:

- PUG Carașova, realizat în 1999 de SC Case SA - Reșița
- Strategia de dezvoltare economică a comunei Carașova pentru perioada 2008-2013;.
- **Planul local de măsuri pentru reducerea poluării apelor carstice, 2003;**
- **Planul de management al Peșterii Comarnic;**
- **Studiu de fezabilitate privind amenajarea și reamenajarea turistică a unor peșteri realizat în 2009, de către Institutul Național de Cercetare și dezvoltare în Turism și Institutul de Speologie “Emil Racoviță” – București**
- Studiul de fundamentare istorică și arheologic (anexă);

Principalele proiecte existente la nivelul unității administrative, cu impact în dezvoltarea urbanistică a comunei și pentru care există studii de fezabilitate, sunt cele privind

realizarea infrastructurii de bază din comună Carașova, cu următoarele componente:

- Amenajarea Centrului civic Carașova
- Reabilitarea infrastructurii de transport locale (modernizarea unor drumuri comunale și refacerea unui pod);
- Amenajarea unor drumuri forestiere;
- Extinderea alimentării cu apă pentru localitatea Neremed;
- Amenajarea rețelelor de canalizare și a unei stații de epurare pentru toate localitățile comunei, pentru care există studii de fezabilitate;
- înființarea unui Centru social pentru persoanele vârstnice.

În sprijinul dezvoltării economice a comunei administrația locală sprijină sau se implică direct într-o serie de proiecte privind:

2. Creșterea rolului comunei Carașova în cadrul asociațiilor de dezvoltare intercomunitare la care comuna Carașova este parte. Ne referim aici la:
  1. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Promo – Tur Banatul Montan Anina (2009);
  2. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară Intercom deșeuri Caraș-Severin (2009);
  3. Asociația de Dezvoltare Intercomunitară de utilități publice pentru serviciul de alimentare cu apă și canalizare „ACVABANAT” (2009).
3. Reabilitarea și reutilizarea capacităților piscicole existente în Carașova, în sistem public-privat, odată cu obținerea dreptului de proprietate asupra terenului. Actuala păstrăvărie urmând să fie modernizată și inclusă în cadrul unui centru de agrement și petrecere a timpului liber.
4. Odată cu recâștigarea unor importante centre ale turismului local și zonal, precum Tabăra școlară de la Jervan, aflată într-un proces avansat de degradare și a unor cantoane silvice se pune problema refacerii și revalorizării acestora prin introducerea lor în circuitul turistic.
5. Dezvoltarea turismului, prin valorificarea potențialului natural și istoric al comunei Carașova în cadrul unui proiect de interes zonal – Parcul Regional de Agrement și Turism. Pași concreți în acest domeniu au fost făcuți prin amenajarea unui Centru de informare turistică la Carașova, și se mai dorește realizarea unui Han cu specific croat.
6. Valorificare a patrimoniului natural existent, ilustrat și de bogăția fenomenelor carstice cunoscute, din care unele sunt recunoscute și declarate rezervații naturale, evidențiază posibilitatea amenajării și/sau reamenajării unor peșteri în scopul introducerii lor în circuitul turistic. În acest context amintim existența unui „Studiu de prefezabilitate privind amenajarea și reamenajarea turistică a unor peșteri”, întocmit de INCDT în colaborare cu ISER București, în 2009, studiu care face o analiză pertinentă a posibilităților de amenajare și valorificare pentru Peștera Comarnic, aflată pe teritoriul administrativ al comunei.

3.2. EVOLUȚIE POSIBILĂ, PRIORITĂȚI DE INTERVENȚIE

Dezvoltarea viitoare a localităților comunei se va realiza prin valorificarea potențialului natural, economic și uman existent. (conform sugestiilor prevăzute la Cap. 3.4. **DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR**, și 3.9 **DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE – SOLUȚII PROPUSE**).

Dezvoltarea localităților se va face în mod natural, pe vetrele existente, pe direcția căilor de comunicație, avându-se în vedere potențialul de dezvoltare economică și dezvoltare turistică, posibilitățile de echipare edilitară și o organizare mai eficientă a spațiului din intravilan.

Evoluția posibilă a localității va respecta prevederile PATN și PATJ, alte programe pe termen mediu sau lung, în conformitate cu sugestiile de la capitolele 3.2.1. și 3.4.

3.2.1. Prevederi ale secțiunilor PATN

Comuna Carașova nu este conectată direct la marile magistrale europene de transport auto, feroviar sau naval din sud-vestul României, dar prin intermediul DN 58 are acces direct la Coridorul paneuropean de transport multimodal IV: Nădlac - Arad - Timișoara - Lugoj - Caransebeș - Drobeta - Turnu Severin - Filiași - Craiova – Calafat, fapt ce permite un acces ușor spre oricare parte a țării și/sau Europei. Prin intermediul DN 58 și DN 57 B (Anina – Oravița – Naidăș – Moldova Nouă) comuna este racordată la zona vestică a Peninsulei Balcanice și la infrastructura navală existentă sau viitoare de pe Dunăre, prin Punctul Moldova Nouă, precum și la viitorul drum expres: Socol - Baziaș - Moldova Nouă - Drobeta-Turnu Severin.

Resursele de apă ale comunei Carașova sunt asigurate în proporții diferite, de la o localitate la alta, situația cea mai problematică având-o localitatea Iabalcea, lipsită de asemenea resurse. Deși legea 171/1997, cu modificările ulterioare nu include zona în categoria celor care necesită lucrări urgente de dezvoltare a sistemului de alimentare cu apă, necesitatea acesteia este o componentă de bază a creșterii calității vieții și a dezvoltării economice pentru locuitori. Prin PATJ, au fost prevăzute totuși lucrări de acest gen, lucrări prin care s-a reușit asigurarea alimentării cu apă în sistem centralizat pentru localitățile Carașova și Iabalcea.

Riscurile naturale, potrivit Legii nr. 575/2001 sunt scăzute: din punct de vedere seismic, cu un coeficient 6 pe scara MSK și perioada medie de revenire 100 ani, iar riscul la inundații, este dat de nivelul maxim al precipitațiilor căzute în 24 ore, care este de 100-150 mm, și de revărsarea principalului curs de apă ale zonei – Carașul. Efectele acestor inundații sunt mai puțin evidente în cadrul localității, ele afectând mai ales terenurile situate în aval, în apropiere de Gârliște. Alunecările de teren sunt influențate de litologia solului, pantă și nivelul precipitațiilor, ele fiind întâlnite mai ales în zonele joase din cadrul Depresiunii Lupac. Potențialul de producere a acestora este unul mediu cu o probabilitate redusă de producere în zonele joase și cu un potențial scăzut de producere în zonele înalte ale Munților Aninei (vezi Legea 575/2001, anexa 6). Dar puternica fragmentare a masei de calcare, care formează trene uriașe de grohotiș în zona Cheilor Carașului, mărește riscul căderilor de pietre, în special primăvara și toamna, odată cu creșterea pluviarității, acest fenomen putând afecta localnicii și turiștii aflați în zonă.

Legea nr. 5/2000 menționează existența pe teritoriul comunei Carașova a Rezervației naturale Cheile Carașului inclusă în cadrul Parcului Național Semenic-Cheile Carașului. Tot aici se găsesc mai multe rezevații speologice foarte importante sub aspect științific și multe alte peșteri, cu potențial turistic. Totodată comuna Carașova, dispune de un important potențial turistic antropic, datorat prezenței unor monumente istorice cu valoare de patrimoniu precum Cetatea Carașovei (Cetatea Turcului) și Biserica catolică din localitate, la care se adaugă valorile etnografice și folclorice specifice. În acest context comuna este catalogată, potrivit OG142/2008, privind Zonele cu resurse turistice, ca având importante resurse naturale, cu potențial de valorificare turistică mare și foarte mare dar cu probleme de infrastructură specifică și tehnică. Din cele prezentate se poate constata rolul important pe care dezvoltarea turismului îl poate juca în cadrul economiei locale.

În conformitate cu prevederile legii 351/2001 privind rețeaua de localități, comuna Carașova cu centrul administrativ în satul Carașova, aparține de jud. Caraș Severin, ce se găsește în sfera de influență a

municipiului reședință de județ - Reșița. Aici se găsește Judecătoria care are competențe și asupra Carașovei, și trezoreria la care comuna este arondată.

Vezi cap 2.3.2. Prevederi ale PATN și PATJ, privind zona.

3.2.2. Priorități de intervenție

Apreciem că și pentru viitor localitatea își va păstra caracteristicile economice tradiționale în mare parte, dar vor apărea și alte activități economice, în primul rând serviciile și turismul. O astfel de evoluție va favoriza reducerea emigrării externe a tineretului și stabilizarea populației.

Prioritățile de intervenție trebuie să vizeze la:

- *Reabilitarea, refacerea și modernizarea infrastructurii de transport de pe teritoriul administrativ*, în primul rând cea cu impact imediat în dezvoltarea economică și turistică (drumurile comunale, drumul pe valea Carașului spre zona de sălașe, Gârliște și DJ 581 A.
- *Asigurarea infrastructurii edilitare pentru toate satele comunei*; aici avem în vedere în primul rând alimentare cu apă potabilă a localității Nermed, realizarea canalizării și epurarea apelor menajere, și managementul deșeurilor), prin:
  - definitivarea lucrărilor la sistemul de alimentare cu apă pentru satul Nermed;
  - realizarea sistemului de canalizare/epurare pentru toate localitățile comunei;
  - implementarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor menajere în toate satele comunei.
  - modernizarea rețelei stradale în toate localitățile aparținătoare comunei
- *Îmbunătățirea dotărilor și serviciilor sociale și edilitare, menite să asigure condițiile cele mai bune pentru învățământ, sănătate și de petrecere a timpului liber prin:*
  2. pentru asigurarea tuturor condițiilor necesare dezvoltării procesului instructiv-educativ se impune reabilitarea tuturor școlilor și a grădinițelor din comună la standardele cerute de legislația actuală;
  3. dotarea unităților de învățământ cu echipamente, materiale didactice și baza sportivă necesară, precum și asigurarea transportului auto, pentru copiii ce locuiesc la distanțe mari de școală;
  4. realizarea unei Săli polivalente în perimetrul insulei;
  5. înființarea unui Centru de zi pentru bătrâni
  6. amenajarea malurilor râului Caraș cu alei și mobilier urban, destinat destinderii și a petrecerii timpului liber. În acest context propunem și refacerea vechiului iaz al morii și umplerea lui cu apă.
  7. înființarea unor puncte farmaceutice la Nermed și Iabalcea, pentru a fi cât mai accesibile, persoanelor vârsnice și bolnavilor;
  8. modernizarea și dotarea terenurilor de sport din comună;
  9. extinderea rețelei de distribuție a televiziunii prin cablu și a internetului;
  10. extinderea arealului de acoperire și îmbunătățirea semnalului pentru telefonie mobilă.
- 7. *Sprijinirea inițiativei și a investițiilor private în valorificarea resurselor materiale și umane, de care dispune comuna;*
  1. În domeniul agricol se impune:
    3. sprijinirea fermelor agricole pentru creșterea animalelor, care să valorifice mai eficient suprafețele mari de pășunat și fânaj din zonă;
    4. creșterea procesului de mecanizare în agricultura locală și în creșterea animalelor;
    5. întreținerea și utilizarea eficientă a suprafețelor de teren agricol, prin îmbunătățiri funciare și împădurirea terenurilor degradate etc.
    6. valorificarea potențialului pomicol și a tradițiilor locale în acest sector, inclusiv prin valorificarea industrială a fructelor (uscare și conservare);
  2. În domeniul producției industriale și a serviciilor autoritățile locale vor sprijini:
    - prelucrarea și valorificarea superioară a masei lemnoase;

- dezvoltarea acvaculturii și a apiculturii;
- exploatarea și prelucrarea unor resurse minerale și materiale de construcție aflate în zonă;
- dezvoltarea industriei energetice neconvențională, (hidro, eoliană și solară), prin încurajarea unor proiecte private;
- diversificarea serviciilor.

• *Dezvoltarea turismului prin valorificarea potențialului antropic și natural existent și a inițiativei private în acest sector, prin:*

- Sprijinirea dezvoltării agroturismului rural, a înființării de pensiuni și campinguri; diversificarea ofertei turistice prin investiții în punctele de atracție pentru turiști (patrimoniul cultural istoric și peisagistic), muzee în aer liber și etnografice (morile de apă care mai există);
- Valorificarea potențialului turistic montan prin promovarea treaselor turistice și refacerea infrastructurii fostei Tabere școlare de la Jervani, intrată recent în posesia primăriei și a fostului Canton silvic „Comarnic”, a pădurilor și florei locale;
- Valorificarea potențialului turistic montan prin transformarea fostului Canton silvic „Comarnic” într-un „Sat de vacanță”.
- Valorizarea în parteneriat public-privat a fostelor pescării și crearea în preajmă a unei zone turistice și de petrecere a timpului liber. Tot aici se poate realiza o sală multifuncțională, bine dotată tehnic, care să satisfacă necesitățile comunității locale și a turiștilor.

• *Relația cu mediul*

- O suprafață de cca. 60 % din teritoriul administrativ al comunei este cuprins în cadrul Parcului Național Semenic – Cheile Carașului, fapt ce limitează foarte mult opțiunile de utilizare a terenurilor de către localnici. În acest context e necesară continuarea eforturilor de către administrația locală pentru o reglementare mai permisivă a utilizării zonei economice cuprinse în PNS-CC ;
- Analiză detaliată împreună cu Administrația PNS-CC, a posibilităților de valorificare a acestor zone în agricultură/creșterea animalelor și în scop turistic.
- Pentru protejarea mediului se impun o serie de măsuri, precum:
  - refacerea marcajelor și reamenajarea traseelor turistice în zonă;
  - dotarea locurilor destinate odihnei și recreerii, a punctelor de belvedere amenajate pe unele trasee turistice cu mobilier destinat odihnei, instalații de alimentare cu apă potabilă, W.C. -uri publice și containere pentru colectarea deșeurilor etc.
  - Refacerea traseului turistic de pe Cheile Carașului (zid de sprijin pentru cărare, punți de trecere peste râu, accese la obiectivele de interes speologic etc., utilizând numai cu materiale ecologice locale).

- *Asigurarea unor facilități pentru investitorii privați, prin:*
  - terenuri spre concesiune și vânzare pentru construcții industriale, turistice și pentru servicii;
  - facilitarea obținerii documentațiilor;
  - acces la DN 58;
  - telefonie fixă și mobilă.
  - infrastructură edilitară (alimentare cu energie electrică, apă și canal).

Alte obiective de utilitate publică necesare

9. modernizarea centrului civic al localității Carașova și modernizarea rețelei stradale din localitate;
10. amenajarea și dotarea Punctului de informare turistică la Carașova;
11. realizarea unei unități muzeale care să valorifice potențialul istoric, etnografic, folcloric și

tradițiile carașovenilor, amplasat într-o locație existentă sau construită ulterior.

3.3. OPTIMIZAREA RELATIILOR ÎN TERITORIU

3.3.1. Poziția localității în rețeaua județului.

Comuna Carașova este situată în zona central-vestică a județului Caras-Severin, la jumătatea distanței dintre Reșița și Anina, fiind străbătută de DN 58. Cu o suprafață de peste 14.300 ha, teritoriul comunei este dispus între culmile Munților Aninei, ce acoperă cea mai mare parte a teritoriului administrativ și Culoarul Depresionar Caraș - Ezeriș spre vest și sud-vest.

În cadrul județului, Carașova se află la o distanță de cca. 19 Km de Reșița (DN 58), orașul cel mai apropiat și principalul centru de polarizare al zonei; la 23 km de Anina (DN 58); la 44 km față de Oravița (DN 85 și DJ 573 C); la 61 km de Caransebeș (DN 58); la 95 km de Moldova Nouă (DN 58, DN 57 B și DN 57) și la 115 km față de Timișoara (DN 58 și DN 6-E70). Comuna este străbătută de către DN 58 (Caransebeș DN 6 – Reșița – Anina DN 57), DJ 581 A (Carașova – Rafnic-”Cântar”) și DJ 582 C (Reșița-Țerova - Anina).

Coordonatele geografice ale localității reședință de comună, Carașova, sunt 21° 51' 48" E longitudine estică și 45° 11' 53" N latitudine nordică.

3.3.2. Căile de comunicații și transport

Dezvoltarea economică și socială a comunei în viitor depinde în mare măsură de modul cum sunt rezolvate și problemele puse de dezvoltarea rețelelor de transport.

Astăzi starea DN 58, care leagă comuna de restul țării este bună, fiind recent reabilitat. De asemenea, o parte drumurile comunale și forestiere au fost reabilitate, oferind condiții bune de circulație (DC 75, DC 76 și DC 97 parțial) se impune continuarea eforturilor pentru:

Modernizarea integrală a DC 97 între DN 58 și DJ 582 C prin satul Iabalcea. În prezent drumul este modernizat pe secțiunea DN 58 – Iabalcea.

➤ - Modernizarea DJ 581 A între localitatea Carașova și DJ 581 „Cuptoare”- Rafnic, aflat astăzi într-un stadiu avansat de degradare.

➤ - Modernizarea DJ 582 C, ce traversează partea estică a teritoriului administrativ, legând Reșița cu Anina. Modernizarea acestui drum este imperativă în perspectiva valorificării potențialului turistic al zonei, inclusiv valorificarea infrastructurii existente la Cantonul Silvic Comarnic și la fosta tabără școlară Jevani.

➤ - Realizarea infrastructurii de transport în zonele de extindere a intravilanului și a celor de dezvoltare economică.

➤ - Reabilitarea și modernizarea drumului care leagă DN 58 (în apropiere de Viaductul Sereneac) prin localitatea Carașova spre zona de sălașe situate în aval de localitate, drum care se racordează la DJ 581 A. Reabilitarea acestuia permite o mai bună valorificare a zonei economice extravilane cât și a potențialului turistic oferit de Valea Carașului în sectorul din aval, spre Gârliște.

➤ - Modernizarea tuturor străzilor din intravilanul localităților componente.

➤ - Realizarea în interiorul localităților a unor piste destinate circulației bicicliștilor, pentru a limita interferențele cu circulația auto și cea pietonală.

➤ - Amenajarea de parcaje în zonele cu flux mare de autovehicole, în punctele de belvedere și a celor de interes turistic.

3.3.3. Mutații survenite în folosința terenurilor

Datorită reliefului montan, proprietatea privată s-a păstrat în bună măsură și în perioada comunistă. Schimbări s-au înregistrat la nivelul fondului forestier, care în comunism a fost trecut în proprietatea statului. Odată cu adoptarea legislației de retrocedare a suprafețelor agricole, aceste terenuri forestiere au revenit în bună parte la proprietarii de drept.

În comuna Carașova mutații importante în folosința terenurilor nu au survenit în ultimii ani. Menționăm totuși utilizarea unor suprafețe importante din terenurile agricole ale primăriei, în primul rând

a celor de pășunat, de către persoane fizice, sub formă de livezi.

De asemenea, concesionarea pe o perioadă de 10 ani a unei suprafețe de pășunat de cca. 880 ha către Asociația Rurală a Crescătorilor de Animale – Carașova, permite o valorificare și o întreținere superioară a acestor suprafețe de către concesionar. Concesionarul preluând toate drepturile și obligațiile ce rezultă din exploatarea acestor suprafețe.

Deși Consiliul Local deține o suprafață limitată de terenuri în zona localităților, unele dintre acestea, în special cele aflate în albia majoră și lunca râului Caraș, sunt utilizate abuziv de către persoane fizice. Se recomandă factorilor de decizie inventarierea terenurilor de care dispune primăria, pentru a le putea utiliza în realizarea unor obiective de dezvoltare și de utilitate publică.

În acest context amintim necesitatea amenajării zonei verzi existente în jurul râului Caraș, din cadrul intravilanului localității Carașova ca zonă de agrement. Propunerea vizează amenajarea unor alei de promenadă, dotarea cu mobilier urban, mini-terase, punți de trecere de pe un mal pe celălalt, includerea vechii mori de apă care mai există, în amenajare, inclusiv refacerea canalului morii în zonele unde este posibil și alimentarea sa cu apă.

În etapa actuală sunt satisfăcute în general cerințele populației pentru construirea de locuințe noi, acestea având loc pe terenuri proprietate particulară.

Administrația locală pregătește introducerea în intravilan a unor noi suprafețe de teren situate pe versantul sudic al Dealului Zaglavac, mai sus de Gospodăria de apă, pentru a fi valorificate rezidențial și turistic. De asemenea, în zona Dealului Moghilița sunt prevăzute terenuri destinate dezvoltării de ferme agricole. Valorificarea acestor spații se va face pe baza unor PUZ-uri întocmite ulterior, care să orienteze dezvoltarea urbanistică a spațiilor propuse.

3.3.4. Lucrări majore prevăzute/propuse în teritoriu

- Modernizarea drumurilor DJ 581 A și DJ 582 C.
- Încheierea procesului de extindere a sistemului de alimentare cu apă potabilă pentru localitatea Neremed;
- Realizarea sistemului de canalizare menajeră în toate localitățile comunei și a stației/stațiilor de epurare;
- Amenajarea și modernizarea centrului civic al localității Carașova și modernizarea străzilor din localitățile comunei;
- Înființarea unui Centru de servicii sociale pentru persoanele vârstnice în Carașova.
- Realizarea documentației aferente și demararea lucrărilor de reabilitare a infrastructurilor existente la Cantonul Silvic Comarnic și Tabăra Școlară Jervani;

Direcțiile posibile de evoluție a localităților și prioritățile în intervenție au fost tratate la cap. 3.4

EVOLUTIE POSIBILA, PRIORITĂȚI.

3.3.5. Deplasări pentru muncă

Înainte de anul 2000, deplasările pentru muncă se făceau spre principalele centre economice existente, în primul rând spre Reșița și Anina. Această deplasare presupunea un navetism zilnic. Alături de navetismul zilnic era prezent și navetismul săptămânal pentru cei care lucrau la exploatarea fondului forestier din Semenici și Munții Aninei.

După anul 2000, în condițiile reducerii numărului locurilor de muncă, a crescut numărul de salariați angajați în agricultură, în micile unități economice bazate pe prelucrarea lemnului, comerț și transporturi, nou înființate pe teritoriul comunei.

Pentru viitor dezvoltarea turismului, a unor activități conexe creșterii animalelor, a exploatării și valorificării unor resurse locale, minerale cât și a serviciilor pot să absoarbă o parte importantă din forța de muncă disponibilă.

Datorită lipsei unei alternative locale viabile pe termen lung, mobilitatea forței de muncă s-a îndreptat spre Croația și alte state europene. Astăzi un număr important dintre localnicii lucrează în străinătate, investindu-și câștigurile acasă. În aceste condiții deplasările pentru muncă în străinătate se fac

pentru perioade mai lungi, de 3-6 luni sau chiar ani, caz în care se întorc acasă doar în concediile de odihnă.

3.3.6. Dezvoltarea în teritoriu a echipării edilitare

Pe lângă activitățile edilitare amintite anterior (vezi cap. 3.3.4.) importante activități cu caracter edilitar sunt necesare pentru:

8. Extinderea rețelelor de alimentare cu apă și a celor de canalizare spre zonele de dezvoltare economică și turistică de pe teritoriul comunei;
9. Branșarea acestor zone la rețeaua de alimentare cu energie electrică.
10. Reabilitarea infrastructurii de acces spre Tabăra Școlară Jervani și a Cantonului Silvic Comarnic.
11. Asigurarea alimentării cu energie electrică a celor două puncte.
12. Modernizarea rețelei de transport formată din drumurile agricole și de acces.

Dezvoltarea echipării edilitare a fost tratată pe larg la capitolul 3.9 DEZVOLTAREA ECHIPĂRII EDILITARE.

3.4. DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR – Obiective

3.4.1. Obiectivele generale ale dezvoltării economice:

Obiectivul principal îl constituie realizarea dezvoltării economice și sociale durabile a comunei Carașova, prin punerea în valoare a potențialului natural și uman al localităților componente, a tradițiilor și resurselor disponibile.

Alte obiective:

1. asigurarea echipării edilitare a localităților comunei Carașova;
2. crearea de noi locuri de muncă;
3. valorificarea superioară a rezervelor de teren existente;
4. protejarea patrimoniului construit în vederea dezvoltării durabile a zonei și a turismului;
5. încurajarea activităților tradiționale în paralel cu dezvoltarea turismului;
6. dezvoltarea infrastructurii turistice locale și zonale. Sprijinirea punerii în practică a produsului turistic „Vacanță în Banatul Montan”, inițiat la nivel județean;

Folosirea cu eficiență maximă a resurselor materiale și umane în domeniul investițiilor impune optimizări la nivel macro și microeconomic, adică îndeplinirea anumitor criterii de optimizare prin intermediul cărora să se asigure:

13. respectarea echilibrului pe ansamblul economiei;
14. valorificarea maximă a resurselor disponibile în prezent și viitor printr-o dezvoltare durabilă;
15. un înalt grad de competitivitate pentru produsele destinate schimbului intern.

3.4.2. Obiectivele de bază ale dezvoltării economice

Valorificare superioară a potențialului agricol deținut prin:

7. asigurarea cu utilități a zonelor cu potențial agricol ridicat
8. creșterea numărului și a calității utilajelor agricole la nivelul comunei;
9. extinderea suprafețelor prelucrate mecanizat,
10. creșterea suprafețelor cultivate cu legume și plante tehnice, inclusiv medicinale,
9. sprijinirea înființării de micro ferme zootehnice, pomicole, piscicole și legumicole;
10. sprijinirea înființării unui centru de colectare prelucrare și ambalare a fructelor de pădure și a plantelor medicinale;
11. creșterea suprafețelor destinate producției de fructe și valorificarea acestora.

Un alt obiectiv de bază al dezvoltării agriculturii este dezvoltarea zootehniei, prin sprijinirea înființării unor firme specializate, de creștere a animalelor.

Referitor la principalele intervenții în domeniu care se pot realiza în perspectiva anilor 2010-2015,

(după aderarea la Uniunea Europeană climatul concurențial devenind mult mai dur) și care pot veni în sprijinul producătorilor agricoli, se are în vedere:

3. Pregătirea teoretică și practică prin acțiuni organizate de către structurile specializate din cadrul primăriei, a populației tinere implicată în agricultură, pentru.
  1. a cunoaște noile posibilități și tehnologii utilizate în acest sector,
  2. a cunoaște oportunitățile și modalitățile de valorificare a produselor precum și
  3. necesitățile unor structuri organizatorice regionale care să sprijine activitatea acestora,
4. Identificarea și mediatizarea programelor de dezvoltare rurală;
5. Deschiderea unor centre private de preluare și prelucrare a produselor lactate și de sacrificare și abatorizare;
6. Obținerea și promovarea produselor naturale ecologice în ferme care să respecte legislația Uniunii Europene (ferme pentru creșterea bovinelor și a ovinelor, ținând seama de potențialul pășunilor și fânețelor din zonă, dar și mici ferme cu alte destinații (cultura ciupercilor, a melcilor etc.);
7. Asigurarea de fonduri pentru investiții, pentru procurarea reproducătorilor și a materialului seminal cu grad ridicat de productivitate. În acest context comuna Carașova poate să devină un centru important pentru întreaga zonă, specializat la înseminări artificiale, având în vedere faptul că aici există deja un dispensar veterinar cu personal specializat.
8. Revitalizarea pomiculturii și valorificarea superioară a producției pomicole sub formă proaspătă, pe piața zonală, conservată (fructe uscate, dulceturi etc) sau băuturi spirtoase tradiționale.
9. Sprijinirea înființării unui centru de colectare zonală, prelucrare și ambalare a fructelor de pădure și a plantelor medicinale;

Industrie și comerț

12. Identificarea unor zone destinate dezvoltării agro-industriale și asigurarea infrastructurii de bază pentru acestea (energie electrică, apă, canalizare etc.).
13. Modernizarea sectoarelor de producție existente în domeniul prelucrării lemnului și diversificarea producției și creșterea productivității acestora.
14. Reconversia profesională a șomerilor;
15. Sprijinirea înființării unor micro-întreprinderi cu profil – construcții, materiale de construcții, industrie ușoară, prelucrarea lemnului, transporturi etc.;
16. Asimilarea de tehnologii noi și creșterea productivității muncii;
17. Recalificarea forței de muncă în cadrul unității liceale existente. În condițiile extinderii activităților cu caracter turistic este necesară pregătirea locală prin cursuri intensive, de scurtă durată, a personalului specializat pentru activități specifice ca: ospătar, bucătar, ghid turistic etc.
18. Extinderea activităților în industria ușoară și înființarea unor noi servicii comerciale care să valorifice forța de muncă feminină;

Turism⁸³, sport și agrement

Crearea unei infrastructurii de susținere a turismului prin:

- Incurajarea înființării unor pensiuni agroturistice și a amenajării unor gospodării individuale pentru a putea primi și satisface cerințele turiștilor;
- Dezvoltarea infrastructurii turistice propuse în cadrul inițiativei "Vacanță în Banatul Montan", prin asigurarea locației pentru Sediul instituțional al Parcului Regional de Agrement și Turism, deschiderea unui "Muzeu al culturii croate" și a "Hanului Croat" (unitate turistică de cazare, cu o capacitate de cca. 100 locuri, dotat cu săli de conferințe,

magazine, terenuri de sport piscine etc.).

- Realizarea unui “Sat de vacanță – Comarnic”, utilizând infrastructura fostului Canton silvic cu același nume.
- Valorificarea potențialului etnografic, folcloric și istoric al localităților comunei și al comunităților carașovene din zonă în cadrul unui muzeu local și prin intermediul ansamblului artistic “Karasevska Zora” din *Carașova*.
- Crearea unor noi capacități de cazare nepermanente (tabere, locuri de campare etc), refăcând/utilizând infrastructura deținută la Tabăra școlară Jervani;
- Realizarea infrastructurii de acces, marcarea traseelor turistice și amenajarea punctelor de belvedere și popas.

Dezvoltarea infrastructurii de agrement, si pentru dezvoltarea activităților sportive, prin:

- Realizarea de spații verzi amenajate și zone de promenadă pe malul râului Caraș;
- Amenajarea piațetelor și a spațiilor verzi din intravilanul localităților (din preajma bisericilor, a zonelor centrale etc.);
- Amenajarea unui ștrand și a unei zone de agrement și petrecerea timpului liber, în preajma râului Caraș;
- Dotarea și amenajarea Căminelor culturale existente și construirea unei săli multifuncționale în localitatea Carașova, care să poată funcționa ca și cluburi, pentru tinerii din comună, dotate cu sisteme audio, video și jocuri de societate.

16. Modernizarea bazelor sportive pe raza comunei.

Servicii

Dezvoltarea serviciilor va trebui să devină o preocupare majoră la nivelul administrațiilor locale, atât pentru satisfacerea necesităților populației cât și a potențialilor turiști care vizitează zona. Aceste servicii vor trebui să vizeze:

- Înființarea unor servicii auto complexe, care să asigure aprovizionare cu combustibil, reparații autoturisme și alte mijloace de transport, stații de carburanți etc.
- 16.** Asigurarea unor necesități comerciale și de consum (puncte alimentare, terase, cofetării, chioșcuri etc.)
- 17.** Asigurarea unor servicii pentru petrecerea timpului liber (discoteci, spectacole de muzică ușoară și populară, bibliotecă etc.);
- Amenajarea unei zone cu destinația “piață”, unde locuitorii să-și valorifice produsele agricole, meșteșugărești, de artizanat și mică industrie;
  - Soluționarea problemelor de conectare a localităților Nermed și Iabalcea la serviciul de transport în comun;
  - Crearea unui Centru Zonal de Consultanță în Afaceri și Dezvoltare Comunitară;
  - Punct de informare turistică etc.

3.4.3. Specificul unităților necesar a se realiza

În domeniul agricol:

- ferme agricole, destinate creșterii animalelor și pomiculturii;
- ferme piscicole și de valorificare a producției piscicole;
- unități de procesare și valorificare a produselor agricole.

În domeniul micii industrii și a serviciilor

- unități de valorificare a potențialului energetic local (eolian, solar și hidro);
- unități pentru valorificarea resurselor minerale, nemetalice (cuarțite, alte agregate minerale);
- unități pentru prelucrarea și valorificarea superioară a lemnului;
- încurajarea meșteșugurilor locale și a profesiilor liberale;
- crearea unor unități de servicii către populație, de la cele de garanție și reparații, la cele destinate igienei și înfrumusețării, etc.

În domeniul turismului

- Sediul instituțional al Parcului Regional de Agreement și Turism;
- Un "Muzeu al culturii croate"
- O unitate turistică de capacitate mare sub numele de "Hanului Croat", dotat la cele mai noi standarde din domeniu
- Punctul de informare turistică, care să susțină acțiuni de promovare a potențialului, produselor și serviciilor turistice
- Alte obiective care să susțină dezvoltarea turismului, cu toate componentele sale și care să valorifice potențialul natural și antropice al zonei (vezi mai jos);

3.4.4. Turismul

3.4.3.1. Potențial turistic

Turismul trebuie perceput în general ca reprezentând o sursă potențială de creștere economică. Potențialul turistic al zonei se bazează pe moștenirea culturală unică și frumusețea peisajului. Ca urmare, turismul are potențialul de a crea un număr important de locuri de muncă, putând contribui la bunăstarea economică a locuitorilor.

Conform PATN și PATJ, comuna Carașova dispune de importante resurse naturale și peisagistice precum și istorice. Prin apartenența sa la zona montană a Banatului aduce în peisajul turistic situri arheologice (cele mai multe situate în peșterile din zonă) și obiective antropice precum Cetatea feudală Grad cunoscută și sub numele de Cetatea Turcului, Biserica catolică din Carașova, 2 mori de apă arhaice, din care una aflată încă în funcțiune, un locaș de cult de la sfârșitul sec XIX și începutul sec. XX, semnificativ pentru zonă, precum și un număr important de clădiri vechi, de sec XIX și XX, specifice acestei zone bănățene. Toate aceste resurse se cer a fi valorificate într-un cadru mai larg, prin includerea într-un circuit turistic zonal, care să cuprindă obiective naturale și istorice situate pe valea Carașului sau în centrele urbane vecine; Anina și Reșița.

Resurse ale cadrului natural

- Munții Semenici și Almăj;
- Rezervații naturale (legea 5/2000):
  - Cheile Carașului;
  - Peștera Comarnic;
  - Peștera Popovăț
  - Peștera Exploratorii 85;
  - Peștera Răsufăltoarei;

ultimele două introduse mai recent în lista rezervațiilor naturale protejate din Caraș Severin.

- puncte de belvedere;
- trasee turistice;

Resurse antropice

- Situl arheologic de la Iabalcea – Peștera Țapului (cod LMI CS-I-s-B-10840) și din alte peșteri ale zonei.
- Fortificația feudală timpurie de la Carașova, cunoscută sub numele de Cetatea Turcului, cod LMI – CS-I-s-B-10808.
- Biserica romano-catolică de sec. XVIII din centrul localității Carașova (cod LMI CS-II-m-B-11092) și bisericuța de pe Dl. Calvaria datând de la sfârșitul sec. XIX din Carașova.
- Morile de apă care se mai păstrează la Carașova.
- **Altarul închinat apariției „Fecioarei din Lourdes” situat în sud-estul localității în preajma Izvorului Sf. Maria (Curiacița).**
- Vechi mărturii de arhitectură locală, de sec XIX și prima parte a sec. XX, specifice arealului carașovean etc.

- Zone pastorale cu valoare de peisaj cultural, specifice arealelor montane cu locuințe și sălașe de vară;
- Manifestări folclorice și religioase. În acest context menționăm o mai bună valorificare a folclorului local și a zestrei etnografice prin manifestări folclorice precum „Sărbătoarea Liliacului” – organizată în trecut la Carașova și „Ruga” organizată în cele trei sate. Aceste manifestări sunt tot atâtea oportunități de valorificare a portului popular de pe Valea Carasului (Carașova) unde bogăția și originalitatea costumului popular s-au păstrat nealterate.
- Valori folclorice și etnografice păstrate în cadrul Muzeului etnografic din localitate, aflat în curs de înființare

Comuna Carașova poate să devină o zonă de "convergență" a mai multor trasee turistice care să lege turismul montan. Pe lângă varietatea obiectivelor turistice locale, comuna se află în drumul către alte centre de interes din zonă, printre care Rezervația Mulinologică – Rudăria, cheile Minișului, cu bogățiile sale endo și exocarstice, dar și Semenicul și munții Aninei.

Pentru asigurarea accesibilității spre aceste obiective este necesară reabilitarea DJ 582 C care leagă Reșița cu Anina, pe un traseu relativ paralel cu DN 58, dar care străbate unele dintre cele mai pitorești zone ale parcului.

De pe teritoriul administrativ al comunei Carașova intrarea în Parcului Național Semenik - Cheile Carasului se realizează pe DJ 582 C, pe DC 97 Iabalcea - Padina Seacă (DN 58-Iabalcea-DJ 582C) și pe mai multe drumuri forestiere (FE19, 20, 21 Sohodol; FE26 Izvorul Iancului; FE29 Toplița; FE32, 33 Seredneac; FE34 Ponciva etc.), prin Cheile Carasului cu un punct de control și supraveghere pe DC 97; Viaduct Caraș; FE Vârcane și la intrarea Comarnic. Administrația PNSCC prevede montarea pe teritoriul administrativ al comunei a 20 de detectori, senzori și camere video pentru supravegherea activităților în cadrul parcului, inclusiv a celor turistice.

3.4.3.2. *Infrastructură tehnică*

Măsurile pentru dezvoltarea infrastructurii turistice

- Promovarea reabilitării drumurilor principale de acces în zonele turistice situate interiorul PNSCC, în primul rând a DJ 582 C Reșița – Anina.
- Amenajarea complexă a traseelor turistice.
- Amenajarea locurilor de campare și popas.
- Amenajarea obiectivelor naturale existente pentru a putea fi vizitate (chei, peșteri, izvoare, cascade, stânci izolate, puncte de belvedere etc).
- Înființarea unor noi unități de cazare turistică și agroturistică în localitățile Carașova și Iabalcea. În prezent pe teritoriul UAT nu există decât pensiunea "Perla Carasului" situată în localitatea Carașova, la ieșirea de pe Viaductul Caraș. Dispune de bar, terasă și 4 camere cu 8 locuri cazare.

Trasee turistice

- Carașova – Gârliște, cu o lungime de 3,5 km, din care 1 km pe teritoriul PNSCC (marcaj - cruce galbenă);
- Carașova – Comarnic, prin Cheile Carasului, cu lungimea de 9,2 km pe teritoriul PNSCC (marcaj – triunghi albastru);
- Comarnic – Semenik, cu lungime de 10,7 km pe teritoriul PNSCC (marcaj cruce roșie).
- Crucea Iabalcei – Prolaz, cu lungimea de 3 km pe teritoriul PNSCC (marcaj – triunghi roșu);
- Reșița – Cărbunari, cu lungimea de 38,8 km din care 35,5 pe teritoriul PNSCC (marcaj bandă albastră). Traseul străbate pe un segment și teritoriul administrativ al comunei Carașova.
- Anina – Gârliște, cu lungimea de 12,1 km, din care 9,5 km pe teritoriul PNSCC (marcaj punct roșu). Traseul traversează și teritoriul administrativ al comunei Carașova.

Starea fizică a acestor trasee este una satisfăcătoare⁸⁴

⁸⁴ Datele sunt luate din Planul de Management al Parcului Național Semenik-Cheile Carasului, Reșița, 2011.

Trasee ecoturistice, în cadrul PNS-CC

- Crucea Iabalcei – Cetatea Turcului - Prolazi, cu o lungime de cca. 3 pe teritoriul parcului și marcat cu triunghi roșu;
- Alt traseu care include suprafețe din teritoriul comunei este: Carașova – Prolaz – platoul Iabalcea - Comarnic, cu o lungime de 9 km pe teritoriul parcului, marcat prin triunghi albastru;

Trasee cicloturistice

- se află în studiu traseul Reșita - Capul Baci - Padina Seacă – Comarnic - Navesu Mare – Jervani - Șaua Cuptoare - Lacul Buhui – Maial - Anina, cu o lungime de 63 km, din care 58 pe teritoriul parcului.

Forme de turism practicabile

- *Turismul recreativ montan* găsește un teren propriu de afirmare cu precădere în perimetrul compartimentului montan, traseele turistice având ca puncte de plecare localitățile Carașova și Iabalcea.

Turism pentru odihnă și recreere are condiții favorabile de dezvoltare (aer curat, liniște, peisaje frumoase). Dar dezvoltarea acestuia implică o serie de factori printre care:

- Dezvoltarea bazei de cazare prin creșterea numerică și calitativă a spațiilor de cazare colectivă (pensiuni, cabane, hoteluri), cât și individuale (case de vacanță etc);
- Dezvoltarea bazei de alimentație publică și divertisment în localitățile din zonă;
- Dezvoltarea și reorganizarea bazei de transport local și zonal;
- Îmbunătățirea echipării edilitare a teritoriului: apă curentă, canalizare, energie electrică, modernizarea drumurilor comunale.

Turismul de tranzit O condiție necesară pentru un aflux mai mare de potențiali turiști o constituie modernizarea DJ 580 C și a DC 69, care ar putea facilita o mai bună cunoaștere a potențialului turistic al Munților Aninei și a Carașului Superior. Măsura ar fi necesară pentru mărirea și fluidizarea circulației turistice, într-o zonă cu un potențial deosebit.

Turism itinerant cu valențe culturale și ecumenice:

Este o formă de turism determinat de valoarea științifică, cultural-educativă, istorică, artistică și estetică a numeroaselor obiective cultural-istorice ale zonei și nu numai.

În acest cadru putem aminti patrimoniul natural, istoric și cultural format din:

- Biserica catolică de sec. XVIII și capela cu Drumul Crucii de pe Calvaria;
- Ruinele Cetății Turcului, datând din sec. al XIV-lea
- Morile de apă care se mai păstrează, gospodăriile vechi, împrejmuite cu ziduri din piatră și casele cu pereții zidiți din același materiale care mai există la Carașova;
- Sărbătorile tradiționale ale localnicilor și alte evenimente culturale ale zonei.

Toate acestea sunt obiective posibil de a fi incluse într-un traseu intinerant cu valențe culturale. Vizitarea acestora se poate realiza cu mijloace auto.

Pentru dezvoltarea acestui tip de turism se impune o mai bună promovare prin intermediul mass-media, internet, ghiduri și pliante turistice, pe paginile web ale pensiunilor din zonă etc.

Turismul pentru pescuit și vânătoare: Comuna Carașova dispune de un important fond de vânătoare în Munții Aninei dar și spre Semenice, situat în afara și în perimetrul PNSCC. Organizarea acestui tip de turism este strict reglementat prin legislația specifică și prin cea a zonelor protejate, așa încât în organizarea sa trebuie să se țină seama de cerințele Administrației PNSCC.

Pescuitul se poate practica în apele reci ale Carașului și afluenților săi din bazinul superior, în amonte de Carașova, unde domină păstrăvul.

Speoturismul și alpinismul

Este o formă specifică de turism care valorifică potențialul cavităților subterane, a peșterilor și avenelor dintr-un anumit areal. Datorită condițiilor specifice, practicarea acestuia presupune o serie de amenajări a obiectivelor introduse în circuitul turistic. Pe teritoriul comunei Carașova în acest scop se impun lucrări de amenajare la următoarele obiective turistice subterane:

- Peștera Liliecilor
- Peștera Comarnic.

Alpinismul se poate practica cu succes în Cheile Carașului, unde potențialul pentru acest sport este unul important. În trecut acest sport se practica în zona Poiana Prolaz și Peștera Liliecilor. Astăzi, în situația în care Cheile Carașului sunt declarate rezervație naturală, locurile destinate practicării acestui sport vor fi stabilite de către Administrația PNSCC.

Drumeția montană

Este de asemenea o formă de turism posibil de a fi practică în zona studiată, putându-se practica în Munții Aninei, cu posibilități de acces spre culmea Semenici.

Peisajul sălbatic al Văii Caraș, în amonte de Carașova, existența unor trasee montane marcate în zonă și a unor monumente și ansamblurilor istorice și de arhitectură, a siturilor arheologice, fac din această formă de turism una cu largi posibilități de practicare în zonă. Accesul către aceste obiective turistice este îngreunat de starea proastă în care se găsește DJ 582 C și a altor căi de acces și legătură din zonă.

Dezvoltarea acestei forme de turism presupune:

- editarea unor pliante turistice care să promoveze traseele existente,
- refacerea și extinderea marcajelor turistice din zonă,
- curățarea și refacerea potecilor și a izvoarelor în sectoarele care necesită asemenea lucrări,
- amenajarea unor puncte de belvedere cu mobilierul necesar,
- amenajarea locurilor de cazare și campare de la Poiana Prolaz, Cantonul silvic Comarnic, Navesu Mare și Jervani etc.

3.4.3.3. Măsurile necesare protecției și conservării resurselor turistice

În vederea menținerii unui cadru optim de desfășurare a activităților turistice în zonă, se impune refacerea infrastructurilor turistice de la Jervani, în prezent nelocuită și aflată într-o stare avansată de degradare și îmbunătățirea celor de la Cantoanele silvice Comarnic și Navesu Mare. Concomitent cu aceste măsuri se impune luarea de măsuri pentru evitarea degradării construcțiilor turistice existente sau adăugate, pe baze noi precum și:

- respectarea riguroasă a prevederilor legii cu privire la protecția mediului înconjurător. În acest context se impune realizarea unor microstații de epurare sau fose ecologice în cadrul locațiilor amintite;
- conservarea pădurilor existente în lungul traseelor turistice și în jurul localităților cu funcțiuni turistice;
- evitarea construirii de unități economice poluante (crescătorii de păsări, ferme zootehnice mari, unități industriale, etc.) în lungul DN 58, a DJ 582 sau în apropierea locațiilor turistice, proiectarea atentă a instalațiilor speciale de combatere a poluării (rețele de canalizare, stații de epurare a apelor uzate);
- protecția și conservarea rezervațiilor naturale prin organizarea lor corespunzătoare pentru vizitare (amplasarea indicatoarelor turistice, amenajarea unor puncte de belvedere, refacerea marcajelor etc.);
- păstrarea și ameliorarea imaginii localității, plantarea cu arbori și flori în lungul străzilor din localitățile comunei, taluzarea sectoarelor de drum care prezintă alunecări, interzicerea depozitării de materiale de construcții și utilaje în lungul drumurilor turistice, îngrijirea fațadelor clădirilor aflate la drum, etc.;
- continuarea campaniilor de educație a populației prin organizațiile neguvernamentale și prin școală pentru respectarea și protejarea resurselor turistice;
- realizarea de materiale publicitare diversificate (afișe, fluturași, panouri) privind protecția mediului

înconjurător și a resurselor turistice și difuzarea lor în teritoriu. Un rol important în promovarea turismului local va trebui să-l îndeplinească Punctul de informare turistică amenajat în localitatea Carașova;

- revitalizarea și continuarea vechilor tradiții etnofolclorice din zonă.

3.4.4. Modul de folosință a rezervelor de teren

Deoarece resursele de teren pe care le deține primăria sunt de cele mai multe ori sub necesități și inegal distribuite, utilizarea acestora se va face în funcție de necesitățile imediate și de perspectivă a comunității.

Astfel în intravilanele localității sau în imediata apropiere a acestora, utilizarea terenurilor se va face în primul rând în scopul asigurării/dezvoltării infrastructurii edilitare, a unor servicii, putând fi concesionate și în scopul desfășurării unor activități cu caracter economic.

Suprafețele împădurite vor fi exploatate în regim silvic, pentru asigurarea unor necesități economice imediate sau de perspectivă pentru comunitate (lemn de foc sau de construcție, pășunat etc). Terenurile împădurite mai pot fi concesionate, pe parcele, unor investitori privați locali, pentru a fi exploatate, prelucrate și valorificate, cu obligația acestora de a reface suprafața defrișată prin împădurire.

Suprafețele de teren acoperit de pășuni sau fânețe, pot fi concesionate unor fermieri locali sau asociațiilor crescătorilor de animale locali, pentru desfășurarea unor activități economice, care să aducă venituri la bugetul local și să utilizeze forța de muncă autohtonă. De asemenea, în cazul neutilizării de către populația locală, părți din aceste pășuni/fânețe pot fi concesionate în anumite condiții unor investitori privați din afara UAT pentru creșterea animalelor.

Totodată aceste terenuri pot fi utilizate pentru proiecte locale de investiții în domeniul turismului, a dezvoltării infrastructurii pentru activități de tip industrial sau servicii.

3.4.5. Asigurarea cu utilități

Principalele categorii de utilități publice necesare dezvoltării turismului, pe care Administrația locală are datoria să le asigure sunt:

19. *Extinderea sistemului centralizat de alimentare cu apă potabilă în toate localitățile comunei;*
20. *Extinderea sistemului centralizat de canalizare menajeră la nivelul Comunei Carașova;*
21. *Extinderea rețelelor edilitare în zonele nou introduse în intravilan;*
22. *Asigurarea unui management corpunzător pentru deșeurile menajere; selectarea, colectarea și transportul acestora;*
23. *Asigurarea serviciilor comerciale și de alimentație publică;*
24. *Asigurarea infrastructurii de comunicații și transport etc.*
25. *Amplasarea unor containere pentru deșeuri la care accesul auto este ușor în zonele puternic frecventate de turiști și la intrările în parc.*

3.4.6. Locuri de muncă necesar a se crea

Situația ideală pentru fiecare comunitate este asigurarea cu locuri de muncă retribuite corespunzător pentru toată populația aptă de muncă. Desigur acestea nu pot fi create decât în sectoare de activitate existente la nivelul comunității și în funcție de resursele locale și de pregătirea forței de muncă. Lipsa acestora precum și neconcordanța dintre ofertă și pregătirea forței de muncă duce de cele mai multe ori la emigrarea acestora spre alte centre.

La nivelul comunei Carașova locurile de muncă sunt legate de specificul fiecărei activități desfășurate. Marea lor majoritate sunt legate de agricultură, în principal de creșterea animalelor. În acest sector forța de muncă nu este pregătită în mod special, aici fiind vorba de o pregătire tradițională, de aceea pregătirea este asimilată muncii necalificate. În condițiile dezvoltării unei agriculturi moderne, în cadrul unor ferme de producție, se impune utilizarea unei forțe de muncă specializate, precum ingineri/tehnicieni agronomi, medici/tehnicieni veterinari, lucrători pe diferite tipuri de utilaje agricole, îngrijitori de animale, mulgători etc. Crearea acestor locuri de muncă presupune existența unor investiții în domeniu și pregătirea viitoarei forțe de muncă necesare.

Ținând seama de potențialul pomicol al zonei, de tradițiile existente și de creșterea interesului pentru consumul unor produse cât mai naturale, pe teritoriul UAT se pot întreprinde măsuri pentru realizarea unei unități de producție, destinată preparării, producerii și conservării fructelor, inclusiv a celor de pădure. Investiții în acest domeniu ar asigura un număr variabil de locuri de muncă, mai multe în perioada de recoltare, pregătire, oferind totodată un debușeu pentru valorificarea producției de fructe din zonă.

În domeniul industrial și al serviciilor cu caracter productiv este necesară existența unei forțe de muncă mai specializate, care să fi trecut cel puțin printr-o școală profesională sau una echivalentă, pentru meseriile de bază. Posturile de coordonare și tehnice necesitănd o pregătire tehnică medie și superioară. De regulă investitorul dacă nu are forța de muncă necesară și-o asigură prin cursuri de pregătire de scurtă durată sau la locul de muncă.

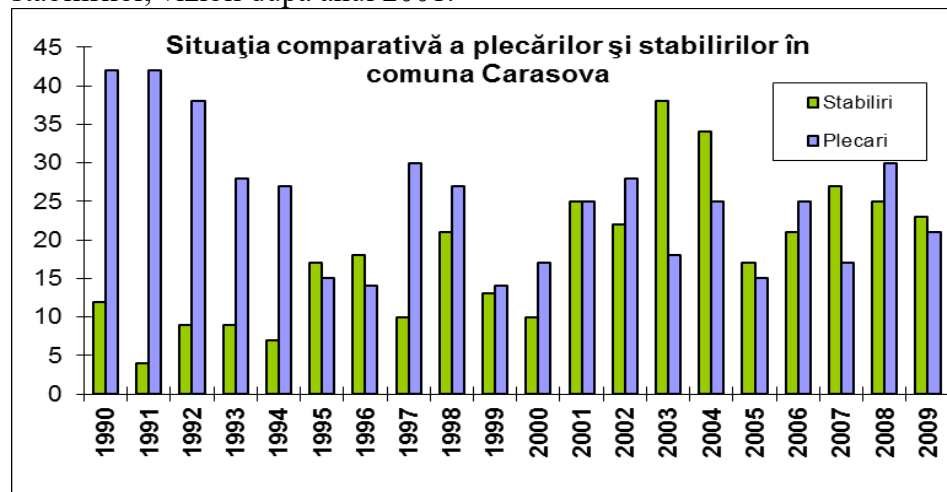
Dezvoltarea unor activități cu caracter industrial, axate pe producția de energie electrică (eoliană sau hidro) necesită o forță de muncă cu o pregătire specială, cu nivel tehnic mediu și superior, în pregătirea căreia trebuie implicată, alături de investitor și administrația locală.

În unele domenii sunt necesare pregătiri specializate cum sunt șoferii în transporturi sau personalul din cadrul unităților comerciale și unele servicii, inclusiv turistice. În condițiile în care turismul devine o opțiune în dezvoltarea comunității, se impune găsirea unor forme specifice pentru pregătirea personalului pentru funcții din cele mai diverse: bucătari, ospătari, recepționeri, agenți de turism, barmani, camerist/îngrijitor etc. În acest context administrația și comunitatea locală împreună cu Inspectoratul Școlar Caraș-Severin și cadrele didactice de la Liceul Bilingv Româno-Croat din Carașova pot lua măsuri pentru asigurarea pregătirii necesarului de forță de muncă din aceste domenii, prin cursuri speciale în cadrul unității de învățământ amintite. De asemenea pregătirea de specialitate a necesarului forței de muncă în industria lemnului, se poate asigura prin cursuri de specializare/ profesionalizare în cadrul unității școlare amintite.

Pentru domenii precum administrația locală, învățământ, servicii financiare și economice, management etc., se impune existența unei pregătiri superioare, efectuată în centre universitare. Chiar dacă comunitatea nu dispune de personal specializat în domeniu poate atrage forță de muncă din exterior, prin oferte asiguratorii și condiții de muncă stimulative.

3.5. EVOLUȚIA POPULAȚIEI

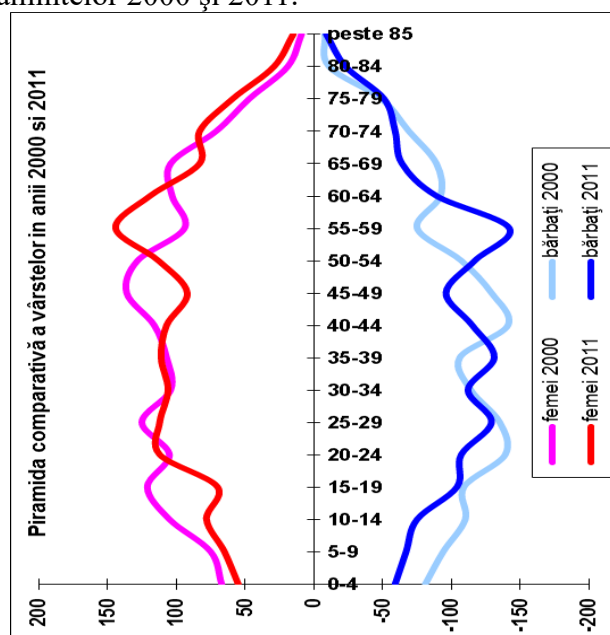
Efectivul populației comunei Carașova s-a diminuat de la 3644 în 1990 la 3102 în anul 2011, reprezentând o scădere cu 14,8% din populația anului de referință 1990. Sporul natural negativ datorat reducerii natalității și a efectivelor de populație tânără la vârsta fertilității au determinat actuala situație demografică a populației. Migrația populației în vârstă de muncă spre orașele industriale din regiune sau a tinerilor spre centrele urbane au condus de asemenea la reducerea numărului populației stabile. Analiza arată un reviriment al sporului migrator prin reducerea diferenței între numărul plecărilor și cel al stabilirilor, vizibil după anul 2001.

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Caraș Severin

3.5.1. Numarul plecărilor din localitate a atins maximum în anii 1990 și 1991, când legislația a devenit foarte permisivă în ceea ce privește mobilitatea, după care s-a redus. După anul 2001 numărul plecărilor s-a stabilizat, fiind compensat de un număr din ce în ce mai mare de stabiliri în comună care au atins un maxim în perioada 2003-2004.

Foarte sugestivă pentru relevarea evoluției efectivului populației, luând în considerare criteriul vârsta și sex este reprezentarea în aceeași diagramă sub forma de piramidă a populației din momentul recensămintelor 2000 și 2011.

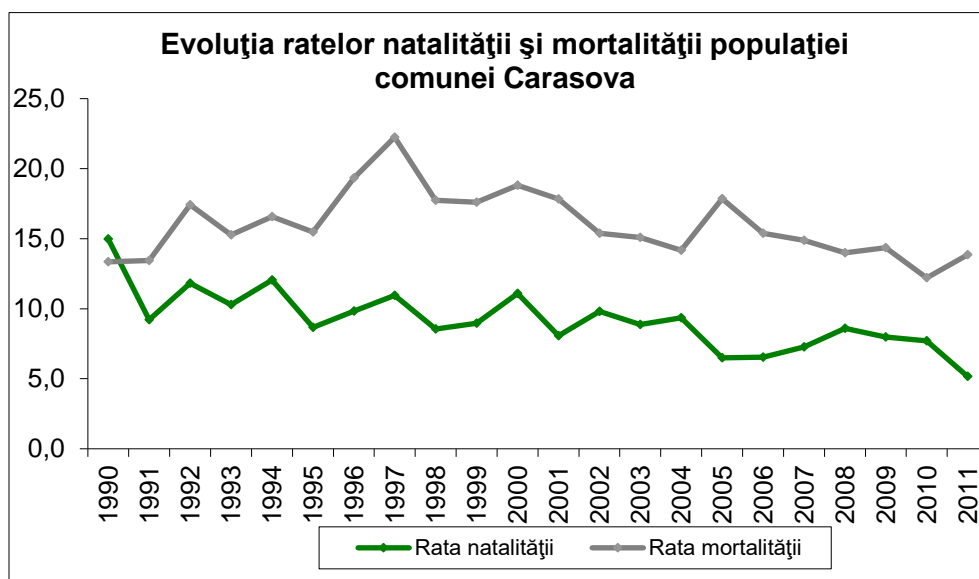

Sursa: Directia Judeteana de Statistica Caraș-Severin

3.5.2. Rata bruta a natalității și mortalității

Mortalitatea ridicată este un fenomen caracteristic ruralului românesc și are cauze complexe fiind atât o consecință a îmbătrânirii demografice cât și o rezultată a factorilor sociali și economici: accesul la servicii, calitatea vieții, nivelul de educație.

Populația comunei Carașova se caracterizează prin deficit demografic, respectiv număr redus de nașcuții vii față de numărul persoanelor decedate. Populația din zona de studiu are un comportament demografic specific zonei Banatului, cu rată redusă a natalității și pondere mare a populației îmbătrânite. Cele mai înalte valori ale mortalității au fost înregistrate în anul 1997, 22 persoane decedate la 1000 locuitori și anul 2000, respectiv 19 persoane la 1000 locuitori.

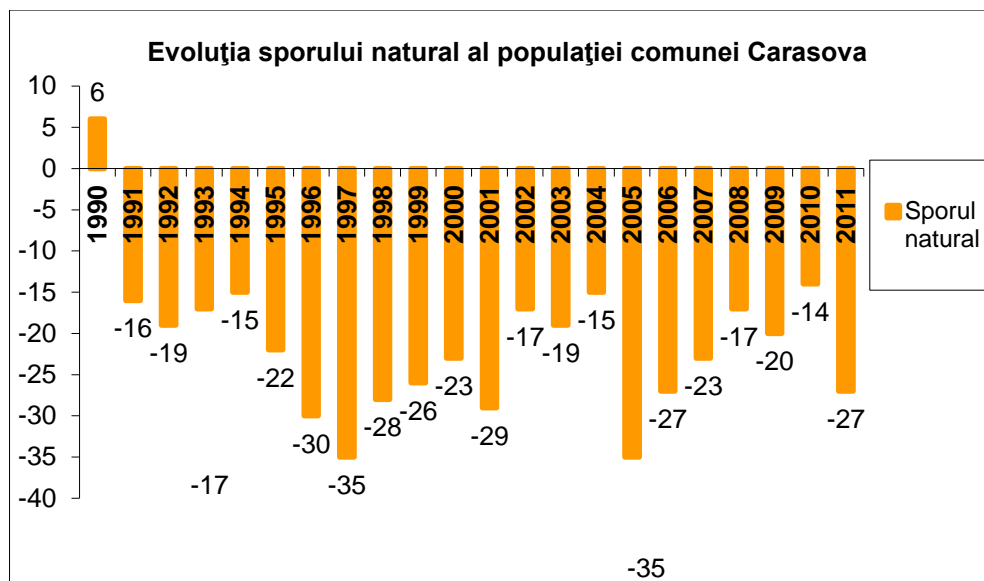

Sursa: Directia Judeteana de Statistica Caraș-Severin

Rata natalității a scăzut continuu, de la un maxim de 15‰ în 1990 la aproape o treime, respectiv 5,2‰ în 2011. Migrația tinerilor constituie cauza reducerii natalității, reducerea numărului de persoane la vârsta fertilității, soluția fiind stabilizarea tinerilor în mediul rural, șansă pentru dezvoltarea localității.

3.5.3. Sporul natural

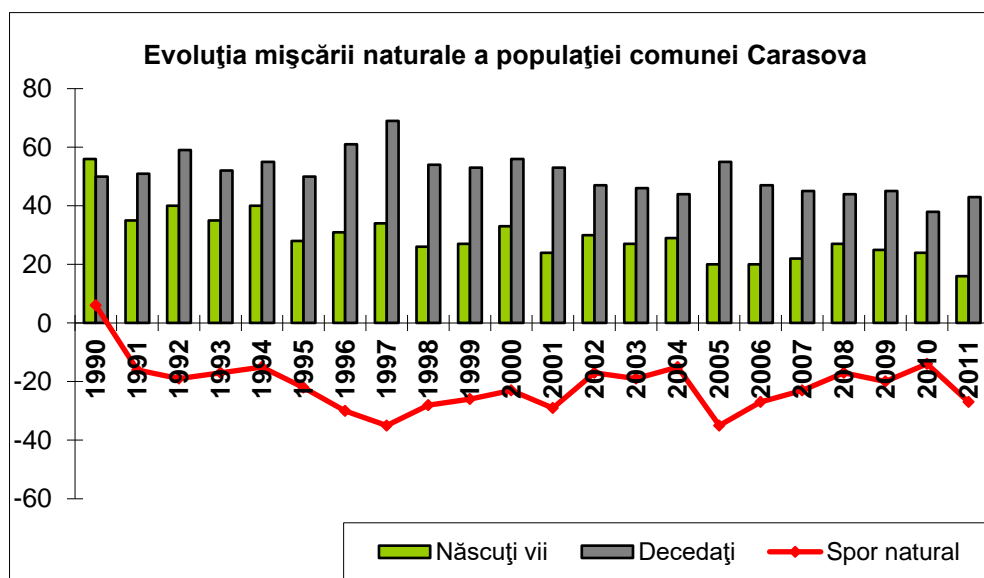
Definit în literatura de specialitate ca diferența între numărul nașcuților vii și cel al decesatilor într-un an, acest indicator releva creșterea sau diminuarea efectivului populației.

Sursa: INSSE, Baza de date Tempo online

Sporul natural a înregistrat o singură valoare pozitivă, în 1990, an după care populația a înregistrat constant deficit natural. Mărimea acestui deficit a cunoscut valori mari în intervalul 1996-2001 dar și în intervalul 2005 -2006 când numărul persoanelor decedate a depășit și cu 35 de persoane numărul născuților vii. Deficitul natural este explicat de efectivul în scădere al populației la vârsta fertilă ce este caracterizată de tendința de migrare.

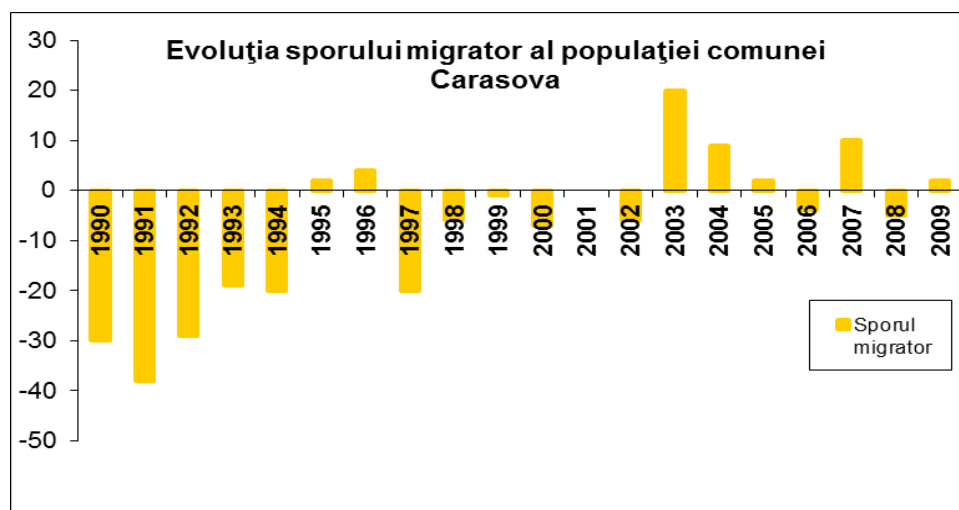
Pe de altă parte, rata natalității a scăzut continuu, cauza o găsim în diminuarea efectivelor de populație la vârsta fertilă și în modificarea comportamentului reproductiv.

Sursa: Direcția Județeană de Statistică Caraș-Severin

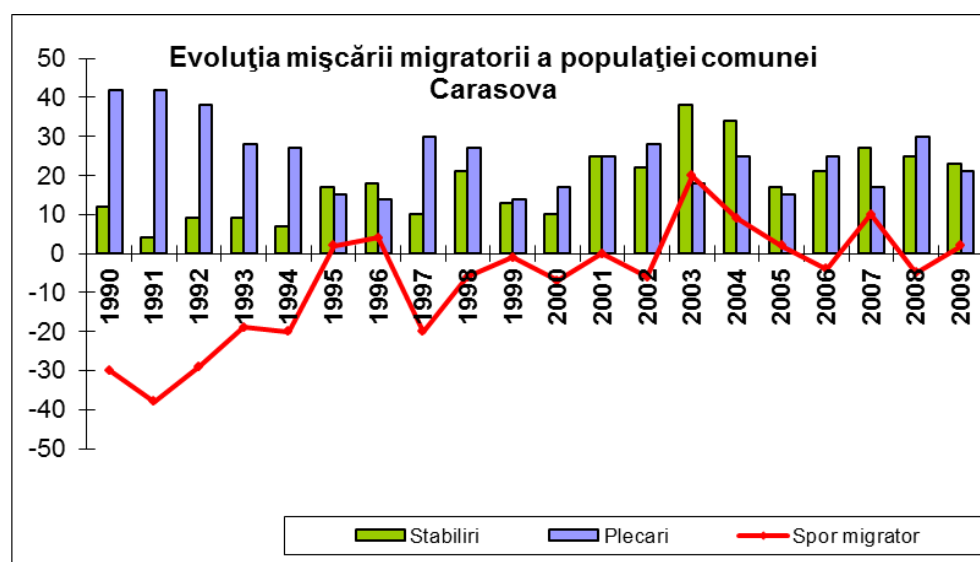
3.5.4. Sporul migrației

Calculat ca diferență între numărul de stabiliri de domiciliu și de plecări, sporul migrației relevă creșterea sau diminuarea populației datorată fluxului rural-urban sau urban-rural – numit și de întoarcere.

Sursa: INSSE, Baza de date Tempo online

Evoluția comparativă a stabilirilor și plecărilor arată o tendință accentuată de plecare din comună în perioada 1990-1994, și 1997-2000 după care observăm o diminuare a plecărilor în favoarea stabilirilor care au dus la un spor migrator pozitiv începând cu anul 2003. Tendința de întoarcere în rural, remarcată la scară națională poate fi observată și în cazul comunei Carașova.

Sursa: INSSE, Baza de date Tempo online

3.5.5. Prognoza populației

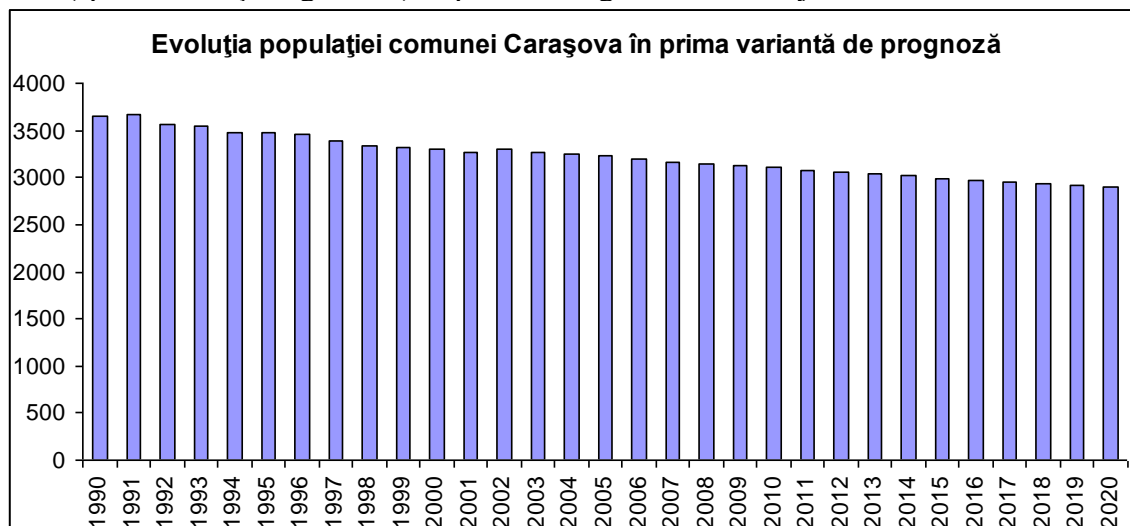
- *Metoda sporului mediu anual de creștere a populației*

Pentru a realiza prognoza populației comunei Carașova s-a analizat evoluția populației în perioada precedentă și evoluția probabilă a mișcării naturale și migratorii. Sporul natural și migratoriu s-a considerat constant pentru perioada previzionată.

Prin metoda sporului natural s-a stabilit mai întâi sporul mediu anual al populației în ultimii 5 ani, respectiv intervalul 2007-2011, de -19 locuitori/an. Presupunând constantă evoluția populației, aceasta va ajunge în 2020 la un efectiv de 2898 locuitori. S-a luat în calcul efectivul populației înregistrat la Recensământul 2011, efectiv diferit de cel estimat anual în fișa localității, sursă pentru anii anteriori.

Prognoza populației, folosind modelul creșterii tendențiale prin luarea în considerare a sporului mediu anual

total (spor natural și migratoriu) se prezintă în graficul de mai jos:

Sursa: INSSE, Baza de date Tempo online și calcule proprii

Prognoza arată scăderea în ritm redus a populației pentru perioada următoare. Metoda sporului mediu anual se bazează pe analiza evoluției populației în perioada precedentă care releva o reducere a volumului populației în progresie aritmetică, considerând sporul natural constant pentru întreaga perioadă.

- *Modelul de creștere biologică*

O altă variantă a prognozei demografice s-a realizat folosind modelul de creștere biologică, luând în considerare doar sporul natural. Presupunând în această variantă că populația comunei va fi influențată doar de sporul natural, rezultă o reducere a efectivului demografic cu 20 locuitori/an (perioada de referință pentru media sporului natural s-a considerat intervalul 2007-2011). Considerând că sporul natural se va menține constant în viitorii 9 ani, populația va cunoaște în orizontul anului 2020 o scădere numerică cu 180 locuitori, ajungând la un efectiv 2891 locuitori.

A II-a variantă de prognoză este identică cu prima variantă, fiind prognozată o scădere moderată a populației.

3.6. ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI

3.6.1. Modernizarea sau completarea arterelor de circulație majoră și a sistemului de transport în comun, în raport cu necesitățile funcționale ale localităților

Principala arteră de circulație majoră pe teritoriul comunei este - DN 58: Caransebeș (DN 6) – Reșița – Anina (DN 57 B), cu o lungime de cca. 25 km pe teritoriul administrativ. Acest drum asigură legătura cu principala arteră majoră de circulație din zonă DN 6 (E 70), situată la cca. 60 km față de centrul de comună, pe teritoriul localității Caransebeș.

În prezent, cu toate că există un drum județean care leagă Carașova cu depresiunea Lupac, 581 A și un drum comunal, DC 75, starea acestora limitează legăturile dintre Carașova și celelalte sate carașovene din zonă. Considerăm că modernizarea acestora pe toată lungimea lor, și transformarea DC 75 în drum județean, ar îmbunătăți semnificativ această legătură, deschizând o nouă rută de acces spre Reșița, inclusiv spre Goruia și Ticvanu Mare situate în aval, utilizând DJ 581.

Dar valorificarea potențialului turistic de pe cursul superior al Carașului, inclusiv al Cheilor Carașului nu se va putea realiza fără reabilitarea și modernizarea DJ 582 C, drum care leagă orașele Reșița (DJ 582) cu Anina (DN 58), traversând partea estică a teritoriului administrativ al comunei Carașova și pe cca. 20 km pe teritoriul PNSCC. Același lucru este valabil și pentru modernizarea drumului DC 97 (Iabalcea) până în Poiana „Padina Seacă”. În prezent pe sectorul 3+500 – 7+00, drumul a fost pietruit în decursul anilor 2007-2008.

Transportul în comun, este favorizat de apropierea față de principalul centru economic și administrativ al județului, municipiul Reșița.

Serviciile de transport în comun sunt asigurate de un operator local, S.C. AGROTRANS PAUTA S.R.L., care execută zilnic un număr de 5 călătorii, pe ruta Carașova – Reșița și retur, cu un microbuz. Plecarea acestuia se face la orele stabilite din centrul localității Carașova.

Programul de circulație a microbusului

Ora plecării din Carașova	Ora sosirii în Reșița	Durata	Serviciile pe zile	Ora plecării din Reșița	Ora sosirii în Carașova	
6,30 min	7,00 min.	30 min.	L.M.M.J.V.S.D	7,15 min	7,45 min.	30 min.
8,00 min	8,30 min.	30 min.	L.M.M.J.V.x.x	9,00 min	9,30 min.	30 min.
11,00 min	11,30 min.	30 min.	L.M.M.J.V.x.x	12,00 min	12,30 min.	30 min.
15,30 min	16,00 min.	30 min.	L.x.x.x.x.x.D	14,30 min	15,00 min.	30 min.
			L.x.x.x.x.x.D	16,15 min	16,45 min.	30 min.

Pentru a ajunge în Anina sau Bozovici, locuitorii Carașovei apelează la serviciile operatorilor de transport “Costaș” sau “MinișTrans”, din autogara din Reșița, la Carașova nefiind organizată nici o stație. Cu toate acestea autobuzele amintite opresc în dreptul Pensiunii “Perla Carașului”, pentru a satisface solicitările unor eventuali călători.

Pentru îmbunătățirea transportului în comun se impune modernizarea DC 75 și 76, pentru realizarea unui inel de circulație destinat mijloacelor de transport în comun care să cuprindă toate satele comunei. De asemenea este necesară stabilirea unor puncte cu rol de stație auto, dotată cu amenajări simple, pentru a feri localnicii de intemperii în toate locurile necesare. Pentru îmbunătățirea accesului spre zona Anina – Bozovici se impune intervenția administrației locale pe lângă administrația județeană pentru stabilirea a două stații auto, una la inteseția dintre DN 58 și DC spre Iabalcea pentru locuitorii acestei localități și una la pensiunea Perla Carașului pentru călătorii din Carașova.

Odată cu modernizarea accesului în localitate pe drumul de la Viaductul Sereneac, acesta poate fi utilizat ca punct de intrare/ieșire pentru mijloacele de transport în comun și amenajarea unei noi stații care să deservească locuitorii din partea sudică a localității Carașova.

3.6.2. Îmbunătățirea accesibilității în localități și a relațiilor de circulație și transport în comun cu localitățile din teritoriul înconjurător;

Accesibilitatea în cadrul localităților comunei Carașova este condiționată de morfologia terenului.

Ea se poate face în lungul văii, cum este cazul localității Neremed, sau pe platoul carstic cum este cazul satului Iabalcea. În cazul localității Carașova accesibilitatea îmbracă forme diferite, de la cea favorizată de prezența drumurilor de vale până la cea de intersectare cu drumuri de creastă sau platou, cum este cazul DN 58 și DJ 581 A. Foarte importantă pentru Carașova este prezența în imediata apropiere a unui drum național, dar care nu străbate localitatea. Localitatea este racordată la DN 58 prin două intrări/ieșiri, una situată în partea nordică, cea mai importantă și utilizată și una situată în partea estică. Acest racord, în prezent greu practicabil datorită deteriorării, constituie totuși o alternativă importantă în perspectiva reorganizării transportului local, a accesibilității spre Anina și spre terenurile agricole din zonă. De aceea demersurile începute pentru modernizarea sa vor aduce un plus de eficiență circulației locale.

Un alt drum care poate duce la îmbunătățirea accesibilității în localitatea Carașova este *drumul vechi*, care face legătura dintre DN 58 și DC 75, la nord-vest de localitate. Reabilitarea acestuia ar deschide și o altă variantă de acces către Neremed, dinspre Carașova, ocolind însă satul reședință de comună.

În cazul satului Neremed circulația este condiționată de așezarea sa pe valea cu același nume. Aici se impune în primul rând modernizarea infrastructurii existente și reabilitarea drumurilor agricole ce coboară dinspre versanții înconjurători. Totodată, pentru eliminarea riscurilor de prăbușire a malurilor, și implicit a drumului situat pe acestea, se impune canalizarea sau cel puțin realizarea unor ziduri de sprijin, pentru zonele cele mai expuse de pe cursul pârâului Neremed.

Modernizarea drumului județean 581 A este de asemenea necesară pentru îmbunătățirea accesibilității în Carașova și conectarea acesteia cu satele aflate în aval, pe valea Carașului. Același lucru este valabil și pentru modernizarea drumului de acces, în aval pe lângă râul Caraș, spre sălașurile din zona agricolă și localitățile Gârliște și Goruia.

3.6.3. Asigurarea spațiilor pentru parcaje

În condițiile creșterii traficului auto și a numărului de autovehicule aflate în proprietatea populației, pe măsura creșterii interesului turistic și economic pentru zonă, tot mai multe opriri și staționări se vor înregistra în zonă. Infrastructura existentă, cu o trama stradală consistentă, permite realizarea de zone de staționare. Dar cum aceste zone sunt uneori înierbate, în perioadele umede vegetația este distrusă. Din aceste considerente, mai ales în zonele centrale ale satelor componente, în preajma centrului administrativ, a spațiilor comerciale a școlilor și a instituțiilor se impune amenajarea unor spații de parcare. În acest context se înscrie proiectul de modernizare a centrului civic din Carașova, proiect aflat în fază de realizare.

Totodată în zonele de interes turistic, cum sunt Cheile Carașului și punctele de belvedere sunt necesare amenajarea unor puncte de oprire/staționare, în preajma DN 58, unde turistul să poată opri, pentru a admira peisajul, a servi masa sau pentru a-și cumpăra un suvenir. O situație specială se înregistrează în zilele de hram și la marile sărbători ale fiecărei localități când afluxul de credincioși și autoturisme este foarte mare, îngreunând circulația. Toate aceste parcări necesită și dotările minimale pentru protecția mediului, respectiv coșuri de gunoi și eventual WC-uri ecologice.

3.6.4. Rezolvarea aspectelor conflictuale

La nivelul localității Carașova problemele conflictuale sunt legate mai ales de accesul în localitate. În acest context credem că realizarea unui nou racord al intravilanului Carașovei la DN 58, în preajma viaductului Sereniace și modernizarea DJ 581 A va rezolva în bună măsură această problemă. De asemenea necesitatea unui nou pod peste râul Caraș, amplasat în partea nordică a localității, eventual în dreptul Primăriei și a unei punți pietonale în aval de Viaductul Caraș, (la moara veche) ar înlătura necesitatea unor ocoluri prea mari până la actualele poduri. În condițiile creșterii continue a valorilor de trafic, zonele centrale ale localităților necesită refacerea marcajelor.

Totodată, utilizarea ca mijloc de transport individual a bicicletelor în condiții nefavorabile poate duce la accidente, fapt ce necesită stabilirea traseului și realizarea unor piste pentru bicicliști.

În proiectele de reabilitare/modernizare a drumurilor se va ține seama de faptul că în intravilan limitele căilor de circulație sunt condiționate de limitele de proprietate existente și de construcțiile adiacente.

3.7. INTRAVILAN PROPUS. ZONE FUNCTIONALE. BILANT TERITORIAL

CARASOVA**SITUATIA EXISTENTA**

Zona administratie	0,5224
Zona comert si servicii	0,1973
Zona dotari socio-culturale	0,9482
Zona dotari sanatare	0,0910
Zona culte	0,2969
Zona rezidentiala compacta cu anexe gospodaresti si gradini	42,1254
Zona locuire colectiva	0,3138
-	-
Zona pastravarie dezafectata	2,3491
Zona sport, agrement	0,4585
Zona turism	0,1059
Zona gospodarie comunala	3,6619
-	-
Spatii verzi adiacente apelor	14,5571
Terenuri agricole	14,2507
Terenuri pentru activitati agricole si gradinarit	44,5833
Ape	3,6940
Circulatii	18,2575
TOTAL	146,9965

SITUATIA PROPUSA

Zona centrala, zona institutii publice si servicii	6,5622
Zona mixta	15,9372
Zona dotari socio-culturale (in afara zonei centrale)	0,2697
Zona dotari sanatare (in afara zonei centrale)	0,0505
Zona culte (in afara zonei centrale)	0,1152
Zona rezidentiala compacta cu anexe gospodaresti si gradini	60,5537
Zona locuire, turism si recreere	14,0475
Zona de agrement, turism, sport si recreere	2,3491
Zona de agrement si camping	2,6785
Zona sport, agrement	0,8750
Zona turism	0,1781
Zona gospodarie comunala	3,6410
Spatii verzi amenajate adiacente apelor	4,7987
Spatii verzi adiacente apelor	9,3359
Zone verzi de protectie	2,6792
Terenuri pentru activitati agricole si gradinarit	23,3327
Ape	3,6940
Circulatii	18,7284
TOTAL	169,8266

EXTINDERE INTRAVILAN 22,8301 ha**NERMED****ZONE FUNCTIONALE**

	SITUATIA EXISTENTA	SITUATIA PROPUSA
Zona mixta	-	2,6128
Zona comert si servicii	0,0350	0,0350
Zona dotari socio-culturale	0,0930	0,0930
Zona culte	0,0518	0,0518
Zona rezidentiala compacta cu anexe gospodaresti si gradini	5,5414	4,2827
Zona turism	-	4,0886
Zona gospodarie comunala	1,0470	1,1050
Spatii verzi adiacente apelor	1,2950	1,2950
Terenuri virane	0,5905	-
Ape	0,3237	0,3237
Circulatii	1,9229	2,0831
TOTAL	10,9003	15,9707

**EXTINDERE
PROPUSA
5,0704 ha**din care
3.78ha se
introduc in
intravilan**IABALCEA****ZONE FUNCTIONALE**

	SITUATIA EXISTENTA	SITUATIA PROPUSA
Zona comert si servicii	0,1550	0,1550
Zona dotari socio-culturale	0,2384	0,2384
Zona culte	0,0120	0,0120
Zona rezidentiala compacta cu anexe gospodaresti si gradini	3,7545	8,7043
Zona locuire, turism si recreere	-	20,1521
Zona sport, agrement	-	1,6560
Zona turism	-	2,2197
Zona gospodarie comunala	0,3764	1,2429
Loturi agricole	1,8072	-
Teren viran	0,1693	-
Terenuri pentru activitati agricole si gradinarit	6,4987	3,4350
Circulatii	2,4691	2,5597
TOTAL	15,4806	40,3751

**EXTINDERE
PROPUSA
24.195 ha**din care
3.527 ha se
introduc in
intravilan

3.8. MĂSURI ÎN ZONELE CU RISCURI NATURALE

3.8.1. Măsuri antiseismice

Potrivit Legii 575/2001 PATN, secțiunea V – zone cu risc natural, comuna Carașova se găsește într-un perimetru cu risc scăzut de producere a cutremurelor, de nivel 6 pe scara MSK și cu o perioadă medie de revenire de cca. 100 de ani. În acest context principala măsură care se impune este respectarea documentației de proiectare, pentru toate construcțiile nou ridicate.

3.8.2. Măsuri pentru combaterea inundațiilor

Riscul de inundații se manifestă la nivelul râului Caraș, și a pâraului Neremed, la producerea unor ploi torențiale și/sau la topirea bruscă a unui strat consistent de zăpadă în zona montană. Fenomenul este favorizat și de tăierile masive de pădure din unele areale. În aceste cazuri inundațiile afectează în primul rând gospodăriile situate în apropierea albiei minore, grădinile sau terenurile joase. Fenomenul poate fi amplificat de prezența în albia minoră a lemnului, resturilor menajere sau altor gunoaie care contribuie la creșterea undei de viitură, la strangularea și colmatarea albiei în zonele cu secțiune mai mică.

Dacă la nivelul localității Carașova acest risc este unul moderat, datorită vitezei mai mari a apei la ieșire din chei și a taluzurilor înalte, nu același lucru se întâmplă cu terenurile situate pe malul râului în aval de localitate, care sunt afectate mai mult sau mai puțin la fiecare creștere de debit.

Pentru combaterea fenomenului se impun o serie de lucrări:

1. Lucrări de decolmatare și regularizare pe albiile râului Caraș și a pâraului Neremed;
2. Lucrări de îndiguiri/sistematizări și consolidări de maluri pe Neremed;
3. Executarea unor acțiuni de stabilizare a versanților, prin lucrări de împădurire, împreună cu Romsilva;
4. Utilizarea perdelelor de protecție la malurile apei, folosind specii iubitoare de umiditate cum ar putea fi *salix* și *populus* pentru a se reduce procesul de erodare al acestora;
5. Interzicerea folosirii albiilor minore a tuturor văilor din zonă pentru executarea unor construcții, depozitarea de materiale de construcții, rumeguș sau resturi menajere. Trebuie avut în vedere ca în caz de viitură, acestea pot avea un impact distructiv asupra habitatelor naturale și umane din zonă;
6. Acțiuni de curățare a albiilor văilor, afectate de deversarea resturilor menajere;
7. La extinderea lucrărilor agricole în luncă trebuie să se evite afectarea albiilor minore, și deteriorările produse digurilor și zonelor de protecție, unde acestea sunt;
8. Îndiguiri de maluri cu diguri de sprijin sau gabioane, în zonele afectate.

NOTĂ: Se interzice orice tip de construcție în zona inundabilă a localităților comunei.

3.8.3. Măsuri pentru combaterea alunecărilor de teren

Potrivit legii Legii 575/2001 în cadrul comunei Carașova potențialul de producere a alunecărilor de teren este unul scăzut în zona înaltă și unul mediu, cu probabilitate de producere redusă în zona depresionară. La producerea acestora contribuie atât factori naturali (litologici și geomorfologici) cât și antropici.

La nivelul teritoriului administrativ zone cu alunecări de teren de mică întindere se semnalează în preajma unor drumuri de acces și forestiere, precum și în bazinul inferior al pâraului Neremed, și pe versanții vestici ai culmilor Gornic și Pinet, dar fără să afecteze suprafețe importante.

Pentru combaterea acestor fenomene se impun:

11. Lucrări de îndiguiri și consolidări de maluri pe cursurile de apă în preajma cărora se manifestă asemenea fenomene;
8. Executarea unor lucrări de împădurire ca măsură general valabilă, a zonelor predispuse acestor fenomene, cu specii arboricole având sisteme radiculare pivotante ce au rolul de a fixa terenul și a reține apa,

9. Fixarea prin înierbare, plantare sau alte lucrări specifice a taluzurilor la drumurile comunale amenințate în unele zone de alunecări locale, superficiale.
10. Evitarea supraîncărcării versanților cu instalații tehnice și vetre de construcții.
11. În zonele în care se manifestă tendințe de instabilitate puternică, se impun lucrări de eliminare a excesului de umiditate prin realizarea de drenuri, fie în corpul, fie în fruntea de alunecare. Realizarea de drenuri în corpul de alunecare este mai costisitoare și se impune doar atunci când pe acesta s-au amenajat infrastructuri de importanță deosebită, lucrări de infrastructură, clădiri, obiective turistice etc. Eliminarea deplină a fenomenului presupune și alte lucrări precum:
  1. Inițierea unor studii geotehnice și hidrologice la nivelul zonei pentru o mai bună cunoaștere a situației reale privind circulația apelor subterane și a măsurilor ce se impun.
  2. Lucrări de protecție a versantului.
  3. Lucrări de drenaj în adâncime efectuate pe axa pârâului din zona centrală a ariei instabile. Pe aliniamentul drenurilor se vor executa puțuri de drenaj cu adâncimi de până la zece metri.
  4. Stabilizarea versantului prin coloane de beton și ziduri de susținere la baza versantului, executate de regulă din beton armat, capabile să preia presiunea masei din corpul de alunecare. Grosimea și înălțimea acestora variază în funcția de masă și înălțimea frunții valului de alunecare.

NOTĂ: Se impune eliminarea acordării autorizației de construcție în aceste zone pentru orice fel de lucrări care ar putea favoriza acest fenomen (construcții de drumuri, case de vacanță, alte construcții stabile etc.).

3.8.4. Măsuri pentru combaterea dislocării de stânci și a grohotișurilor nefixate:

Căderile de stânci reprezintă un fenomen relativ obișnuit în zonele înalte, cu versanți abrupti, în care structura petrografică răzbate la suprafață sub forma stâncilor aflate la bunul plac al intemperierilor. Dacă în aceste zone lipsește vegetația forestieră, pericolul unor astfel de fenomene crește substanțial, datorită creșterii agresivității factorilor de mediu și a lipsei obstacolelor în calea acestora. Pe teritoriul comunei fenomenul are impactul cel mai semnificativ în lungul Cheilor Carașului, amenințând circulația turistică pe traseul existent. Asemenea fenomene se mai pot manifesta accidental primăvara la nivelul taluzurilor unor drumuri din zonă, precum DN 58, și DC Neremed în amonte de localitate.

Pentru combaterea fenomenului se impune:

19. Conservarea perdelelor forestiere și împădurirea versanților unde există pericolul unor asemenea fenomene.
20. Ancoraje pentru fixarea blocurilor mari de stâncă aflate într-un echilibru precar;
21. Plase metalice pentru fixarea versanților din apropierea drumurilor, unde acest fenomen este greu de limitat în alt mod datorită litologiei.
22. Utilizarea unor îngrădituri de nuiele sau scândură spre partea activă a versantului, în Cheile Carașului.
23. Favorizarea fixării grohotișurilor prin conservarea rugurilor de mur sau al altor plante cu largă dispunere la sol.

3.8.5. Măsuri pentru combaterea eroziunii de maluri

Eroziunea la baza malurilor favorizează prăbușirea consolidărilor și apărărilor de mal existente, cu pericol de prăbușire a arborilor în albia minoră, și blocarea scurgerii la nivelul podurilor existente. Acest blocaj conduce la supra-înălțarea nivelului de curgere a apei, cu pericol de depășire a malurilor și inundarea zonelor adiacente râului. Pentru combaterea fenomenului este necesară:

- curățarea albiilor de resturi vegetale (copaci căzuți, butuci și crengi rămase în urma unor tăieri neraționale etc.) și deșeuri

- lucrări de apărare a malurilor prin ziduri de sprijin, plantări de arbori hidrofilii cu rădăcini radiculare puternice (arin, răchită, salcie, plop etc.);
- regularizări de curs;
- îndiguiri;
- diguri de barare a cursului pentru diminuarea vitezei de curgere;
- în cazul eroziunii malurilor se realizează perdele forestiere ce urmăresc conturul acestora. Prezența acestora reduce efectul mecanic al valurilor, ameliorând totodată peisagistic sectoarele de luncă;
- plantarea de arbuști și subarbuști la limita organismului de prăbușire format sau incipient care prin greutatea lor să nu provoace prăbușirea malurilor.

3.8.6. Măsuri pentru combaterea formelor de eroziune torențiale (ravene, râpe, ogașe):

Deși fenomenul nu cunoaște o amploare prea mare, se manifestă totuși pe versanții vestici și sudici ai culmilor Moghilița Gariște și Pinet, și pe cursul inferior al Pârâului Nermed. Pentru combaterea acestor fenomene sunt necesare o serie de lucrări care să limiteze dezvoltarea organismului torențial și în final să-i diminueze efectele prin fixarea și colmatarea lui cu vegetație.

Se cunoaște faptul că principalul punct de atac al eroziunii aflat la originea unui organism torențial este situat în aval de unde se extinde în amonte, antrenând noi suprafețe de sol în procesul de erodare și în urma proceselor de șiroire.

În lipsa scurgerilor de șiroire, eroziunea încetează. În acest context se impune:

- 18.** realizarea unor garduri dispuse în semicerc în jurul organismelor torențiale, realizate de regulă din pari și nuiele de salcie, având o înălțime mai mare în sectorul central și mai mic la margini,
- 19.** plantarea în lungul ravenei și în preajma gardurilor astfel confecționate a unor arbori sau arbuști,
- 20.** săparea unor șanțuri colectoare în amonte de organismul torențial care să preia și să disemineze apele care atacă baza acestuia.

Toate aceste lucrări cu caracter tehnic și silvic, au drept scop stingerea organismelor torențiale și împiedecarea formării altora noi. Perdelele forestiere realizate în jurul organismelor torențiale active preiau și transformă scurgerea prin șiroire în scurgere laminară. Pentru a împiedeca activarea acestora de surplusul de apă ce „scapă” prin filtrele formate de lucrările antierozionale din amonte, respectiv de perdelele de protecție din proximitate se utilizează o serie de amenajări precum execuția de garnisaje, palisade, fascinaje, cleionaje, praguri și baraje.

Un fenomen asemănător are loc la nivelul drumurilor comunale, vicinale, de acces spre zonele înalte. Slaba consolidare și natura stratului litologic permite spălarea suprafeței carosabile și tendințe de formare și adâncire a unor ogașe pe locul de călcare a roților mijloacelor de transport. Pentru a limita acest fenomen sunt indicate introducerea și fixarea în aceste organisme torențiale incipiente a unor tulpini de arbuști puternic ramificați care să oprească și să fixeze solul purtat de apă.

3.9. DEZVOLTAREA ECHIPARII EDILITARE. SOLUTII PROPUSE

Într-o situație delicată se găsesc cantoanele silvice – Padina Seacă și Comarnic din cadrul Platoului Iabalcea, alături de Naveșu Mare și Jervanu din bazinul superior al râului Caraș. Tabăra școlară de la Jervani, revenită recent în proprietatea Consiliului local Carașova, în prezent este nelocuibilă, în timp ce cantonul silvic de la Comarnic, aparținând Consiliului local Carașova este utilizat sporadic de către silvicultori și personalul PNSCC. Nici una din unitățile menționate nu dispun de alimentare cu energie electrică, alimentare cu apă, canalizare și epurare. Amplasarea acestora în interiorul Parcului Național Semenic-Cheile Carașului impune asigurarea lor cu:

- - alimentare cu energie electrică,
- - alimentare cu apă potabilă;
- - canalizare și epurarea apelor uzate, utilizând decantoare locale.

3.9.1. Gospodărirea apelor

Lucrări hidrotehnice propuse pe teritoriul ce face obiectul PUG;

- Pe teritoriul administrativ al comunei Carașova potențialul pentru investiții în domeniul hidroenergetic este limitat, deoarece eventuale amenajări hidroenergetice pe cursul râului Caraș induc modificări importante într-un habitat natural protejat PNSCC.
- Lucrări hidrotehnice și de protecție a malurilor sunt necesare pe cursul pârâului Nermed, pentru protejarea localității cu același nume împotriva inundațiilor, a ruperilor de malurilor și distrugerii infrastructurii de transport. În acest context și impune găsirea soluțiilor economice cele mai pertinente pentru îndiguiri/sistematizări/canalizări ale cursului de apă amintit.
- În procesul de gospodărire a resurselor de apă un rol important va trebui să-l joace și în viitor protejarea izvoarelor carstice, prin excluderea utilizării cavităților carstice ca posibile locuri de depozitare clandestină a gunoaielor, a altor resturi organice și chimice, depoluarea dolinelor și ponoarelor, inclusiv protejarea bazinului de alimentare a acestor izvoare.

3.9.2. Alimentare cu apă

În prezent satele componente ale comunei Carașova au o situație diferită, în cea ce privește dotările edilitare, respectiv alimentarea cu apă. Pentru satele Carașova și Iabalcea s-au realizat rețele moderne de alimentare cu apă în perioada 2008/2012, care acoperă întreg intravilanul acestor localități.

3.9.2.1. Descrierea sistemului de alimentare cu apă pentru satul Carașova

În alimentarea cu apă a localității Carașova s-a optat pentru utilizarea surselor oferite de izvoarele carstice Ceafarovăț și Lazarovăț, situate în partea estică a localității, în apropierea pârâului Sereneac. Apele acestor izvoare sunt deversate în bazinul de colectare a Stației de pompe situat pe malul estic al râului Caraș, de unde sunt pompate într-un bazin cu o capacitate de 500 mc, din cadrul Gospodăriei de apă, situat în partea nordică a localității, pe Dealul Zaglavac. De aici apa este condusă printr-o rețea de distribuție, structurată în lungul rețelei stradale, spre utilizatori. Fiind ape provenite din surse subterane tratarea lor se face doar prin dezinfecție cu clor. De asemenea, propunerile de extindere a intravilanului de pe dealul Zaglavac vor putea fi conectate la rețeaua existentă de alimentare cu apă a localității Iabalcea, situată în imediata apropiere.

Sistemul de alimentare cu apă necesar pentru zonele turistice Comarnic, Jervani și Naveșu Mare se va realiza conform propunerilor stabilite prin PUZ -uri, proiecte tehnice de specialitate sau alte documentații de amenajare cerute de legislația în vigoare.

Pentru gestionarea problemelor legate de alimentarea cu apă în cadrul primăriei Carașova s-a înființat recent un serviciu specializat - *Serviciul public de alimentare cu apă al comunei Carașova*.

3.9.2.2. Descrierea sistemului de alimentare cu apă pentru satul Iabalcea

Fiind o localitate cu mari probleme privind resursele de apă, introducerea apei curente a fost o prioritate pentru localitatea Iabalcea. Printr-un proiect pe Ordonanța de Guvern nr. 7/2006 s-a reușit realizarea acestui deziderat astfel:

De la Gospodăria de apă, situată pe dealul Zaglavac, în apropierea DN 58, unde se găsește stația de distribuție a apei pentru localitatea Carașova, apa este pompată printr-o conductă de alimentare într-un bazin situat deasupra satului Iabalcea, de unde este distribuită gravitațional în lungul străzilor spre utilizatori. La rețeaua de distribuție au fost conectate mai multe cișmele, totodată localnicii au putut să se racordeze direct, pentru introducerea apei în gospodărie, astăzi această problemă fiind rezolvată.

3.9.2.3. Descrierea sistemului de alimentare cu apă pentru satul Nermed

În prezent localitatea nu dispune de un sistem centralizat de alimentare cu apă, locuitorii utilizând sursele clasice pentru asigurarea necesarului de apă (izvoare de versant, puțuri etc.)

Pentru această localitate, documentația de implementare și execuție a unui proiect de alimentare cu apă se găsește în faza de pregătire, prin racordare la sistemul de alimentare cu apă Carașova – Iabalcea.

Pozarea conductei de alimentare de la Gospodăria de apă până în satul Nermed se va face paralel cu drumul vechi de acces spre Carașova, până în DC 75, după care traseul conductei va fi pozat în lungul acestui drum, până la intersecția cu DC 76. Aici se va realiza o stație

de pompare intermediară care să pompeze apa până la un punct situat în amonte de localitate, unde se va realiza rezervorul de apă. Din acest rezervor apa va fi distribuită gravitațional pentru alimentarea întregii localități, inclusiv pentru rețeaua de hidranți.

Ulterior, odată cu dezvoltarea unor obiective turistice în zona cu potențial de dezvoltare turistică situată în amonte, se propune o stație de pompare secundară care să pompeze apa din rezervorul de apă spre un alt rezervor, din care să fie redistribuită în zona de dezvoltare turistică.

Detalierea realizării sistemului de alimentare cu apă a localității menționate se va face prin documentațiile tehnice prevăzute de lege.

Breviar de calcul – alimentare cu apă pentru Nermed

- Nr locuitori = 690
- Necesarul de apa pt nevoi gospodaresti : 120l/om zi
- Cf. SR 1343/1-2006 pt etapa finala se considera 100% din populație se va alimenta cu apă

din instalații interioare , cu prepararea locală a apei calde.

Debite caracteristice ale necesarului de apă

- *Ng – Necesarul de apă pentru consum gospodaresc*

$$Ng = 690 \text{ loc} \times 120 \text{ l/om zi} = 82800 \text{ l/zi} = 82,80 \text{ mc/zi}$$

- *Np – Necesarul de apă pentru consum public*

~ elevi și cadre didactice

$$30 \times 20 \text{ l/elev zi} = 600 \text{ l/zi}$$

~ gradiniță

$$30 \text{ copii} \times 20 \text{ l/copil zi} = 600 \text{ l/zi}$$

~ camin cultural

$$100 \text{ loc} \times 35 \text{ l/om zi} = 3500 \text{ l/zi}$$

$$\text{Total} = 4700 \text{ l/zi}$$

$$Np = 4,70 \text{ mc/zi}$$

- *Nag. Ec. – Necesarul de apa pentru agenți economici*

$$Nag.ec. = 10 \text{ mc/zi}$$

- *Debitul zilnic mediu*

$$Q_{zi \text{ med}} = Ng + Np + Nag.ec.$$

$$= 82,80 + 4,70 + 10,0$$

$$Q_{zi \text{ med}} = 97,50 \text{ mc/zi}$$

- Debitul zilnic maxim

$$Q_{zi \text{ max}} = K_{zi} \times Q_{zi \text{ med}}$$

$$K_{zi} = 1.3$$

$$Q_{zi \text{ max}} = 1.3 \times 97,50 = 126,75 \text{ mc/zi}$$

$$Q_{zi \text{ max}} = 126,75 \text{ mc/zi}$$

- Debitul orar maxim

$$Q_{or.max} = Q_{zi \text{ max}} / 24 \times K_{or}$$

$$K_{or} = 2.4$$

$$Q_{or.max} = 126,75 \times 2.4 / 24 = 12,67 \text{ mc/h}$$

$$Q_{or.max} = 12,67 \text{ mc/h}$$

Q zi med		Q zi max		Q or. med		Q or. max	
mc/zi	l/s	mc/zi	l/s	mc/zi	l/s	mc/h	l/s
97,50	1,12	126,75	1,46	9,75	2,70	12,67	3,52

Determinarea debitelor de dimensionare și verificare pentru obiectele sistemului de alimentare cu apă

Determinarea debitului de calcul pentru conducta de aducțiune (refulare)

$$Q_{ic} = K_p \times K_s \times Q_{zi \text{ max}} + K_p \times K_s \times Q_{ri}$$

$K_p = 1.15$ – coeficient de majorare a necesarului de apă care ține seama de pierderile din obiectele

sistemului de alimentare cu apă.

$K_s = 1.08$ – coeficient de seminte pentru acoperirea necesităților proprii ale sistemului de alimentare cu apă.

Q_{ri} – debitul de refacere a rezervei intangibile de incendiu

$$Q_{ri} = V_{ri} / T_{ri} \times 24 \text{ [mc/zi]}$$

V_{ri} = volumul rezervei de incendiu (în mc)

$$V_{ri} = V_i + V_{cons}$$

V_i – volumul de apă pentru combaterea incendiilor, înmagazinat în mc,

$V_i = 54 \text{ mc/zi}$ cf. anexa IV.2 GP 106-04, pentru localități rurale cu o populație de 501-5000 locuitori,

V_{cons} – volumul de apă consumat în timpul incendiului de utilizator, în mc.

$$V_{cons} = a \times Q_{or.max} \times T_e$$

$a = 0.7$ – coeficient adiensional

$T_e = 3 \text{ ore}$ – incendiu exterior

$T_{ri} = 48 \text{ ore}$ – timpul de refacere a rezervei de incendiu

$$V_{cons} = 0.7 \times 12,67 \times 3 = 26,60 \text{ mc}$$

$$V_{ri} = V_i + V_{cons} = 54 + 26,60 = 80,60 \text{ mc}$$

$$Q_{ri} = V_{ri} / T_{ri} \times 24 = 80,60 / 48 \times 24 = 40,30 \text{ mc}$$

Deci :

$$Q_{ic} = 1.15 \times 1.08 \times 126,75 + 1.15 \times 1.08 \times 40,30$$

$$Q_{ic} = 207,47 \text{ mc/zi} = 2,40 \text{ l/s}$$

conducta PE-100 cu DN 75mm , Pn 6 bar , $V = 1.1 \text{ m/s}$

Calculul volumului rezervorului de immagazinare a apei

$$V_{rez} = V_{ri} + V_{comp}$$

$$V_{ri} = 80,60 \text{ mc}$$

V_{comp} este 50% din Q_{zimed} cf. Legii 98/1994

$$V_{comp} = 0.5 \times 97,5 = 48,75 \text{ mc}$$

$$V_{rez} = 80,60 + 48,75 = 129,35 \text{ mc}$$

Se adoptă un rezervor de 150 mc.

3.9.3. Canalizare

În prezent nici unul din satele componente ale comunei Carașova nu dispun de un sistem centralizat de canalizarea și epurarea apelor menajere. În acest scop există pregătit un Studiu de Fezabilitate pentru canalizare în satul Carașova.

Sistemul de canalizare epurare pentru zonele turistice/sate de vacanță/tabere existente sau propuse pe teritoriul administrativ al comunei se va realiza conform propunerilor stabilite prin PUZ.

Sistemul de canalizare/epurare pentru Carașova

Evacuarea apelor menajere în râul Caraș sau pâraiele și rigolele stradale ce se varsă în acesta contribuie la creșterea conținutului acestuia în poluanți peste limitele admise și compromiterea sa ca mediu de viață pentru ecosistemele acvatice, cât și ca folosință de apă pentru localitățile din aval. Pentru a limita acest fenomen administrația locală a demarat procedurile de pregătire a documentației în vederea realizării unei rețele de canalizare unitare, care să satisfacă necesitățile întregii comunități și a unei stații de epurare situată în aval de localitate, pe malul stâng al râului Caraș.

Rețeaua de canalizare propusă a se realiza va ține seama de structura și amplasamentul localității, fiind necesară realizarea a două magistrale arborescente, poziționate în lungul principalelor magistrale de circulație de pe cele două maluri ale râului.

La această rețea se va racorda și sistemul de canalizare realizat independent pentru trup 3 și 4, propuse pentru a fi introduse în intravilan. Având în vedere diferențele de nivel dintre amplasamentul acestor trupuri și cel al localității Carașova este necesară introducerea în rețea a unor cămine de rupere a presiunii pentru a limita creșterea prea mare a presiunii în această rețea de canalizare.

Canalizare Iabalcea

Canalizarea pentru această localitate va avea o structură preponderent lineară, pozată în lungul principalului drum de acces DC 97, la care vor fi racordate toate gospodăriile situate pe străzile adiacente

și cele din lungul străzii principale. Tot la această magistrală vor fi racordate și canalizările viitoarelor obiective care se vor realiza în zona nou introdusă în intravilan.

Având în vedere amplasamentul localității, structura litologică și lipsa unui emergent în zonă care să preia apele menajere epurate, pentru epurarea acestora se propune realizarea unei stații de epurare în zona sud-estică a intravilanului propus, care să satisfacă necesitățile actuale și de dezvoltare a localității. Pentru eliminarea apelor epurate, în lipsa unui emergent se propune utilizarea sistemului câmpurilor de infiltrație.

Canalizare Nermed

Deși pentru moment satul Nermed nu dispune pe moment de o rețea proprie de canalizare, documentația necesară fiind în stadiu de pregătire, necesitatea acesteia condiționează dezvoltarea comunității și creșterea nivelului de trai a locuitorilor săi.

Sistemul de canalizare a localității va fi în principal unul linear, amplasat în lungul străzii principale, cu o ramificație pe malul opus al pâraului Nermed, înglobând, inclusiv zona amenajărilor sportive (terenul de fotbal).

Stația de epurare se propune a fi realizată în aval de localitate, în punctul cel mai de jos, apele epurate urmând a fi deversate în emergentul pâraul Nermed.

Debite apă canalizare

- $Q_{uzi\ med} = 97,50\ mc/zi$
- Debitul zilnic maxim
- $Q_{uzi\ max} = 126,75\ mc/zi$
- Debitul orar maxim
- $Q_{or.max} = 12,67\ mc/h$

NOTĂ: Detaliile și calculele necesare realizării sistemului de canalizare/epurare necesar a se realiza pentru toate satele comunei Carașova vor fi cuprinse în documentația prevăzută de lege pentru asemenea lucrări.

Lucrări prioritare.

Într-o primă fază, rămâne prioritară încheierea lucrărilor de alimentare cu apă pentru localitatea Nermed. Într-o fază ulterioară se impune găsirea soluțiilor financiare pentru realizarea sistemului de canalizare și epurare pentru toate satele comunei, conform studiilor de specialitate întocmite.

Pentru sălașele și gospodăriile situate în afara intravilanului și care nu pot fi racordate la sistemele de canalizare existente, îndepărtarea apelor uzate menajere se va face pe cât posibil prin fose septice vidajabile, executate cf. normelor în vigoare, amplasate la cel puțin 10 m de cea mai apropiată locuință.

Obiectivele economice sau turistice care nu sunt conectate la rețeaua de canalizare și dispun de fose septice sunt obligate să-și asigure W.C.-uri cu un număr de cabine corespunzător prevederilor standardelor și normelor de proiectare.

2.9.4. Alimentare cu energie electrică

Astăzi, pe lângă consumatorii casnici, cei mai importanți consumatori sunt: unitățile de prelucrare a lemnului, atelierele de prestări servicii, unitățile de industrie alimentară, etc. și clădirile ce aparțin de administrația publică, învățământ, cultură, comerț și culte. Asigurarea acestora cu energie electrică se va face prin conectarea directă la rețeaua de alimentare existentă, iar dacă necesitățile tehnice o impun prin rețele și stații de transformare proprii, conform proiectelor de specialitate legale.

Pentru zona de dezvoltare turistică și urbanistică de pe Dealul Zaglavac alimentarea cu energie electrică se va face din rețeaua locală de medie tensiune, ce traversează zona, prin intermediul unui sau a două transformatoare, și o rețea locală de distribuție, în conformitate cu documentația de specialitate.

Pentru punctele de dezvoltare turistică de la Cantonul silvic Comarnic și Tabăra școlară Jervani, în alimentarea cu energie electrică vor trebui să fie luate în calcul surse locale de energie verde/regenerabilă, precum montarea unor micro-hidrocentrale pe cursul superior al râului Caraș, turbine eoliene sau panouri fotovoltaice. Aceste surse exclud investiții costisitoare de extindere a rețelelor electrice existente în zonele limitrofe parcului, cu impact mare asupra mediului și aplicarea unor soluții locale, adecvate, în concordanță cu statutul de zonă protejată. În cadrul zonelor amenajate amintite se impune ca rețeaua electrică să fie desfășurată și îngropată, pe aliniamentele bine stabilite, în conformitate cu documentațiile de urbanism necesare. Soluția poate fi justificată de amplasamentul acestora într-o zonă împădurită, puternic afectată de

circulația atmosferică.

Dezvoltarea unor zone turistice, edilitare și/sau economice, cu profil industrial și/sau agricol pe teritoriul administrativ al comunei Carașova necesită extinderea infrastructurii electrice, inclusiv montarea unor noi stații de transformare.

Odată cu construirea unor noi clădiri de locuințe, pensiuni turistice și spații cu altă destinație se impune redimensionarea rețelei de distribuție și modernizarea și extinderea iluminatului public.

Totodată administrația locală a comunei Carașova este implicată într-un proiecte pentru valorificarea energiilor regenerabile, aflat în stadiu de evaluare. În această categorie amintim:

- cercetări privind utilizarea potențialului eolian al dealurilor Moghilița și Pinet pentru amplasarea unui număr de eoliene.
- Menționăm probabilitatea existenței unui potențial eolian superior în partea nordică a culmii Dealului Gariștea.

2.9.5 Rețele de telecomunicații

Cele cca. 400 de posturi telefonice existente în instituții și la cetățeni din comuna Carașova sunt asigurate de către Romtelecom și RDS. De asemenea în comună funcționează un număr de trei operatori de telefonie mobilă și un operator de televiziune prin cablu.

În satele componente pot fi recepționate frecvențele radio pe unde lungi, medii, scurte și ultrascurte.

Pentru zonele de dezvoltare turistică de pe cursul superior al râului Caraș, necesitățile de comunicare pot fi asigurate prin telefonie mobilă, prin intermediul rețelilor de transmisie și amplificare a principalilor operatori de pe piață: Orange, Vodafone, Cosmote. Legăturile telefonice în zona PNSCC se pot realiza numai prin intermediul telefoniei mobile.

2.9.6. Alimentare cu gaze naturale. Căldura.

Satele comunei Carașova nu dispun de rețele de alimentare cu gaze naturale și deși se află în apropierea magistralei de alimentare Reșița – Anina, pentru moment nu există un interes în acest sens din partea populației.

Pentru încălzirea locuințelor sunt folosiți combustibili solizi (lemnul), pe care cetățenii îl pot procura legal din pădurile aflate în proprietate privată sau din alte depozite existente pe teritoriul comunei. La prepararea apei calde menajere se utilizează gazele lichefiate și boilere electrice.

În perioadele reci, instituțiile administrative, școlile și mulți localnici folosesc centrale termice performante pe combustibil solid (lemn, pește), pentru asigurarea căldurii și a apei calde menajere. În gospodăriile izolate, mai ales în sălașele de la hotar, unde uneori localnici stau perioade mai lungi de timp cu animalele, rolul major îl dețin sobele pe bază de combustibil lemnos.

2.9.7. Alimentarea cu energii alternative

Pentru viitor tendința care se manifestă este de a utiliza energiile regenerabile, naturale, cu un impact neglijabil asupra mediului cum sunt stațiile familiale de biogaz, energia termică obținută cu ajutorul captatorilor solari și cea electrică obținută cu ajutorul celulelor fotovoltaice.

În condițiile în care se manifestă tot mai clar tendința de utilizare a energiilor regenerabile (eoliene, solare și hidro) credem că autoritățile locale trebuie să încurajeze atât consumatorii casnici cât și alți consumatori să utilizeze asemenea resurse.

2.9.8. Gospodărire comunală, gestiunea deșeurilor

Conform Planului Județean de gestionare a deșeurilor pentru 2007-2013, comuna Carașova este arondată depozitului zonal prevăzut pentru județul Caras-Severin în Planul de implementare al Directivei privind depozitarea deșeurilor. Recent luat naștere Asociația de dezvoltare intra-comunitară pentru gestionarea integrată a deșeurilor (ADI), organism din care face parte și C. L. Carașova. Dar până la darea în folosință a investiției prevăzută a se realiza la Lupac, problema depozitării deșeurilor rămâne una nerezolvată.

La nivelul comunei Carașova sistemul de management a deșeurilor menajere s-a realizat prin

contractarea acestor servicii către o firmă de profil locală (DAVODAR S.R.L. Carașova), care asigură săptămânal activitățile de precolectare, colectare și transport al deșeurilor municipale atât de la persoanele fizice cât și de la agenții economici și instituții. Populația, instituțiile și agenții economici dispun de containere pentru colectarea acestor deșeurii menajere. Pentru a încuraja colectarea selectivă a deșeurilor menajere este necesară asigurarea cu platforme și containere specializate, destinate acestui scop.

Pentru investițiile preconizate în zonele turistice din PNSCC se prevede ca deșeurile care vor rezulta, să fie depozitate în pușele/containere, de unde vor fi preluate periodic de către o firmă prestatoare de servicii de salubritate, pe bază de contract. Și aici se prevede colectarea separată a deșeurilor, pe categorii (hârtie, sticlă, plastic, metal), iar cele de origine organică vor fi compostate într-un spațiu special amenajat, odată cu resturile organice (fân, frunze, ramuri, etc.) de pe amplasament și utilizate (prin împrășiere) în lunile februarie-martie ca fertilizator pentru spațiile verzi.

Un rol important pentru administrația locală îl joacă managementul deșeurilor în cadrul PNSCC. Împreună cu administrația parcului și factorii de decizie din cadrul Agenției Regionale pentru Protecția Mediului Timișoara s-a implementat proiectul "Managementul conservativ al habitatului 8310 din situl Natura 2000 Semenice-Cheile Carașului, prin care primăria comunei Carașova a primit 10 containere pentru a fi amplasate în vecinătatea sălașelor de pe platoul Iabalcea, cu scopul utilizării pentru depozitarea deșeurilor. Desigur, măsura luată este foarte bună, dacă factorii implicați (administrația PNSCC și administrația locală) vor urmări îndeaproape modul cum sunt utilizate aceste containere și cum se face colectarea lor.

Totodată, măsurile de depoluare a unor cavități și doline din zonă vor trebui continuate, inclusiv printr-o mai atentă supraveghere a modului cum se păstrează curățenia în aceste cavități.

3.10. PROTECTIA MEDIULUI

3.10.1. Diminuarea până la eliminare a surselor de poluare majoră (emisii, deversări, etc.)

Propunerile privind eliminarea surselor de poluare pe teritoriul comunei Carașova au fost tratate și în capitolele **2.10 Probleme de mediu** și **3.9 Dezvoltarea echipării edilitare**. Tot în acest scop se impun măsuri pentru:

- asigurarea colectării în sistem centralizat a gunoiului menajer și a celui industrial (măsură deja aplicată în comună), conform unui program bine structurat și respectat;
- curățarea zonei, atât la nivelul proprietății cât și a suprafețelor deținute de primărie, a malurilor și cursurilor de apă;
- curățarea formelor exocarstice negative (peșteri, avene, doline) de pe teritoriul comunei, cu o atenție deosebită acordată celor de pe Platoul Iabalcea. Conservarea acestora ca măsură de bază în limitarea poluării apelor carstice, inclusiv a râului Caraș, cu deșeuri chimice, organice sau de altă natură;
- montarea de containere și WC-uri ecologice în zonele special destinate pentru camparea turistică (Prolaz, Comarnic etc.);
- asigurarea cu personal specializat a stației de epurare pentru exploatare, care să asigure funcționarea la parametrii calitativi prevăzuți în standardele privind calitatea apei.

1. În cadrul activităților care impun extracția unor resurse minerale, deschiderea de cariere și balastiere, acestea se vor face cu respectarea legislației de mediu. Concesionarea acestor lucrări trebuie să se facă în condițiile obținerii unor avantaje economice certe de către comunitate.

2. O altă cerință impusă de dezvoltarea urbanistică a comunei este amplasarea unităților de exploatare și prelucrare a lemnului numai în afara zonelor de locuit și respectarea razei de protecție sanitară cerută de lege.

1. De asemenea, este interzisă depozitarea deșeurilor de orice fel pe proprietățile particulare, fiecare proprietar trebuind să ia măsuri pentru curățarea proprietății și a limitelor acesteia de resturi menajere și gunoi.

3.10.2. Epurarea și preepurarea apelor uzate

Propuneri privind epurarea apelor uzate au fost tratate și la capitolul **3.9 Dezvoltarea echipării edilitare**.

Trebuie menționat faptul că:

- Pentru localitatea Carașova va fi realizată o stație de epurare a apelor uzate menajere, situată la sud-est de localitate, pe malul stâng al râului Caraș, de unde apele epurate vor fi deversate în râu.
- Pentru localitatea Nermed se va construi o stație de epurare separată, situată la sud de actuala așezare, în lunca pârâului Nermed, cu deversarea apelor epurate în acesta.
- În perspectiva asigurării sistemului de canalizare și epurare a apelor uzate pentru satul Iabalcea, se va analiza posibilitatea realizării unei stații de epurare locală, apele epurate putând fi evacuate prin intermediul câmpurilor de infiltrație, în lipsa unui emergent local.
- Pentru amenajările turistice preconizate la Tabăra Jervanu și la actualele Cantoane silvice Comarnic, Padina Seacă, Naveșu Mare etc., situate pe teritoriul administrativ al comunei dar în interiorul PNSCC este necesară amenajarea unor sisteme de alimentare locală cu apă, de canalizare și de epurare a apelor menajere, realizate pe baza unor proiecte tehnice specifice.
- Realizarea unor investiții (turistice, industriale etc.) în zone care nu permit racordarea la sistemul de canalizare – epurare existent sau preconizat a se executa, vor fi prevăzute cu sisteme proprii de epurare a apelor menajere, realizate din module containerizate de tip ADIPUR 1300 sau echivalent cu următoarea componență:

17. Sistem de curățire grosieră ;

18. Stație de pompare apă uzată ;

19. Echipament de epurare ADIPUR sau echivalent.

3.10.3 Depozitarea controlată a deșeurilor menajere și industriale

Propunerile privind depozitarea controlată a deșeurilor menajere și industriale s-au tratat la subcapitolele 2.9.8. și 3.9.8 - *Gospodărie comunală*.

12. Se interzice cu desăvârșire depozitarea (și temporară) a deșeurilor menajere, a materialelor rezultate din demolări în alte spații decât cele prevăzute prin contractul de management al deșeurilor;
13. Agenții economici de pe teritoriul comunei sunt obligați să încheie contracte pentru serviciile de salubritate cu firme de specialitate, care să ridice, să transporte și să depoziteze resturile menajere sau de altă natură rezultate în urma procesului de producție în puncte special amenajate din zonă.
14. Produsele secundare (resturi de lemn, rumeguș etc) rezultate în urma procesului de producție în cadrul atelierelor de prelucrare a lemnului sau la meșterii specializați vor fi colectate separat și transportate/valorificate de către firme de profil în industria celulozei și a combustibililor solizi etc.
15. Deșeurile menajere colectate în cadrul Satului de vacanță Comarnic și a altor tabere și zone turistice vor fi ridicate pe bază de contract de către firme specializate și depozitate la stația zonală arondată.

3.10.4. Recuperarea terenurilor degradate, consolidări de maluri și taluzuri, plantări de zone verzi

Vezi cap 3.8 Măsurile în zonele cu riscuri naturale.

Propunerile privind recuperarea terenurilor degradate se referă la:

21. recuperarea unor terenuri prin împăduriri, consolidări, terasare;
22. combaterea eroziunii de adâncime a versanților supuși fenomenului de ravenare;
23. reconstrucție ecologică în cadrul carierelor de materiale de construcții (balastiere) și depozite existente de deșeuri, etc.
24. zonarea terenurilor conform potențialului de producere a alunecărilor de teren, impune o serie de măsuri de prevenire sau stopare a alunecărilor de teren în funcție de cauzele producerii acestora, cum ar fi:
  12. Eliminarea sau reducerea instabilității versanților și a declanșării fenomenelor de alunecare din cauze naturale (precipitații atmosferice, eroziunea apelor curgătoare, acțiunea apelor subterane);
  13. Îmbunătățirea drenajului natural al solului prin lucrări specifice de îmbunătățiri funciare (combaterea eroziunii solului) aplicate în complex cu lucrări hidroameliorative și agro-pedo-ameliorative (nivelare - modelare, astuparea crăpăturilor) pe versanții afectați de alunecări active și pe terenuri cu alunecări stabilizate, funcție de modul de utilizare a terenului;
  14. Îmbunătățirea regimului de scurgere a apelor de suprafață pe versanți prin lucrări de colectare și evacuare a apei;
  15. Eliminarea sau stabilizarea alunecărilor de teren cauzate de activități *antropice* (defrișarea abuzivă a pădurilor, pășunat abuziv, săpături la baza versanților pentru diverse construcții construirea sau modernizarea unor drumuri) ;

Deși fenomenul alunecărilor de teren are o dezvoltare limitată în zonă, prevenirea degradării terenurilor în urma alunecărilor de teren impune o serie de măsuri de tipul:

10. Cooperarea cu autoritățile județene și locale din zona de studiu în vederea întocmirii hărților risc la alunecări de teren acolo unde există elemente importante supuse riscului și declararea acestora și declararea acestora ca "zone de risc la alunecări de teren", conform prevederilor Legii 575/2001;
11. Întocmirea studiilor geotehnice care să ofere soluțiile tehnice de consolidare a versanților instabili prin lucrări speciale (ziduri de sprijin etc.);
12. Urmărirea caracteristicilor terenurilor afectate de eroziune moderată și cu risc de accentuare a eroziunii, în vederea cunoașterii tendințelor de evoluție a proceselor de alunecare mai ales în zonele afectate de activitatea umană;

13. Stabilizarea alunecărilor de teren active și valorificarea terenurilor alunecate prin împăduriri și însămânțare cu amestec de ierburi care, prin consumul mare de apă, asigură protecția antierozională și stabilizarea versanților;
14. evitarea executării de căi de comunicații (drumuri) pe versanții instabili;
15. evitarea supraîncărcării versanților cu construcții de orice fel.

3.10.5. Organizarea sistemelor de spații verzi

Se va urmări păstrarea vegetației specifice pe malurile râului Caraș și a principalilor săi afluenți și plantarea de vegetație de-a lungul principalelor artere de circulație. Se va acorda o atenție specială viitoarelor zone turistice, sportive și a dotărilor care se vor realiza, în special zonelor de maluri.

Conform reglementărilor cadastrale ale fondului verde:

24. Se vor conserva exemplarele cu o vârstă mai mare de 21 de ani (diametrul trunchiului corespunde la 25-35 cm);
25. Se vor conserva exemplarele cu valoare mare ecologică (coroana ovoidă, sferică, semisferică, cu frunzișul de dimensiuni mari și păros);
26. În cazul perdelelor de protecție se vor planta specii autohtone cu valoare mare ecologică;
27. În cazul aliniamentelor stradale se vor planta specii indigene de talia 2 sau 3, cu frunza de dimensiuni mai mari, păroase și cu valoare mare peisageră.
28. În zonele destinate locurilor de joacă pentru copii se va evita plantarea speciilor care conțin substanțe toxice sau care au organe cu țepi, spini, ghimpi etc.

În satul Nermed se va conserva vegetația existentă la malurile apei, dar și a versanților împăduriți de pe cele două maluri ale pârâului Nermed.

Se vor conserva, de asemenea spațiile verzi existente în zonele centrale ale localităților, în piațete și în preajma bisericilor.

3.10.6 Zonele propuse pentru refacere peisagistică și reabilitare urbană

În prezent pentru satele comunei Carașova s-a propus reabilitarea și amenajarea tuturor spațiilor publice neutilizate, acestea transformându-se în spații verzi amenajate.

De asemenea se propune reabilitarea și amenajarea profilelor stradale, iar acolo unde este lățimea domeniului public permite se dorește păstrarea și amenajarea spațiilor verzi situate de-a lungul drumurilor și plantarea de vegetație de talie medie de aliniament.

Zonele împădurite din apropierea satelor Carașova și Nermed trebuie să fie conservate, pentru a preîntâmpina procesele de denundare a solului și alunecările de teren.

Credem, de asemenea că este necesar ca zonele și aliniamentele stradale care conservă elemente de arhitectură vernaculară locală să fie incluse într-un proiect mai vast, de conservare și reabilitare urbană, care să cuprindă clădirile vechi, de la începutul sec. XIX, cu caracteristicile lor constructive și sistemele de înprejmuiri realizate din piatră.

Toate acestea reprezintă un tezaur istoric și arhitectural deosebit, cu valoare identitară și istorică. Considerăm a fi o greșală demolarea acestora și înlocuirea loc cu elemente de arhitectură de factură modernă. Reabilitarea și restaurarea acestora poate îmbogăți valoarea identitară a localităților comunei, fără a se renunța la dotările necesare confortului contemporan.

În categoria acestor clădiri este necesar să fie incluse: sediul Primăriei Carașova, Casa parohială, Clădirile aferente fostei mănăstiri, situate la est și nord de biserică, construite încă din sec. al XVIII-lea, dar și alte case particulare valoroase etc.

3.10.7. Delimitarea orientativă a zonelor protejate și restricțiile generale pentru conservarea patrimoniului natural și construit.

3.10.7.1. Arii naturale protejate

Parcul Național Semenic – Cheile Carașului, cu o suprafață de 36.664,80 ha, a fost constituit prin *Legea nr.5 din 12 aprilie 2000. Pe teritoriul administrativ al comunei Carașova limitele acestuia sunt*

determinate prin următoarele repere: V. Vidra, V. Mare, V. Gârliște, Dl. Vânăț, Vf. Golaș 495,1m, DN 58, localitatea Carașova - DN 58, DC 57, Dl. Pașac 592,3m, Dl. Groapa Iepii, Dl. Grindu, Vf. Ponor 808,1m.

Situri „Natura 2000”

1. Ariei naturale de interes comunitar „Semenic – Cheile Carașului” (ROSCI 0226), suprapune 70 % din teritoriul administrativ al comunei Carașova, Se extinde în afara limitelor Parcul Național Semenik – Cheile Carașului la sud-est de Carașova (pe dl. Golaș) și prin zona de vegetație existentă pe malurile râului Caraș și aval de Carașova și pe anumite zone situate la sud de DC 97.

2. Ariei de protecție avifaunistică Munții Semenik – Cheile Carașului (ROSPA 0086), suprapune 64 % din teritoriul administrativ al comunei, pe limitele parcului.

3.10.7.2. Rezervații naturale:

Rezervația Naturală Cheile Carașului⁸⁵

A fost declarată pentru prima dată prin Hotărârea Comisiei Mediului 1625/1955 sub numele de Rezervația Mixtă Cheile Carașului, având o suprafață de 800 ha, pentru a fi reconfirmată prin legea nr. 5/2000, în cadrul Parcul Național Semenik Cheile – Carașului. Este o arie protejată de interes național, categoria IV-IUCN (rezervație naturală de tip mixt), cu o suprafață de 3.028,3 ha. Cheile Carașului sunt o formațiune de tip chei situată în Munții Aninei, pe teritoriul administrativ al comunei Carașova, între confluența pârâului Comarnic cu râul Caraș și comuna Carașova, în cadrul Ocolului Silvic Resita, din U.P. IX Carașova, parcelele 50 - 70, U.P.X Comarnic, parcelele 1-4, 23, 25, 40-44, 60 - 66, 89, 91 - 116 și U.P. XI Ravniste, parcelele 1-29, 30-40.

Limitele rezervatiei⁸⁶

La nord: Limita pornește de la borna silvică 112 (U.P. XI Ravniste) și continuă pe Valea Carașului, până la borna 220 din U.P. IX - Carașova. De la aceasta bornă continuă pe limita dintre pădure și pășune, la bornele 224 , 225, 215, până la 211 bis, de unde trece în U.P. X Comarnic la borna 1 și urmarește limita dintre pădure și fânețe până la bornele 21, 20, până la borna 210 din U.P. IX Carașova. De aici continuă pe limita dintre pădure și pășune până la borna 189, de unde urmază drumul județean Comarnic- Resița, până la borna 178. De aici limita urmează Culmea Cioaca Mare (bornele 192, 193, 199), până la borna 222 – Vf. Certez.

La est: Limita pornește din Vârful Certez (borna 222) pe Culmea Certez (bornele 221, 206, până la borna 201, de unde traversează drumul forestier Comarnic - Resita, pe la borna 17 din U.P. X Comarnic, la limita dintre pădure și fânețe, bornele 23, 13, 24, 15, 16 și 12 (U.P. X). Se continuă pe limita dintre fânețe și pădure până la borna 5 de lângă cantonul Comarnic, de unde urcă la bornele 33 și 32, continuând cu bornele 52 și 57, după care limita coboară pe pârâul Comarnic până la borna 58. De aici urcă la borna 81, și continuă pe culme la bornele 82,92, 91, 90 și bornele 84, 86, 87 și 88 care desparte padurea de fânețe. De la borna 88 continuă pe Valea Ponicva, de la borna 118 până la borna 218, de lângă Cantonul Naves, de unde trece pe la bornele 217, 207 și 161, până la borna 182, de lângă cantonul Jervan. De la borna 182, limita coboară pe drum până la borna 68 din U.P. X Comarnic, de unde continuă pe un drum forestier și pe culme la borna 172 spre bornele 167 și 170.

La sud: Limita pornește de la borna 170, din U.P. X Comarnic, de unde continua la borna 190, după care merge pe Culmea Rusului, până la bornele 167 și 170.

La vest: Limita pornește de la borna 194 din U.P. X Comarnic, continuând pe Valea Lupu, până la borna 195. De aici limita separă pădurea de pășunea comunei Carasova, pe la borna 214 din U.P. X Comarnic și borna 23 din U.P. XI Ravniste, după care urcă pe la bornele 24 și 31. De la ultima bornă limita continuă prin bornele 30, 36, 48, apoi 49, 61, 185, de pe culme până la borna 66. De aici limita trece pe lângă Poiana Varcane, bornele 68 și 102, până la borna 105, continuând cu bornele 106, 107, 109, până la borna 112.

Rezervația Naturală Peștera Comarnic

S-a constituit în jurul peșterii Comarnic, cu o suprafață exterioară de 0,10 ha. Peștera este situată în

85

<http://semenic.exploratorii.ro/>; <http://www.pnscc.ro/>

86

Ibidem

bazinul hidrocarstic Toplita – Comarnic. Limitele acesteia se restrâng la împrejurările imediate ale intrării

Rezervația Naturală Peștera Popovăț

Cu o suprafață de 0,10 ha, rezervația amintită este localizată în cadrul Rezervației naturale Cheile Caraș, pe versantul drept al râului cu același nume, comuna Carașova.

Rezervatia Naturala Pestera Exploratorii '85

Este situată în versantul drept al văii Comarnic, din bazinul pâraului Toplița Comarnic, afluent de dreapta pe care râul Caraș îl primește înainte de intrarea în chei.

Rezervatia Stiintifica Pestera Rasuflatoarei

Este localizată în versantul drept al Cheilor Carașului. Limitele acesteia se restrâng la împrejurările imediate ale intrării

3.10.7.2. Situri antropice și alte valori ale patrimoniului național

Teritoriul comunei Carașova este situat într-un areal antropizat încă din preistorie. Despre acest fapt vorbește în primul rând numărul mare de descoperiri și semnalări aparținând diferitelor epoci istorice, din zonă (vezi anexa 1.1 – Situri arheologice), întâlnite mai ales în cavitățile din zonă. Două dintre acestea sunt catalogate, potrivit legii nr. 5 /2000, ca situri de categoria B, de interes local:

- Fortificația medievală Cetatea Turcului (“Turski grad”) sau Cetatea Carașovei. Cod LMI CS-I-s-B-10808;
- Biserica romano-catolică din Carașova, datând din prima parte a sec. al XVIII-lea. Cod LMI CS-II-m-B-11092;
- Situl arheologic de la Iabalcea, amplasat în „Peștera Țapului” Cod LMI CS-I-s-B-10840.

Situl arheologic de la „Cetatea Turcului”⁸⁷ este situat la cca 2 km nord-est de Carașova, pe un promptoriu de stâncă de pe malul drept al Cheilor Carașului, la o altitudine de 450 m și cca. 150 m față de albia Carașului. Cetatea atestată în 1323 drept *Castrum de Crassou, a făcut parte din sistemul de apărare al regatului maghiar alături de alte 12 fortificații din Comitatul Caraș*. Este distrusă în 1552 de turci și reconstruită mai târziu de către aceștia, fiind inclusă în sistemul de fortificații al Banatului. Până astăzi, numele sub care este cunoscută de către crașoveni este de “Turski grad” (Cetatea Turcului), amintind perioada stăpânirii otomane.

Zona de protecție a sitului se întinde spre nord-est, nord și nord-vest pe o lățime de 500 m conform legii. Limita abrupturilor nu impune zonă de protecție.

Situl se găsește într-un stadiu avansat de distrugere, inclusiv datorită vegetației arboricole crescute haotic și necesită măsuri urgente de curățare și întreținere.

Situl arheologic Iabalcea, este amplasat într-o peșteră, numită „Peștera Țapului” situată la cca. 3 km sud-vest de sat pe malul râului Caraș. Situl este format dintr-o așezare multistratificată, ce păstrează

⁸⁷ Bozu, Ovidiu; El Sus, Georgeta, O expediție arheologică în Valea Armăjului. Realități și perspective, Banatica, 5, 1979, 553-558; Lista Monumentelor Istorice, MO nr. 646 bis /16/07/2004, Ordinul ministrului culturii și cultelor nr. 2.314/2004, vol., București, 2004, poz. 60, p. 753, [Ordin MCC] (sursă de sit).

materiale aparținând perioadei de tranziție la epoca bronzului, perioadei Hallstattiene și La Tène (dacice)*. În repertoriul arheologic al județului Caraș-Severin, autorul afirmă că materialele arheologice recoltate aparțin diferitelor epoci istorice, începând cu neolitic. Alte nivele de locuire aparțin de cultura Coțofeni, perioada dacică și medievală⁸⁸ Zona de protecție a sitului se reduce la dimensiunile cavității și a platoului din fața intrării.

Situl istoric Biserica romano-catolică „*Adormirea Maicii Domnului*,” din Carașova, este situată în centrul localității. A fost construită de către călugării iezuiți sub conducerea călugărului Michael Lovinic în 1726-1728. Biserica a suferit unele prefaceri și schimbări în decursul sec. al XIX-lea, dar fără a-i modifica structura și forma inițială, care trădează elemente arhitecturale specifice barocului vienez din epocă.

Zona de protecție a sitului a fost stabilită în conformitate cu datele conținute în reprezentările cartografice iosefine și situația actuală, fiind limitată la edificiu și la grădina din împrejur, cu cele două construcții, după toate aparențele aparținând vechii mănăstiri iezuite (vezi harta).

Pe teritoriul comunei se mai păstrează două elemente din valorosul tezaur al tehnicii populare – două mori de apă pe râul Caraș, din care una este încă funcțională.

Tot în acest context amintim existența unui număr însemnat de sălașe risipite în teritoriul economic al comunei. Unele din acestea, construite din lemn și/sau piatră având o vechime apreciabilă, mai conservă tehnica tradițională de construcție din zonă. Cele mai valoroase (ca arhitectură și vechime) din aceste sălașe chiar dacă pe moment și-au mai redus importanța economică, merită să fie conservate și reabilitate pentru a rămâne ca mărturie a ingeniozității constructive și arhitecturale ale oamenilor locului. Zona de protecție a acestor construcții se reduce la construcția propriu-zisă.

Alături de aceste situri, repertoriile de specialitate mai menționează existența și a numeroase situri arheologice amplasate în peșterile din zonă (vezi anexa 1.1.). Toate siturile menționate sunt situate în afara intravilanelor, zona de protecție a acestora neputând fi stabilită cf. Legii 422/2001, art. 59, la 500 m, se reduce la cavitătea respectivă cu o extinsie în zona intrării. Desigur, pe lângă amplasament, extinderea acestor limite mai este condiționată și de morfologia terenului pe care se află (abrupturi, albie de ape etc).

În respectarea legislației de patrimoniu atribuțiile administrației publice locale, potrivit legii⁸⁹ sunt următoarele:

- cooperează cu organisme și instituțiile publice cu responsabilități în domeniul protejării patrimoniului arheologic pentru punerea în aplicare și respectarea măsurilor și deciziilor acestora;
- asigură protejarea patrimoniului arheologic rezultat ca urmare a cercetărilor arheologice sistematice sau preventive și a descoperirilor arheologice întâmplătoare aflate pe domeniul public sau privat al unităților administrativ teritoriale, respective alocând resurse financiare în acel scop;
- pot colabora cu persoane fizice sau juridice de drept privat pentru finanțarea cercetării și punerea în valoare a descoperirilor arheologice;
- finanțează cercetarea arheologică în vederea descărcării de sarcină arheologică a terenurilor pe care se efectuează lucrări publice, pentru care sunt ordonatori principali de credite, prevăzând distinct sumele necesare în acest scop, potrivit prevederilor prezentei ordonanțe;
- cuprind în programele de dezvoltare economico-socială și urbanistică, respectiv de amenajare a teritoriului, obiective specifice privind protejarea patrimoniului arheologic;
- aprobă documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism, în conformitate cu avizele de specialitate ale Ministerului Culturii și Cultelor și elaborează sau modifică astfel de documentații în scopul stabilirii de măsuri de protejare a patrimoniului arheologic evidențiat întâmplător, ori ca urmare a cercetărilor preventive, potrivit legii;

* Conform LMI 2010, p. 888, în M.Of., partea I, nr. 670 bis/1., X. 2010.

⁸⁸ Luca, RepArhCS, 2004, p. 81.

⁸⁹ O.G. 43/30.01.2000 – Republicată, art. 19.

- *eliberează autorizația de construire și desființare numai pe baza și în conformitate cu avizul Ministerului Culturii și Cultelor, pentru lucrări în zone cu patrimoniu arheologic cunoscut și cercetat, descoperit întâmplător sau de interes arheologic prioritar;*
- *colaborează cu serviciile publice descentralizate ale Ministerului Culturii și Cultelor, transmițând acestora informații actualizate cu privire la cererile de autorizare de construire în zonele de patrimoniu arheologic reperat;*
- *precizează în certificatul de urbanism regimul imobilelor aflate în zonele cu patrimoniu arheologic reperat;*
- *ia măsurile administrative și notifică proprietarilor și titularilor de drepturi reale asupra imobilelor obligațiile ce le revin pentru prevenirea degradării, pentru salvarea și conservarea descoperirilor arheologice întâmplătoare.*
- *ia măsurile ce se impun pentru prevenirea distrugerilor și conservarea siturilor arheologice și istorice de importanță națională și locală de pe teritoriul administrativ.*

Recomandăm implicarea autorităților locale în conservarea clădirilor vechi, de sec . XVIII-XIX, a caselor și gospodăriilor tipice de carașoveni, care se mai păstrează pe teritoriul comunei, sprijinirea restaurării acestora și adaptării la cerințele moderne de utilizare. Acestea, pe lângă faptul că dau culoare locală așezărilor - constituie o resursă prețioasă pentru dezvoltarea turismului rural. Nu trebuie subestimate nici construcțiile gospodărești tradiționale încă păstrate în extravilan (locuințe sezoniere, șuri, cămări de cereale, cotețe), care pot fi salvate chiar dacă au fost scoase din uz, deoarece constituie o valoare în sine, cu impact turistic apreciabil. De asemenea se impun măsuri de protecție și conservare a unor amenajări tehnice care mai există și includerea lor într-un circuit turistic, printre care menționăm morile de apă care se mai păstrează.

3.11. REGLEMENTĂRI URBANISTICE ȘI ORGANIZAREA CIRCULAȚIILOR

3.11.1. Soluția generală de organizare și dezvoltare a localităților

Dezvoltarea localităților comunei se va face în mod natural, pe vetrele existente, cu mărimi ale intravilanului (vezi Situația existentă și Situația propusă – planșe), pe direcția căilor de comunicație și pentru organizarea mai eficientă a spațiului din intravilan.

Reglementările urbanistice pentru aceste localități au avut în vedere, în primul rând, organizarea funcțională și extinderea limitată a suprafeței intravilanului acolo unde a fost nevoie, cu scopul dezvoltării unitare a localităților. Aceste extinderi au fost realizate în zonele cu potențial de dezvoltare, la conturarea lor s-a ținut cont de mediul natural, dar și de cel social și economic. Sistemul de circulații a avut și el un rol important în stabilirea extinderilor.

Aceste propuneri urmăresc creșterea calității vieții, dar în același timp și datorită administrației locale de a încuraja și atrage noi investitori atât din rândul localnicilor cât și a unora din exterior.

În condițiile actuale nu sunt prevăzute extinderi importante ale intravilanului existente, PUG-ul propunând în primul rând extinderea locuirii prin densificarea intravilanului existente, stabilind totodată amplasamentele cu cel mai mare potențial de dezvoltare economică, turistică și rezidențială.

INTRAVILAN PROPUȘ. ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ

CARAȘOVA

Densitatea actuală a localității permite încă dezvoltarea ei prin densificarea intravilanului existent, de aceea, Prin Planul Urbanistic General nu s-au propus extinderi foarte mari de intravilan. S-a propus de-a lungul tuturor străzilor o bandă de construibilitate în interiorul căreia să se realizeze toate construcțiile noi, fundurile de lot fiind rezervate pentru activități de grădinărit, recreere etc.

De-a lungul străzilor principale a fost propusă o zonă mixtă, unde sunt permise pe lângă funcțiunea de locuire, și activități comerciale, meșteșugărești, și alte activități de mici dimensiuni, nepoluante.

În centrul localității s-a definit zona centrală, unde se concentrează majoritatea dotărilor administrative, sociale, culturale. Pentru această zonă este necesară realizarea unui PUZ de Zonă centrală, care să cuprindă și reglementările realizate anterior pe această zonă, dar și vecinătățile, în care s-au propus zone de agrement și turism.

Pe terenul unde în prezent este situată păstrăvăria dezafectată, se propune prin PUG un areal destinat funcțiunilor de turism, recreere, agrement, sport, acesta fiind situat lângă viitoarea zonă turistică pentru care deja este realizat proiectul de Han Croat.

La sud de zona centrală a fost propusă reabilitarea și extinderea zonei de sport și agrement a Carașovei.

De asemenea, se dorește sistematizarea și amenajarea spațiilor verzi adiacente malului râului Caraș și afluenților, pentru a îmbunătăți imaginea localității, dar și pentru a spori confortul locuirii, prin realizarea de zone de agrement și recreere.

Una dintre extinderile de intravilan a fost realizată de-a lungul râului Caraș la sud-vest, aici propunându-se o zonă turistică și o zonă de campare.

O altă extindere s-a realizat de-a lungul DN 58, în nord-estul localității pe dealul Zaglavac, unde s-a propus o zonă de locuire, dar unde se pot dezvolta și funcțiuni de agroturism și recreere. Amplasamentul oferă o frumoasă perspectivă asupra depresiunii Lupac-Goruia și Carașova, cât și spre cheile Carașului, oferind condiții excelente pentru amplasarea unor case de vacanță, moteluri, pensiuni turistice sau alte capacități de cazare și odihnă.

De asemenea, s-a realizat extinderi de intravilan acolo unde a fost necesar, pentru viitoarele zone de gospodărire comună.

La vest de localitate, a fost identificată o zonă cu potențial de amplasare de turbine eoliene, pentru care ar trebui realizat un proiect tehnic de specialitate.

NERMED

Pentru localitatea Nermed, extinderile de intravilan au fost realizate tot de-a lungul râului Nermed, având o suprafață relativ redusă. Pentru dezvoltarea zonei de locuire, s-a propus densificarea prin mărirea POT-ului și CUT-ului în interiorul intravilanului existent, deoarece relieful nu permite extinderea în lățime de-a lungul văii.

Una din extinderi e făcută spre sud-vest, unde se propu locuințe, iar alta este realizată de-a lungul DC 76, la est de localitate. Aici se dorește realizarea unei zone cu dotări turistice și de agrement.

Pentru a igieniza și ameliora calitatea spațiilor publice, se propune ca în această localitate să se regularizeze și canalizeze în subteran râul Nermed, odată cu realizarea rețelei de canalizare, pentru a stopa deversarea de deșeuri de către localnici în valea acestuia. Astfel, va fi câștigată o suprafață de teren ce poate fi convertită în spațiu public, spațiu verde amenajat, zonă pentru piste de biciclete. Acest lucru ar mai decongestiona localitatea, care este dezvoltată liniar și foarte înghesuit de-a lungul Văii Nermed.

IABALCEA

Pentru această localitate, dezvoltarea zonei de locuințe se propune a fi realizată în interiorul intravilanului existent, prin densificare, aici existând numeroase loturi libere de construcții.

La sud-est, se propune extinderea intravilanului cu o zonă destinată atât locuirii, cât și turismului și agroturismului, deoarece în această zonă există și construcții sezoniere cu caracter agricol, care ar facilita dezvoltarea unor astfel de activități în zonă.

La sud-vest, s-a introdus în intravilan și propus spre modernizare terenul de sport existent în localitate.

De asemenea, s-au mai introdus în intravilan două zone situate de-a lungul DJ 582 C, pentru care se propune reabilitarea și refuncționalizarea construcțiilor existente pentru a putea adăposti funcțiuni turistice. Aceste zone sunt reprezentate de Cantonul Silvic Comarnic și Tabăra Școlară de la Jervani.

Un element deosebit care este prezent în special în nordul comunei este reprezentat de construcțiile sezoniere cu profil agricol, împrăștiate în întreg teritoriul cu relief ce permite practicarea agriculturii (de la terenuri agricole, la livezi, pășuni). Aceste construcții se propune a fi conservate, și pot fi transformate în locuințe de vacanță sau agropensiuni. Însă pe terenurile ocupate de astfel de construcții este interzisă realizarea de construcții noi, se permite doar extinderea construcțiilor existente, folosind aceleași tehnici și materiale.

ORGANIZAREA SISTEMULUI DE CIRCULAȚII

CARAȘOVA

Având în vedere faptul că sistemul de circulații al oricărei localități constituie un factor foarte important în dezvoltare, și în localitatea Carașova este necesară ameliorarea sistemului de circulații atât carosabile cât și pietonale.

Această localitate beneficiază de accesibilitate ridicată, fiind traversată de DN 58, acesta reprezentând o legătură importantă a comunei cu teritoriul înconjurător, în special cu localitatea Reșița la nord și Anina la sud, dar și cu drumul european E70, prin care se face legătura cu Timișoara dar și cu Dunărea (ce reprezintă culoarul paneuropean VII).

Tot din Carașova pleacă DJ 581 A, și DC 75, care prin DC 76 conectează centrul de comună cu localitatea Nermed.

Circulații carosabile:

Se dau următoarele direcții de acțiune:

- Modernizarea actualelor drumuri comunale, pe toată lungimea lor
- Modernizarea circulațiilor centrului Carașovei și a DJ 581 A pe sectorul Carașova (DN 58) – Rafnic-Cuptoare (DJ 581).
- Realizarea conectării localității Carașova cu DN 58 prin punctul Sereneac, fapt ce ar permite o mai bună conectare a localității la infrastructura rutieră majoră, cât și la rețeaua de transport local.
- Reabilitarea/modernizarea “drumului vechi” de acces în Carașova, care face legătura între DN 58 și DC 75.
- reabilitarea (pietruire sau asfaltare) a sistemului de circulații interioare ale localității;
- realizarea de șanțuri și rigole pentru căile principale de circulații (DN 58 și DJ581A, DC 75)
- amenajarea de parcaje în zonele cu flux mare de autovehicule (în special de-a lungul DN 58, acolo unde se concentrează diferite funcțiuni administrative sau cu caracter public, dar și în punctele de acces la zona de agrement propusă)
- reabilitarea unor drumuri agricole ce fac legătura cu teritoriul înconjurător.
- trasarea unui nou sistem de circulații carosabile pentru deservirea noilor zone de extindere a intravilanului
- reabilitarea și restructurarea unor intersecții ce prezintă disfuncții și amenajarea de noi intersecții în zonele extinse unde se va trasa noul sistem stradal

Circulații pietonale:

- Reabilitarea trotuarelor și insertii noi pe străzile importante care nu sunt prevăzute cu circulații pietonale
- Realizarea unui sistem de trasee pietonale de-a lungul circulațiilor principale din localitate și de-a lungul râului Caraș.
- Legarea celor două maluri ale Carașului, în zona centrală cu un pod carosabil în dreptul primăriei.
- Realizarea unui traseu pietonal în lungul cursului râului Caraș, inclus într-o zonă cu spații verzi, destinate recreerii
- Îmbunătățirea circulațiilor pietonale între cele două maluri ale Carașului prin realizarea unui pod pentru autovehicule și pietoni în locul actualei punți pietonale din dreptul primăriei și transferul actualei punți pietonale în partea nordică a localității, în apropiere de moara veche și terenul de sport.
- Reabilitarea circulațiilor pietonale, tratându-se în mod special zona centrală. (mobilier urban specific, vegetatie, pavaje etc.)
- realizarea, în zonele nou introduse în intravilan, a unor pietonale verzi și fâșii de protecție ce vor conecta diferite puncte de interes ale zonei (caracter directiv)

Circulații velo

- realizarea unui sistem de piste de biciclete, dispus de-a lungul drumurilor principale din localitate și de-a lungul văii Carașului, care să faciliteze deplasarea în cadrul localității și în teritoriu, și să reprezinte un mijloc alternativ de deplasare.

Circulații pe apa:

- Se propune utilizarea raului Caraș pentru sporturi acvatice (ex: rafting)

Reabilitarea și amenajarea circulațiilor pietonale, velo și carosabile va avea în vedere păstrarea caracterului specific al profilelor străzilor (raportul dintre suprafața ocupată de circulații carosabile, pietonale și zona verde.

NERMED

Această localitate beneficiază de accesibilitate medie, fiind traversată și dezvoltată de-a lungul DC 76, acesta reprezentând singura legătură a comunei cu teritoriul înconjurător,

Se dau următoarele direcții de acțiune:

Circulații carosabile:

- Modernizarea actualelor drumuri comunale, pe toată lungimea lor
- reabilitarea (pietruire sau asfaltare) a sistemului de circulații interioare ale localității;
- realizarea de șanțuri și rigole pentru căile principale de circulații
- trasarea unui nou sistem de circulații carosabile pentru deservirea noilor zone de extindere a intravilanului
- reabilitarea și restructurarea unor intersecții ce prezintă disfuncții și amenajarea de noi intersecții în zonele extinse unde se va trasa noul sistem stradal

Circulații pietonale:

- Reabilitarea trotuarelor și insertii noi pe străzile importante care nu sunt prevăzute cu circulații pietonale
- realizarea unei zone pietonale cu funcție de spațiu public și zonă verde pe zonele unde se va sistematiza și îngropa cursul de apă și rețeaua de canalizare.
- realizarea, în zonele nou introduse în intravilan, a unor pietonale verzi și fâșii de protecție ce vor conecta diferite puncte de interes ale zonei (caracter directiv)

IABALCEA

Această localitate beneficiază de accesibilitate medie, fiind traversată și dezvoltată de-a lungul DC 97, acesta reprezentând singura legătură a comunei cu teritoriul înconjurător, și cu localitatea Carașova.

Se dau următoarele direcții de acțiune:

Circulații carosabile:

- Modernizarea actualelor drumuri comunale, pe toată lungimea lor
- reabilitarea (pietruire sau asfaltare) a sistemului de circulații interioare ale localității;
- realizarea de șanțuri și rigole pentru căile principale de circulații
- trasarea unui nou sistem de circulații carosabile pentru deservirea noilor zone de extindere a intravilanului
- reabilitarea și restructurarea unor intersecții ce prezintă disfuncții și amenajarea de noi intersecții în zonele extinse unde se va trasa noul sistem stradal

Circulații pietonale:

- Reabilitarea trotuarelor și insertii noi pe străzile importante care nu sunt prevăzute cu circulații pietonale
- realizarea unei zone pietonale cu funcție de spațiu public și zonă verde pe zonele unde se va sistematiza și îngropa cursul de apă și rețeaua de canalizare.
- realizarea, în zonele nou introduse în intravilan, a unor pietonale verzi și fâșii de protecție ce vor conecta diferite puncte de interes ale zonei (caracter directiv)

Organizarea căilor de comunicație precum și disfuncționalitățile, prioritățile în vederea modernizării acestora au fost tratate la capitolul 2.6. *CIRCULATIA, 3.2.3. EVOLUTIE POSIBILA, PRIORITĂȚI ȘI 3.6 ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI*

Pentru îmbunătățirea accesibilității la nivelul comunei, se mai propune::

Circulații carosabile:

- Modernizarea DJ 582 C și crearea unei bretele de legătură prin conectarea acestuia cu DN 58 prin prelungirea și modernizarea DC 97 (Iabalcea) pe sectorul Iabalcea - poiana “Padina Seacă” (DJ 582 C).
- Reabilitarea/modernizarea infrastructurii de acces spre Tabăra Școlară de la Jerveni.

Circulații feroviare :

- se propune reabilitarea căii ferate înguste care face legătura între Anina și Reșița, pentru a fi utilizată în scopuri turistice.

Organizarea căilor de comunicație precum și disfuncționalitățile, prioritățile în vederea modernizării

acestora au fost tratate la capitolul 2.6. *CIRCULATIA*, 3.2.3. *EVOLUTIE POSIBILA, PRIORITĂȚI ȘI 3.6 ORGANIZAREA CIRCULAȚIEI*

3.11.3. Destinația terenurilor, zonele funcționale rezultate

Destinația terenurilor și zonele funcționale rezultate sunt detaliate în Regulamentul Local de Urbanism.

3.11.4. ZONELE PROTEJATE ȘI LIMITELE ACESTORA (zone cu valoare istorică, peisagistică, ecologică, protejate sanitar).

Vezi sub-cap. 3.10.7. Delimitarea orientativă a siturilor istorice protejate⁹⁰

Pentru *Biserica romano-catolică* Carașova, datând din prima parte a sec. XVIII, zona de protecție se face conform limitei trasate prin Panșa de reglementări ale PUG Carașova. În stabilirea acestei zone s-a avut în vedere amplasamentul acesteia în cadul intravilanului, construcțiile preexistente, insuficienta cercetare a acesteia și a zonei limitrofe. De asemenea s-au utilizat informațiile oferite de hărțile militare iosefine (Banat_Josephinische_Landaufnahme_pg145 – Carașova), realizate la cca. 40 de ani după ridicarea lăcașului de cult. Subliniem faptul că și clădirea situată în dreptul bisericii în partea stângă, după toate probabilitățile datând din aceiași perioadă este inclusă în zona de protecție a bisericii.

În cazul fortificației medievale, cunoscută de către localnici sub numele de *Cetatea Turcului* ("Turski grad"), zona de protecție rămâne cea stabilită prin lege, de 500 m⁹¹, având în vedere situarea sa în afara localităților și fiind insuficient cercetată științific (cu limitările impuse de teren).

Pe lângă acestea intravilanul localităților comunei mai păstrează și alte clădiri, cu valoare istorică, de arhitectură tradițională sau memorialistică. Intervențiile pentru repararea/restaurarea acestor monumente se va face conform legii, cu acordul instituțiilor de patrimoniu.

În cazul altor clădiri neincluse în lista de patrimoniu, dar valoroase prin vechime, arhitectură vernaculară și/sau valoare identitară, intervențiile se vor face cu consultarea specialiștilor pentru a nu se compromite valoarea obiectivului;

De asemenea, construcțiile noi ridicate în zonele adiacente acestora să fie realizate cu respectarea caracteristicilor de bază ale arhitecturii tradiționale;

Factorii locali să desfășoare activități pentru conștientizarea în rândul populației a valorii acestor obiective (posibil de încadrat ca fiind de patrimoniu) și necesitatea păstrării nealterate a stării lor fizice.

De asemenea, pe teritoriul comunei Carașova sunt semnalate un număr important de situri arheologice situate în peșterile din zonă, încă necercetate. Acest fapt confirmă valoarea habitată al acestui areal începând din preistorie până astăzi. Din această cauză se impune o atentă supraveghere arheologică.

3.11.4.1. Delimitarea rezervațiilor și ale ariilor naturale protejate.

Prin Legea nr.5 din 12 aprilie 2000 zona Semenice-Cheile Carașului a fost declarată arie naturală

⁹⁰

Vezi Anexa – cu situri și monumente istorice și de arhitectură deosebit de valoroase, aflate pe teritoriul comunei Carașova.

⁹¹ Potrivit art. 8 din legea 422/2001 se consideră zonă de protecție suprafața delimitată cu o rază de 100 m în localități urbane, 200 m în localități rurale și 500 m în afara localităților, măsurată de la limita exterioară, de jur-împrejurul monumentului istoric.

protejată, de interes național, constituindu-se astfel Parcul Național Semenic – Cheile Carașului, cu o suprafață de 36.664,80 ha. Cum teritoriul administrativ al comunei Carașova este situat în partea vestică și nord-vestică a PNSCC, limita acestuia în zonă este dată de următoarele repere: *V. Vidra, V. Mare, V. Gârliște, Dl. Vânăț, Vf. Golaș 495,1m, DN 58, localitatea Carașova - DN 58, DC 57, Dl. Pașac 592,3m, Dl. Groapa Iepii, Dl. Grindu, Vf. Ponor 808,1m.*

Alături de parc, prin aceiași lege au fost înființate și următoarele rezervații naturale, situate pe teritoriul PNSCC.

16. Cheile Carasului PN-O, cu o suprafață de 3.028,30 ha, - monument al naturii;

17. Pestera Comarnic PN-O, cu o suprafață de 0,10 ha, - monument al naturii;

18. Pestera Popovat PN-O, cu o suprafață de 0,10 ha, - monument al naturii;

Ulterior au mai fost incluse încă două rezervații naturale

29. Peștera Exploratorii 85

30. Rezervația Științifică Peștera Răsuflătoarei.

Astăzi Parcul Național Semenic – Cheile Carașului include:

- 1 - Rezervație Științifică,
- 10 - Rezervații Naturale și
- 5 - Zone de conservare specială.

De asemenea, potrivit H.G. 1284/2007, completată prin HG 971/2011, 64 % din teritoriul comunei se regăsește în perimetrul Ariei de protecție avifaunistică Munții Semenic – Cheile Carașului (ROSPA 0086)⁹².

Conform O.M.M. nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România și a , 70 % din teritoriul comunei este inclusă în perimetrul Ariei naturale de interes comunitar „Semenic – Cheile Carașului” (ROSCI 0226). Aceste situri se suprapun parțial peste Parcul Național Semenic – Cheile Carașului.

3.11.4.2. Zone protejate sanitar

Sunt zonele de protecție instituite în jurul unor obiective precum:

20. bazinul de retenție și captările de apă utilizate pentru alimentarea cu apă a localităților Carașova și Iabalcea, respectiv izvoarele Ceafarovăț și Lazarovăț, precum alte captări de interes pentru satele din zonă,

21. cimitirele satelor Carașova, Iabalcea și Nermed.

22. Stațiile de epurare propuse prin Planul Urbanistic General.

Acestea au fost prevăzute pentru fiecare localitate - Vezi plansele de Reglementări Urbanistice.

3.11.4. Protejarea unor suprafețe din extravilan (terenuri agricole valoroase, păduri, oglinzi de apă, etc.),

În primul rând de o protecție deosebită se bucură Rezervațiile naturale situate pe teritoriul UAT și cuprinse în cadrul PNSCC, menționate anterior și a celor cuprinse în Sitului Natura 2000 Semenic - Cheile Carașului - ROSCI0226 Semenic - Cheile Carașului, sit care cunoaște importante extinderi în afara PNSCC, în lungul Carașului. De asemenea se bucură de protecția legii siturile declarate monumente istorice, menționate la cap. 2.10.4 și zonele tampon ale acestora stabilite conform legii.

3.11.5. Interdicții temporare de construire pentru zonele care necesită studii și cercetări suplimentare (planuri urbanistice zonale privind parcelări, reparcelări, operațiuni de renovare).

Pentru moment zonele cele mai afectate de riscuri naturale sunt cele situate în apropierea râului Caraș, a pârâului Nermed, zone amenințate de pericolul inundațiilor;

Se propune interdicție de construire în zonele afectate de riscuri naturale până la data eliminării lor.

Din punct de vedere urbanistic, se prevede realizarea unor planuri urbanistice zonale care să

⁹² http://www.adrvest.ro/attach_files/natura2000/Anexa15.jpg

detalieze modul de organizare a extinderilor de intravilan. Se vor elabora PUZ - urile prevăzute în planșele de reglementări și în RLU pentru suprafețe nou introduse în intravilan.

Se propune interdicția de construire în zonele care adăpostesc situri arheologice cuprinse în Lista 2004 (Cetatea Turcului);

În toate zonele unde sunt semnalate situri arheologice sau unde sunt descoperite (inclusiv întâmplător) urme de locuire umană se impune potrivit legii supraveghere arheologică și/sau descărcare de sarcină arheologică.

3.11.6. Interdicții definitive de construire pentru zonele care prezintă riscuri naturale, servituți de protecție etc.

- Se instituie interdicții de construire conform RLU pentru construcții sau lucrări care ar putea împiedica libera circulație pe malul râurilor.
- 16. Se instituie interdicție de construire definitivă în albia minoră a râului Caraș, a pâ râului Nermed și a afluenților acestuia;
- 17. Se instituie interdicție de construire definitivă în zonele de protecție a siturilor istorice, clasate și incluse în lista siturilor cu valoare de patrimoniu (Cetatea Turcului, Biserica romano-catolică Carașova).
- 18. Se instituie interdicție de construire definitivă în spațiile verzi din localități.

3.12. OBIECTIVE DE UTILITATE PUBLICĂ

3.12.1. Lista obiectivelor de utilitate publică

În atenția administrației locale sunt o serie de proiecte de utilitate publică, aflate actualmente în proiect sau în diferite stadii de realizare, printre care:

- Modernizarea rețelei stradale din localitățile comunei și modernizarea centrului din localitatea Carașova;
- Realizarea rețelei de canalizare și a stației de epurare pentru satele Carașova și Iabalcea;
- Realizarea amenajărilor sportive propuse pentru localitățile Carașova (teren sport) și Nermed (vestiare teren fotbal);
- Implementarea sistemului de alimentare cu apă și canalizare în localitatea Nermed și Iabalcea.
- Reabilitare termică a școlilor din comună și asigurarea sistemelor proprii de încălzire;
- Extinderea rețelei de energie electrică, apă și canalizare pentru zonele nou introduse în intravilan și pentru zonele unde aceste rețele nu există;
- Reabilitarea clădirilor și dotarea căminelor culturale din localitățile Nermed și Carașova.
- Realizarea și dotarea centrului de informare turistică din localitatea Carașova.
- Amenajarea unui spațiu muzeal etnografic într-o clădire reabilitată din zona centrală a localității Carașova.
- Modernizarea drumurilor comunale: DC 75 Carașova – Clocotici (4,10 km); DC 76 DJ 581 – Nermed – DN 58 și a DC 97 pe sect. Iabalcea – DN 582 C.
- Amenajarea a 10 km de drumuri agricole pe teritoriul comunei.

3.12.2. Structura proprietății asupra terenurilor

Potrivit Planului de management al PNS-CC, comuna Carașova deține în zonele de rezervații din cadrul PNSCC, cca. 3030 ha, precum și 710 ha de pășuni, aflate în proprietate publică locală, 225 ha de fânețe aflate în domeniul privat (persoane fizice) și cca. 440 ha de livezi în domeniul privat.

a) Proprietate publică

- terenuri proprietate publică de interes național, cuprind suprafețele utilizate de către:
  - 23. DN 58;
  - 24. albiile minore ale cursurilor de apă ce traversează teritoriul comunei;
  - 25. rețeaua electrică și alte rețele de interes național care traversează comuna.
- terenuri proprietate publică de interes județean sunt formate din suprafețele utilizate ca drumuri județene;
- terenuri proprietate publică de interes local - terenurile aflate în proprietate publică a unității teritorial administrative și administrate de către primărie. În cadrul acestora amintim:
  - rețeaua de drumuri comunale, vicinale și de acces;
  - rețeaua locală de străzi,
  - rețeaua edilitară (sistemul de alimentare cu apă, canalizare și epurare),

b) Proprietate privată

A). Terenuri din domeniul privat de interes național;

- 16. pădurile și pepinierele gestionate de către ROMSILVA;
- 17. albia minoră a principalelor cursuri de apă care traversează localitățile Carașova și Nermed;

B). Terenuri domeniul privat (ale unităților administrativ-teritoriale) de interes județean;

C). Terenuri domeniul privat (ale unităților administrativ-teritoriale) de interes local;

- terenurile pe care sunt amplasate unitățile administrative, culturale, de învățământ și sociale (primărie, cămine culturale, școli, cabinete medicale și veterinare etc.),
- cimitirele;
- păduri și pășuni.
- 1. **târgul de animale;**
- 2. **spațiile verzi din preajma râului Caraș și a Pârâului Nermed;**
- 3. **terenurile de sport;**
- 4. **terenuri destinate investițiilor economice, concesionate sau pentru concesionat;**

5. pădurile și pășunile deținute de către primărie;
6. alte terenuri cu destinație turistică și destinată recreere, deținute de către primărie (Cantonul Silvic Comarnic, Tabăra școlară Jervani, Cantonul Silvic Navesu Mare).

D). Terenuri proprietate privată a persoanelor fizice sau juridice.

1. Terenurile din intravilanul localității și aflate în proprietatea privată a localnicilor,
2. Terenurile aflate în intravilanul localităților, în proprietatea privată a unor agenți economici,
3. terenurile deținute de către biserica catolică din localitate.

Proprietatea asupra terenurilor este reprezentată în planșele desenate, pentru fiecare localitate în parte.

4. CONCLUZII - MĂSURI ÎN CONTINUARE

Pornind de la relațiile de interdependență, se vor concretiza acele propuneri realiste, viabile, legate de dezvoltarea bazei economice, asigurarea locurilor de muncă, existența resurselor și a valorificării acestora, dezvoltarea sectorului terțiar al serviciilor, cooperării pe linie tehnologică, îmbunătățirea transportului și circulației, diversificarea rețelei de instituții și servicii publice, adoptarea programelor și măsurilor de protecția mediului natural și construit etc.

În privința extinderii intravilanului s-au suplimentat cu suprafețe de teren necesare diferitelor funcțiuni, în special (construcții, locuințe individuale, unități pentru servicii și turism, gospodărie comunale, echipare edilitară etc.)

Zona spațiilor plantate pentru agrement, sport, odihnă, locuri de joacă pentru copii va fi reanalizată în sensul reabilitării, reamenajării și valorificării superioare a malurilor râului Caraș și a altor cursuri de apă care traversează localitățile comunei.

Zona căilor de comunicație va înregistra creșteri de suprafață, lucrările ulterioare referindu-se la trasee noi, largiri de profile transversale, amenajări de intersecții, rezolvări de parcaje, etc.

După caz, în funcție de situația existentă, necesitățile locale, atribuțiile decizionale ale administrației publice locale etc., se vor întocmi documentații urbanistice specifice PUZ, PUD pentru următoarele genuri de probleme:

- extinderi de intravilan care presupun construcții și amenajări, realizări de străzi și trasee de rețele tehnico-edilitare, amplasări de obiective majore de interes general etc.;
- planuri de lotizare/parcelare pentru locuințe în gospodării individuale;
- proiecte de specialitate privind completarea și modernizarea rețelei de circulație și transport;
- elaborarea de planuri urbanistice de detaliu (PUD) pentru obiective pe terenuri cu statut juridic stabilit și cu condiții de construibilitate, care presupun derogare de la reglementările PUG;
- proiecte de specialitate pentru echipare tehnico – edilitară.
- Propunerile din prezentul PUG au fost analizate pe parcursul mai multor consultări cu administrația locală, la nivelul Primăriei comunei Carașova și vizite în teren.

Pe baza avizelor obținute de la organismele interesate și implicate în aplicarea strategiei de dezvoltare și a planului urbanistic, PUG Carașova și Regulamentul local de urbanism, aferent vor fi aprobate de către Consiliul Local Carașova. Odată aprobat, PUG Carașova și Regulamentul său, capătă valoare juridică fiind o documentație opozabilă în justiție, între administrația publică locală, care urmărește aplicarea acesteia și membrii comunității locale și/sau alți investitori.

4.1 DIRECȚII PRINCIPALE DE ACȚIUNE:

- Îmbunătățirea echipării edilitare și integrarea zonei în rețelele de infrastructură majoră (căi de transport rutier, alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu energie electrică, telefonie, gospodărie comună);
- Valorificarea superioară a potențialului natural al zonei, prin eficientizarea, restructurarea și diversificarea activităților economice, dezvoltarea turismului și stimularea întreprinderilor mici și mijlocii cu capital privat;

- Stabilizarea populației prin ridicarea calității vieții;
- Protejarea patrimoniului natural și construit în vederea dezvoltării durabile a economiei zonei cu precadere prin turism.
- Includerea comunei într-un circuit mai larg, turistic și economic, prin modernizarea racordării principalelor căi de comunicații din zonă la DN 58.

4.2 PRIORITĂȚI ÎN INTERVENTIE

Luând în considerare Planul strategic de dezvoltare social-economică comuna Carașova 2008-2013 și opțiunile de dezvoltare spațială evidențiate în cursul elaborării Planului Urbanistic General al comunei, au fost identificate următoarele proiecte care pot conduce la atingerea obiectivelor stipulate în documentul strategic.

4.2.1. Protecția mediului

- Implicarea mai largă a ONG, agențiilor de mediu și a serviciului comunitar, existent la nivelul primăriei, alături de specialiștii Parcului Național Semenic Cheile Carașului, în rezolvarea unor probleme de mediu, ținând seama de faptul că o mare parte din teritoriul administrativ al comunei este cuprins în acest parc.;
- Realizarea și darea în funcțiune a investițiilor privind sistemul de canalizare și epurare la nivelul tuturor localităților comunei;
- Realizarea de puncte colectoare cu preselecție a deșeurilor, a rampelor pentru depozitarea containerelor și dotarea populației cu pubele.
- Dotarea punctelor de belvedere și de oprire, de pe traseele turistice cu containere și asigurarea colectării resturilor menajere depozitate aici
- Organizarea unor ample lucrări de ecologizare a zonelor afectate de depozitarea necontrolată a deșeurilor, în principal în preajma râului Caraș, Nermed și a altor cursuri de apă, la care să fie angrenați beneficiarii de ajutoare sociale.
- Dezvoltarea turismului în zonele de interes turistic și economic de pe teritoriul comunei se va face în mod durabil prin respectarea legislației de mediu și în concordanță cu Planul de Management al Parcului Național Semenic-Cheile Carașului.

4.2.2. Reabilitarea și dezvoltarea Infrastructurii de Transport – Comunicații – Utilități Publice – Clădiri Publice

- Modernizarea în totalitate a rețelei de străzi și a drumurilor comunale, precum și reabilitarea drumurilor agricole;
- Podețe tubulare montate peste rigole, la racodul dintre drumurile agricole și DN 58.
- Extinderea rețelei de utilități publice în zonele cu potențial turistic, industrial și agricol (drumuri de acces, alimentare cu energie electrică, alimentare cu apă, canalizare);
- Realizarea și reabilitarea podurilor și a punților pietonale peste cursurile de apă care traversează satele Carașova și Nermed, realizarea unor ziduri de sprijin, decolmatarea vâilor și rigolelor;
- Modernizarea DJ 581 A, și a DJ 582 C, pe toată lungimea lor (cu sprijinul administrației județene), pentru o mai bună valorificare a uriașului potențial turistic al zonei
- Același lucru se dorește și pentru DC 97 Iabalcea până în Padina Seacă (DJ 582 C)

- Reamenajarea zonei centrale și dotarea cu infrastructură necesară, turistică în special (Han Croat, Centru de informare turistică), cultural/sportivă și de servicii (piață agroalimentară) ;
- Îmbunătățirea transportului în comun prin realizarea unui inel de circulație pentru mijloacele de transport în comun care să cuprindă toate satele comunei
- Realizarea, reabilitarea și dotarea unor clădiri de interes social și cultural de pe raza comunei (Dispensar medical, Cămin cultural, centru de informare turistică etc.);
- Realizarea și amenajarea unui muzeu etnografic local în noua clădire recent renovată.

4.2.3. Dezvoltarea Serviciilor Sociale și de Sănătate și a Infrastructurii aferente

1. Realizarea Centrului social pentru vârstnici în Carașova, pentru a servi persoanelor vârstnice rămase singure și celor cu dizabilități accentuate.
2. Valorificarea superioară a locației unde se găsește sediul Unirii Croaților, prin activități culturale interzonale și a Căminelor culturale din satele comunei, pentru activități sociale comunitare, în principal în sistem de cluburi tematice, care să faciliteze întâlnirea persoanelor de vârstă a treia, dar și a tineretului.
3. Asigurarea condițiilor necesare amenajării și dotării a două puncte farmaceutice în localitățile Iabalcea și Nermed, pentru asigurarea necesarului de medicamente pentru oameni, și a unei farmacii veterinare în Carașova, care să deservească întreaga zonă, inclusiv localitățile riverane.

4.2.4. Priorități de intervenție în funcție de necesitățile și cerințele populației

19. Asigurarea unei infrastructuri tehnico-edilitare competitive, capabile să susțină dezvoltarea turistică a zonei în intravilanele existente și propuse și a zonelor cu potențial turistic;
20. Ocuparea parcelelor libere cu construcții ce respectă specificul arhitectural local;
21. Amenajarea spațiilor publice din zonele centrale;
22. Realizarea unor parcaje și locuri de popas în punctele de „belvedere”
23. Realizarea unei zone de recreere și promenadă pe malurile Carașului, pe baza unui cadastru verde și amenajarea acestuia cu infrastructura necesară (alei, piste pt. biciclete, role), dotarea acestuia și completarea vegetației unde este necesar prin plantarea unor specii autohtone indicate acestui mediu;
24. Transformarea cantonului silvic de la Comarnic, într-un viitor sat de vacanță, reamenajarea fostei tabere școlare de la Jervani și a altor zone cu potențial turistic ridicat, în maniera dezvoltării durabile.
25. Supra-lărgirea drumurilor de acces în zonele cu vizibilitate redusă, sau delimitate de abrupturi și pantă cu înclinație mare;
26. Realizarea unor amenajări turistice (parcaje, puncte de informare, locuri de odihnă, puncte de belvedere) și punerea în valoare a principalelor obiective de interes turistic ale zonei;
27. Igienizarea cursului de apă al Carașului și dotarea punctelor de popas turistic și a locurilor de campare de pe traseele turistice existente cu coșuri pentru resturi menajere, WC, surse de apă etc;
28. Încurajarea păstrării și reconstruirea in situ a morilor de apă;
29. Reabilitarea locuințelor vechi, importante pentru conservarea patrimoniului local, a sălașurilor și a vechilor ziduri din piatră, și valorificarea lor turistică;

30. Elaborarea unor PUZ-uri pentru parcelare, construire case de vacanță, construcții turistice etc.

4.3 DEZVOLTAREA ACTIVITĂȚILOR ECONOMICE

4.3.1. Dezvoltarea Economiei și a Mediului de Afaceri

31. Crearea unui Centru de consultanță pentru sprijinirea gospodăriilor agricole și de management al fermelor și altor funcțiuni cu profil agricol,
32. Sprijinirea înființării unor micro-întreprinderi cu profil – construcții, materiale de construcții, activități de industrie ușoară, prelucrarea lemnului etc;
33. Sprijinirea extinderii serviciilor de transport în comun, la nivelul tuturor localităților comunei, inclusiv la nivelul localității Carașova, prin înființarea unei stații de autobus suplimentară.
34. Extinderea infrastructurii și a căilor de acces în zonele de extindere conform PUG;
35. Racordarea noilor zone de dezvoltare cuprinse în PUG la rețeaua de utilități publice.

4.3.2. Agricultură

Solurile din teritoriul studiat au o textură bună cu însușiri fizico-chimice favorabile fânșelor și pășunilor iar cele din zonele joase, depresionare și pe terasele Carașului sunt optime pentru culturi agricole (porumb, păioase, cartofi și pomi fructiferi). *Vezi 2.2.4 Caracteristici geotehnice.*

- Valorificarea produselor agricole și alimentare de calitate prin crearea unui centru comercial zonal de depozitare și cu vânzări „en-gros” pentru produsele locale, de origine agricolă (fructe, cartofi, produse animaliere etc);
- Sprijinirea înființării de micro ferme zootehnice, pomicole, piscicole și legumicole;
- Sprijinirea înființării unui centru de colectare, prelucrare și ambalare a fructelor, inclusiv a celor de pădure și plantelor medicinale;
- Sprijinirea înființării unui centru de sacrificare și abatorizare - animale;

4.3.3. Turismul

Considerăm că turismul poate deveni o ramură foarte importantă în cadrul economiei comunei Carașova. Resursele naturale și antropice existente în acest teritoriu sunt numeroase, au un grad ridicat de originalitate și atractivitate, însă lipsesc condițiile necesare, esențiale pentru satisfacerea nevoilor consumatorilor de servicii turistice. Lipsa de infrastructura inhibă deseori dezvoltarea circulației turistice, de unde și necesitatea sprijinirii și creării unei infrastructuri de susținere a activității turistice, prin:

26. Incurajarea, consilierea și sprijinirea construirii de pensiuni turistice;
27. Înființarea unui Centru Zonal de Informare și documentare turistică;
18. Amenajarea și marcarea principalelor trasee turistice și a căilor de acces;
19. Asigurarea utilităților publice;
20. Alte amenajări (marcaje turistice, balcoane și alte amenajări de belvedere) și măsuri care să faciliteze dezvoltarea principalelor forme de turism precum și a infrastructurii de comunicație și a echipării edilitare:
  19. Turism de odihnă și recreere;
  20. Turism rural;
  21. Turism itinerant cu valențe culturale și ecumenice;
  22. Turism de tranzit;
  23. Drumeție montană;

Totodată, se impune valorificarea în scop turistic a peisajelor naturale spectaculoase și a unor ocupații tradiționale, legate de valorificarea lemnului și creșterea animalelor.

Actualele baze de cazare constituie totodate puncte de plecare spre alte zone de interes turistic, situate în imediata apropiere sau incluse într-un circuit turistic mai larg, deschizând în același timp posibilități de amenajare și extindere a bazei de cazare, de alimentație publică și agrement.

S.C. CAPITEL PROIECT S.R.L.
B-dul. Ferdinand I, nr.8
510 114, Alba Iulia, jud. Alba
J01/260/1997
CUI RO 9479480
Tel/fax : (+40)258 811 500
Tel: (+40)744 633 713
E-mail: capitel_proiect@yahoo.com

REGULAMENT LOCAL DE URBANISM AFERENT P.U.G. CARAȘOVA jud. CARAȘ-SEVERIN

Proiect nr.	23 / 2012
<u>BENEFICIAR:</u>	CONSILIUL LOCAL CARAȘOVA Carașova, nr. 121, jud. Caraș Severin
<u>PROIECTANT GENERAL:</u>	S.C. CAPITEL PROIECT S.R.L. B-dul Ferdinand I, nr.8, Alba Iulia, Jud. Alba <i>Arh. Barbieri Marius</i>
<u>COLABORATOR URBANISM:</u>	S.C. URBAN SYNAPSE S.R.L.-D. Str. Alexandru Ioan Cuza, nr. 18, Blaj, jud. Alba <i>urb. Alexandru Damian, urb. Laura Damian</i>
<u>COLECTIV DE ELABORARE:</u>	
Sef proiect:	arh. MARIUS BARBIERI
Urbanism:	arh. MARIUS BARBIERI urb. ALEXANDRU DAMIAN urb. LAURA DAMIAN

- martie 2018 -

Cuprins

I. DISPOZIȚII GENERALE

- 1. ROLUL REGULAMENTULUI LOCAL DE URBANISM AFERENT PLANULUI URBANISTIC GENERAL AL COMUNEI CARAȘOVA**
- 2. BAZA LEGALĂ A REGULAMENTULUI LOCAL DE URBANISM**
- 3. DOMENIUL DE APLICARE**

II. REGULI DE BAZA PRIVIND MODUL DE OCUPARE A TERENURILOR LA NIVELUL ADMINISTRATIV AL COMUNEI CARAȘOVA

- 4. REGULI CU PRIVIRE LA PASTRAREA INTEGRITĂȚII MEDIULUI ȘI PROTEJAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI CONSTRUIT**
- 5. REGULI CU PRIVIRE LA SIGURANȚA CONSTRUCȚIILOR ȘI LA APĂRAREA INTERESULUI PUBLIC**
- 6. REGULI CU PRIVIRE LA FORMA ȘI DIMENSIUNILE TERENURILOR , AMPLASAREA ȘI RETRAGERILE MINIME OBLIGATORII ALE CLĂDIRILOR**
- 7. REGULI CU PRIVIRE LA CIRCULAȚII ȘI ASIGURAREA ACCESELOR OBLIGATORII**
- 8. REGULI CU PRIVIRE LA ECHIPAREA EDILITARĂ**
- 9. REGULI CU PRIVIRE LA AMPLASAREA DE SPAȚII VERZI ȘI ÎMPREJMUIRI**

III. ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ

ZONE ȘI SUBZONE FUNCȚIONALE

STRUCTURA CONȚINUTULUI REGULAMENTULUI

IV. PRESCRIPTII SPECIFICE PE ZONE ȘI SUBZONE FUNCȚIONALE

INTRAVILAN

ZPM – Zona de protecție monumente

C – Zonă centrală conținând instituții, servicii și echipamente publice, servicii de interes general și locuințe colective și individuale

M – Zonă mixtă, cuprinzând locuire colectivă și individuală, servicii comerciale, activități productive nepoluante, echipamente publice

L – Locuire

LCg – Zonă locuire individuală compactă cu anexe gospodărești și grădini cultivate

Lt – Zonă locuire individuală rurală cu anexe gospodărești și grădini cultivate unde se poate dezvolta turismul rural cu interdicție de construire până la elaborarea obligatorie a Planului Urbanistic Zonal

IS – Zonă instituții publice și servicii de interes general

ISed – Subzona învățământului și culturii

ISc – Subzona instituțiilor de cult

V – Zona spațiilor verzi

- Va – Zona spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă
- Van – Zona spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă amenajate pentru agrement și petrecerea timpului liber
- Vp – Zona spațiilor verzi cu vegetație de talie înaltă, fâșii de protecție

SA – Zonă sport-agrement

T – Zonă turism, loisir, recreere

TC – Zonă camping, recreere, turism

GC – Zonă de gospodărire comunală

GCc – Subzona cimitirelor

GCg – Subzona gospodăriei comunale

EXTRAVILAN

CS – Zona din extravilan ocupată cu construcții sezoniere cu funcție agricolă

F – Zonă de transport feroviar

Vr – Zona arealelor NATURA 2000 SCI SPA

Va – Zona terenurilor agricole

Vp – Zona terenurilor împădurite

Vpf – Zona terenurilor ocupate cu pășuni și fânețe

V. ZONE ȘI SUBZONE FUNCȚIONALE, UNITĂȚI TERITORIALE DE REFERINȚĂ (UTR-URI) PENTRU LOCALITĂȚILE ÎN STUDIU

I. DISPOZIȚII GENERALE

1. ROLUL REGULAMENTULUI LOCAL DE URBANISM AFERENT PLANULUI URBANISTIC GENERAL AL COMUNEI CARAȘOVA

(1) Regulamentul Local de Urbanism aferent Planului Urbanistic General al comunei Carașova însoțește, explicitează și reglementează modul de aplicare a prevederilor P.U.G. referitoare la amplasarea și amenajarea construcțiilor în localitățile comunei, în concordanță cu Regulamentul General de Urbanism, aprobat prin H.G.R. nr. 524/1996.

(2) a. Regulamentul Local de Urbanism constituie un act de autoritate al administrației publice locale și cuprinde norme obligatorii pentru autorizarea executării construcțiilor pe terenul administrativ al comunei CARAȘOVA. Se aprobă de către Consiliul Local pe baza avizelor obținute în conformitate cu prevederile Legii nr. 50/1991.

(2) b. Fac excepție de la prevederile de mai sus construcțiile cu caracter militar și special, care se autorizează și se execută în condițiile stabilite de lege.

(3) Prevederile actualului regulament sunt valabile pentru o perioadă de 10 ani de la data aprobării sale de către Consiliul Local.

(4) Prin prezentul regulament se stabilesc zonele din teritoriu care pot fi construite pe baza unor P.U.Z.-uri sau P.U.D.-uri aprobate conform legii.

(5) Modificarea Regulamentului Local de Urbanism aprobat se poate face numai în spiritul actualului regulament. Aprobarea unor modificări se poate face numai cu respectarea filierei de avizare-aprobare pe care a urmat-o și documentația inițială. Eventualele derogări se vor propune de către Consiliul Local și vor fi avizate în Comisia Județeană de Urbanism după care se vor putea opera modificările respective la condițiile de amplasare, conformare și echipare a construcțiilor precum și la indicii de ocupare a terenului.

În cazul unor investiții de anvergură a căror realizare nu contravine Regulamentului General de Urbanism și prevederilor Planului de Amenajare a Teritoriului Județului CARAȘ SEVERIN, se vor putea propune modificări și în ceea ce privește zonificarea și implicit limitele intravilanului. Aceste modificări vor trebui formulate într-un Plan Urbanistic Zonal, care va fi avizat și aprobat conform prevederilor legale, modificările respective devenind apoi aplicabile.

Toate suprafețele nou introduse în intravilan se vor reglementa prin Planuri Urbanistice Zonale.

2. BAZA LEGALĂ A REGULAMENTULUI LOCAL DE URBANISM

La baza elaborării Regulamentului stau în principal:

- Legea nr. 50/1991 (republicată) privind autorizarea executării lucrărilor de construcții;
- Legea nr. 18/1991 privind fondul funciar;
- Legea nr. 215/2001 privind administrația publică locală;
- Legea nr. 10/1995 privind calitatea în construcții;
- Legea nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară;
- Legea nr. 138/2004 privind îmbunătățirile funciare;
- Legea nr. 107/1996 privind apele;
- Legea nr. 114/1996 privind locuințele;
- Legea nr. 213/1998 privind bunurile proprietate publică;
- Legea nr. 350/2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul;
- Legea nr. 204/2008 privind protejarea exploatațiilor agricole;
- Legea nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor;

- Legea serviciilor comunitare de utilități publice nr. 51/2006;
- Legea nr. 182/2000 privind protejarea patrimoniului cultural național mobil
- Legea nr. 422/2001 privind protejarea monumentelor istorice
- Legea nr. 363/2006 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea I - Rețele de transport
- Legea nr. 171/1997 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a II-a - Apa
- Legea nr. 5/2000 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a III-a - Zone protejate
- Legea nr. 351/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a IV-a - Rețeaua de localități
- Legea nr. 575/2001 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național - Secțiunea a V-a - Zone de risc natural
- Ordonanța de urgență nr. 142/2008 privind aprobarea Planului de amenajare a teritoriului național Secțiunea a VIII-a zone cu resurse turistice
- Ordonanța de urgență nr. 57/2007 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice
- Ordonanța de urgență nr. 195/2005 privind protecția mediului;
- Ordonanța de urgență nr. 196/2005 privind Fondul pentru mediu;
- Ordonanța nr. 43/1997 privind regimul drumurilor
- Ordonanța nr. 43/2000 privind protecția patrimoniului arheologic și declararea unor situri arheologice ca zone de interes național
- Ordinul M.L.P.A.T. nr. 91/1991 pentru aprobarea formulelor, a procedurii de autorizare și a conținutului documentațiilor prevăzute de Legea nr. 50/1991;
- Ordinul nr. 62/1998 privind delimitarea zonelor expuse riscurilor naturale;
- Ordinul nr. 2314/2004 privind aprobarea Listei monumentelor istorice, actualizată, și a Listei monumentelor istorice dispărute
- Ordinul nr. 1964/2007 privind instituirea regimului de arie naturală protejată a siturilor de importanță comunitară, ca parte integrantă a rețelei ecologice europene Natura 2000 în România
- Ordinul nr. 951/2007 privind aprobarea Metodologiei de elaborare a planurilor regionale și județene de gestionare a deșeurilor;
- Ordinul nr. 757/2004 pentru aprobarea Normativului tehnic privind depozitarea deșeurilor;
- Ordinul nr. 1587/1997 pentru aprobarea listei categoriilor de construcții și instalații industriale generatoare de riscuri tehnologice
- Ordinul nr. 13/1999 pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic General", indicativ GP038/99;
- „Ghid privind metodologia de elaborare și conținutul-cadru al Planului Urbanistic General, reglementare tehnică”, indicativ GP038/99
- Ordinul pentru aprobarea reglementării tehnice "Ghid privind elaborarea și aprobarea regulamentelor locale de urbanism" - Indicativ G.M.- 007 - 2000 din 10.04.2000
- Hotărârea nr. 51/1992 privind unele măsuri pentru îmbunătățirea activității de prevenire și stingere a incendiilor;
- Hotărârea nr. 525/1996 pentru aprobarea Regulamentului General de Urbanism;
- Hotărârea nr. 36/1996 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor la normele privind exploatarea și menținerea în bună stare a drumurilor publice;
- Hotărârea nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe;

- Hotărârea nr. 31/1996 pentru aprobarea Metodologiei de avizare a documentațiilor de urbanism privind zone și stațiuni turistice și a documentațiilor tehnice privind construcții din domeniul turismului;
- Hotărârea nr. 382/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice privind exigențele minime de conținut ale documentațiilor de amenajare a teritoriului și de urbanism pentru zonele de riscuri naturale;
- Hotărârea nr. 447/2003 pentru aprobarea normelor metodologice privind modul de elaborare și conținutul hărților de risc natural la alunecări de teren, al hărților de hazard la inundații și al hărților de risc la inundații;
- Hotărârea nr. 1286/2004 privind aprobarea Planului general de măsuri preventive pentru evitarea și reducerea efectelor inundațiilor;
- Hotărârea nr. 1076/2004 privind stabilirea procedurii de realizare a evaluării de mediu pentru planuri și programe;
- Hotărârea nr. 349/2005 privind depozitarea deșeurilor;
- Hotărârea nr. 852/2008 pentru aprobarea normelor și criteriilor de atestare a stațiunilor turistice
- Hotărârea nr. 101/2010 pentru aprobarea Regulamentului privind dobândirea dreptului de semnătură pentru documentațiile de amenajare a teritoriului și de urbanism și a Regulamentului referitor la organizarea și funcționarea Registrului Urbaniștilor din România;
- Normele de igienă și sănătate publică privind mediul de viață al populației din 04.02.2014;
- Codul Silvic din 2008.

3. DOMENIUL DE APLICARE

- (1) Regulamentul cuprinde norme obligatorii pt. autorizarea executării construcțiilor pt. orice categorie de terenuri, atât în intravilan cât și în extravilan, în limitele teritoriului administrativ al comunei CARAȘOVA, jud. CARAȘ SEVERIN.
- (2) Intravilanul aprobat conform legii și figurat în planșele cu propuneri va fi marcat pe teren prin borne care vor fi instalate pe elemente geografice, cadastrale și administrative.
- (3) Zonificarea funcțională a localității s-a stabilit în funcție de categoriile de activități pe care le cuprinde localitatea și de ponderea acestora în teritoriu, pe baza cărora se stabilesc condițiile de amplasare și conformare a construcțiilor ce se vor respecta în cadrul fiecărei zone funcționale.
- (4) În cadrul localității se vor delimita unități teritoriale de referință (U.T.R.-uri), care sunt o reprezentare convențională cuprinzând o zonă a teritoriului cu o funcțiune predominantă, omogenitate funcțională, caracteristici morfologice unitare, sau pentru care sunt necesare planuri urbanistice zonale sau de detaliu. Fiecare trup al intravilanului va corespunde unuia sau mai multor U.T.R.-uri.

II. REGULI DE BAZA PRIVIND MODUL DE OCUPARE A TERENURILOR LA NIVELUL ADMINISTRATIV AL COMUNEI CARAȘOVA

4. REGULI CU PRIVIRE LA PASTRAREA INTEGRITĂȚII MEDIULUI ȘI PROTEJAREA PATRIMONIULUI NATURAL ȘI CONSTRUIT

(1) Funcțiunea principală a extravilanului comunei este de teren agricol, păduri, pășuni, livezi, fânețe. Folosințele terenului din extravilan sunt evidențiate în planșa Încadrare în Teritoriu. Modificarea acestor suprafețe este permisă numai în sensul utilizării superioare a terenului agricol.

În anul 2011 bilantul teritorial al folosinței suprafețelor din teritoriul administrativ propus conform P.U.G. este următorul:

Suprafața totală - 14.145 ha;

- Suprafața intravilan existent – 173,37 ha;
- Suprafața intravilan propus – 225,47 ha;
- suprafața totală a extinderilor – 52,09 ha din care 30,1371 ha se introduc în intravilan;
- Suprafața extravilan – 13971,63 ha;
  - teren agricol – 01433,91 ha;
  - pășuni – 02882,00 ha;
  - fânețe – 02596,00 ha;
  - livezi – 00070,00 ha;
  - păduri (terenuri forestiere) – 06543,00 ha;
  - alte categorii teren – 00398,00 ha.

(2) Este permisă executarea de construcții pe terenurile agricole din extravilan, fără a primi o delimitare ca trup al intravilanului, numai cu următoarele funcțiuni:

1. Adăposturi temporare pentru animale;
2. Anexe gospodărești la exploatarea agricole;
3. Spații de depozitare temporară a recoltelor și utilajelor agricole;
4. Rețele tehnico-edilitare, amplasate grupat, în imediata apropiere a căilor de comunicație existente.

(3) Nu se admit construcții pe terenurile agricole din clasa I și II de calitate, pe terenuri amenajate cu lucrări de îmbunătățiri funciare sau plantate cu vii și livezi.

(4) Este interzisă executarea construcțiilor pe terenurile cu destinație forestieră și în zonele de protecție a cursurilor de apă, cu excepția drumurilor de traversare, a podurilor și a lucrărilor de gospodărire a apelor.

(5) Extinderea intravilanului comunei CARAȘOVA pe terenurile din extravilan se realizează în următoarele scopuri:

- pentru extinderea zonei de locuit;
- pentru asigurarea amplasamentelor necesare dezvoltării unor activități economice;
- pentru realizarea unor rețele tehnico-edilitare.

Extinderea intravilanului se poate realiza numai pe terenuri neproductive sau de clasă inferioară de calitate (pășuni).

(6) Autorizarea amplasării de construcții pe terenurile cu valori naturale și/sau antropice protejate prin prezentul regulament este interzisă. În cazul siturilor arheologice se pot autoriza construcții numai după eliberare de sarcina arheologică.

(7) Funcțiunea principală a comunei Carașova împreună cu satele aparținătoare este locuirea, iar principalul beneficiar al activității de reglementare este populația acesteia. Toate reglementările vor avea în vedere dezvoltarea durabilă a localității, prin asigurarea necesităților locuitorilor săi actuali cât și a generațiilor

viitoare.

Este permisă autorizarea executării construcțiilor pe terenurile agricole din intravilan pentru toate tipurile de construcții și amenajări specifice localităților, cu respectarea condițiilor impuse de prezentul Regulament.

În intravilanul localităților de pe teritoriul administrativ al comunei Carașova, se stabilesc următoarele categorii de terenuri care sunt protejate prin prezentul Regulament:

1. cursuri de apă;
2. spațiile verzi plantate cu vegetație arboricolă;
3. zonele în care sunt amplasate monumente naturale și de arhitectură declarate.
4. trasa stradală a localității.

5. REGULI CU PRIVIRE LA SIGURANȚA CONSTRUCȚIILOR ȘI LA APĂRAREA INTERESULUI PUBLIC

(8) Este interzisă amplasarea de construcții, chiar temporare, în zonele de risc natural (alunecări, eroziuni, inundații, scurgeri de torenți etc.), cu excepția acelor construcții și amenajări care au ca scop înlăturarea riscului respectiv.

(9) Construcțiile realizate pe terenuri supuse unui risc natural redus (pante accentuate, terenuri cu portanță redusă etc) vor fi dotate cu amenajări și construcții specifice: ziduri de sprijin, drenuri, măsuri de fixare a terenului etc.

(10) Construcțiile cu funcțiuni generatoare de riscuri tehnologice (poluarea terenului) vor putea fi amplasate numai în zonele funcționale ale unităților agricole și industriale, care vor fi amplasate la periferia intravilanului sau în trupuri independente.

(11) Se interzice utilizarea pentru alte scopuri decât cele prevăzute în Planul de Încadrare în Teritoriu al comunei Carașova a terenurilor rezervate pentru lucrări de utilitate publică. Pentru căile de comunicație se permite deschiderea și lărgirea drumurilor, modernizarea acestora precum și lucrările de artă aferente (poduri, ziduri de sprijin, etc.)

(12) se interzice utilizarea pentru alte scopuri decât cele prevăzute în P.U.G a terenurilor libere rezervate pentru lucrări de utilitate publică. Acestea sunt:

1. căile de comunicație: deschiderea, alinierea și lărgirea străzilor, modernizarea intersecțiilor existente precum și lucrările de artă aferente (poduri, ziduri de sprijin etc.)
2. clădirile și terenurile necesare dotărilor de învățământ, sănătate, cultură, sport, administrație publică;
3. zonele de protecție sanitară, spațiile verzi și cele destinate amenajărilor sportive;
4. terenurile necesare realizării rețelelor tehnico-edilitare.

(13) Se interzice amplasarea, pe terenurile aparținând domeniului public, aferente dotărilor de învățământ, sănătate, cultură, sport, administrație publică existente, a obiectivelor cu alte funcțiuni.

6. REGULI CU PRIVIRE LA FORMA ȘI DIMENSIUNILE TERENURILOR, AMPLASAREA ȘI RETRAGERILE MINIME OBLIGATORII ALE CLĂDIRILOR

- noile loturi vor avea o adâncime mai mare sau cel puțin egală cu lățimea parcelei (excepție făcând terenurile pe care relieful accidentat nu permite acest lucru)
- amplasarea față de drumurile publice a construcțiilor se va face cu respectarea zonei de protecție corespunzătoare categoriei drumului respectiv; (DN – 26m, DJ – 24m, DC – 20m)
- loturile construibile vor avea o suprafață de minim 150mp pentru locuințe înșiruite, 300mp pentru locuințe cuplate și izolate
- loturile pentru locuințe din noile extinderi de intravilan vor fi construibile dacă vor avea suprafața de minim 500 mp.
- frontul la stradă va fi de minim 8 metri pentru locuințe înșiruite și minim 12m pentru locuințe cuplate și izolate.

- pentru construcțiile noi, retragerile față de limitele laterale vor fi de minim jumătate din înălțimea la cornișă, dar nu mai puțin de 3 metri, iar retragerea față de limitele posterioare va fi de minim jumătate din înălțimea la cornișă, dar nu mai puțin de 5m.

7. REGULI CU PRIVIRE LA CIRCULAȚII ȘI ASIGURAREA ACCESELOR OBLIGATORII

(14) Norme tehnice privind proiectarea și realizarea străzilor din interiorul localităților.

a. Prin străzi se înțeleg drumurile publice din interiorul localităților, indiferent de denumire: stradă, cale, chei, splai, șosea, alee, fundătură, uliță, etc.

b. Drumurile naționale, județene și comunale își păstrează categoria funcțională din care fac parte, fiind considerate fără întrerupere în traversarea localităților, servind și ca străzi.

c. Străzile din localitățile urbane mici sau rurale au următoarele funcții și caracteristici:

- străzi principale – cu două benzi de circulație pentru trafic dublu;
- străzi secundare – cu o singură bandă de circulație pentru trafic de intensitate redusă;

d. La proiectarea, execuția și intervențiile asupra străzilor din localitățile urbane mici sau rurale se va ține seama de categoriile funcționale ale acestora, de traficul rutier, de siguranța circulației, de factorii economici, sociali și de apărare, de conservarea și protecția mediului înconjurător, conform studiilor de impact, planurilor de urbanism și amenajare a teritoriului, de anchetele de trafic și de normele tehnice în vigoare pentru adaptarea acestora la cerințele persoanelor cu handicap și ale celor de vârstă a 3-a, precum și pentru amenajarea pistelor pentru bicicliști.

e. Documentațiile tehnice privind proiectarea construcției, modernizării și reabilitării străzilor din localitățile urbane mici și cele rurale se avizează de către administratorul acestora.

f. La proiectarea, execuția și intervențiile asupra străzilor din localitățile rurale se vor respecta „Normele tehnice privind proiectarea și realizarea străzilor în localitățile rurale” publicate în monitorul oficial al României, partea I, nr.138 bis/6.IV.1998.

(15) Accese obligatorii

31. parcela este construibilă numai dacă are asigurat un acces carosabil de minim 4m lățime dintr-o circulație publică, în mod direct sau prin drept de trecere legal (servitute) obținut prin una din proprietățile învecinate;
32. se vor asigura, direct sau prin servitute, accese pietonale la toate parcelele construite.
33. Fundăturile vor avea o lungime de maxim 50m și o lățime de minim 5.5m. Pentru lungimi mai mari ale acestora, se va elabora P.U.Z. Pentru a studia și permite accesul și intervenția mijloacelor de stingere a incendiilor;
34. În toate cazurile este obligatorie asigurarea accesului în spațiile publice a persoanelor cu dizabilități sau cu dificultăți de deplasare;

8. REGULI CU PRIVIRE LA ECHIPAREA EDILITARĂ

(16) Autorizarea executării construcțiilor în intravilanul localității se poate face numai cu condiția asigurării dotărilor tehnico-edilitare minime aferente. Acestea sunt:

- alimentarea cu energie electrică;
21. asigurarea unui punct de alimentare cu apă potabilă;
  22. colectarea și depozitarea în condiții ecologice a apelor menajere reziduale și a deșeurilor.

- toate construcțiile nou realizate vor fi în mod obligatoriu racordate la rețelele publice de echipare edilitară existente.
- Racordarea la rețeaua de alimentare cu apă potabilă și canalizare se va face numai prin grija și cu cheltuiala beneficiarului / proprietarului, în momentul realizării acesteia.
- amplasarea fântânilor se va face la cel puțin 10m de orice sursă posibilă de poluare (latrină, grajd, depozit de gunoi sau deșeuri animale);

- toate deșeurile organice vor fi depozitate pe platforme betonate;

9. REGULI CU PRIVIRE LA AMPLASAREA DE SPAȚII VERZI ȘI ÎMPREJMUIRI

23. în cadrul fiecărei parcele se vor prevedea spații verzi în suprafață de minim 30%, care vor fi amplasate astfel încât să participe și la agrementarea spațiului public.
24. se vor identifica, proteja și păstra în timpul executării noilor construcții, arborii importanți existenți având peste 4 metri înălțime și diametrul tulpinii mai mare de 15cm; în cazul tăierii unui arbore, se vor planta alți 3 arbori (nu arbuști) în locul acestuia pe lotul respectiv.
25. terenul care nu este acoperit cu construcții și circulații carosabile și pietonale, va fi acoperit cu gazon și plantat cu un arbore (nu arbust) la fiecare 100mp.
26. parcajele vor fi plantate cu un arbore la fiecare 4 locuri de parcare. Parcajele publice vor fi de asemenea înconjurare cu un gard viu de 1.2m înălțime.
27. împrejmuirea către domeniul public va fi joasă, cu un soclu opac de maxim 0.4 m, înălțimea totală maximă 1.5m, împrejmuirea fiind transparentă, lăsând vizibilă clădirea și curtea;
28. se interzic gardurile opace din zidărie, metal, tablă, sârmă ghimpată, policarbonat, P.V.C. sau sticlă armată.

III. ZONIFICARE FUNCȚIONALĂ

ZONE ȘI SUBZONE FUNCȚIONALE

INTRAVILAN

ZPM - Zona de protecție a monumentelor

C – Zonă centrală conținând instituții, servicii și echipamente publice, servicii de interes general și locuințe colective și individuale

M – Zonă mixtă, cuprinzând locuire colectivă și individuală, servicii comerciale, activități productive nepoluante, echipamente publice

L – Locuire

LCg – Zonă locuire individuală compactă cu anexe gospodărești și grădini cultivate

Lt – Zonă locuire individuală rurală cu anexe gospodărești și grădini cultivate unde se poate dezvolta turismul rural cu interdicție de construire până la elaborarea obligatorie a Planului Urbanistic Zonal

IS – Zonă instituții publice și servicii de interes general

ISed – Subzona învățământului și culturii

ISc – Subzona instituțiilor de cult

V – Zona spațiilor verzi

Va – Zonă spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă

Van – Zonă spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă amenajate pentru agrement și petrecerea timpului liber

Vp – Zonă spațiilor verzi cu vegetație de talie înaltă, fâșii de protecție

SA – Zonă sport-agrement

T – Zonă turism, loisir, recreere

TC – Zonă camping, recreere, turism

GC – Zonă de gospodărire comunală

GCC – Subzona cimitirelor

GCg – Subzona gospodăriei comunale

EXTRAVILAN

CS – Zonă din extravilan ocupată cu construcții sezoniere cu funcție agricolă

F – Zonă de transport feroviar

Vr – Zonă arealelor NATURA 2000 SCI SPA

Va – Zonă terenurilor agricole

Vp – Zonă terenurilor împădurite

Vpf – Zonă terenurilor ocupate cu pășuni și fânețe

În cadrul zonelor și subzonelor funcționale se determină, prin planșa anexată la Regulamentul Local de Urbanism, unități teritoriale de referință (U.T.R.).

STRUCTURA CONȚINUTULUI REGULAMENTULUI

Fiecare dintre subzonele și unitățile de referință fac obiectul unor prevederi organizate conform următorului conținut

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

- ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE
- ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI
- ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

- ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFETE, FORME, DIMENSIUNI)
- ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT
- ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR
- ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ
- ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE
- ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR
- ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR
- ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR
- ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ
- ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE
- ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

- ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)
- ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

IV. PRESCRIPTII SPECIFICE PE ZONE ȘI SUBZONE FUNCȚIONALE

INTRAVILAN

ZPM - ZONA DE PROTECTIE A MONUMENTELOR

GENERALITATI. CARACTERUL ZONEI

Zona cuprinde arealele de protecție a monumentelor, stabilite prin planșele de reglementări.

Regulamentul urmărește păstrarea caracterului și particularităților fiecăruia dintre segmentele caracteristice ale cadrului construit, în scopul menținerii diversității și accentuării prestigiului cultural al localității.

În vederea autorizării clădirilor noi cu funcțiuni care se încadrează în specificul zonei, este necesară elaborarea și aprobarea unor documentații de urbanism PUD cu ilustrarea modului de inserție volumetrică în cadrul arhitectural – urbanistic existent.

În zonele de protecție ale monumentelor istorice, definite conform Legii nr. 422/2001, autorizarea intervențiilor (amplasarea, configurarea volumetrică, aspectul arhitectural al unor noi clădiri și amenajări) se va face în baza unor documentații de urbanism aprobate (P.U.D.).

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

Utilizările admise sunt cele specifice zonei centrale.

Se mențin neschimbate acele utilizări inițiale ale clădirilor-monument care corespund cerințelor actuale sau se admite revenirea la acestea. Se admit conversii ale funcțiunilor în condițiile în care orice schimbare de destinație a clădirilor monument de arhitectură se avizează conform legii;

- se admit conversii funcționale compatibile cu caracterul zonei și cu statutul de protecție al clădirilor pentru: funcțiuni publice de interes public, administrative, culturale, de învățământ, funcțiuni terțiare, media, edituri, agenții, comerț, servicii profesionale și personale, recreere și turism, locuințe;

- în cazul conversiei și extinderii funcțiunilor din clădirile actuale, ca și în cazul introducerii unor noi funcțiuni și al reconstrucției unor clădiri fără valoare, vor fi dispuse la parterul clădirilor și, eventual, în curți, acele funcțiuni care permit accesul liber al locuitorilor și turiștilor.

- se admit funcțiuni de interes general specifice zonei centrale:

- instituții, servicii și echipamente publice;
- lăcașuri de cult;
- sedii ale unor companii și firme, servicii pentru întreprinderi, proiectare, cercetare, expertizare, consultanță în diferite domenii și alte servicii profesionale;
- servicii sociale, colective și personale;
- birouri
- funcțiuni culturale – cămin cultural, teatru etc.
- sănătate – farmacie, dispensar, clinică etc.
- funcțiuni de turism – agenții de turism, hoteluri, pensiuni, hanuri, cabane;
- locuire
- comerț cu amănuntul;
- depozitare mic-gros;
- restaurante, cofetarii, cafenele etc.;
- loisir și sport în spații acoperite;
- spații verzi - zone înverzite, piațete, piețe, parcuri, locuri de joacă, zone verzi naturale, coridoare de recreere, zone tampon etc.

- parcări

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

- se admit restaurante de orice tip care comercializează pentru consum băuturi alcoolice numai la o distanță de minim 100 metri de instituțiile publice și de lăcașurile de cult;
- se admit fronturi în care la parter publicul să nu aibă acces cu condiția ca lungimea unor astfel de segmente să nu depășească 30 metri;
- se admit extinderi sau reconstrucții ale clădirilor existente cu următoarele două condiții:
  - (1) - funcțiunea propusă să nu stânjenească vecinătățile sau, în caz contrar, proiectul să demonstreze eliminarea sursei de incomodare sau poluare;
  - (2) - proiectul să asigure ameliorarea aspectului construcției și amenajărilor și o mai bună integrare în zona protejată.

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

- se interzic următoarele utilizări:
  - cazino, săli de jocuri de noroc;
  - activități care pot provoca degradarea clădirilor protejate sau care sunt incompatibile cu statutul de zonă protejată;
  - activități productive poluante, cu risc tehnologic sau incomode prin traficul generat;
  - cu excepția telecomunicațiilor speciale, se interzice dispunerea de piloneți zăbreliți pe terasele clădirilor dacă acestea nu au caracter tehnic;
  - depozitare en-gros;
  - depozitarea pentru vânzare a unor cantități mari de substanțe inflamabile sau toxice;
  - activități care utilizează pentru depozitare și producție terenul vizibil din circulațiile publice sau din instituțiile publice;
  - depozități de materiale refolosibile;
  - stații de întreținere auto
  - spălătorii chimice și auto;
  - platforme de pre colectare a deșeurilor urbane;
  - lucrări de terasament de natură să afecteze amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente;
  - orice lucrări de terasament care pot să provoace scurgerea apelor pe parcelele vecine sau care împiedică evacuarea și colectarea apelor meteorice.

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFORMARE A CLĂDIRILOR

Pentru fiecare **monument istoric** se instituie zona sa de protecție prin care se asigură conservarea integrată a monumentului istoric și a cadrului său construit sau natural.

Zona de protecție, constituită ca un teren format din parcele cadastrale situate în jurul monumentului, asigură perceperea nealterată a acestuia. În zona de protecție se instituie servitutile de utilitate publică și reglementările de construire pentru:

- păstrarea și ameliorarea cadrului natural al monumentului prin înlăturarea sau diminuarea factorilor poluanți de orice natură.
- Păstrarea și ameliorarea cadrului arhitectural-urbanistic al monumentului prin aprobarea și supravegherea construirii
- Păstrarea și valorificarea potențialului arheologic

În cadrul zonei funcționale a Monumentului Istoric sunt permise numai intervenții determinate strict de protecția și funcționalitatea monumentelor (refaceri plantatii, pavimente, împrejurimi, etc.)

Este obligatorie păstrarea volumetriei formei și materialelor sarpantei, modernizării și decoratiei, a formei și poziției golurilor, a tamplariei, grilajelor, copertinelor și a materialelor pentru soclu, a treptelor exterioare, balustradelor și parapetilor balcoanelor și teraselor.

Este interzisă schimbarea materialelor tamplariei din lemn cu plastic sau aluminiu.

Streasina, pazia, cosurile de fum, jgheburile si burlanele sunt elemente importante ale plasticii arhitecturale si trebuiesc pastrate cu forma si la pozitia originara.

Pavimentele si aleile de acces, spatiile verzi si plantatiile se vor pastra de forma, materialele si soiurile originare.

Extinderile se vor realiza avand suprafata inscrisa in limita acceptata pentru POT in zona de protectie.

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFETE, FORME, DIMENSIUNI)

- se vor menține caracteristicile parcellarului din zona protejată cu următoarele condiții:
- în cazul clădirilor cu înălțimi sub P+4 niveluri se consideră construibile parcelele având minim **150 mp** și un front la stradă de minim **8,0 m** pentru construcțiile înscrise între două calcane laterale și de minim **12,0 metri** în cazul construcțiilor cuplate și izolate; parcelele sub **150 mp.** pentru a deveni construibile, este necesar să se comaseze cu una dintre parcelele adiacente;
- în cazul comasării parcelelor din zona protejată se vor menține amprente vechii lotizări prin tratarea arhitecturală și prin amenajările din curți - dalaje, parapete, jardiniere fixe, plantații etc.;
- în cazuri speciale, în zone cu parcelări protejate, în vederea menținerii caracterului specific al parcelării pot fi considerate construibile parcelele sub **150 mp** pe baza unor documentații de urbanism PUZ însoțite de ilustrare de temă și desfășurări stradale.

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

- construcțiile vor fi dispuse pe aliniament sau vor fi retrase de la aliniament, conform caracterului străzii cu următoarele condiții:
- în cazul în care pe parcelele învecinate construcțiile sunt retrase de la aliniament se va respecta retragerea existentă;
- în cazul în care parcela se învecinează pe o latură cu o construcție dispusă pe aliniament, iar pe cealaltă latură cu o construcție în stare bună sau cu o clădire monument de arhitectură retrasă de la aliniament, noua clădire va fi dispusă pe aliniament, dar se va racorda la alinierea retrasă, pentru a nu evidenția un calcan;
- în cazul în care parcela se învecinează pe o latură cu o construcție retrasă de la aliniament, iar pe cealaltă latură cu o construcție neviabilă iar caracterul străzii indică tendința clădirilor mai noi de a se retrage de la aliniament conform regulamentelor anterioare, noua clădire se va retrage de la aliniament conform retragerii existente;
- la intersecțiile dintre străzi aliniamentul va fi racordat printr-o linie perpendiculară pe bisectoarea unghiului dintre străzi având o lungime de minim **6,0 metri**;
- în cazul unei parcele de colț situată într-o intersecție constituită pe celelalte colțuri cu 1 – 3 clădiri având colțurile teșite, aliniamentul va prelua dimensiunea existentă a teșiturii.

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

- Amplasarea construcțiilor în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 3 m față de limitele laterale și 5m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

- Distanța minimă între clădiri va fi egală cu jumătate din înălțimea celei mai înalte dintre ele, dar nu mai puțin de 3 m.
- clădirile vor respecta între ele distanțe egale cu jumătate din înălțimea la cornișă a celei mai înalte dintre ele; distanța se poate reduce la 1/4 din înălțime numai în cazul în care fațadele prezintă calcane sau ferestre care nu asigură luminarea unor încăperi fie de locuit, fie pentru alte activități ce necesită lumină naturală

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE.

- parcela este construibilă numai dacă are asigurat un acces carosabil de minim 3.0 metri dintr-o circulație

- publică în mod direct sau prin drept de trecere legal obținut prin una din proprietățile învecinate;
- în cazul fronturilor continue la stradă se va asigura un acces carosabil în curtea posterioară care să permită accesul autovehiculelor de stingere a incendiilor;
  - în toate cazurile este obligatorie asigurarea accesului în spațiile publice a persoanelor cu handicap sau cu dificultăți de deplasare.
  - nu este permisă deschiderea de noi străzi în suprafața zonei protejate;
  - nu este permisă modificarea și corectarea agresivă a racordărilor dintre străzi și a prospectelor care ar schimba aspectul original;

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

- staționarea vehiculelor se admite numai în interiorul parcelei, deci în afara circulațiilor publice;
- în cazul în care nu există spațiu suficient pentru asigurarea locurilor de parcare normate, se va demonstra prin prezentarea formelor legale amenajarea unui parcaj propriu sau în cooperare ori concesionarea locurilor necesare; aceste parcaje se vor situa la distanța de maxim 150 metri.

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

- înălțimea maximă admisibilă este egală cu distanța dintre aliniamente;
- pentru construcțiile cuplate la calcanul unei clădiri existente viabile este obligatorie preluarea “conturului” calcanului acesteia în zona vizibilă din domeniul public;
- se interzice autorizarea clădirilor care aduc noi calcane în imaginea zonei centrale;
- în zona protejată se va respecta alinierea cornișelor existente; în cazul unor volume care depășesc înălțimea vecinătăților imediate pentru acordarea autorizației se vor prezenta justificări suplimentare privind înscrierea în zona protejată și relațiile cu monumentele existente (sau propuse a fi declarate) care sunt situate în limita de **100 metri**;
- regimul de înălțime maxim admis este de P+2
- se admit depășiri de **1-2,00 m** numai pentru alinierea la cornișă clădirilor învecinate în cazul regimului de construire cuplat.

In zonele de protecție ale monumentelor istorice, regimul de înălțime maxim admis este de P+2 (10,0 metri)

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

- orice intervenție asupra monumentelor de arhitectură declarate, se va putea realiza numai în condițiile legii;
- arhitectura noilor clădiri se va subordona cerințelor de coerență a secvențelor particulare de țesut urban și va participa la punerea în valoare a caracteristicilor dominante ale acestuia printr-o expresie arhitecturală contemporană; aceasta va ține seama de caracterul zonei și de caracteristicile clădirilor învecinate în ceea ce privește:
  - *volumetria* – simplitatea volumelor, adecvarea scării, controlul imaginii din toate direcțiile din care volumul este perceput în relație cu cadrul construit în care se înserează, armonizarea modului de acoperire, evitarea evidențierii unor calcane, evitarea impactului vizual al unor lucrări tehnice, etc.;
  - *arhitectura fațadelor* – armonizarea cu scara străzii ca ritm al liniilor de forță verticale și orizontale și ca frecvență a elementelor–accent, armonizarea cu vecinătățile imediate ca proporții ale elementelor arhitecturale, ca relief al fațadei, ca transparență a balustradelor balcoanelor și logiilor, etc.;
  - *materiale de construcție* – armonizarea texturii finisajelor cu cea a clădirilor învecinate, evitarea materialelor care pot compromite integrarea în caracterul zonei, respectarea materialelor construcției inițiale în caz de refacere și extindere;
  - *culoare* – armonizarea culorii cu arhitectura clădirii, respectarea ambianței cromatice a străzii, sublinierea eventuală a ritmului fațadelor etc.;
- în vederea autorizării se vor prezenta studii suplimentare de inserție pentru noile clădiri sau pentru intervenții asupra clădirilor existente (ilustrări grafice, fotomontaje, machete);
- se interzic imitații stilistice după arhitecturi străine zonei (acoperisuri false, pagode, turnulete), realizarea unor false mansarde, imitații de materiale sau utilizarea improprie a materialelor, utilizarea culorilor

stridente sau strălucitoare;

- elementele de mobilier urban vor respecta valoarea zonei protejate și arhitectura clădirilor.
- Pentru monumentele istorice este obligatorie păstrarea volumetriei, a formei și materialelor șarpantei și a modenaturii și decorației, a formei și poziției golurilor, a tâmplăriei, a grilajelor, copertinelor, a materialelor pentru soclu a treptelor exterioare, a balustradelor și parapeților balcoanelor și teraselor.
- Este interzisă schimbarea materialelor tâmplăriei din lemn cu plastic sau aluminiu la clădirile monument.
- Este interzisă schimbarea formei și poziției originare a streșinii, paziei, coșurilor de fum, jgheaburilor și burlanelor la clădirile monument.

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

- toate clădirile vor fi racordate la rețelele tehnico-edilitare publice;
- toate noile branșamente pentru electricitate și telecomunicații vor fi realizate îngropat;
- se va asigura în mod special evacuarea rapidă și captarea apelor meteorice din spațiile rezervate pietonilor. Racordarea burlanelor la canalizarea pluvială este obligatoriu să fie făcută astfel încât să se evite producerea gheții în spațiile pietonale;
- se interzice dispunerea pe fațade a antenelor TV-satelit și a antenelor pentru telefonie mobilă și dispunerea vizibilă a cablurilor TV;

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI SPAȚII PLANTATE

- spațiile libere vizibile din circulațiile publice vor fi tratate ca grădini de fațadă;
- spațiile neconstruite și neocupate de accese și trotuare de gardă vor fi înierbate și plantate cu un arbore la fiecare 40 mp.;
- se recomandă ca pentru îmbunătățirea microclimatului și pentru protecția construcției să se evite impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese;
- elementele fixe de mobilier urban din spațiile accesibile publicului se vor subordona caracterului zonei, necesitând aceleași avize de specialitate ca și construcțiile.
- terenul care nu este acoperit cu construcții, platforme și circulații va fi acoperit cu gazon și plantat cu un arbore la fiecare 100 mp;
- parcajele vor fi plantate cu un arbore la fiecare 4 locuri de parcare și vor fi înconjurate cu un gard viu de 1,20 metri înălțime;

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

- se va menține caracterul existent al împrejmuirilor astfel:
- Nu este permisă executarea spre stradă a împrejmuirilor din prefabricate de beton, din plase metalice sau din tablă, vopsite cu bronz sau culori stridente. Se interzice executarea soclului din beton mozaicat cu mozaicuri colorate strident cu apareiaj nepotrivit.
- în cazul fronturilor retrase de la aliniament, gardurile spre stradă vor avea înălțimea de maxim 2.00 metri din care un soclu opac de maxim 0.60 m., partea superioară fiind transparentă, și vor putea fi dublate de gard viu; poate fi autorizată o înălțime diferită în cazul reconstrucției sau restaurării unei împrejurimi existente sau pentru a permite racordarea la o împrejurime existentă;
- stâlpii de susținere în cazul în care nu sunt metalici, se vor armoniza cu finisajul clădirii principale și al gardurilor alăturate;
- porțile se vor armoniza cu împrejmuirea;
- pe limitele laterale și posterioare gardurile vor fi opace sau transparente și vor avea înălțimea maximă de 2.00 metri; această înălțime permite mascarea față de vecinătăți a garajelor, serelor etc.;
- construcțiile publice vor putea face excepție ca dimensiuni și calitate a decorației gardurilor și porților de intrare care se vor armoniza cu arhitectura clădirii.
- se recomandă separarea spre stradă a terenurilor echipamentelor publice și bisericilor cu garduri transparente de maxim 2,00 metri înălțime din care maxim 0,60 metri soclu opac, dublate de gard viu. Gardurile de pe limitele laterale vor fi opace și vor avea înălțimea de maxim 2,00 metri, și posterioare vor fi opace și vor avea înălțimea de maxim 2,50 metri;
- spațiile comerciale și alte servicii retrase de la aliniament pot fi lipsite de gard, pot fi separate cu borduri

sau cu garduri vii și pot fi utilizate ca terase pentru restaurante, cafenele etc.

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

- Procentul maxim de ocupare a terenului va fi de 50%

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

- Coeficientul maxim de utilizare a terenului va fi de 1.5

C – ZONĂ CENTRALĂ CONȚINÂND INSTITUȚII, SERVICII ȘI ECHIPAMENTE PUBLICE, SERVICII DE INTERES GENERAL ȘI LOCUINȚE COLECTIVE ȘI INDIVIDUALE

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Zona este constituită din mixarea diferitelor funcțiuni publice și de interes general cu locuințe colective și individuale. În această zonă se admite conversia locuințelor în alte funcțiuni, cu condiția ca pe ansamblu, acestea să continue să reprezinte cel puțin 30% din ADC (aria desfășurată construită).

Această zonă conține și singurul monument de arhitectură din comună. Pe lângă acesta mai întâlnim și alte clădiri cu valoare ambientală și arhitecturală.

Este recomandabil ca pentru zona centrală care se realizează prin conversia și extinderea imobilelor existente să se elaboreze Planuri Urbanistice Zonale în lungul principalelor artere de circulație în dublul scop: asigurarea coerenței imaginii urbane și a bunei funcționalități a zonei preponderent rezidențiale adiacente;

Aici se pot realiza și imobile monofuncționale de interes public.

Pentru zona centrală a comunei Carașova se recomandă elaborarea unui Plan Urbanistic Zonal.

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

- instituții, servicii și echipamente publice;
- lăcașuri de cult;
- sedii ale unor companii și firme, servicii pentru întreprinderi, proiectare, cercetare, expertizare, consultanță în diferite domenii și alte servicii profesionale;
- servicii sociale, colective și personale;
- birouri
- funcțiuni culturale – cămin cultural, teatru etc.
- sănătate – farmacie, dispensar, clinică etc.
- funcțiuni de turism – agenții de turism, hoteluri, pensiuni, hanuri, cabane;
- locuire
- comerț cu amănuntul;
- depozitare mic-gros;
- restaurante, cofetării, cafenele etc.;
- loisir și sport în spații acoperite;
- spații verzi - zone înverzite, piațete, piețe, parcuri, locuri de joacă, zone verzi naturale, coridoare de recreere, zone tampon etc.
- parcuri

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

- se vor stabili prin PUZ-uri în funcție de caz.

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

- pe terenurile care au fost rezervate pentru obiectivele de utilitate publică prin documentații aprobate se interzice autorizarea construcțiilor cu caracter definitiv pentru alte obiective
- Orice alte activități, amenajări și construcții decât cele de mai sus;
- Orice fel de activități industriale;
- Activități de servicii și producție care generează zgomot, praf, alte noxe și / sau care implică un trafic important de mărfuri, din punct de vedere al cantităților vehiculate și al frecvenței;
- orice lucrări care modifică traseele protejate ale strazilor;
- activități productive de orice natură;

- construcții provizorii de orice natură;
- depozitare en gros;
- depozitarea pentru vânzare a unor cantități mari de substanțe inflamabile sau toxice;
- activități care utilizează pentru depozitare și producție terenul vizibil din circulațiile publice sau din instituțiile publice;
- depozitari de materiale re folosibile;
- platforme de pre colectare a deșeurilor radioactive;
- lucrări de terasament de natură să afecteze amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente;
- orice lucrări de terasament care pot să provoace scurgerea apelor pe parcelele vecine sau care împiedică evacuarea și colectarea apelor meteorice;
- orice lucrări care diminuează spațiile publice plantate;

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFETE, FORME, DIMENSIUNI)

- Se consideră construibile parcelele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
  1. să aibă front la stradă;
  2. lungimea frontului la stradă să fie mai mare sau egală cu 8 m pentru construcții înșiruite și 12 m pentru construcții izolate sau cuplate;
  3. adâncimea să fie mai mare decât frontul la stradă (excepție făcând terenurile cu relief foarte accidentat);
  4. suprafața să fie mai mare sau egală cu 200 mp pentru construcții înșiruite și 300mp pentru construcții cuplate sau izolate;
  5. să aibă formă regulată
- loturile de colț și de capăt vor avea dimensiuni mai mari și construcțiile vor fi realizate în concordanță cu tipologia loturilor de colț

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

- amplasarea construcțiilor față de drumurile publice se va face cu respectarea zonei de protecție corespunzătoare categoriei drumului respectiv.
- clădirile publice vor fi retrase de la aliniament cu minim 3m sau vor fi dispuse pe aliniament în funcție de profilul activității și de normele existente;
- clădirile care nu au funcția de instituții, servicii sau echipamente publice se amplasează pe aliniament cu condiția ca înălțimea maximă la cornișe să nu depășească distanța dintre acesta și aliniamentul de pe latura opusă a străzii;
- Amplasarea față de aliniament a construcțiilor ce adăpostesc obiective de interes public va avea în vedere asigurarea accesului pietonal direct, a accesului carosabil de serviciu și a parcajelor necesare în funcție de specificul obiectivului, fără stânjenirea circulației pe drumul public
- Regimul de aliniere va respecta fronturile existente, cu excepția cazului în care se stabilește alt aliniament general prin P.U.Z. În cazul în care nu există un front construit bine definit, se recomandă amplasarea construcțiilor la o distanță de minimum **3,00 m** față de limita proprietății la stradă.

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

- Amplasarea construcțiilor în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 2 m față de limitele laterale și 4m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

- Distanța minimă între clădiri va fi egală cu jumătate din înălțimea celei mai înalte dintre ele, dar nu mai puțin de 3 m, distanță necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m)

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

- Autorizarea executării construcțiilor este permisă numai dacă există posibilități de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute.
- Se vor prevedea accese pietonale, accese pentru persoane cu handicap, și accese carosabile pe lot și la garaje, conform normelor.
- Orice acces la drumurile publice se va face conform avizului și autorizației speciale de construire, eliberate de administratorul acestora.
- Pentru amenajările curților cu rol pietonal și carosabile din interiorul parcelelor se recomandă utilizarea materialelor permeabile.

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

- Necesarul de parcaje va fi dimensionat conform normelor în vigoare pentru fiecare tip de funcțiune prezentă în zonă;
- Parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public, excepție făcând parcarile publice amenajate, care vor fi înverzite cu un arbore la 4 locuri de parcare și înconjurate de gard viu de 1.2m

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

- Înălțimea maximă a clădirilor este de P+2 (9m).

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

- aspectul cladirilor va afecta cât mai puțin posibil imaginea generală a peisajului și va tine seama de caracterul general al zonei si de arhitectura cladirilor din vecinatate cu care se afla in relatii de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similara a fatadelor aceleiasi cladiri avand in vedere perceperea acestora de pe domeniul public;
- Nu se vor folosi culori stridente care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

- La toate construcțiile se va realiza o soluție de echipare în sistem centralizat care să respecte normele sanitare și de protecție a mediului (Ordinul nr. 536/1997), precum și prevederile Codului Civil.
- Toate construcțiile nou realizate vor fi în mod obligatoriu racordate la rețelele publice de echipare edilitară existente.
- În momentul executării sistemelor centralizate de alimentare cu apă și canalizare în zonă, proprietarul se obligă să racordeze construcția la acestea, conform regulilor impuse de Consiliul Local.
- Autorizarea racordării la rețeaua de alimentare cu apă potabilă a construcțiilor se va putea face numai concomitent cu rezolvarea, în sistem individual sau centralizat, a colectării apelor menajere reziduale
- Îndepărtarea apelor uzate menajere se va face, în prima fază, prin instalații de preepurare sau fose septice vidanjabile, iar în momentul executării sistemului centralizat de canalizare și a stației de epurare, proprietarul se va obliga să se racordeze la sistem.
- Racordarea la rețeaua de alimentare cu apă potabilă se va putea face numai prin grija și cu cheltuiala beneficiarului / proprietarului, în momentul realizării acesteia.
- toate cladirile vor fi racordate la retelele tehnico-edilitare publice;
- racordarea burlanelor la canalizarea pluviala este obligatoriu sa fie facuta pe sub trotuare pentru a se evita producerea ghetii;

- se va asigura in mod special evacuarea rapida si captarea apelor meteorice in reseaua de canalizare;
- se interzice dispunerea antenelor TV-satelit pe fațadele vizibile din spațiul public;
- se interzice dispunderea aeriana a cablurilor TV, telefonie, curent, internet;

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

- În cadrul fiecărei parcele se vor prevedea spații verzi, spații plantate și spații amenajate în suprafață de minimum 30%, care vor fi amplasate astfel încât să participe la agrementarea spațiului public.
- Spațiile libere și cele plantate se vor amenaja ca spații publice corespunzătoare fiecărei funcțiuni adiacente.
- se vor identifica, pastra si proteja in timpul executarii constructiilor arborii importanti existenti avand peste 4.0 metri inaltime si diametrul tulpinii peste 15.0 cm; in cazul taierii unui arbore se vor planta altii in schimb in perimetrul operatiunii urbanistice;
- spatiile neconstruite si neocupate de accese si trotuare de garda vor fi inierbate si plantate cu arbori;
- pentru îmbunatatirea microclimatului și pentru protectia constructiilor se va evita impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese si trotuare de garda;
- se va recurge la solutii de constructie ecologice.
- Se recomandă ca pentru amenajarea spațiilor verzi și grădinilor să fie folosite specii locale de plante.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

- Împrejmuirile vor fi concepute și executate utilizând geometria, cromatica și materialele conforme tradiției locale (se recomandă utilizarea materialelor tradiționale locale – piatră, lemn);
- Înălțimea gardului va fi redusă, de max 1.50m la drum, iar acesta va fi transparent sau dublat cu vegetație, permițând o relație vizuală directă între curte și exterior.

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

- Procentul maxim de ocupare a terenului va fi de 50%

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

- Coeficientul maxim de utilizare a terenului va fi de 1.5

M – ZONĂ MIXTĂ, CUPRINZÂND LOCUIRE COLECTIVĂ ȘI INDIVIDUALĂ, SERVICII COMERCIALE, ACTIVITĂȚI PRODUCTIVE NEPOLUANTE, ECHIPAMENTE PUBLICE

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Zona este în general situată de-a lungul drumurilor principale ale localității, de o parte și de alta, și caracterizată de o mixitate funcțională datorată accesibilității ridicate.

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

- instituții, servicii și echipamente publice;
- lăcașuri de cult;
- sedii ale unor companii și firme, servicii pentru întreprinderi, proiectare, cercetare, expertizare, consultanță în diferite domenii și alte servicii profesionale;
- servicii sociale, colective și personale;
- funcțiuni culturale
- sănătate – farmacii, dispensare, clinici etc.
- funcțiuni de turism – agenții de turism, hoteluri, pensiuni, hanuri, cabane;
- locuire
- comerț cu amănuntul;
- depozitare mic-gros;
- restaurante, cofetării, cafenele etc.;
- mici activități productive nepoluante;
- ateliere meșteșugărești;
- loisir și sport;
- spații verzi - zone înverzite, piațete, piețe, parcuri, locuri de joacă, zone verzi naturale, coridoare de recreere, zone tampon etc.
- parking-uri

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

- se vor stabili prin PUZ-uri în funcție de caz.

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

- Orice alte activități, amenajări și construcții decât cele de mai sus;
- Orice fel de activități industriale;
- Activități de servicii și producție care generează zgomot, praf, alte noxe și / sau care implică un trafic important de mărfuri, din punct de vedere al cantităților vehiculate și al frecvenței;
- orice lucrări care modifică traseele protejate ale strazilor;
- activități productive de mari dimensiuni și/sau poluante;
- construcții provizorii de orice natură;
- depozitare en gros;
- depozitarea pentru vânzare a unor cantități mari de substanțe inflamabile sau toxice;
- activități care utilizează pentru depozitare și producție terenul vizibil din circulațiile publice sau din instituțiile publice;
- depozitari de materiale re folosibile;
- platforme de pre colectare a deșeurilor;
- lucrări de terasament de natură să afecteze amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente;
- ori ce lucrări de terasament care pot să provoace scurgerea apelor pe parcelele vecine sau care

- împiedica evacuarea și colectarea apelor meteorice;
- orice lucrări care diminuează spațiile publice plantate;

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFETE, FORME, DIMENSIUNI)

- Se consideră construibile parcelele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
  - să aibă front la stradă;
  - lungimea frontului la stradă să fie mai mare sau egală cu 8 m pentru construcții înșiruite și 12 m pentru construcții izolate sau cuplate;
  - adâncimea să fie mai mare decât frontul la stradă (excepție făcând terenurile cu relief foarte accidentat);
  - suprafața să fie mai mare sau egală cu 200 mp pentru construcții înșiruite și 400 mp pentru construcții cuplate sau izolate;
  - să aibă formă regulată
- loturile de colț și de capăt vor avea dimensiuni mai mari și construcțiile vor fi realizate în concordanță cu tipologia loturilor de colț

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

- amplasarea construcțiilor față de drumurile publice se va face cu respectarea zonei de protecție corespunzătoare categoriei drumului respectiv.
- clădirile publice vor fi retrase de la aliniament cu minim 3m sau vor fi dispuse pe aliniament în funcție de profilul activității și de normele existente;
- Amplasarea față de aliniament a construcțiilor ce adăpostesc obiective de interes public va avea în vedere asigurarea accesului pietonal direct, a accesului carosabil de serviciu și a parcajelor necesare în funcție de specificul obiectivului, fără stânjenirea circulației pe drumul public
- Regimul de aliniere va respecta fronturile existente, cu excepția cazului în care se stabilește alt aliniament general prin P.U.Z. În cazul în care nu există un front construit bine definit, se recomandă amplasarea construcțiilor la o distanță de minimum **3,00 m** față de limita proprietății la stradă.

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

- Amplasarea construcțiilor în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 2 m față de limitele laterale și 4m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).
- Dacă clădirea va fi amplasată la mai puțin de 2 m, atunci spre limita de proprietate se va construi construcție cu calcan, pentru ca scurgerea apelor meteorice să nu se facă pe terenul vecinilor.

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

- Distanța minimă între clădiri va fi egală cu jumătate din înălțimea celei mai înalte dintre ele, dar nu mai puțin de 3 m.

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

- Autorizarea executării construcțiilor este permisă numai dacă există posibilități de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute.
- Se vor prevedea accese pietonale, accese pentru persoane cu handicap, și accese carosabile pe lot și la garaje, conform normelor.
- Orice acces la drumurile publice se va face conform avizului și autorizației speciale de construire,

eliberate de administratorul acestora.

- Pentru amenajările curților cu rol pietonal și carosabile din interiorul parcelor se recomandă utilizarea materialelor permeabile.

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

- Necesarul de parcaje va fi dimensionat conform normelor în vigoare pentru fiecare tip de funcțiune prezentă în zonă;
- Parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public, excepție făcând parcarile publice amenajate destinate dotărilor de interes public, care vor fi înverzite cu un arbore la 4 locuri de parcare și înconjurare de gard viu de 1.2m

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

4. Înălțimea maximă a clădirilor este de P+1+M sau P+2 (9m).

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

- aspectul clădirilor va afecta cât mai puțin posibil imaginea generală a peisajului și va ține seama de caracterul general al zonei și de arhitectura clădirilor din vecinătate cu care se afla în relații de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similară a fatadelor aceleiași clădiri având în vedere perceperea acestora de pe domeniul public;
- Nu se vor folosi culori stridente care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

- La toate construcțiile se va realiza o soluție de echipare în sistem centralizat care să respecte normele sanitare și de protecție a mediului (Ordinul nr. 536/1997), precum și prevederile Codului Civil.
- Toate construcțiile nou realizate vor fi în mod obligatoriu racordate la rețelele publice de echipare edilitară existente.
- În momentul executării sistemelor centralizate de alimentare cu apă și canalizare în zonă, proprietarul se obligă să racordeze construcția la acestea, conform regulilor impuse de Consiliul Local.
- Autorizarea racordării la rețeaua de alimentare cu apă potabilă a construcțiilor se va putea face numai concomitent cu rezolvarea, în sistem individual sau centralizat, a colectării apelor menajere reziduale
- Îndepărtarea apelor uzate menajere se va face, în prima fază, prin instalații de preepurare sau fose septice vidanjabile, iar în momentul executării sistemului centralizat de canalizare și a stației de epurare, proprietarul se va obliga să se racordeze la sistem.
- Racordarea la rețeaua de alimentare cu apă potabilă se va putea face numai prin grija și cu cheltuiala beneficiarului / proprietarului, în momentul realizării acesteia.
- toate clădirile vor fi racordate la rețelele tehnico-edilitare publice;
- racordarea burlanelor la canalizarea pluvială este obligatoriu să fie făcută pe sub trotuare pentru a se evita producerea ghetii;
- se va asigura în mod special evacuarea rapidă și captarea apelor meteorice în rețeaua de canalizare;
- se interzice dispunerea antenelor TV-satelit;
- se interzice dispunerea aeriană a cablurilor TV, telefonie, curent, internet;

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

- În cadrul fiecărei parcele se vor prevedea spații verzi, spații plantate și spații amenajate în suprafață de minimum 40%, care vor fi amplasate astfel încât să participe și la agrementarea spațiului public.
- Spațiile libere și cele plantate se vor amenaja ca spații publice corespunzătoare fiecărei funcțiuni adiacente.
- se vor identifica, păstra și proteja în timpul executării construcțiilor arborii importanți existenți având peste 4.0 metri înălțime și diametrul tulpinii peste 15.0 cm; în cazul tăierii unui arbore se vor planta alții

- în schimb în perimetrul operațiunii urbanistice;
- spațiile neconstruite și neocupate de accese și trotuare de garda vor fi înierbate și plantate cu arbori;
  - pentru îmbunătățirea microclimatului și pentru protecția construcțiilor se va evita impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese și trotuare de garda;
  - se va recurge la soluții de construcție ecologice.
  - Se recomandă ca pentru amenajarea spațiilor verzi și grădinilor să fie folosite specii locale de plante.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

- Împrejmuirile vor fi concepute și executate utilizând geometria, cromatică și materialele conforme tradiției locale (se recomandă utilizarea materialelor tradiționale locale – piatră, lemn);
- Înălțimea gardului va fi redusă, de max 1.50m la drum, iar acesta va fi transparent sau dublat cu vegetație, permițând o relație vizuală directă între curte și exterior.

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

- Procentul maxim de ocupare a terenului va fi de 40%
- Procentul maxim de ocupare a terenului pentru localitatea Nermed va fi de 70%

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

- Coeficientul maxim de utilizare a terenului va fi de 1.2
- Coeficientul maxim de utilizare a terenului pentru localitatea Nermed va fi de 2.1

IS – Zonă instituții publice și servicii de interes general

ISed – Subzona învățământului și culturii

ISc – Subzona instituțiilor de cult

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

ISed – zonă ce cuprinde dotări culturale și educaționale de interes public, și alte funcțiuni complementare acestora și compatibile cu zona

ISc – zonă ce cuprinde dotări de cult, cu funcțiuni complementare specifice

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

ISed

- 36. dotări culturale de interes public
- 37. dotări de învățământ
- 38. zone verzi și pietonale amenajate, spații de agrement
- 39. dotări sportive în aer liber sau acoperite
- 40. parking-uri auto

ISc

- 41. lăcașe de cult
- 42. zone verzi și spații publice amenajate
- 43. alte funcțiuni compatibile cu caracterul funcțiunii
- 44. parking-uri auto

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

ISed + ISc

- conform studiilor și proiectelor de specialitate avizate conform legii.

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

ISed + ISc

- pe terenurile care au fost rezervate pentru obiectivele de utilitate publică prin documentații aprobate se interzice autorizarea construcțiilor cu caracter definitiv pentru alte obiective
- Orice alte activități, amenajări și construcții decât cele de mai sus;
- orice lucrări care modifica traseele protejate ale strazilor;
- construcții provizorii de orice natură;
- activități care utilizează pentru depozitare și producție terenul vizibil din circulațiile publice sau din instituțiile publice;
- lucrări de terasament de natură să afecteze amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente;
- ori ce lucrări de terasament care pot să provoace scurgerea apelor pe parcelele vecine sau care împiedică evacuarea și colectarea apelor meteorice;
- orice lucrări care diminuează spațiile publice plantate;

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFEȚE, FORME, DIMENSIUNI)

ISed + ISc

- conform studiilor și proiectelor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

Ised + ISc

- amplasarea construcțiilor față de drumurile publice se va face cu respectarea zonei de protecție corespunzătoare categoriei drumului respectiv.
- Amplasarea față de aliniament a construcțiilor ce adăpostesc obiective de interes public va avea în vedere asigurarea accesului pietonal direct, a accesului carosabil de serviciu și a parcajelor necesare în funcție de specificul obiectivului, fără stânjenirea circulației pe drumul public.
- Regimul de aliniere va respecta fronturile existente, cu excepția cazului în care se stabilește alt aliniament general prin P.U.Z. În cazul în care nu exista un front construit bine definit, se recomandă amplasarea construcțiilor la o distanță de minimum **3,00 m** față de limita proprietății la stradă.

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR**Ised + ISc**

- conform studiilor și proiectelor de specialitate avizate conform legii
- Amplasarea construcțiilor în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 3 m față de limitele laterale și 5m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ**Ised + ISc**

- conform studiilor și proiectelor de specialitate avizate conform legii
- Distanța minimă între clădiri va fi egală cu jumătate din înălțimea celei mai înalte dintre ele, dar nu mai puțin de 3 m.

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE**Ised + ISc**

- Autorizarea executării construcțiilor este permisă numai dacă există posibilități de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute.
- Se vor prevedea accese pietonale, accese pentru persoane cu handicap, și accese carosabile pe lot și la garaje, conform normelor.
- Orice acces la drumurile publice se va face conform avizului și autorizației speciale de construire, eliberate de administratorul acestora.
- Pentru amenajările curților cu rol pietonal și carosabile din interiorul parcelelor se recomandă utilizarea materialelor permeabile.

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR**Ised + ISc**

- Necesarul de parcaje va fi dimensionat conform normelor în vigoare pentru fiecare tip de funcțiune prezentă în zonă;
- Parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public, excepție făcând parcarile publice amenajate, care vor fi înverzite cu un arbore la 4 locuri de parcare și înconjurare de gard viu de 1.2m

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR**Ised + ISc**

- conform studiilor și proiectelor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR**Ised + ISc**

- aspectul cladirilor va afecta cât mai puțin posibil imaginea generală urbană sau a peisajului și va tine seama de caracterul general al zonei și de arhitectura cladirilor din vecinatate cu care se afla în relatii de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similara a fatadelor aceleiasi cladiri avand în vedere perceperea acestora de pe domeniul public
- Nu se vor folosi culori stridente care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

Ised + ISc

- La toate construcțiile se va realiza o soluție de echipare în sistem centralizat care să respecte normele sanitare și de protecție a mediului (Ordinul nr. 536/1997), precum și prevederile Codului Civil.
- Toate construcțiile nou realizate vor fi în mod obligatoriu racordate la rețelele publice de echipare edilitară existente.
- În momentul executării sistemelor centralizate de alimentare cu apă și canalizare în zonă, proprietarul se obligă să racordeze construcția la acestea, conform regulilor impuse de Consiliul Local.
- Autorizarea racordării la rețeaua de alimentare cu apă potabilă a construcțiilor se va putea face numai concomitent cu rezolvarea, în sistem individual sau centralizat, a colectării apelor menajere reziduale
- Îndepărtarea apelor uzate menajere se va face, în prima fază, prin instalații de preepurare sau fose septice vidanjabile, iar în momentul executării sistemului centralizat de canalizare și a stației de epurare, proprietarul se va obliga să se racordeze la sistem.
- Racordarea la rețeaua de alimentare cu apă potabilă se va putea face numai prin grija și cu cheltuiala beneficiarului / proprietarului, în momentul realizării acesteia.
- toate cladirile vor fi racordate la rețelele tehnico-edilitare publice;
- racordarea burlanelor la canalizarea pluviala este obligatoriu sa fie facuta pe sub trotuare pentru a se evita producerea ghetii;
- se va asigura în mod special evacuarea rapida și captarea apelor meteorice în rețeaua de canalizare;
- se interzice dispunerea antenelor TV-satelit;
- se interzice dispunderea aeriana a cablurilor TV, telefonie, curent, internet;

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE.

Ised + ISc

- În cadrul fiecărei parcele se vor prevedea spații verzi, spații plantate și spații amenajate în suprafață de minimum 30%, care vor fi amplasate astfel încât să participe la agrementarea spațiului public.
- Spațiile libere și cele plantate se vor amenaja ca spații publice corespunzătoare fiecărei funcțiuni adiacente.
- se vor identifica, pastra și proteja în timpul executării construcțiilor arborii importanți existenți având peste 4.0 metri înaltime și diametrul tulpinii peste 15.0 cm; în cazul taierii unui arbore se vor planta alții în schimb în perimetrul operațiunii urbanistice;
- spațiile neconstruite și neocupate de accese și trotuare de garda vor fi înierbate și plantate cu arbori;
- pentru îmbunătățirea microclimatului și pentru protecția construcțiilor se va evita impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese și trotuare de garda;
- se va recurge la soluții de construcție ecologice.
- Pentru amenajări se vor utiliza specii locale de arbori.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

Ised + ISc

- Împrejmuirile vor fi concepute și executate utilizând geometria, cromatica și materialele conforme tradiției locale (se recomandă utilizarea materialelor tradiționale locale – piatră, lemn etc.);
- se recomandă separarea terenurilor echipamentelor publice și bisericilor cu garduri transparente de

maxim 2,20metri și minim 1,50metri înălțime, din care 0,30metri soclu opac, dublate de gard viu.

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

Ised + ISc

- conform studiilor și proiectelor de specialitate avizate conform legii și a temei beneficiarului

ARTICOLUL

16

–

COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

Ised + ISc

- conform studiilor și proiectelor de specialitate avizate conform legii și a temei beneficiarului

L – Locuire

LCg – Zonă locuire individuală compactă cu anexe gospodărești și grădini cultivate

Lt – Zonă locuire individuală rurală cu anexe gospodărești și grădini cultivate unde se poate dezvolta turismul rural

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Aceste zone sunt în general ocupate în principal de funcțiunea de locuire, însă și aceasta are diferite variațiuni, în funcție de specificul localității, densitate, localizare sau funcțiuni complementare permise. În localitățile comunei Carașova, locuințele sunt în general aliniate la stradă, localitățile având un caracter compact.

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

LCg

- 35. locuire individuală
- 36. funcțiuni culturale, de învățământ
- 37. sănătate - dispensare, clinici etc.
- 38. comerț cu amănuntul;
- 39. alimentație publică etc.;
- 40. culturi agricole în cadrul parcelei de locuit, anexe gospodărești limitate la capacitatea de maximum 5 capete animale mari, conform Ordinului Ministerului Sănătății nr. 536/1997;
- 41. spații verzi - zone înverzite, piațete, piețe, parcuri, locuri de joacă, zone verzi naturale, coridoare de recreere, terenuri de sport-agrement etc.

Lt

- 42. locuire individuale
- 43. funcțiuni culturale, de învățământ
- 44. sănătate - dispensare, clinici etc.
- 45. funcțiuni de turism – hoteluri, pensiuni, hanuri, cabane;
- 46. funcțiuni complementare: comerț cu amănuntul, alimentație publică,
- 47. camping cu dotările complementare
- 48. recreere și sport
- 49. spații verzi
- 50. parcuri
- 51. culturi agricole în cadrul parcelei de locuit, anexe gospodărești limitate la capacitatea de maximum 5 capete animale mari, conform Ordinului Ministerului Sănătății nr. 536/1997;
- 52. spații verzi - zone înverzite, piațete, piețe, parcuri, locuri de joacă, zone verzi naturale, coridoare de recreere, terenuri de sport-agrement etc.

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

LCg

- 53. se vor stabili prin PUZ-uri în funcție de caz.
- 54. se admite mansardarea clădirilor existente, cu o suprafață desfasurată pentru nivelul mansardei de maxim 60% din suprafața parterului;
- 55. se admit funcțiuni comerciale și servicii profesionale cu condiția ca suprafața acestora să nu depășească 200mp ADC și să nu genereze transporturi grele; aceste funcțiuni vor fi dispuse la intersecții și se va considera ca au o arie de servire de 250m;
- 56. pentru terenurile situate pe pante mai mari de 5% se vor efectua studii geotehnice în vederea stabilirii riscurilor de alunecare, a măsurilor de stabilizare a terenului și a condițiilor de realizare a construcțiilor, inclusiv a celor terasate.

Lt

- se vor stabili prin PUZ-uri în funcție de caz.
- Se permite realizarea zonelor de camping, cu condiția ca acestea să aibă funcțiunile complementare necesare (băi, dușuri, recepție etc.)

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

LCg+Lt

- Orice alte activități, amenajări și construcții decât cele de mai sus;
- Orice fel de activități industriale;
- Activități de servicii și producție care generează zgomot, praf, alte noxe și / sau care implică un trafic important de mărfuri, din punct de vedere al cantităților vehiculate și al frecvenței;
- orice lucrări care modifica traseele protejate ale strazilor;
- activități productive de orice natură;
- construcții provizorii de orice natură;
- depozitare en gros;
- depozitarea pentru vânzare a unor cantități mari de substanțe inflamabile sau toxice;
- activități care utilizează pentru depozitare și producție terenul vizibil din circulațiile publice sau din instituțiile publice;
- depozitari de materiale refolosibile;
- platforme de pre colectare a deșeurilor radioactive;
- lucrări de terasament de natură să afecteze amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente;
- ori ce lucrări de terasament care pot să provoace scurgerea apelor pe parcelele vecine sau care împiedică evacuarea și colectarea apelor meteorice;
- orice lucrări care diminuează spațiile publice plantate;

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFEȚE, FORME, DIMENSIUNI)

LCg

- Se consideră construibile parcelele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
  - să aibă front la stradă;
  - lungimea frontului la stradă să fie mai mare sau egală cu 12 m;
  - adâncimea să fie mai mare decât frontul la stradă (excepție făcând terenurile cu relief foarte accidentat);
  - suprafața să fie mai mare sau egală cu 400 mp
  - să aibă formă regulată
- loturile de colț și de capăt vor avea dimensiuni mai mari și construcțiile vor fi realizate în concordanță cu tipologia loturilor de colț.

Lt

- Se consideră construibile **pentru locuire** parcelele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
  1. să aibă front la stradă;
  2. lungimea frontului la stradă să fie mai mare sau egală cu 12 m;
  3. adâncimea să fie mai mare decât frontul la stradă (excepție făcând terenurile cu relief foarte accidentat);
  4. suprafața să fie mai mare sau egală cu 500 mp
  5. să aibă formă regulată

- loturile de colț și de capăt vor avea dimensiuni mai mari și construcțiile vor fi realizate în concordanță cu tipologia loturilor de colț.
- Se consideră construibile **pentru turism** parcelele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
  1. să aibă front la stradă;
  2. lungimea frontului la stradă să fie mai mare sau egală cu 18 m;
  3. adâncimea să fie mai mare decât frontul la stradă (excepție făcând terenurile cu relief foarte accidentat), dar nu mai mică de 40m;
  4. suprafața să fie mai mare sau egală cu 1000 mp
  5. să aibă formă regulată.

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

LCg

- amplasarea construcțiilor față de drumurile publice se va face cu respectarea zonei de protecție corespunzătoare categoriei drumului respectiv.
- Regimul de aliniere va respecta fronturile existente, cu excepția cazului în care se stabilește alt aliniament general prin P.U.Z. În cazul în care nu exista un front construit bine definit, se recomandă amplasarea construcțiilor la o distanță de minimum **3,00 m** față de limita proprietății la stradă.

Lt

- amplasarea construcțiilor față de drumurile publice se va face cu respectarea zonei de protecție corespunzătoare categoriei drumului respectiv.
- Amplasarea față de aliniament a construcțiilor ce adăpostesc obiective de interes public va avea în vedere asigurarea accesului pietonal direct, a accesului carosabil de serviciu și a parcajelor necesare în funcție de specificul obiectivului, fără stânjenirea circulației pe drumul public
- Regimul de aliniere va respecta fronturile existente, cu excepția cazului în care se stabilește alt aliniament general prin P.U.Z. În cazul în care nu exista un front construit bine definit, se recomandă amplasarea construcțiilor la o distanță de minimum **6,00 m** față de limita proprietății la stradă.

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

LCg

- Amplasarea construcțiilor în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 3 m față de limitele laterale și 5m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).

Lt

- Amplasarea construcțiilor **de locuire** în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 2 m față de limitele laterale și 4m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).
- Dacă clădirea va fi amplasată la mai puțin de 2 m, atunci spre limita de proprietate se va construi construcție cu calcan, pentru ca scurgerea apelor meteorice să nu se facă pe terenul vecinilor.
- Amplasarea construcțiilor **de turism** în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 5 m față de limitele laterale și 10 m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

LCg+ Lt

- Distanța minimă între clădiri va fi egală cu jumătate din înălțimea celei mai înalte dintre ele, dar nu

mai puțin de 3 m.

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

LCg+Lt

- Autorizarea executării construcțiilor este permisă numai dacă există posibilități de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute.
- Se vor prevedea accese pietonale și carosabile de acces pe lot și la garaje, conform normelor.
- Orice acces la drumurile publice se va face conform avizului și autorizației speciale de construire, eliberate de administratorul acestora.
- Pentru amenajările curților cu rol pietonal și carosabile din interiorul parcelelor se recomandă utilizarea materialelor permeabile.

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

LCg+Lt

- Necesarul de parcaje va fi dimensionat conform normelor în vigoare pentru fiecare tip de funcțiune prezentă în zonă;
- Parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public;
- pentru funcțiunile turistice, parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public, și vor fi înverzite cu un arbore la 4 locuri de parcare și înconjurate de gard viu de 1.2m

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

LCg + Lt

- Înălțimea maximă a clădirilor este de P+1+M sau P+2 (max. 9m).

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

LCg + Lt

- aspectul cladirilor va afecta cât mai puțin posibil imaginea generală urbană sau a peisajului și va tine seama de caracterul general al zonei si de arhitectura cladirilor din vecinatate cu care se afla in relatii de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similara a fatadelor aceleiasi cladiri avand in vedere perceperea acestora de pe domeniul public
- Nu se vor folosi culori stridente care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

LCg+Lt

- La toate construcțiile se va realiza o soluție de echipare în sistem centralizat care să respecte normele sanitare și de protecție a mediului (Ordinul nr. 536/1997), precum și prevederile Codului Civil.
- Toate construcțiile nou realizate vor fi în mod obligatoriu racordate la rețelele publice de echipare edilitară existente.
- În momentul executării sistemelor centralizate de alimentare cu apă și canalizare în zonă, proprietarul se obligă să racordeze construcția la acestea, conform regulilor impuse de Consiliul Local.
- Autorizarea racordării la rețeaua de alimentare cu apă potabilă a construcțiilor se va putea face numai concomitent cu rezolvarea, în sistem individual sau centralizat, a colectării apelor menajere reziduale
- Îndepărtarea apelor uzate menajere se va face, în prima fază, prin instalații de preepurare sau fose septice vidanjabile, iar in momentul executării sistemului centralizat de canalizare și a stației de epurare, proprietarul se va obliga să se racordeze la sistem.
- Racordarea la rețeaua de alimentare cu apă potabilă se va putea face numai prin grija și cu cheltuiala beneficiarului / proprietarului, în momentul realizării acesteia.
- toate cladirile vor fi racordate la retelele tehnico-edilitare publice;
- racordarea burlanelor la canalizarea pluviala este obligatoriu sa fie facuta pe sub trotuare pentru a se

- evita producerea ghetii;
- se va asigura în mod special evacuarea rapida si captarea apelor meteorice în rețeaua de canalizare;
- se interzice dispunerea antenelor TV-satelit;
- se interzice dispunderea aeriana a cablurilor TV, telefonie, curent, internet;

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

LCg + Lt

- În cadrul fiecărei parcele se vor prevedea spații verzi, spații plantate și spații amenajate în suprafață de minimum 50%
- se permit activități agricole (grădinărit, creșterea animalelor), cu singura condiție ca terenul folosit pentru acestea să nu fie dispus la stradă.
- se vor identifica, pastra și proteja în timpul executării construcțiilor arborii importanți existenți având peste 4.0 metri înălțime și diametrul tulpinii peste 15.0 cm; în cazul taierii unui arbore se vor planta alții în schimb în perimetrul operațiunii urbanistice;
- spațiile neconstruite și neocupate de accese și trotuare de garda vor fi înierbate și plantate cu arbori;
- pentru îmbunătățirea microclimatului și pentru protecția construcțiilor se va evita impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese și trotuare de garda;
- se va recurge la soluții de construcție ecologice.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

LCg+Lt

- Împrejmuirile vor fi concepute și executate utilizând geometria, cromatica și materialele conforme tradiției locale (se recomandă utilizarea materialelor tradiționale locale – piatră, lemn);
- Înălțimea gardului va fi redusă, de max 1.50m la drum, iar acesta va fi transparent sau dublat cu vegetație, permițând o relație vizuală directă între curte și exterior.

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

LCg + Lt

- Procentul maxim de ocupare a terenului va fi de 35%
- Procentul maxim de ocupare a terenului pentru localitatea Nermed va fi de 70%

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

LCg + Lt

- Coeficientul maxim de utilizare a terenului va fi de 1
- Coeficientul maxim de utilizare a terenului pentru localitatea Nermed va fi de 2

V – Zona spațiilor verzi

Va – Zona spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă

Van – Zona spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă amenajate pentru agrement și petrecerea timpului liber

Vp – Zona spațiilor verzi cu vegetație de talie înaltă, fâșii de protecție

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

Va

- spații plantate
- drum de halaj, alei
- lucrări de terasament, indiguire, regularizare curs de apă
- amenajări de mici dimensiuni pentru odihnă, agrement, joc și sport
- debarcadere, anexe sanitare, mici puncte de alimentație publică specifice programului de parc
- parcaje

Van

- spații verzi amenajate
- pistă de biciclete
- amenajări destinate petrecerii timpului liber (picnic, plajă etc.)
- debarcadere, pontoane, anexe sanitare,
- comert ambulant spații verzi amenajate
- spații plantate
- mobilier urban (bănci, iluminat public etc.)
- loc de joacă pentru copii
- drumuri de halaj
- lucrări de terasament, indiguire, regularizare curs de apă
- alei pietonale
- puncte de alimentație publică
- terenuri pentru sport, agrement
- parcaje

Vp

- conform legilor și normelor în vigoare

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

-

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

Va + Van + Vp

- se interzic orice schimbări ale funcțiunilor spațiilor verzi publice și specializate
- se interzice tăierea arborilor fără autorizația autorității locale abilitate.

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFEȚE, FORME, DIMENSIUNI)

Va + Van + Vp

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

Va + Van + Vp

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

Va + Van + Vp

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

Va + Van + Vp

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

Va + Van + Vp

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii
- se va asigura accesul din circulațiile publice ale aleilor ocazional carosabile (pentru întreținere, aprovizionare, drum de halaj) care vor fi tratate ca alei principale

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

Va + Van + Vp

- parcajele se vor dimensiona și dispune în afara circulațiilor publice conform normelor specifice și proiectelor de specialitate legal aprobate
- toate parcajele vor fi obligatoriu plantate cu cel puțin un arbore la patru locuri de parcare și vor fi înconjurate de un gard viu de 1,20 metri înălțime

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

Va + Van + Vp

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii
- regmul maxim de înălțime este P.

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

Va + Van + Vp

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii
- aspectul cladirilor va afecta cât mai puțin posibil imaginea generală urbană sau a peisajului și va tine seama de caracterul general al zonei si de arhitectura cladirilor din vecinatate cu care se afla in relatii de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similara a fatadelor aceleiasi cladiri avand in vedere perceperea acestora de pe domeniul public
- Nu se vor folosi culori stridente care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

Va + Van + Vp

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii. Se vor asigura: alimentarea cu apă, colectarea apelor uzate, telefonie fixă și iluminat public conform cerințelor funcționale ale fiecărei categorii de spațiu plantat în care este admis accesul publicului

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

Va + Van + Vp

- plantațiile înalte se vor dispune conform normelor specifice pentru fiecare categorie de spații plantate;
- toate parcajele vor fi obligatoriu plantate cu cel puțin un arbore la patru locuri de parcare și vor fi

înconjurate de un gard viu de 1,20 metri înălțime.

- se recomandă, din considerente ecologice și de economisire a cheltuielilor de întreținere de la buget, utilizarea speciilor locale adaptate condițiilor climatice și favorabile faunei antropofile specifice.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

Va + Van + Vp

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

Va + Van + Vp

- POT cu construcții, platforme, circulații carosabile și pietonale = maxim 15 %
- conform normelor specifice în vigoare și P.U.Z. avizat conform legii

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

Va + Van + Vp

- conform normelor specifice în vigoare și P.U.Z. avizat conform legii

SA – Zonă sport-agrement

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Această zonă cuprinde spațiile destinate activităților sportive.

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

- 29. spații plantate
- 30. circulații pietonale din care unele ocazional carosabile pentru întreținerea spațiilor plantate și accesul la activitățile permise
- 31. amenajări pentru sport
- 32. mobilier urban, amenajări pentru joc și odihnă
- 33. activități sportive
- 34. alimentație publică
- 35. comerț
- 36. adăposturi, grupuri sanitare, spații pentru administrare și întreținere
- 37. parcaje

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

- 38. conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

- Orice alte activități, amenajări și construcții decât cele de mai sus;
- construcții provizorii de orice natură;
- activități care utilizează pentru depozitare și producție terenul vizibil din circulațiile publice sau din instituțiile publice;
- lucrări de terasament de natură să afecteze cadrul natural, amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente;
- orice lucrări de terasament care împiedică evacuarea și colectarea apelor meteorice;
- orice lucrări care diminuează spațiile publice plantate;

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFEȚE, FORME, DIMENSIUNI)

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii
- Autorizarea executării construcțiilor este permisă numai dacă există posibilități de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute.
- Se vor prevedea accese pietonale, pentru persoanele cu handicap, și accese carosabile pe lot, conform normelor.
- Orice acces la drumurile publice se va face conform avizului și autorizației speciale de construire, eliberate de administratorul acestora.
- Pentru amenajările spațiilor cu rol pietonal și carosabile interioare se recomandă utilizarea materialelor naturale permeabile.

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

- parcajele se vor dimensiona și dispune în afara circulațiilor publice conform normelor specifice și proiectelor de specialitate legal aprobate
- toate parcajele vor fi obligatoriu plantate cu cel puțin un arbore la patru locuri de parcare și vor fi înconjurate de un gard viu de 1,20 metri înălțime

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

- regimul de înălțime va fi reglementat conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

- aspectul amenajărilor și clădirilor va afecta cât mai puțin posibil imaginea generală a peisajului și va ține seama de caracterul general al zonei și de arhitectura clădirilor din vecinătate cu care se afla în relații de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similară a fatadelor aceleiași clădiri având în vedere perceperea acestora de pe domeniul public;
- Nu se vor folosi culori stridente care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii. Se vor asigura: alimentarea cu apă, colectarea apelor uzate, energie electrică și iluminat public conform cerințelor funcționale ale fiecărei categorii de funcțiuni

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

- plantațiile înalte se vor dispune conform normelor specifice pentru fiecare categorie de funcțiuni
- conform studiilor de specialitate avizate conform legii
- Spațiile libere și cele plantate se vor amenaja ca spații publice corespunzătoare fiecărei funcțiuni adiacente.
- spațiile neconstruite și neocupate de terenuri de sport, accese și trotuare de gardă vor fi înierbate și plantate cu arbori;
- se va recurge la soluții de construcție ecologice.
- Se vor folosi specii locale de plante și arbori pentru amenajarea spațiilor verzi.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

T – Zonă turism, loisir, recreere

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Zona cuprinde funcțiuni legate de turism și recreere.

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

- funcțiuni de turism – hoteluri, pensiuni, hanuri, cabane;
- funcțiuni complementare: comerț cu de-amănuntul, alimentație publică, restaurant
- camping cu dotările complementare
- loisir și sport
- spații verzi
- parcuri

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

24. se vor stabili prin PUZ-uri în funcție de caz.

25. Se permite realizarea zonelor de camping, cu condiția ca acestea să aibă funcțiunile complementare necesare (băi, dușuri, recepție etc.)

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

25. Orice alte activități, amenajări și construcții decât cele de mai sus;

26. Orice fel de activități industriale;

27. Activități de servicii și producție care generează zgomot, praf, alte noxe și / sau care implică un trafic important de mărfuri, din punct de vedere al cantităților vehiculate și al frecvenței;

28. construcții provizorii de orice natură;

29. depozitare en gros;

30. activități care utilizează pentru depozitare și producție terenul vizibil din circulațiile publice sau din instituțiile publice;

31. lucrări de terasament de natură să afecteze amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente;

32. orice lucrări de terasament care pot să provoace scurgerea apelor pe parcelele vecine sau care împiedică evacuarea și colectarea apelor meteorice;

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICILE PARCELELOR (SUPRAFEȚE, FORME, DIMENSIUNI)

- Se consideră construibile parcelele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
  - să aibă front la stradă;
  - lungimea frontului la stradă să fie mai mare sau egală cu 18m;
  - adâncimea să fie mai mare decât frontul la stradă (excepție făcând terenurile cu relief foarte accidentat), dar nu mai mică de 50m;
  - suprafața terenului să fie mai mare sau egală cu 1000 mp;
  - să aibă formă regulată
- loturile de colț și de capăt vor avea dimensiuni mai mari și construcțiile vor fi realizate în concordanță cu tipologia loturilor de colț

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

- amplasarea construcțiilor față de drumurile publice se va face cu respectarea zonei de protecție corespunzătoare categoriei drumului respectiv.
- Retragerea de la aliniament va fi de minim 10m de la limita de proprietate.
- Amplasarea față de aliniament a construcțiilor ce adăpostesc obiective de interes public va avea în vedere asigurarea accesului pietonal direct, a accesului carosabil de serviciu și a parcajelor necesare în funcție de specificul obiectivului, fără stânjenirea circulației pe drumul public
- Regimul de aliniere va respecta fronturile existente, cu excepția cazului în care se stabilește alt aliniament general prin P.U.Z. În cazul în care nu exista un front construit bine definit, se recomandă amplasarea construcțiilor la o distanță de minimum 10,00 m față de limita proprietății la stradă.

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

- Amplasarea construcțiilor în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 5 m față de limitele laterale și 10m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

- Distanța minimă între clădiri va fi egală cu jumătate din înălțimea celei mai înalte dintre ele, dar nu mai puțin de 3 m.

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

- Autorizarea executării construcțiilor este permisă numai dacă există posibilități de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute.
- Se vor prevedea accese pietonale și carosabile de acces pe lot și la garaje, conform normelor.
- Orice acces la drumurile publice se va face conform avizului și autorizației speciale de construire, eliberate de administratorul acestora.
- Pentru amenajările curților cu rol pietonal și carosabile din interiorul parcelelor se recomandă utilizarea materialelor permeabile.

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

- Necesarul de parcaje va fi dimensionat conform normelor în vigoare pentru fiecare tip de funcțiune prezentă în zonă;
- Parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public, și vor fi înverzite cu un arbore la 4 locuri de parcare și înconjurate de gard viu de 1.2m

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

- Înălțimea maximă a clădirilor este de P+1+M sau P+2 (max. 9m).

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

- aspectul cladirilor va afecta cât mai puțin posibil imaginea generală a peisajului și va tine seama de caracterul general al zonei și de arhitectura cladirilor din vecinatate cu care se afla în relatii de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similara a fatadelor aceleiasi cladiri avand în vedere perceperea acestora de pe domeniul public;
- Nu se vor folosi culori stridente care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

- La toate construcțiile se va realiza o soluție de echipare în sistem centralizat care să respecte normele

sanitare și de protecție a mediului (Ordinul nr. 536/1997), precum și prevederile Codului Civil.

- Toate construcțiile nou realizate vor fi în mod obligatoriu racordate la rețelele publice de echipare edilitară existente.
- În momentul executării sistemelor centralizate de alimentare cu apă și canalizare în zonă, proprietarul se obligă să racordeze construcția la acestea, conform regulilor impuse de Consiliul Local.
- Autorizarea racordării la rețeaua de alimentare cu apă potabilă a construcțiilor se va putea face numai concomitent cu rezolvarea, în sistem individual sau centralizat, a colectării apelor menajere reziduale
- Îndepărtarea apelor uzate menajere se va face, în prima fază, prin instalații de preepurare sau fose septice vidanjabile, iar în momentul executării sistemului centralizat de canalizare și a stației de epurare, proprietarul se va obliga să se racordeze la sistem.
- Racordarea la rețeaua de alimentare cu apă potabilă se va putea face numai prin grija și cu cheltuiala beneficiarului / proprietarului, în momentul realizării acesteia.
- toate cladirile vor fi racordate la rețelele tehnico-edilitare publice;
- racordarea burlanelor la canalizarea pluviala este obligatoriu sa fie facuta pe sub trotuare pentru a se evita producerea ghetii;
- se va asigura in mod special evacuarea rapida si captarea apelor meteorice in retea de canalizare;
- se interzice dispunerea antenelor TV-satelit pe fațadele vizibile din spațiul public;
- se interzice dispunderea aeriana a cablurilor TV, telefonie, curent, internet;

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

- În cadrul fiecărei parcele se vor prevedea spații verzi, spații plantate și spații amenajate în suprafață de minimum 50%, care vor fi amplasate astfel încât să participe și la agrementarea spațiului public.
- se vor identifica, pastra si proteja in timpul executarii constructiilor arborii importanti existenti avand peste 4.0 metri inaltime si diametrul tulpinii peste 15.0 cm; in cazul taierii unui arbore se vor planta altii in schimb in perimetrul operatiunii urbanistice;
- spatiile neconstruite si neocupate de accese si trotuare de garda vor fi inierbate si plantate cu arbori;
- pentru imbunatatirea microclimatului si pentru protectia constructiilor se va evita impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese si trotuare de garda;
- se va recurge la solutii de constructie ecologice.
- Pentru amenajarea spațiilor verzi se vor folosi specii locale de plante si arbori.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

- Împrejmuirile vor fi concepute și executate utilizând geometria, cromatica și materialele conforme tradiției locale (se recomandă utilizarea materialelor tradiționale locale – piatră, lemn);
- Înălțimea gardului va fi redusă, de max 1.50m la drum, iar acesta va fi transparent sau dublat cu vegetație, permițând o relație vizuală directă între curte și exterior.

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

- Procentul maxim de ocupare a terenului va fi de 35%

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

- Coeficientul maxim de utilizare a terenului va fi de 1.1

TC – Zonă camping, recreere, turism

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Zona cuprinde funcțiuni legate de turism și recreere, și amenajări care să permită amplasarea de corturi, rulote, și alte dotări necesare acestor tipuri de activități.

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

- zona de camping
- zona de parcare
- bungalow-uri
- grupuri sanitare, dușuri
- instalații tehnico-edilitare necesare funcționării
- accese pietonale și carosabile
- dotări sportive și de recreere
- spații de joacă
- alimentație publică
- spații amenajate pentru picnic

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

26. se vor stabili prin PUZ sau PUD în funcție de caz.
27. Se permite realizarea zonelor de camping, cu condiția ca acestea să aibă funcțiunile complementare necesare (epurarea apelor uzate, băi, dușuri, recepție etc.)

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

33. Orice alte activități, amenajări și construcții decât cele de mai sus;
34. Orice fel de activități industriale;
35. Activități de servicii și producție care generează zgomot, praf, alte noxe și / sau care implică un trafic important de mărfuri, din punct de vedere al cantităților vehiculate și al frecvenței;
36. construcții provizorii de orice natură;
37. depozitare en gros;
38. activități care utilizează pentru depozitare și producție terenul vizibil din circulațiile publice sau din instituțiile publice;
39. lucrări de terasament de natură să afecteze amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente;
40. ori ce lucrări de terasament care pot să provoace scurgerea apelor pe parcelele vecine sau care împiedică evacuarea și colectarea apelor meteorice;

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFEȚE, FORME, DIMENSIUNI)

- se vor stabili prin PUZ sau PUD în funcție de caz.

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

- amplasarea construcțiilor față de drumurile publice se va face cu respectarea zonei de protecție corespunzătoare categoriei drumului respectiv.
- Retragera de la aliniament va fi de minim 10m de la limita de proprietate.

- Amplasarea față de aliniament a construcțiilor ce adăpostesc obiective de interes public va avea în vedere asigurarea accesului pietonal direct, a accesului carosabil de serviciu și a parcajelor necesare în funcție de specificul obiectivului, fără stânenirea circulației pe drumul public
- Regimul de aliniere va respecta fronturile existente, cu excepția cazului în care se stabilește alt aliniament general prin P.U.Z. În cazul în care nu exista un front construit bine definit, se recomandă amplasarea construcțiilor la o distanță de minimum 10,00 m față de limita proprietății la stradă.

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

- Amplasarea construcțiilor în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 5 m față de limitele laterale și 10m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

- Distanța minimă între clădiri va fi egală cu jumătate din înălțimea celei mai înalte dintre ele, dar nu mai puțin de 3 m.

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

- Autorizarea executării construcțiilor este permisă numai dacă există posibilități de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute.
- Se vor prevedea accese pietonale și carosabile de acces pe lot și la garaje, conform normelor.
- Orice acces la drumurile publice se va face conform avizului și autorizației speciale de construire, eliberate de administratorul acestora.
- Pentru amenajările curților cu rol pietonal și carosabile din interiorul parcelelor se recomandă utilizarea materialelor permeabile.

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

- Necesarul de parcaje va fi dimensionat conform normelor în vigoare pentru fiecare tip de funcțiune prezentă în zonă;
- Parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public, și vor fi înverzite cu un arbore la 4 locuri de parcare și înconjurate de gard viu de 1.2m

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

- Înălțimea maximă a clădirilor este de P (max. 3m).

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

- aspectul cladirilor va afecta cât mai puțin posibil imaginea generală a peisajului și va tine seama de caracterul general al zonei si de arhitectura cladirilor din vecinatate cu care se afla in relatii de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similara a fatadelor aceleiasi cladiri avand in vedere perceperea acestora de pe domeniul public;
- Nu se vor folosi culori stridente care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului, și se recomandă utilizarea pentru construcții a materialelor naturale precum lemn și piatră.

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

- Se permite realizarea zonelor de camping, cu condiția ca acestea să aibă funcțiunile complementare necesare (băi, dușuri, recepție etc.) și rețelele tehnico-edilitare necesare pentru punerea în funcțiune.
- La toate construcțiile se va realiza o soluție de echipare în sistem centralizat care să respecte normele sanitare și de protecție a mediului (Ordinul nr. 536/1997), precum și prevederile Codului Civil.

- În momentul executării sistemelor centralizate de alimentare cu apă și canalizare în zonă, proprietarul se obligă să racordeze construcția la acestea, conform regulilor impuse de Consiliul Local.
- Autorizarea racordării la rețeaua de alimentare cu apă potabilă a construcțiilor se va putea face numai concomitent cu rezolvarea, în sistem individual sau centralizat, a colectării apelor menajere reziduale
- Îndepărtarea apelor uzate menajere se va face, în prima fază, prin instalații de preepurare sau fose septice vidanjabile, iar în momentul executării sistemului centralizat de canalizare și a stației de epurare, proprietarul se va obliga să se racordeze la sistem.
- Racordarea la rețeaua de alimentare cu apă potabilă se va putea face numai prin grija și cu cheltuiala beneficiarului / proprietarului, în momentul realizării acesteia.
- toate cladirile vor fi racordate la rețelele tehnico-edilitare publice;

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

- Se va menține pe cât posibil forma naturală a terenului și vegetația naturală autohtonă regăsită în zonă.
- se vor identifica, pastra și proteja în timpul executării construcțiilor arborii importanți existenți având peste 4.0 metri înălțime și diametrul tulpinii peste 15.0 cm; în cazul taierii unui arbore se vor planta alții în schimb;
- spațiile neconstruite și neocupate de accese și trotuare de garda vor fi lăsate în starea lor naturală și plantate cu arbori dacă e nevoie;
- terasele realizate pentru amplasarea corturilor și bungalourilor vor păstra aspectul natural și se vor realiza plantări de arbori locali care să asigure intimitate zonelor de campare.
- pentru îmbunătățirea microclimatului și pentru protecția construcțiilor se va evita impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese și trotuare de garda;
- se va recurge la soluții de construcție ecologice.
- Pentru amenajarea spațiilor verzi se vor folosi specii locale de plante și arbori.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

- Împrejmuirile vor fi concepute și executate utilizând geometria, cromatică și materialele conforme tradiției locale (se recomandă utilizarea materialelor tradiționale locale – piatră, lemn);
- Înălțimea gardului va fi redusă, de max 1.50m la drum, iar acesta va fi transparent sau dublat cu vegetație, permițând o relație vizuală directă între curte și exterior.

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

- Procentul maxim de ocupare a terenului cu construcții permanente va fi de 10%

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

- Coeficientul maxim de utilizare a terenului va fi de 0.1

GC – Zonă de gospodărire comunală

GCg – Subzona gospodăriei comunale

GCc – Subzona cimitirelor

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Această zonă reunește toate funcțiunile care aparțin gospodăriei comunale și asigură servirea populației cu echipare edilitară, cimitire și salubritate.

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

GCg

- construcții, instalații și amenajări pentru gospodăria comunală;
- birouri autonome;
- incinte tehnice cu clădiri și instalații pentru sistemul de alimentare cu apă, canalizare, alimentare cu energie electrică și termică, salubritate

GCc

- cimitire și clădiri anexă;
- capelă mortuară;
- mausolee;
- circulații carosabile;
- parcaje;
- circulații pietonale;
- plantații;
- pavilion pentru administrație, depozitare și anexe sanitare.

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

GCg

- se vor asigura zonele de protecție prevăzute prin norme

GCc

- se va asigura, conform normelor, o zonă de protecție de 50.0 metri

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

GCg

- pentru incintele situate în zone rezidențiale se interzic orice activități care prezintă risc tehnologic și produc poluare prin natura activității sau prin transporturile pe care le generează

GCc

- se interzice densificarea cimitirelor existente prin ocuparea aleilor și distrugerea vegetației din lungul acestora sau a celei perimetrare

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFEȚE, FORME, DIMENSIUNI)

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI

POSTERIOARE ALE PARCELELOR

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

GCg – se va asigura accesul în incinte numai direct dintr-o circulație publică

GCc – se vor asigura circulații carosabile și pietonale în pondere de maxim 15% din suprafața totală a cimitirului

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

GCg

- staționarea autovehiculelor pentru admiterea în incintă se va asigura în afara spațiului circulației publice;
- locurile de parcare vor fi asigurate în afara circulațiilor publice și vor fi plantate cu un arbore la 4 locuri de parcare;
- în spațiul de retragere de la aliniament din incinte se poate rezerva maxim 40% din teren pentru parcaje ale salariaților și vizitatorilor

GCc

- parcajele se vor asigura în afara circulației publice și vor fi plantate cu un arbore la 4 locuri de parcare

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

- aspectul cladirilor va afecta cât mai puțin posibil imaginea generală a peisajului și va tine seama de caracterul general al zonei și de arhitectura cladirilor din vecinatate cu care se afla în relații de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similară a fatadelor aceleiași clădiri având în vedere perceperea acestora de pe domeniul public;
- Nu se vor folosi culori stridente care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

GCg

- orice parte a terenului incintei, vizibilă dintr-o circulație publică, inclusiv de pe calea ferată, va fi amenajată astfel încât să nu altereze aspectul general al localității;
- suprafețele libere din spațiul de retragere față de aliniament vor fi plantate cu arbori în proporție de minim 40%, formând o perdea vegetală de protecție pe tot frontul incintei;
- parcajele vor fi înconjurare de un gard viu de 1.20 metri și vor fi plantate cu un arbore la fiecare 4 locuri de parcare;

GCc

- se vor asigura plantații înalte pe aleile principale și la limita exterioară a incintei în proporție de minim 5 % din suprafața totală a cimitirului

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

GCg

- împrejuririle spre stradă vor fi transparente cu înălțimi de minim 2.00 metri din care un soclu de 0.60 m., și vor fi dublate cu gard viu; în cazul necesității unei protecții suplimentare se recomandă dublarea spre interior la 2.50 metri distanță cu un al doilea gard transparent de 2.50 metri înălțime, între cele două garduri fiind plantați arbori și arbuști;
- în scopul de a nu incomoda circulația pe drumurile publice cu trafic intens și cu transport în comun, porțile de intrare vor fi retrase față de aliniament pentru a permite staționarea vehiculelor tehnice înainte de admiterea lor în incintă.

GCc

- împrejuririle spre stradă vor fi semi opace, opace sau din gard viu, vor fi tratate arhitectural în mod discret, potrivit funcțiunii, având înălțimi de maxim 2,00 metri;
- se va acorda atenție modului de tratare arhitecturală a accesului

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI**ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)**

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

- conform studiilor de specialitate avizate conform legii

EXTRAVILAN

ZPDT – Zona cu potential de dezvoltare turistică

Această zonă se va putea dezvolta doar în urma elaborării unor studii de specialitate (PUZ- Plan Urbanistic Zonal)

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Această zonă este reprezentată de un areal unde există construite deja câteva construcții sezoniere, care erau folosite ca anexe în trecut, în special pentru activități legate de agricultură (depozitare recolte, adăpost animale etc.). Amplasamentul deosebit și cadrul natural valoros în care se află acest areal îi conferă un potențial de dezvoltare turistică foarte ridicat. Prin PUG, această zonă este marcată ca fiind cu potențial de dezvoltare turistică, dar pentru a se putea construi aici va fi nevoie de studii de specialitate (Plan Urbanistic Zonal) și de avize de la instituțiile direct interesate. În plus, pentru construcțiile vechi existente deja pe teren, este nevoie de reglementări speciale, care să conserve caracterul deosebit al zonelor ocupate cu astfel de construcții. (vezi [CS – Zona din extravilan ocupată cu construcții sezoniere cu funcție agricolă](#))

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

57. reabilitarea, folosind tehnici și materiale tradiționale de construcție, a construcțiilor existente
58. conversia funcțională a construcțiilor existente, acestea putând adăposti locuire, dotări de turism, ateliere meșteșugărești, micro-unități de producție în domeniul alimentar (legate de vastele livezi din comună. Ex: dulceață, compot etc.) sau alte funcțiuni legate de turism și recreere
59. realizarea de extinderi la construcțiile vechi, folosind tehnici și materiale tradiționale de construcție
60. realizarea de construcții noi de mici dimensiuni, folosind tehnici și materiale tradiționale de construcție
61. spații de cazare (pensiuni, agro-pensiuni)
62. grădini
63. culturi agricole
64. camping, bungalow-uri

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

65. se admite conversia funcțională a construcțiilor existente, doar dacă intervențiile asupra exteriorului clădirii nu afectează negativ imaginea inițială a acestora
66. se admite reabilitarea construcțiilor, doar dacă se folosesc materiale și tehnici tradiționale în acest proces.
67. Se permite realizarea zonelor de camping, cu condiția ca acestea să aibă funcțiunile complementare necesare (epurarea apelor reziduale, băi, dușuri, recepție etc.)
68. Se permite realizarea de construcții noi, doar dacă în procesul de construcție se folosesc doar materiale locale naturale (lemn, piatră) și cladirile sunt finisate într-o manieră cât mai naturală (var, piatră de râu, lemn)

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

- demolarea construcțiilor existente
- utilizarea de materiale de construcție moderne (BCA, beton, plastic, metal etc.) pentru reabilitarea construcțiilor existente.
- Orice alte activități, amenajări și construcții decât cele de mai sus;
- Orice fel de activități industriale;
- Activități de servicii și producție care generează zgomot, praf, alte noxe și / sau care implică un

trafic important de mărfuri, din punct de vedere al cantităților vehiculate și al frecvenței;

- activități productive de orice natură;
- construcții provizorii de orice natură;
- depozitare en gros;
- depozitarea pentru vânzare a unor cantități mari de substanțe inflamabile sau toxice;
- activități care utilizează pentru depozitare și producție terenul vizibil din circulațiile publice sau din instituțiile publice;
- platforme de pre colectare a deșeurilor;
- lucrări de terasament de natură să afecteze amenajările din spațiile publice și construcțiile de pe parcelele adiacente;
- ori ce lucrări de terasament care pot să provoace scurgerea apelor pe parcelele vecine sau care împiedică evacuarea și colectarea apelor meteorice;

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFETE, FORME, DIMENSIUNI)

- se vor putea realiza noi construcții cu funcțiuni turistice sau funcțiuni complementare, doar dacă parcela are suprafața mai mare de 1000mp.
- Se consideră construibile parcelele care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:
  - să aibă front la stradă;
  - lungimea frontului la stradă să fie mai mare sau egală cu 18m;
  - adâncimea să fie mai mare decât frontul la stradă (excepție făcând terenurile cu relief foarte accidentat), dar nu mai mică de 50m;
  - suprafața terenului să fie mai mare sau egală cu 1000 mp;

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

- construcțiile existente își vor păstra amplasamentul actual.
- Retragerea de la aliniament pentru construcțiile noi va fi de minim 10m de la limita de proprietate.
- Amplasarea față de aliniament a construcțiilor ce adăpostesc obiective de interes public va avea în vedere asigurarea accesului pietonal direct, a accesului carosabil de serviciu și a parcajelor necesare în funcție de specificul obiectivului, fără stânjenirea circulației pe drumul public
- Regimul de aliniere va respecta fronturile existente, cu excepția cazului în care se stabilește alt aliniament general prin P.U.Z. În cazul în care nu există un front construit bine definit, se recomandă amplasarea construcțiilor la o distanță de minimum 10,00 m față de limita proprietății la stradă.

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

- construcțiile existente își vor păstra amplasamentul actual.
- Amplasarea construcțiilor noi în interiorul parcelei se va face cu respectarea distanțelor minime obligatorii față de limitele laterale și posterioare (jumătate din înălțimea la cornișă a clădirii, dar nu mai puțin de 5 m față de limitele laterale și 10m față de limita posterioară), precum și a distanței minime între clădiri, necesară intervențiilor în caz de incendiu (3,00 m).

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

- construcțiile existente își vor păstra amplasamentul actual.

- Distanța minimă între clădiri va fi egală cu jumătate din înălțimea celei mai înalte dintre ele, dar nu mai puțin de 3 m.

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

- Autorizarea executării construcțiilor, lucrărilor de reabilitare sau conversie funcțională este permisă numai dacă există posibilități de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute.
- Se vor prevedea accese pietonale și carosabile de acces pe lot și la garaje, conform normelor.
- Orice acces la drumurile publice se va face conform avizului și autorizației speciale de construire, eliberate de administratorul acestora.
- Pentru amenajările curților cu rol pietonal și carosabile din interiorul parcelelor se vor utiliza materiale permeabile.

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

- Necesarul de parcaje va fi dimensionat conform normelor în vigoare pentru fiecare tip de funcțiune prezentă în zonă;
- Parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public;
- parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public, și vor fi înverzite cu un arbore la 4 locuri de parcare și înconjurat de gard viu de 1.2m

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

- construcțiile existente își vor păstra regimul actual de înălțime.
- Înălțimea maximă a clădirilor este de P+1+M sau P+2 (max. 9m).

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

- în reabilitarea construcțiilor existente sau realizarea de construcții noi, se va avea în vedere menținerea aspectului tradițional al acestora și se va tine seama de caracterul general al zonei și de arhitectura clădirilor din vecinătate cu care se afla în relații de co-vizibilitate. Se vor folosi materiale de construcție și tehnici de construire tradiționale.
- se va asigura o tratare similară a fatadelor aceleiași clădiri având în vedere perceperea acestora de pe domeniul public
- Nu se vor folosi culori stridente, care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului.

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

- La toate construcțiile existente sau nou realizate, se va realiza o soluție de echipare în sistem centralizat care să respecte normele sanitare și de protecție a mediului (Ordinul nr. 536/1997), precum și prevederile Codului Civil.
- Îndepărtarea apelor uzate menajere se va face prin instalații de preepurare sau fose septice vidanjabile.
- Realizarea sistemului de colectare și epurare a apelor uzate menajere se va putea face numai prin grija și cu cheltuielile beneficiarului / proprietarului
- se interzice dispunerea antenelor TV-satelit pe fațadele vizibile din domeniul public;
- se interzice dispunerea aeriană a cablurilor TV, telefonie, curent, internet;

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

- În cadrul fiecărei parcele se vor păstra spațiile verzi naturale și grădinile, fiind permisă doar realizarea din piatră naturală de alei pietonale și carosabile.
- se permit activități agricole (grădinarit, creșterea animalelor)
- se vor identifica, păstra și proteja arborii existenți; în cazul tăierii unui arbore se vor planta 4 alții în schimb;
- spațiile neconstruite și neocupate de accese și trotuare vor fi înierbate și plantate cu arbori;
- pentru îmbunătățirea microclimatului și pentru protecția construcțiilor se va evita impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese și trotuare de gardă;

- se va recurge la solutii de constructie ecologice.
- Pentru amenajarea spațiilor verzi se vor folosi specii locale de plante si arbori.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

- Împrejmuirile vor fi concepute și executate utilizând geometria, cromatica și materialele conforme tradiției locale (se recomandă utilizarea materialelor tradiționale locale – piatră, lemn);
- Înălțimea gardului va fi redusă, de max 1.50m la drum, iar acesta va fi transparent sau dublat cu vegetație, permițând o relație vizuală directă între curte și exterior.

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

- Procentul maxim de ocupare a terenului va fi de 35%

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

- Coeficientul maxim de utilizare a terenului va fi de 1.1

CS – Zona din extravilan ocupată cu construcții sezoniere cu funcție agricolă

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Aceste zone sunt reprezentate de loturi situate în extravilanul localităților comunei Carașova, care au fost ocupate în trecut de construcții sezoniere, folosite în special pentru activități legate de agricultură (depozitare recolte, adăpost animale etc.). Pentru aceste construcții este nevoie de reglementări speciale, care să conserve caracterul deosebit al zonelor ocupate cu astfel de construcții.

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

- 69. reabilitarea, folosind tehnici și materiale tradiționale de construcție, a construcțiilor existente
- 70. conversia funcțională a construcțiilor existente, acestea putând adăposti locuire, dotări de turism, ateliere meșteșugărești, micro-unități de producție în domeniul alimentar (legate vastele livezi din comună. Ex: dulceață, compot etc.) sau alte funcțiuni legate de turism și recreere
- 71. spații de cazare
- 72. grădini
- 73. culturi agricole
- 74. camping

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

- 75. se admite conversia funcțională a construcțiilor existente, doar dacă intervențiile asupra exteriorului clădirii nu afectează negativ imaginea inițială a acestora
- 76. se admite reabilitarea construcțiilor, doar dacă se folosesc materiale și tehnici tradiționale în acest proces.
- 77. Se permite realizarea zonelor de camping, cu condiția ca acestea să aibă funcțiunile complementare necesare (epurarea apelor reziduale, băi, dușuri, recepție etc.)

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

- realizarea de noi construcții, orice funcțiune ar avea acestea.
- demolarea construcțiilor existente
- utilizarea de materiale de construcție moderne (BCA, beton, plastic, metal etc.) pentru reabilitarea construcțiilor existente.
- Orice alte activități, amenajări și construcții decât cele de mai sus;
- Orice fel de activități industriale;
- Activități de servicii și producție care generează zgomot, praf, alte noxe și / sau care implică un trafic important de mărfuri, din punct de vedere al cantităților vehiculate și al frecvenței;
- activitati productive de orice natura;
- constructii provizorii de orice natura;
- depozitare en gros;
- depozitarea pentru vanzare a unor cantitati mari de substante inflamabile sau toxice;
- activitati care utilizeaza pentru depozitare si productie terenul vizibil din circulatiile publice sau din institutiile publice;
- platforme de pre colectare a deseurilor;
- lucrari de terasament de natura sa afecteze amenajarile din spatiile publice si constructiile de pe parcelele adiacente;
- ori ce lucrari de terasament care pot sa provoace scurgerea apelor pe parcelele vecine sau care impiedica evacuarea si colectarea apelor meteorice;

SECȚIUNEA II – CONDIȚII DE AMPLASARE, ECHIPARE ȘI CONFIGURARE A CLĂDIRILOR

ARTICOLUL 4 – CARACTERISTICI ALE PARCELELOR (SUPRAFEȚE, FORME, DIMENSIUNI)

- parcelele existente se vor păstra în forma existentă, fiind interzise reparcelări, comasări sau diviziuni de parcele.

ARTICOLUL 5 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE ALINIAMENT

- construcțiile existente își vor păstra amplasamentul actual.

ARTICOLUL 6 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR FAȚĂ DE LIMITELE LATERALE ȘI POSTERIOARE ALE PARCELELOR

- construcțiile existente își vor păstra amplasamentul actual.

ARTICOLUL 7 – AMPLASAREA CLĂDIRILOR UNELE FAȚĂ DE ALTELE PE ACEEAȘI PARCELĂ

- construcțiile existente își vor păstra amplasamentul actual.

ARTICOLUL 8 – CIRCULAȚII ȘI ACCESE

- Autorizarea executării lucrărilor de reabilitare sau conversie funcțională este permisă numai dacă există posibilități de acces la drumurile publice, direct sau prin servitute.
- Se vor prevedea accese pietonale și carosabile de acces pe lot și la garaje, conform normelor.
- Orice acces la drumurile publice se va face conform avizului și autorizației speciale de construire, eliberate de administratorul acestora.
- Pentru amenajările curților cu rol pietonal și carosabile din interiorul parcelelor se vor utiliza materiale permeabile.

ARTICOLUL 9 – STAȚIONAREA AUTOVEHICULELOR

- Necesarul de parcaje va fi dimensionat conform normelor în vigoare pentru fiecare tip de funcțiune prezentă în zonă;
- Parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public;
- pentru funcțiunile turistice, parcajele necesare vor fi realizate în interiorul loturilor, fără ocuparea spațiului public, și vor fi înverzite cu un arbore la 4 locuri de parcare și înconjurate de gard viu de 1.2m

ARTICOLUL 10 – ÎNĂLȚIMEA MAXIMĂ ADMISIBILĂ A CLĂDIRILOR

- construcțiile existente își vor păstra regimul actual de înălțime.

ARTICOLUL 11 – ASPECTUL EXTERIOR AL CLĂDIRILOR

- în reabilitarea construcțiilor existente se va avea în vedere menținerea aspectului tradițional al acestora și va tine seama de caracterul general al zonei și de arhitectura clădirilor din vecinătate cu care se afla în relații de co-vizibilitate
- se va asigura o tratare similară a fatadelor aceleiași clădiri având în vedere perceperea acestora de pe domeniul public
- Nu se vor folosi culori stridente, care nu se încadrează în imaginea generală a peisajului.

ARTICOLUL 12 – CONDIȚII DE ECHIPARE EDILITARĂ

- La toate construcțiile se va realiza o soluție de echipare în sistem centralizat care să respecte normele sanitare și de protecție a mediului (Ordinul nr. 536/1997), precum și prevederile Codului Civil.
- Îndepărtarea apelor uzate menajere se va face prin instalații de preepurare sau fose septice vidanjabile.
- Realizarea sistemului de colectare și epurare a apelor uzate menajere se va putea face numai prin grija și cu cheltuiala beneficiarului / proprietarului
- se interzice dispunerea antenelor TV-satelit pe fațadele vizibile din domeniul public;
- se interzice dispunderea aeriana a cablurilor TV, telefonie, curent, internet;

ARTICOLUL 13 – SPAȚII LIBERE ȘI PLANTATE

- În cadrul fiecărei parcele se vor păstra spațiile verzi naturale și grădinile, fiind permisă doar realizarea din piatră naturală de alei pietonale și carosabile.
- se permit activități agricole (grădinărit, creșterea animalelor)
- se vor identifica, pastra și proteja arborii existenți; în cazul taierii unui arbore se vor planta alții în schimb;
- spațiile neconstruite și neocupate de accese și trotuare vor fi înierbate și plantate cu arbori;
- pentru îmbunătățirea microclimatului și pentru protecția construcțiilor se va evita impermeabilizarea terenului peste minimum necesar pentru accese și trotuare de garda;
- se va recurge la soluții de construcție ecologice.

ARTICOLUL 14 – ÎMPREJMUIRI

- Împrejmuirile vor fi concepute și executate utilizând geometria, cromatică și materialele conforme tradiției locale (se recomandă utilizarea materialelor tradiționale locale – piatră, lemn);
- Înălțimea gardului va fi redusă, de max 1.50m la drum, iar acesta va fi transparent sau dublat cu vegetație, permițând o relație vizuală directă între curte și exterior.

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 15 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

- se va menține procentul actual de ocupare a terenului.

ARTICOLUL 16 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT) se va menține coeficientul actual de utilizare a terenului.

E – Zona cu potențial de dezvoltare a unor parcuri eoliene

În aceste zone este propice amplasarea de parcuri eoliene. Realizarea lor se va putea face doar pe baza unor Planuri Urbanistice Zonale pentru zonele în cauză și de asemenea pe baza unor studii tehnice de specialitate.

F – Zona de transport feroviar

GENERALITĂȚI: Caracterul zonei

Zona include traseul căii ferate dezafectate care leagă orașul Anina de Reșița, care se propune a fi reabilitată prin reglementările Planului Urbanistic General, în scopul promovării turistice a comunei.

Sunt incluse: zona de siguranță a infrastructurii feroviare publice (fâșiile de teren cu lățimea de 20 m fiecare, situate de o parte și de alta a axei căii ferate, ce includ instalațiile de semnalizare și de siguranța circulației, cele de conducere operativă a circulației trenurilor, precum și instalațiile și lucrările de protecție a mediului) și terenurile aferente infrastructurii feroviare generale (elementele necesare circulației și manevrei materialului rulant, clădirile stațiilor de cale ferată cu facilitățile aferente, precum și celelalte clădiri și facilități destinate desfășurării transportului feroviar de bunuri și persoane).

SECȚIUNEA I: UTILIZARE FUNCȚIONALĂ

ARTICOLUL 1 – UTILIZĂRI ADMISE

- stații de călători, de mărfuri și de triaj cu instalații, construcții, depozite și amenajări necesare funcționării serviciilor feroviare;
- servicii publice și de interes general compatibile cu funcționarea serviciilor feroviare;
- amenajări, lucrări de terasamente și infrastructură, spații necesare funcțional și pentru asigurarea securității transportului feroviar;
- lucrări de protecție împotriva poluării (ziduri antifonice etc.) și de protecția mediului
- Spații verzi amenajate pe suprafețele libere rezultate din modul de organizare a incintelor, necesare îmbunătățirii calității mediului și aspectului peisagistic;
- Parcaje pentru salariați și pentru călători

ARTICOLUL 2 – UTILIZĂRI ADMISE CU CONDIȚIONĂRI

- pentru toate construcțiile, instalațiile și amenajările aferente se vor obține avizele / acordurile de protecție specificate prin R.G.U. și legislația în vigoare
- construcțiile și amenajările amplasate în zona de protecție a infrastructurii feroviare se vor autoriza numai cu avizul CFR.
- Elemente ale infrastructurii publice – traversări ale circulațiilor și rețelelor de utilități, noduri de transfer intermodal, căi de circulație etc, cu condiția avizului conform al Ministerului Transporturilor.

ARTICOLUL 3 – UTILIZĂRI INTERZISE

- **Nu se vor distruge elemente constructive, arhitecturale sau de infrastructură ce aparțin căii ferate înguste.**
- **Nu se vor lua segmente din calea ferată pentru a fi utilizate în scopuri financiare**
- **Nu se vor distruge construcțiile adiacente căii ferate (gări sau alte construcții)**
- se interzic orice utilizări care afectează buna funcționare și diminuează posibilitățile ulterioare de modernizare sau extindere a căilor ferate
- se interzic orice construcții sau amenajări pe terenurile rezervate pentru modernizarea / realizarea

traseelor de cale ferată și a stațiilor C.F. aferente, modernizarea / realizarea podurilor aferente căii ferate;

- se interzic pe terenurile vizibile din circulațiile feroviare: depozitări de materiale, piese sau utilaje degradate, amenajări de șantier abandonate, platforme cu suprafețe deteriorate, construcții degradate, terenuri lipsite de vegetație, gropi de acumulare a apelor meteorice, depozite de deșeuri etc.;
- în zonele de siguranță și protecție aferente infrastructurii feroviare publice este interzisă (conform OUG nr.12/1998) autorizarea următoarelor lucrări:
  - construcții, fie și cu caracter temporar;
  - depozitarea de materiale sau înființarea de plantații care împiedică vizibilitatea liniei sau a semnalelor feroviare;
  - orice lucrări care, prin natura lor, ar putea provoca alunecări de teren, surpări sau afectarea stabilității solului (inclusiv prin tăierea copacilor sau arbuștilor ori extragerea de materiale de construcții) sau modificarea echilibrului freatic;
  - depozitarea necorespunzătoare de materiale, substanțe sau deșeuri care contravin normelor de protecție a mediului sau care ar putea provoca degradarea infrastructurii feroviare.

ARTICOLUL 4 – ÎMPREJMUIRI

- Împrejmuirile zonei de siguranță a infrastructurii feroviare se vor realiza pe baza unor proiecte de specialitate în cadrul cărora se vor lua în mod obligatoriu în considerare criteriile de securitate, de protecție fonică a zonelor învecinate și estetice. Înălțimea maximă a împrejmuirilor va fi de 2,2 m, cu excepția situațiilor în care considerente de protecție fonică impun înălțimi mai mari. Împrejmuirile vor putea fi dublate de garduri vii / vegetație medie și înaltă.
- Porțile de intrare vor fi retrase față de aliniament pentru a permite staționarea vehiculelor înainte de admiterea lor în incintă fără a incomoda circulația pe drumurile publice.
- Celelalte împrejmuiri, spre parcelele / terenurile vecine vor avea maximum 2,20 m înălțime și vor fi de tip transparent, cu excepția situațiilor în care acestea au rol de protecție fonică, urmând a face obiectul unui proiect de specialitate.
- Oriunde distanța dintre calea ferată și locuințe este mai mică de 15 metri se vor realiza în loc de garduri, ziduri de protecție antifonică de minim 4.0 metri înălțime

SECȚIUNEA III – POSIBILITĂȚI MAXIME DE OCUPARE ȘI UTILIZARE A TERENULUI

ARTICOLUL 5 – PROCENT MAXIM DE OCUPARE A TERENULUI (POT)

- Se va stabili PUZ, în conformitate cu programul arhitectural / urbanistic și cu cadrul normativ în vigoare

ARTICOLUL 6 – COEFICIENT MAXIM DE UTILIZARE A TERENULUI (CUT)

- Se va stabili PUZ, în conformitate cu programul arhitectural / urbanistic și cu cadrul normativ în vigoare

Vr – ZONA AREALELOR NATURA 2000 SCI SPA

- Cuprind cele mai valoroase bunuri ale patrimoniului natural din interiorul rezervațiilor naturale și a siturilor Natura 2000 SCI SPA. Orice intervenție în această zonă se va face respectând OUG 57/2007 actualizată, și legislația în vigoare.

Va – ZONA TERENURILOR AGRICOLE

- Autorizarea executării construcțiilor și amenajărilor pe terenurile agricole din extravilan este permisă pentru funcțiunile și în condițiile stabilite de lege
- Autoritățile administrației publice locale vor urmări, la emiterea autorizației de construire, gruparea suprafețelor de teren afectate construcțiilor, spre a evita prejudicierea activităților agricole.
- Introducerea de terenuri agricole în intravilan, altele decât cele introduse prin PUG se va face numai pentru în cazuri temeinic fundamentate și în considerarea interesului public, pe baza unor Planuri urbanistice zonale aprobate și conditionat de asigurarea realizării prealabile a infrastructurii, asigurarea accesului la rețelele edilitare și de asigurarea obiectivelor de utilitate publică.

Vp – ZONA TERENURILOR ÎMPĂDURITE

- conform cu reglementările continute în Codul Silvic, actualizat la data întocmirii prezentului Regulament
- În zonele cu terenuri împădurite este interzisă realizarea de construcții noi, cu excepția celor ce servesc strict administrării pădurii ori a celor destinate asigurării siguranței naționale sau prevenirii unor calamități naturale.
- În zonele cu terenuri împădurite se pot desfășura următoarele activități:
  - științifice și educative;
  - activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;
  - localizarea și stingerea operativă a incendiilor;
  - intervențiile în scopul reconstrucției ecologice a ecosistemelor naturale și al reabilitării unor ecosisteme necorespunzătoare sau degradate, cu avizul administrației, aprobate de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor;
  - acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, cu avizul administrației și cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor.
  - activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale, cu respectarea normativelor în vigoare. Acestea se pot desfășura numai de persoanele fizice și juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul pădurii sau de comunitățile locale.
  - Exploatarea controlată (pentru uz casnic) a pădurilor de către persoanele fizice și juridice care dețin/administrează terenuri în interiorul pădurii cu avizul administrației, aprobate de către autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor;
  - activități de vânătoare conform legislației în vigoare;
  - activități de pescuit sportiv.
  - În plus, mai este permisă amenajarea unor puncte de belvedere, de observație a faunei, de popas, amenajarea unor poteci, toate acestea fiind obligatoriu să fie realizate din materiale tradiționale și în tehnici tradiționale. Realizarea și amplasarea lor se va face numai cu avizul administrației locale.

Vpf – ZONA TERENURILOR OCUPATE CU PĂȘUNI ȘI FÂNEȚE

26. Autorizarea executării construcțiilor și amenajărilor pe pasunile și fânețele din extravilan este interzisă
27. Introducerea de pasuni/fânețe în intravilan, altele decât cele introduse prin PUG se va face numai pentru se va face numai în cazuri temeinic fundamentate și în considerarea interesului public, pe baza unor Planuri urbanistice zonale aprobate și conditionat de asigurarea realizării prealabile a infrastructurii, asigurarea accesului la rețelele edilitare și de asigurarea obiectivelor de utilitate publică.
28. Se permite reabilitarea construcțiilor agricole existente amplasate în extravilan, dacă se realizează din lemn, piatră naturală, prin metode de construire tradiționale.
29. În zonele de pășuni și fânețe se pot desfășura următoarele activități:
- științifice și educative;
  - activități de ecoturism care nu necesită realizarea de construcții-investiții;
  - utilizarea rațională a pajiștilor pentru cosit și/sau pășunat numai cu animale domestice, de către proprietarii care dețin pășuni sau care dețin dreptul de utilizare a acestora în orice formă recunoscută prin legislația națională în vigoare;
  - localizarea și stingerea operativă a incendiilor;
  - acțiunile de înlăturare a efectelor unor calamități, cu avizul administrației, și cu aprobarea autorității publice centrale pentru protecția mediului și pădurilor.
  - activități tradiționale de utilizare a unor resurse regenerabile, în limita capacității productive și de suport a ecosistemelor, prin tehnologii cu impact redus, precum recoltarea de fructe de pădure, de ciuperci și de plante medicinale. Acestea se pot desfășura numai de persoanele fizice și juridice care dețin/administrează terenuri;
  - activități tradiționale de cultivare a terenurilor agricole și de creștere a animalelor, precum și alte activități tradiționale efectuate de comunitățile locale;
  - activități de vânătoare conform legislației în vigoare;
  - activități de pescuit sportiv.
  - În plus, mai este permisă amenajarea unor puncte de belvedere, de observație a faunei, de popas, amenajarea unor poteci, toate acestea fiind obligatoriu să fie realizate din materiale tradiționale și în tehnici tradiționale. Realizarea și amplasarea lor se va face numai cu avizul administrației locale.

V. ZONE ȘI SUBZONE FUNCȚIONALE, UNITĂȚI TERITORIALE DE REFERINȚĂ (UTR-URI) PENTRU LOCALITĂȚILE ÎN STUDIU

Carasova		
ZONE FUNCTIONALE	SUBZONE FUNCTIONALE (unde este cazul)	UNITĂȚI TERITORIALE DE REFERINȚĂ
C – Zonă centrală	C – Zonă centrală conținând instituții, servicii și echipamente publice, servicii de interes general și locuințe colective și individuale	12
M – Zonă mixtă	M – Zonă mixtă, cuprinzând locuire colectivă și individuală, servicii comerciale, activități productive mici nepoluante, echipamente publice	7, 15, 16
L – Locuire	LCg – Zonă locuire individuală compactă cu anexe gospodărești și grădini cultivate	3, 5, 6, 8, 14, 17, 21, 26, 27
	Lt – Zonă locuire individuală rurală cu anexe gospodărești și grădini cultivate unde se poate dezvolta turismul rural	1, 33, 34
IS – Zonă instituții publice și servicii de interes general	ISed – Subzona învățământului și culturii	22
	Isc – Subzona instituțiilor de cult	13, 29
V – Zona spațiilor verzi	Vn – Zona spațiilor verzi cu acces nelimitat	28
	Van – Zona spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă amenajate pentru agrement și petrecerea timpului liber	10
	Va – Zona spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă	4, 25, 32
	Vp – Zona spațiilor verzi cu vegetație de talie înaltă, fâșii de protecție	24, 35
VT – Zona verde de agrement și turism	Zona de agrement, turism, sport și recreere	11
T – Zona turism	T – Zonă turism, loisir, recreere	9, 35
TC – Zona de turism și camping	TC – Zona de agrement și camping	31
SA – Zonă sport-agrement	SA – Zonă sport-agrement	18
GC – Zonă de gospodărire comunală	GCc – Subzona cimitirelor	23
	GCg – Subzona gospodăriei comunale	2, 19, 20, 30

Nermed		
ZONE FUNCTIONALE	SUBZONE FUNCTIONALE (unde este cazul)	UNITĂȚI TERITORIALE DE REFERINȚĂ
M – Zonă mixtă	M – Zonă mixtă, cuprinzând locuire colectivă și individuală, servicii comerciale, activități productive mici nepoluante, echipamente publice	6, 7
L – Locuire	LCg – Zonă locuire individuală compactă cu anexe gospodărești și grădini cultivate	3, 8, 9, 11, 12, 13, 14
IS – Zonă instituții publice și servicii de interes general	ISed – Subzona învățământului și culturii	5
	Isc – Subzona instituțiilor de cult	4
V – Zona spațiilor verzi	Va – Zona spațiilor verzi adiacente cursurilor de apă	10, 15
T – Zona turism	T – Zonă turism, loisir, recreere	16, 17

labalcea

ZONE FUNCTIONALE	SUBZONE FUNCTIONALE (unde este cazul)	UNITĂȚI TERITORIALE DE REFERINȚĂ
L – Locuire	LCg – Zonă locuire individuală compactă cu anexe gospodărești și grădini cultivate	1, 4
	Lt – Zonă locuire individuală rurală cu anexe gospodărești și grădini cultivate unde se poate dezvolta turismul rural	6
IS – Zonă instituții publice și servicii de interes general	Sed – Subzona învățământului și culturii	2
	Isc – Subzona instituțiilor de cult	3
GC – Zonă de gospodărire comunală		
	Gcg – Subzona gospodăriei comunale	7, 8